

ГАЛАКТИКА • ГАЛАКТИКА • ГАЛАКТИКА
БИБЛИОТЕКА • БИБЛИОТЕКА • БИБЛИОТЕКА

КРИСТОФЪР ПРИСТ

МАШИНАТА НА ПРОСТРАН- СТВОТО

КРИСТОФЪР ПРИЙСТ МАШИНАТА НА ПРОСТРАНСТВОТО

Превод: Теодора Давидова

chitanka.info

Романът „Машината на пространството“ е написан в стил ретро по мотиви на романа на Хърбърт Уелс „Машината на времето“. Кристофър Прист не само използва маниера на Уелс в това свое произведение, но той го е посветил на големия английски фантаст, който се явява и герой на романа, и изразител на основната идея за противоречието между постиженията на съвременната наука и човешката съвест.

АГОП МЕЛКОНЯН

ЛИЦАТА НА КРИСТОФЪР ПРИСТ

Всеки взрив рано или късно отшумява, колкото и могъщ да е той, колкото и голям да е периметърът на разрушенията. „Новата вълна“ в английската фантастика дойде не просто като вълна, а като цунами — заля, разруши и си отиде. Това се случи в средата на 60-те години, когато на честолубивите англичани им дотегна да ги смятат за „провинция на САЩ“ във фантастиката, шумно провъзгласиха своя нова програма, вдигнаха срещу противниците си тежките дула на огромна критическа артилерия, обявиха себе си за революционери, за подвариант на „сърдитите млади“. Но шумотевицата продължи само десетина години, после поутихна, страстите се уталожиха и всичко като че ли тръгна постарому. Разбира се, останаха няколко дюзини великолепни книги, което съвсем не е малко.

Във всяко подобно разместване на пластове винаги има раздвижващи и раздвижвани. Едните са апостолите на делото, другите са неговите мълчаливи мисионери. В епицентъра на „новата вълна“ бяха писателите Брайън Олдис, Джон Бранър и Джеймс Балард, а малко встрани, но винаги с тях — Майкъл Мууркок, Самюъл Дилейни, Чарлз Плет, Дъглас Масон, Литър Тейт и т.н. Повечето от тях бяха дебютанти и на студентска възраст. И ако продължим още малко списъка, в него неминуемо ще попадне още едно име — Кристофър Прист.

Когато „новата вълна“ застрашително надига своята мощ, Прист току-що е завършил своето образование (роден е в 1943 година) и работи като счетоводител в една фирма. Дебютът му е в 1966 година с разказа „Бяг“, публикуван в списание „Импълси“ („Импулси“). Осем години по-късно Прист събира ранните си произведения в сборника „Свят в реално време“.

Първите разкази на Кристофър Прист са изцяло в каноните на „новата вълна“, макар че Джудит Мерил все още не е написала своята знаменита програма (това става в 1968 година). Но истинската слава

идва в дома на Прист едва в 1970 година, когато е публикуван романът му „Индоктринер“ — една почти съвършена в стилово отношение, но доста скучничка книга.

Вторият му роман „Фуга за тъмнеещия остров“ (1972) е изцяло в зоната на социалната фантастика. В Англия пристигат огромни групи африкански бежанци, родината на които е унищожена от ядрена война. В своя нов дом те обаче срещат само расизъм и шовинизъм. Страната се управлява от крайнодясно правителство, раздирана е от политически противоречия и дълбоки социални проблеми. Прист вече е изцяло извън гравитацията на „новата вълна“ — повествованието е в традиционен маниер, макар и с малко приповдигнат градус. За „Фуга за тъмнеещия остров“ авторът получи наградата „Джон Кембъл“ за най-добър роман на 1973 година.

Най-известният и безспорно най-добрият роман на Прист е „Свят наопаки“ (1973) — едно доста сложно, богато и многопланово произведение. Разказва се за някакъв твърде странен град, който функционира като автомат и пътешества някак безцелно от никъде и за никъде. Пред читателя се разтваря цяла галерия от великолепни образи — хора със странни професии и странни съдби, неуморими, но нещастни изследователи, които искат да открият смисъла и механизма на своето скиталчество. Над всички тях виси някаква тайнствена обреченост: да бъдат вечни номади в пространството и времето, чергари по чужда и неведома воля. Градът пътешества по някакъв чудноват хиперболоид и с всеки изминат ден светът наоколо става все по-чужд и враждебен.

На края тези печални страници разбират, че цялото тяхно микроскопично мироздание е всичко на всичко един лабораторен експеримент. Градът е построен с научна цел (да се изучи действието на неизвестно дотогава поле), но след това Земята е загинала от катастрофа, всичко е унищожено и мъртво, по чудо е останала само тази експериментална платформа, която не може нито да бъде спряна, нито да бъде управлявана. От цялата предишна история и култура на земляните са останали само няколко предания, деформирани от времето и превърнали се в странни фантастични приказки. А хиперболоидът, по който пътешестват, е само една изкривена от полето визия.

На края хората успяват да изключат Генератора и тогава започва тяхната покъртително жестока драма: светът изведнъж се оказва съвсем друг. Оптичните илюзии рухват, внезапно цялата тяхна малка Вселена се обръща наопаки и на мястото на необяснимата измама идва страшната реалност. И кое да предпочетеш — прецизно изчислената илюзия или съкрушаващата истина?

„Свят наопаки“ е едно от най-хубавите произведения в цялата английска фантастика. И силата на този роман е не в оригиналността на неговите научни идеи, не в почти съвършено конструираната верига от събития, а във великолепното майсторство на Кристофър Прист като писател анализатор, в таланта му да навлиза дълбоко в психическия свят на своите герои. Точно затова романът бе удостоен с Британската национална награда за фантастика за 1975 година.

Проследявайки хронологично творчеството на Прист, стигаме до „Машината на пространството“ (1976). Този роман е посветен на Хърбърт Уелс, написан е изцяло в маниера на Уелс и по мотиви на „Машината на времето“ и „Война на световете“, пък и самият Уелс е един от героите. За съжаление българският читател не познава „Машината на времето“ (парадокс!) и това малко ще затрудни цялостното разбиране на романа на Прист. Но все едно „Машината на пространството“ сам по себе си е един цялостен и завършен роман.

Не бих искал да преразказвам и да анализирам романа — нека читателят го открие сам. Но не мога да се въздържа да не цитирам мнението на Дмитрий Биленкин — може би най-точната характеристика на този роман: „В края на деветнадесетото столетие Уелс проникателно диагностира зародиша на раковия тумор на бъдещето. Новият исторически опит можа да разшири и да задълбочи художествената диагноза на явлението — тази задача е поставил пред себе си Прист. Ето защо той е взел в ръка скалпела за анализ на Уелс — за да покаже развитието на антихуманния интелект на марсианците, условията, които са го създали и довели до крайната точка на падението.“

В 1977 година Прист публикува още един доста нашумял роман — „Сънят на Уесекс“. Действието му се развива в 1983 година (!). Една научна група впряга 39 човешки интелекта да функционират едновременно в компютър. Тяхното въображение е програмирано за XXII век, където те „живеят“ без спомена за днешния реален свят. Те

не просто живеят, те творят. Така цялата книга се превръща в привлекателна метафора на творческия процес. От философски позиции тезата на Прист е субективно идеалистическа — твърде силен е солипсистичният уклон: мозъкът не се интересува от реалния свят, мозъкът твори вътре в себе си, от собствените си потенци и единствено за себе си. Но като художествено произведение романът „Сънят на Уесекс“ е доста интересен.

Тази линия продължи и в следващия му сборник с две повести „Архипелагът на сънищата“ (1978).

Понякога в желанието си да бъде остро социален автор Кристофър Прист деформира образа на капиталистическото общество до неузнаваемост. Ето един пример — разказът „Главата и ръката“ (1972). За да бъде по-зрелищно телевизионното шоу и за да бъде удовлетворена агресивната природа на скучаещия телеман, на водещия програмата пред камерата му отрязват крайниците, а върхът на самия вакханален спектакъл е отрязването на главата му. За благопристойната английска литература една такава история звучи твърде по американски.

Ето това е Кристофър Прист — неравен, многолик, понякога драстичен, но доста популярен и интересен. Той започна своя творчески път на гребена на „новата вълна“, мина през златната нива на класическия „сайънс фикшън“, плати дори данък на модата ретро, после направи рязък скок към гвардията авангардисти — към онова, което теоретиците наричат „инърспейс“ (вътрешен космос). Живее в Лондон, преподава теория на фантастиката, член е на съвета на Фондацията за научна фантастика и съредактор на списание „Фаундейшън“. В разцвет на силите си и творчески активен. С какво ли още ще ни изненада?

На Хърбърт Уелс

ГЛАВА ПЪРВА

ТЪРГОВСКАТА ПЪТНИЧКА

I

През април 1893 година по време на едно от служебните си пътувания бях отседнал в хотел „Девъншир Армс“ в Скиптън, Йоркшир. По онова време бях на двадесет и три години и мога да кажа, че изпълнявах небезуспешно скромната длъжност — търговски представител на фирмата „Джоусая Уестърмен & Синове, доставчици на модни кожени изделия“. В този разказ рядко ще става дума за служебните ми задължения, защото дори по онова време те не бяха мое основно занимание, въпреки че именно те станаха причина за веригата от събития, за които искам да разкажа.

„Девъншир Армс“ беше ниска, облицована със сивкави тухли сграда, с ветровити, зле осветени коридори, по чиито отдавна небоядисани стени личаха тъмни, мръсни петна. В този хотел, където отсядаха предимно търговски пътници, единственото приятно място беше салонът; макар и претъпкан с мебели (креслата бяха толкова близо едно до друго, че човек трябваше да проявява доста изобретателност, за да мине между тях) през зимата в него беше топло и за разлика от опушените, едва мъждукащи газени лампи в стаите, тук лампата беше голяма и гореше със светилен газ.

Вечер за отседналите тук търговски пътници не оставаше нищо друго, освен да поседят в салона и да побъбрят с колегите си. Лично мен времето между края на вечерята и девет часа ме изнервяше най-много, защото от години съществуваше мълчаливо споразумение в тези часове да не се пуши и присъстващите се посвещаваха изключително на разговори. След девет обаче мъжете един по един изваждаха лули и пури, въздухът се изпълваше със задушлив синкав дим, главите на присъстващите се отпускаха на високите облегалки на креслата и очите им се притваряха. Чак тогава, без да обиждам околните, можех да почета малко или да напиша някое и друго писмо.

В онази вечер, за която искам да ви разкажа, се нахраних, излязох да се поразходя и малко преди девет се прибрах в хотела. Отбих се в стаята, за да сменя сакото си и слязох в салона.

Там заварих трима души, настанени удобно, и макар че до девет часа оставаха още седем минути, Хюс, представител на един производител на металообработващи машини от Бирмингам, беше запалил лулата си.

Кимнах за поздрав и се отправих към столовете в най-отдалечения ъгъл на стаята.

В девет и петнадесет пристигна Дайкс. Той беше млад мъж, приблизително на моята възраст, и макар с нищо да не бях показал, че изпитвам някакви симпатии към него, не пропускаше случай да ми демонстрира своето доверие.

И тази вечер, щом влезе в салона, Дайкс без колебание се отправи към моя ъгъл и се настани в креслото срещу мен. Побързах да прикрия с празен лист писмото, което нахвърлях в момента.

— Ще запушите ли, Търнбул? — попита ме той, като ми подаваше кутията си с цигари.

— Не, благодаря!

Преди време пуших лула, но вече повече от година се бях отказал.

Дайкс извади цигара и с преднамерена показност я запали. Той също като мен беше търговски пътник и често заявяваше, че съм твърде старомоден и консервативен във възгледите си. Обикновено се забавлявах от демонстрациите му на превъзходство, така както често се забавляваме с чуждите недостатъци.

— Чух, че тази вечер в хотела отседнала някаква търговска пътничка — подметна той, като не пропусна да се наведе към мен, за да подчертае думите си. — Какво ще кажете за това, Търнбул?

— Звучи невероятно — признах аз. — Сигурен ли сте?

— Тази вечер се прибрах късно — продължи той, снишавайки гласа си. — Случайно надникнах в регистрационната книга. Мис А. Фицгибън от Съри. Любопитно, нали?

Обикновено гледах малко отвисоко на ежедневните вълнения на колегите си, но този път любопитството ми беше раздразнено. Човек трудно може да остане настрана от информацията, свързана с професията му, и трябва да призная, че отдавна чувах да се говори за жени търговски пътнички. Аз лично не бях срещал нито една от тях, но изглеждаше логично с рекламирането и пласирането на някои стоки от дамския тоалет например да се занимават жени. Случвало ми се бе на

някои места да преговарям с посредници жени, ето защо не виждах причина те да не опитат силите си и като търговски пътници.

Хвърлих през рамо един поглед към салона, макар да знаех, че присъствието на жена тук не може да остане незабелязано.

— Не съм я видял — казах аз.

— И няма как да я видим! Допускате ли, че мисис Ансън ще позволи на млада дама с добро възпитание да влезе в този салон?

— Значи не сте видели дамата? — попитах аз.

Дайкс поклати глава.

— Тя вечеря с мисис Ансън в трапезарията. Видях, като занесоха там поднос.

— Как мислите, има ли нещо вярно в онова, което се говори за жените, занимаващи се с търговия — продължавах да разпитвам аз, тъй като любопитството не преставаше да ме гложди.

— Безсъмнено — отговори незабавно Дайкс. — Това не е занимание за порядъчна жена.

— Но нали току-що казахте, че мис Фицгибън е с добро...

— Евфемизъм, скъпи ми приятелю. — Той се облегна назад и с видимо удоволствие вдъхна дим от цигарата си.

Обикновено се забавлявах в компанията на Дайкс, защото той винаги имаше готов запас от светски клюки и неговото присъствие означаваше, че ще бъда угостен с пикантни анекдоти. Тях бях принуден да изслушвам винаги с мълчалива завист, тъй като по-голяма част от време си прекарвах в принудителна самота. Много мои колеги бяха ергени — може би и по природа, но и непрестанното движение от град на град рядко даваше възможност да се създадат трайни връзки. Ето защо, когато плъзнаха слухове, че някои фирми назначават за свои търговски представители жени, в пушалните и салоните на хотелите, в които търговските пътници отсядаха, често можеха да се чуят похотливи недомлъвки. Понякога самият Дайкс бе източник на информация по този въпрос, но с течение на времето стана ясно, че начинът ни на живот няма да се промени. Това наистина беше първият случай, когато чувах, че в хотела, в който съм отседнал, се намира търговска пътничка.

— Знаете ли, Търнбул, мисля си, че ще успея да се запозная с мис Фицгибън още тази вечер.

— Какво говорите? Нали някой трябва да ви представи?

— Това лесно ще се уреди. Чисто и просто ще отида до гостната на мисис Ансън, ще почукам на вратата и ще поканя мис Фицгибън да се поразходи с мен, преди да си легне.

— Аз... — думите застинаха на устата ми, защото изведнъж разбрах, че Дайкс не може да говори сериозно. Той познаваше не по-зле от мен собственицата на хотела и двамата чудесно знаехме как ще бъде посрещната подобна покана. Мис Фицгибън можеше и да е привърженичка на еманципацията, но мисис Ансън беше все още здраво стъпила в 60-те години на 19 век.

— Впрочем защо да ви занимавам с плановете си? — подхвърли Дайкс. — И двамата сме тук до края на седмицата и ще мога да ви съобщя какъв успех съм имал.

— Не можахте ли да разберете за коя фирма работи тя? В такъв случай ще е по-лесно да се срещнете с нея и през деня.

Дайкс ми се усмихна загадъчно.

— Вероятно ние двамата с вас мислим по един и същ начин, Търнбул. Сдобил съм се вече с необходимата информация. Не искате ли да се обзаложим? Печели този, който пръв заговори дамата.

Почувствах как лицето ми се облива с червенина.

— Не участвам в облози, Дайкс. А и би било много глупаво от моя страна да се състезавам с вас, тъй като вие очевидно сте по-добре информиран и имате някакво предимство.

— Добре, ще ви кажа какво знам. Тя въобще не се занимава с търговия, а е секретарка. Не работи за фирма, а за един изобретател. Поне така твърди моят информатор.

— Изобретател ли? — не можех да повярвам аз — Шегувате се!

— Казвам ви онова, което казаха на самия мен. Името му е сър Уилям Рейнолдс — бил много известен. Не знам нищо за него, а и не ме интересува, вълнувам се единствено от неговата помощничка.

Останах изумен от чутото. Нечестивите планове на Дайкс ни най-малко не ме интересуваха, защото се стараех по всяко време да се държа, както подобава, но името на сър Уилям Рейнолдс променяше нещата.

Замислено наблюдавах Дайкс, докато изпуши цигарата си, след което станах.

— Смятам да се оттегля — заявих аз.

— Но още е много рано. Нека изпием по чаша вино заедно — за моя сметка. — Той протегна ръка и натисна копчето на електрическия звънец. — Хайде да се обзаложим.

— Не, благодаря, Дайкс. Трябва да довърша това писмо, моля да ме извините. Може би утре вечер...?

Кимнах му и си запробивах път към вратата между мебелите. Вън в коридора срещнах мисис Ансън, която се беше запътила към салона.

— Добър вечер, мистър Търнбул.

— Лека нощ, мисис Ансън.

Почти бях стигнал до стълбището, когато забелязах, че вратата на дневната е открената, но там нямаше и следа от гостенката.

Щом се прибрах в стаята си и запалих лампата, седнах на ръба на леглото и се опитах да подредя мислите си.

II

Споменаването на името на сър Уилям ми направи силно впечатление, защото по онова време той бе един от най-прочутите учени в Англия. Нещо повече, имах личен интерес към въпроси, косвено свързани със сър Уилям, и неочакваната информация, която Дайкс сподели с мен, живо ме интересуваше.

През 80-те и 90-те години броят на научните открития внезапно се беше увеличил и за всички, които се интересуваха, това беше период на големи вълнения. Намирахме се пред прага на двадесетото столетие и перспективата да влезем в новия век, заобиколени от научни чудеса, стимулираше най-добрите умове в света. Като че почти всяка седмица се появяваше по някое техническо нововъведение, обещаващо да промени начина ни на живот: електрически автобуси, карети без коне, кинематограф, американски говорещи машини... всичко това не излизаше от ума ми.

От всички тези чудеса каретата без коне ми правеше най-силно впечатление. Година преди това бях имал щастието да се поразходя с едно от тези удивителни превозни средства и оттогава, въпреки шума и някои неудобства, чувството, че подобно изобретение има голямо бъдеще, не ме напускаше.

Непосредствен резултат от тази разходка бе и моят жив интерес към развитието на тази машина. Прочитайки в някакъв вестник за американските мотористи, бях успял да убедя мистър Уестърмен, собственик на фирмата, в която работех, да започне производство на нов артикул. Нарекох изделието „маска за предпазване на зрението“. Изработена от кожа и стъкло, маската се закрепяше за главата с връзки и предпазваше очите от летящи във въздуха пясъчинки, насекоми и други подобни.

Трябва да призная, че мистър Уестърмен не беше убеден в добрия пласмент на подобен артикул. Той се съгласи да се произведат само три броя и ме упълномощи да ги предложи на постоянните клиенти на фирмата ни с уговорката, че маската ще влезе в списъка за производство само при условие, че са налице твърди поръчки.

Ужасно горд със своята идея, аз много държах на нея, но в продължение на шест месеца разнасях моите маски в куфарчето си за мостри, без да мога да събудя какъвто и да било интерес у някой от клиентите. По всичко личеше, че хората не бяха убедени като мен в бъдещето на каретата без коне.

Сър Уилям Рейнолдс беше друго нещо. Той вече беше известен като един от най-прочутите мотористи в нашата страна. Рекордът му от над седемдесет мили в час, поставен при преход между Ричмънд и площада Хайд Парк Корнър в Лондон, все още не беше достигнат от никой друг.

Ако успеех да го заинтересувам с моите маски, положително и други щяха да го последват.

Ето защо запознаването ми с мис Фицгибън ставаше наложително. Същата нощ обаче, докато лежах неспокойно в леглото си, и през ум не ми минаваше колко сериозно ще променят моя живот „маските за предпазване на зрението“.

III

През целия следващ ден ме занимаваше въпросът, как да се запозная с мис Фицгибън. По време на обичайната си обиколка из магазините и търговските кантори в областта бях много разсеян и се прибрах рано в Девъншир Армс.

Както с право бе отбелязал предишната вечер Дайкс, най-трудното нещо в този хотел бе да успееш да се срещнеш с представител на отсрещния пол. Не можех да се надявам на нито един от предвидените в етикета начини за запознаване и трябваше да се обърна направо към мис Фицгибън. Можех, разбира се, да помоля мисис Ансън да ме представи, но чувствах, че нейното присъствие щеше само да попречи на моите планове.

Разсеяността ми през деня се дължеше и на интереса ми към личността на мис Фицгибън. Покровителственото отношение на мисис Ансън само доказваше, че тя е млада и неомъжена. Това още повече усложняваше задачата ми, защото желанието ми да ѝ се представя положително щеше да бъде изтълкувано като намек за намерения, сродни с тези на Дайкс.

Във фойето на хотела нямаше никого и използвах случая да хвърля поглед в книгата за гости. Информацията на Дайкс се потвърди — с ясен хубав почерк бе написано: „Мис А. Фицгибън, дом Рейнолдс, Ричмънд Хил, Съри“.

Преди да се кача в стаята си, надникнах в салона, където изправен пред камината, стоеше Дайкс и четеше „Таймс“.

Предложих му да вечеряме заедно и след това да се поразходим до някоя кръчма.

— Чудесна идея! — възкликна Дайкс. — Да не би да празнувате някакъв успех?

— Не съвсем. По-скоро мисля за бъдещето.

— Правилна стратегия, Търнбул. Да се срещнем към шест.

Така и направихме, а след вечерята се настанихме в уютното заведение „Кралската глава“. Когато пред нас се появиха две чаши

портер^[1] и Дайкс запали цигара, повдигнах въпроса, който бе завладял съзнанието ми.

— Нали снощи искахте да се обзаложа с вас?

— Какво имате пред вид?

— Нима не разбирате?

— Ах, да, търговската пътничка — сети се Дайкс.

— Питам се, ако се бях съгласил на облога, дали вече щях да ви дължа 5 шилинга?

— Не бързайте толкова, приятелю. Загадъчната дама седя затворена с мисис Ансън, докато си легнах, а на сутринта от нея нямаше и следа. Нашата хазайка ревниво я пази.

— Смятате ли, че е нейна приятелка?

— Не вярвам. Записана е като гостенка на хотела.

— Да, разбира се — съгласих се аз.

— Променил сте тона си от снощи. Мислех, че не се интересувате от дамата.

— Просто питам — побързах да отбележа. — Изглеждахте твърдо решен да се запознаете с нея и искам да зная имаште ли успех.

— Вижте какво, Търнбул. Обмислих обстоятелствата и реших, че е по-добре да проявя таланта си в Лондон. Не виждам как бих могъл без участието на мисис Ансън да се запозная с дамата. С други думи, скъпи ми приятелю, пазя си силите за края на седмицата.

Дайкс се увлече и заразказва последните си подвизи, а аз тайно се усмихнах в себе си, защото макар че не научих нищо ново за младата жена, поне не рискувах да се окажа в неудобното положение на конкурент.

Слушах търпеливо Дайкс до девет без петнайсет и като се извиних, че имам да пиша важно писмо, предложих да се приберем. Разделихме се във фоайето на хотела; Дайкс влезе в салона, а аз се качих в стаята си. Вратата на всекидневната беше плътно затворена, но не беше трудно да различи гласа на мисис Ансън, която очевидно беше вътре.

---

[1] Черна бира. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

НОЩЕН РАЗГОВОР

I

Прислугата в Девъншир Армс, вероятно по нареждане на самата мисис Ансън, имаше навика да пръска абажурите на газените лампи с одеколон — Кьолнска вода. В резултат целият първи етаж беше пропит със сладникавата му миризма, затова и до днес, щом усетя дъха на Кьолнска вода, винаги си спомням за Девъншир Армс.

Докато онази вечер се качвах по стълбите, ми се стори, че из въздуха се носи и някакъв друг аромат — не така сладникав, по-сух, с дъх на билки. Скоро обаче той изчезна и аз се прибрах в стаята си и затворих вратата.

Запалих двете лампи и заставах пред огледалото, да приведа в ред външността си. За да убия миризмата на алкохол, измих зъбите си и лагнах ментов бонбон. Избръснах се, сресах косата и мустаците си и смених ризата си.

Щом свърших, преместих креслото до вратата, а пред него сложих масичката с една от лампите, другата изгасих. Сетне се сетих за още нещо и донесох един от пешкирите на мисис Ансън, който праметнах на дръжката на креслото. Сега вече бях готов.

Седнах и взех книга в ръка.

Измина повече от час, време, през което не можах да прочета нито ред. Чувах само далечното жужене на разговорите долу и нищо повече.

Най на края долових шум от леки стъпки и веднага скочих на крака. Оставих книгата и метнах пешкира върху ръката си. Почаках, докато стъпките отминат моята врата, и излязох вън.

В мъждивата светлина на коридора се очерта фигурата на някаква жена, която, щом чу хлопването на вратата, се обърна. Това беше една от камериерките, с увита в тъмна кърпа бутилка с топла вода.

— Добър вечер, сър — поздрави ме тя с неохотен реверанс и продължи надолу по коридора.

Влязох в банята и затворих вратата зад себе си, преброих бавно до сто, след което се върнах обратно в стаята.

Седнах и отново зачаках, но този път се чувствах много по-неспокоен.

След няколко минути дочух нови, значително по-тежки стъпки. И този път изчаках да отминат, след което излязох вън. Беше Хюс, който се прибираще в стаята си. Поздравихме се с кимване и аз отново влязох в банята.

Когато се върнах в стаята, започнах да се ядосвам на себе си — толкова сложни приготовления и никакъв резултат. Бях решил обаче да действам докрай и да не изоставям плана си.

Следващите стъпки бяха на Дайкс, който се качваше, взимайки по две стъпала наведнъж. Щастлив бях, че този път не се наложи да потретя маневрата с пешкира.

След още половин час, загубил почти всяка надежда, започнах да се питам дали не бях сбъркал в предвижданията си. Нищо чудно мис Фицгибън да бе настанена в някоя от стаите на мисис Ансън: нямах никакви основания да предполагам, че стаята ѝ е на нашия етаж. Но ето че щастието ми се усмихна. Долових шум от леки стъпки и когато погледнах в коридора, видях гърба на отдалечаваща се висока млада жена. Метнах пешкира обратно в стаята, грабнах куфарчето с мострите, тихо затворих вратата и я последвах.

Дори да беше забелязала, че я следвам, тя с нищо не го показа. В самия край на коридора имаше малко стълбище, жената зави и се заизкачва нагоре.

Бързо стигнах до края на коридора и когато заставах пред стълбите, я видях да пъха ключа в ключалката на вратата. Обърна глава и погледна надолу към мен.

— Простете, мис — казах аз. — Разрешете да ви се представя. Името ми е Търнбул. Едуард Търнбул.

Изведнъж съзнанието за нелепото и глупаво положение, в което се намирам, вирнал нагоре глава, остро ме прониза. Тя обаче не каза нищо, а само леко ми кимна.

— Надявам се, имам удоволствието да говоря с мис Фицгибън — продължих аз. — Нали вие сте мис А. Фицгибън?

— Да, аз съм — отговори тя с приятен, напевен глас.

— Мис Фицгибън, знам, че молбата ми ще ви се стори дръзка, но искам да ви покажа нещо, което мисля, че ще ви заинтересува. Ще ми разрешите ли?

В първия миг тя не отговори, но не вдигаше втренчения си поглед от мен. Най-сетне каза:

— За какво става дума, мистър Търнбул? — Погледнах към коридора да не би междувременно някой от гостите на хотела да се е появил и попитах:

— Мога ли да се кача при вас, мис Фицгибън?

— Не, аз ще сляза при вас.

Тя държеше голяма кожена чанта, която остави на малката площадка пред вратата на стаята. Сетне повдигна леко полата си и бавно заслиза по стълбите.

— Ще ви задържа не повече от няколко минути — започнах аз, щом тя застана пред мен. — Какво щастие, че сте отседнала в този хотел!

Още докато говорех, клекнах, за да отворя закопчалката на куфарчето си. Капакът се отвори и извадих една от моите „маски за предпазване на зрението“. Изправих се с маската в ръка и видях, че по лицето на мис Фицгибън се бе изписало удивление. Имаше нещо обезкуражаващо в прямия ѝ поглед.

— Какво е това, мистър Търнбул?

— Нарекъл съм го маска за предпазване на зрението — отвърнах аз.

Тя нищо не отговори, а аз, макар и объркан, продължих:

— Нали разбирате, пригодена е както за пътниците, така и за шофьора и всеки миг може да се свали.

В този момент младата жена отстъпи назад; по всичко личеше, че има намерение да се качи обратно по стълбите.

— Моля ви, почакайте! — побързах да я спра. — Мисля, че не съм достатъчно ясен.

— Наистина не сте. Какво точно е това в ръката ви и защо би трябвало толкова да ме интересува, че да ме спирате в коридора на хотела?

Изречението ѝ беше толкова хладно и официално, че съвсем се обърках.

— Мис Фицгибън, разбрах, че работите при сър Уилям Рейнолдс, нали?

Тя кимна в знак на потвърждение. Заеквайки, започнах да я убеждавам, че той непременно ще се интересува от моята маска.

— Но вие още не сте ми казал за какво служи тя.

— Предпазва очите от пращинки по време на шофиране — отвърнах аз и тласнат от внезапен порив, поставих маската на лицето си. В този миг младата жена се засмя, но усетих, че смехът ѝ беше добродушен.

— Това са шофьорски очила! — каза тя. — Защо не казахте по-рано?

— Виждали ли сте и преди? — удивих се аз.

— В Америка много ги носят.

— В такъв случай сър Уилям вече има от тях?

— Не..., но вероятно не са му и трябвали.

Клекнах над куфара си и отново започнах да ровя вътре.

— Мога да ви покажа и дамски модел — побързах да я уверя аз, докато се мъчех да открия сред предметите, с които куфарът ми беше пълен, по-малкия размер от моята маска. Най-после я намерих, изправих се и я подадох на младата жена. В бързината, без да искам, бутнах куфара и на пода се изсипа цял куп албуми за фотографии, портфейли и несесери. — Пробвайте тази, мис Фицгибън. Изработена е от най-висококачествено шедро.

Когато погледнах отново младата дама, аз за миг помислих, че продължава да ми се смее, но лицето ѝ беше съвършено сериозно.

— Не съм сигурна, че имам нужда...

— Уверявам ви, много е удобна.

Усърдието ми най на края се увенча с успех и тя взе от мен кожените очила.

— Имат каишка за затягане — поясних аз. — Моля ви, пробвайте ги.

Отново се наведох да нахвърлям разпилените предмети обратно в куфара. Докато прибирах нещата, крадешком погледнах към коридора.

Изправих се и видях мис Фицгибън с маската на челото да се опитва да затегне каишките. Голямата ѝ, покрита с цветя шапка правеше задачата изключително трудна. Чувството ми на неудобство в началото на нашата среща с нищо не можеше да се сравни с онова, което изпитвах в момента. Импулсивността и несръчността ми ме бяха довели до извънредно неудобно положение. Явно мис Фицгибън бе решила да се пошегува с мен и докато се опитваше да закопчае

очилата, единственото, което исках, бе да ги дръпна от челото ѝ и засрамен да избягам в стаята си. Наместо това, стоях безсилен и тъпо наблюдавах безуспешните ѝ опити да се справи с каишките. През цялото време от лицето ѝ не слизаше мила, тактична усмивка.

— Изглежда се заплетоха в косите ми, мистър Търнбул.

Тя подръпна кожените връзки и смръщи чело от болка.

Исках да ѝ помогна, но бях прекалено неспокоен, за да свърша нещо полезно.

Младата жена отново подръпна връзките, но металната щипка се бе вплела здраво в косите ѝ.

От другия край на коридора се чуха гласове и шум от стъпки. Мис Фицгибън също ги бе чула, защото погледна в същата посока.

— Какво ще правя сега? — попита ме тя тихо. — Не мога да се появя с това нещо в косите.

Тя подръпна отново, но лицето ѝ се сви в болезнена гримаса.

— Нека ви помогна — протегнах аз ръка.

На стената в края на стълбището в отсрещния край на коридора се появи нечия сянка.

— Всеки момент ще ни открият — обади се пак мис Фицгибън, с увиснали край лицето ѝ очила. — По-добре да влезем за малко в моята стая.

Гласовете приближаваха.

— Във вашата стая ли? — възкликнах изумен. — Сами? В края на краищата...

— Кого друг ще предложите да поканим? — попита мис Фицгибън. — Може би мисис Ансън?

Като повдигна леко полата си, тя побърза да се качи по стълбите към вратата на своята стая. След няколко секунди колебание вдигнах куфара и придържайки капака му с ръка, последвах младата жена. Почаках, докато отключи вратата, и след минута бяхме вътре.

II

Стаята беше по-голяма и по-удобна от моята. На стената бяха закачени две лампи за светилен газ и когато мис Фицгибън ги запали, стаята се изпълни с ярка жълта светлина. Зад решетката на камината гореше огън, а пред прозорците се спускаха богато надиплени кадифени завеси. В ъгъла се намираше просторен креват от френски тип с отметната покривка. По-голямата част от стаята бе заета от мебелировка, която би била съвсем на място в средна по размер приемна — шезлонг, две кресла, няколко килима, огромна тоалетка, библиотека и малка масичка.

Стоях неспокойно край вратата, докато мис Фицгибън се приближи до огледалото и освободи косите си от очилата, след което ги остави на масата.

Свали шапката си и каза:

— Моля, седнете, мистър Търнбул.

Погледнах очилата и смутено промърморих:

— Може би не е зле да си отида.

Мис Фицгибън не отговори и остана така, заслушана в гласовете на хората долу в коридора.

— По-добре да останете още малко тук — забеляза тя. — Представяте ли си какво ще си помислят за вас, ако ви видят да излизате в толкова късен час от стаята ми.

Позасмях се учтиво заедно с нея, но трябва да си призная, че бях доста изненадан от забележката ѝ.

Седнах на едно от креслата край масата, мис Фицгибън пристъпи до камината, разрови въглените и те се разгоряха и заискриха.

— Моля да ме извините, ще ви оставя за момент — каза тя. Докато минаваше покрай мен, усетих как ме лъхна същият онзи аромат на билки, който бях усетил на стълбите същата вечер. Тя отвори някаква врата и изчезна зад нея.

Седях безмълвен и проклинах наум импулсивния си характер. Страхотно бях притеснен от създалото се положение, защото бе пределно ясно, че мис Фицгибън не се нуждае от моята маска и още

по-малко се интересува от нея. Идеята, че би могла да убеди сър Уилям да я пробва, бе също толкова малко вероятна. Досаждах ѝ, а на всичкото отгоре я компрометирах, защото или мисис Ансън, или някой друг от хотела непременно щеше да разбере, че посред нощ съм бил сам в нейната стая и доброто ѝ име завинаги щеше да пострада.

Когато десетина минути по-късно мис Фицгибън се върна в стаята, дочух шум от вода в съседната стая и схванах, че вероятно това е самостоятелна баня. По всичко личеше, че не съм се излъгал, когато отново се появи, беше напудрила лицето си, а от косата, до преди малко прибрана в стегнат кок, сега се спущаха няколко кичура. Когато мина край мен, за да седне на другото кресло, усетих, че ароматът на билки е по-силен.

Тя се настани в креслото, облегна се и въздъхна. Държеше се с мен съвършено свободно.

— Е, мистър Търнбул — обади се тя, — мисля, че ви дължа извинение. Съжалявам, че се държах така нелюбезно въвн.

— Аз съм този, който трябва да се извини — побързах да кажа. — Аз...

— Боя се, че това беше естествена реакция — продължи тя, сякаш не чула думите ми. — Последните четири часа прекарах в компанията на мисис Ансън, а на нея думите като че никога не ѝ липсват.

— Бях убеден, че сте нейна близка.

— Тя доброволно се нагърби с ролята на мой наставник и опекун. Получих от нея много съвети. — Мис Фицгибън се изправи, отиде до тоалетната масичка и извади две чаши. — Разбрах, че не сте въздържател, мистър Търнбул, ако, разбира се, обонянието ми не ме лъже. Имате ли нещо против да изпиете с мен чашка коняк.

— Благодаря ви, с удоволствие — отвърнах аз, преглъщайки мъчително.

Тя извади метална бутилка от кожената си чанта, наля по малко от течността в чашите и ги постави на масата с думите:

— И аз понякога изпитвам нужда от нещо ободряващо.

Сетне отново се настани в креслото. Вдигнахме чашите и отпихме по глътка.

— Нещо се умълчахте — обади се тя. — Надявам се, не съм ви уплашила.

Гледах я безпомощно и единственото, за което копнеех, бе никога да не се бях впускарал в тази наивна история.

— Често ли идвате в Скиптън? — попита тя.

— Не повече от два, три пъти годишно. Мис Фицгибън, мисля, че е по-добре да ви пожелае лека нощ. Не е прилично да седя тук сам с вас.

— Но аз все още не мога да разбера, защо толкова настоявахте да ми покажете шофьорските си очила.

— Мислех, че ще успеете да повлияете на сър Уилям поне да ги пробва...

Тя кимна в знак, че е разбрала.

— Занимавате се с продажба на такива очила ли?

— Не, мис Фицгибън. Разбирате ли, фирмата, в която работя, произвежда...

Не довърших, защото в същия момент слухът ми долови шум, който този път наистина разстрои мис Фицгибън. Няколко мига покъсно по вратата рязко и настойчиво се почука.

III

— Мис Фицгибън! — Това беше гласът на мисис Ансън.

Хвърлих отчаян поглед към новата си позната.

— Какво ще правим? — прошепнах аз. — Ако ме заварят тук по това време...

— Мълчете... оставете всичко на мен.

Отвън отново се разнесе:

— Мис Фицгибън!

Тя бързо стана, отиде в най-отдалечения край на стаята и спря до леглото.

— Какво има, мисис Ансън? — обади се младата жена с престорено слаб и уморен глас.

За миг настана тишина, след което последва:

— Камериерката донесе ли ви бутилка с топла вода?

— Да, благодаря ви. Дори си легнах вече.

— Но всичките ви лампи светят.

Младата жена посочи към вратата и отчаяно замаха с ръце. Веднага разбрах какво искаше да ми каже и бързо се дръпнах встрани, така че, ако някой надникне през ключалката, да не ме види.

— Ще почета малко. Лека нощ, мисис Ансън.

От другата страна на вратата отново настъпи мълчание, от което нервите ми така се опънаха, че още малко и щях да закрещя.

— Стори ми се, че чух мъжки глас в стаята ви.

— Съвсем сама съм — отвърна мис Фицгибън. Лицето ѝ почервения. Трудно мога да кажа от неудобство или от гняв.

— Не вярвам да съм сбъркала.

— Моля ви почакайте една минута — каза мис Фицгибън.

Сетне тихо приближи до мен и почти докосна с устни ухото ми.

— Ще трябва да я пусна — прошепна тя. — Знам какво да правя.

Моля ви, само да се обърнете.

— Какво? — удивих се аз.

— Обърнете се с гръб... *моля ви!*

Изгледах я в мъчително недоумение, но на края се подчиних. Чух, че се отдалечава от мен и отива към гардероба, след което долових звуци от припряно разкопчавам на копчета — очевидно тя събличаше дрехата си. Стиснах здраво очи и дори ги затиснах с ръце. Чудовищното състояние, в което се намирах, нямаше равно на себе си.

Вратата на гардероба се затвори и усетих, че някой докосва ръката ми. Отворих очи: мис Фицгибън стоеше до мен, облечена в дълъг раиран халат от фланелен плат. Извадила беше фуркетите от косата си и тя свободно се спущаше около лицето ѝ.

— Вземете това — прошепна ми тя, бутвайки двете чаши в ръцете ми. — Чакайте в банята.

— Мис Фицгибън, налага се да вляза! — обади се мисис Ансън.

Запрепъвах се към банята, с крайчеца на окото си обаче забелязах, че мис Фицгибън отмята покривките на леглото и разхвърля чаршафите и възглавниците. Сетне грабна куфара ми и го бутна под шезлонга. Влязох в банята и затворих вратата след себе си. Облегнах се на стената и усетих в тъмното как ръцете ми треперят.

Чух, че вратата на стаята се отвори.

— Какво има, мисис Ансън?

Стъпките на мисис Ансън бързо и решително отекнаха в стаята. Представих си я как подозрително оглежда стаята и очаквах момента, когато ще връхлети в банята.

— Мис Фицгибън, вече е много късно. Защо не сте заспала още?

— Исках малко да почета. Ако не бяхте почукали сега, вече сигурно щях да съм заспала.

— Чух ясно мъжки глас тук.

— Но нали сама се уверихте... Сама съм. Защо да не е било от съседната стая?

— Идваше оттук.

— Слушали сте на вратата?

— Разбира се, че не съм слушала! Просто минавах по коридора долу, отивайки към стаята си.

— Тогава нищо чудно да сте сбъркали. Аз също чух гласове.

Мисис Ансън внезапно промени тона:

— Скъпа моя Амелия, в същност правя го за ваше добро. Вие не познавате тези търговци така, както аз ги познавам. Вие сте млада и невинна, а аз отговарям за вашата безопасност.

— Двадесет и две годишна съм, мисис Ансън, и съм в състояние да отговарям за своята сигурност. А сега, моля ви, оставете ме, защото искам да спя.

Тонът на мисис Ансън отново се промени:

— А как ще разбера дали не ме мамите?

— Проверете сама, мисис Ансън! — Мис Фицгибън се приближи до банята и широко разтвори вратата. Тя ме чукна по рамото, но и ме скри. — Проверете навсякъде! Не искате ли да погледнете и в гардероба ми? Или предпочитате да надникнете под леглото?

— Излишно е да ставате груба, мис Фицгибън! Готова съм да повярвам на думите ви.

— Тогава бъдете така любезна да ме оставите на мира, тъй като съм имала тежък ден и съм уморена.

За кратко време настъпи тишина. После мисис Ансън каза:

— Много добре, Амелия. Желая ви лека нощ.

— Лека нощ, мисис Ансън.

Чух как стъпките на собственицата на хотела се отправиха към вратата, а сетне надолу по стълбите. Настъпи нова, доста по-продължителна тишина и чак тогава вратата на стаята хлопна.

Мис Фицгибън дойде в банята и обезсилена се облегна на касата на вратата.

— Отиде си — въздъхна тя.

IV

Младата жена взе от ръката ми едната от чашите и глътна съдържанието ѝ на един дъх.

— Искате ли още малко? — попита тя тихо.

— Да, ако може.

Бутилката беше почти празна, но ние си поделихме останалото.

Гледах осветеното от газената лампа лице на мис Фицгибън и се питах дали и моето изглежда толкова пепеляво.

— Аз, разбира се, трябва веднага да си отида — забелязах аз.

Тя поклати глава.

— Ще ви видят. Мисис Ансън не ще посмее да дойде отново в стаята, но положително няма да си легне веднага.

— Какво да правя тогава?

— Налага се да почакаме. Мисля, че ако излезете след половин час, тя вече няма да е наблизо.

— Държим се така, сякаш сме виновни — казах аз. — Защо да не отида право при мисис Ансън и да ѝ разкажа всичко, както си е?

— Защото вече излъгахме и тя ме видя по халат.

— А, да, разбира се.

— Ще загася светлината, като че вече съм си легнала. Ще запаля само малката газена лампа.

Тя посочи един параван и каза:

— Ако пренесете това пред входната врата, мистър Търнбул, то ще закрива светлината, а и гласовете няма да се чуват толкова ясно.

— Ето сега.

Мис Фицгибън сложи в огъня още една буца въглища, запали газената лампа и изключи светилния газ.

Помогнах ѝ да пренесе двете кресла по-близо до огъня, а тя постави лампата на полицата над камината.

— Като че не ви е много приятно да чакате тук? — попита ме тя.

— Бих предпочел да си отида — отвърнах аз притеснен. — Но мисля, че сте права. Никак не държа да срещна мисис Ансън точно сега.

— Тогава опитайте се да се поотпуснете.

— Мис Фицгибън, ще се чувствам много по-спокоен, ако си облечете роклята отново — казах ѝ аз.

— Но под халата си съм по бельо.

— Въпреки това.

Влязох в банята за малко и когато се върнах, тя пак беше облякла роклята си. Косата ѝ беше все така разпусната и на мен лично лицето на младата жена, обгърнато от косите ѝ, много повече ми харесваше.

Настаних се в креслото и тя каза:

— Мога ли да ви помоля за още една услуга, без да се стряскате повече?

— За какво става дума?

— И за двама ни ще бъде по-леко, ако през следващия час се обръщате към мен с малкото ми име. Казвам се Амелия.

— Зная — отвърнах. — Чух, че така ви нарече мисис Ансън. Моето име е Едуард.

— Колко много държите на протокола, Едуард!

— Не мога да се променя. Така съм свикнал.

Напрежението постепенно ме напускаше и се почувствах безкрайно изморен. Съдейки по начина, по който мис Фицгибън, или Амелия се бе отпуснала в стола си, тя не бе в по-добро състояние. Изоставянето на официалните обръщения също ни облекчи, нахълтването на мисис Ансън сякаш помете обичайния етикет. Бяхме преживели заедно сериозно премеждие и бяхме оцелели, а перспективата за възможната катастрофа ни сближи.

— Как мислите, Амелия, дали мисис Ансън, заподозря моето присъствие? — попитах аз.

Тя ме погледна проникателно.

— Сигурна беше, че сте тук.

— Значи ви компрометирах!

— Аз съм тази, която ви компрометира. Аз измислих номера с преобличането.

— Много сте пряма — казах аз. — Струва ми се, досега не съм срещал човек като вас.

V

Сега, когато най-лошото бе отминало, а за последствията временно можех и да не се замислям, изведнъж си дадох сметка, че преживяното създаде между нас близост, която ми беше много приятна. Седяхме близо един до друг в полутъмната топла стая, сгрети от коняка; газената лампа хвърляше мека приятна светлина върху лицето на Амелия. Всичко това насочи мислите ми в посока, съвършено различна от обстоятелствата, предшестващи този момент. Амелия ми се струваше чудно красива, с невероятно самообладание, а мисълта, че след половин час ще трябва да си отида, отхвърлях бързо и с неудоволствие.

В началото аз поведох разговора и разказах на Амелия някои неща за себе си. Обясних ѝ, че скоро след като завърших училище родителите ми се изселиха в Америка и от този момент нататък живея сам и работя при мистър Уестърмен.

— Никога ли не ви се е искало да заминете с родителите си в Америка? — попита Амелия.

— Много пъти се изкушавах. Те често ми пишат и по всичко личи, че Америка е една изключителна страна. Чувствам обаче, че твърде слабо познавам Англия и ми се ще, преди да отида при тях, да поживея тук самостоятелно.

— Сега по-добре ли познавате Англия?

— Едва ли — отвърнах аз. — Макар повечето дни от седмицата да съм въвн от Лондон, по-голяма част от времето си прекарвам в хотели като този.

Почувствах, че е дошъл моментът, когато, без да нарушавам приличието, мога да попитам за нейното семейство и живот.

Тя разказа, че родителите ѝ са починали — загинали по време на пътуване по море още докато била дете, и оттогава неин настойник е сър Уилям. Познавал се с баща ѝ от ученическите си години и той в завещанието си изразил желание сър Уилям да се грижи за дъщеря му в случай на нещастие.

— Значи вие също живеете в Рейнолдс Хаус? — запитах аз. — Не само работите там.

— Получавам малка заплата за работата, която върша, но сър Уилям преустрои стаите в едно от крилата на къщата за мен.

— Страшно много бих искал да се срещна със сър Уилям — пламенно възкликнах аз.

— За да може във ваше присъствие да пробва шофьорските ви очила ли? — попита Амелия.

— Съжалявам, че ви ги донесох.

— А аз се радвам. Без да искате, внесохте оживление във вечерта ми. Бях започнала да се съмнявам, че с изключение на мисис Ансън в този хотел живее още някой, така здраво ме беше хванала. Все пак мисля, че сър Уилям би купил вашите шофьорски очила, въпреки че напоследък не кара своята карета без коне.

Погледнах я удивен.

— Бях с убеждението, че сър Уилям е страстен шофьор.

— Той е човек на науката, Едуард. Интересите му са всеотрасни и вниманието му непрестанно се насочва към различни изобретения.

Бъбрихме така дълго време и колкото повече разговаряхме, толкова по-спокоен се чувствах. Стана дума за най-различни неща, за преживяно и видяно. Скоро научих, че Амелия е пътувала много повече от мен, придружавала беше сър Уилям по време на пътуванията му в чужбина. Разказа ми за впечатленията си от Ню Йорк, Дрезден и Лайпциг, които бяха страшно интересни за мен.

Най на края огънят загасна, а ние изпихме до дъно чашите си.

— Амелия смятате ли, че е време да се прибера в стаята си? — попитах неохотно.

За миг изражението ѝ остана непроменено, но след това тя се усмихна кротко и за мое удивление сложи леко ръката си върху моята.

— Само ако вие искате — отвърна тя.

— В такъв случай ще остана още няколко минути.

Веднага съжалих за думите си. Въпреки приятелския ѝ жест усетих, че сме говорили достатъчно за нещата, които ни интересуват и отлагането на моето тръгване само щеше да увеличи смущението, което нейната близост ме караше да изпитвам. Нямах представа колко време беше минало от излизането на мисис Ансън, пък би било и неппростима грубост да извадя часовника си, но бях сигурен, че

уговореният от нас час отдавна беше изтекъл. Приличието изискваше да си тръгвам.

Амелия бе оставила ръката си върху моята.

— Трябва да се видим отново, Едуард — каза тя. — Нека да се срещнем в Лондон отново: може би някой ден ще ме поканите да вечеряме заедно. Тогава, без да се налага да говорим тихо, ще можем да се набъбрим от сърце.

— Кога смятате да се върнете в Съри?

— Вероятно утре сутринта.

— През целия ден ще бъда в града. Имате ли нещо против да обядвате с мен. По пътя за Илкли има една малка гостилница...

— Да, Едуард, с удоволствие.

— А сега по-добре да се прибирам. — Извадих часовника си и видях, че откакто мисис Ансън бе връхлетяла в стаята, бе изминал час и половина. — Много съжалявам, че ви задържах толкова дълго.

Амелия не отвърна нищо, а само поклати бавно глава.

Взех куфарчето с мострите си и тихо пристъпих до вратата. Амелия също се изправи и духна газената лампа.

— Ще ви помогна да преместим паравана — каза тя.

Единствената светлина в стаята сега идваше от тлеещите въглени в огнището. Пред мен се очерта силуетът на Амелия, която идваше към мен. Вдигнахме заедно сгънатия параван и го преместихме встрани, след което натиснах дръжката на вратата. Навън беше тихо и спокойно. В дълбоката тишина внезапно ме споходи мисълта, че параванът може да не е заглушавал достатъчно тихите ни гласове и нищо чудно невинният ни разговор да е бил чул от още някой.

Обърнах се с гръб към Амелия.

— Лека нощ, мис Фицгибън — промълвих аз.

Ръката и отново докосна моята и усетих топлия ѝ дъх да облъхва бузата ми. За част от секундата устните ѝ ме докоснаха.

— Лека нощ, мистър Търнбул. — Пръстите ѝ стиснаха ръката ми и Амелия се прибра, като затвори тихо вратата.

VI

Стаята и леглото ми бяха студени и аз не можах да заспя. Лежах буден цялата нощ, а мислите ми кръжаха около въпроси, от които като омагьосан не можех да се отърва. На сутринта, въпреки безсънната нощ, бях невероятно свеж и слязох пръв на закуска. Щом се настаних на обичайното си място, до мен приближи оберкелнерът.

— Мисис Ансън ви поздравява, сър — каза той. — Бихте ли прегледали това веднага след закуска?

Отворих тънкото кафяво пликче и вътре намерих моята сметка. Щом напуснах столовата, във фойето видях багажа си прибран и готов за отпътуването ми. Оберкелнерът взе парите и ме изпрати до входната врата. Никой от останалите гости не ме видя да излизам, нямаше следа и от мисис Ансън. Потръпвайки от утринния хлад, все още не можех да дойда на себе си от бързината, с която бях принуден да напусна.

Не след дълго крачех към гарата, за да оставя куфара си в багажното отделение. Целия ден прекарах в безплодни обиколки край хотела с надеждата, че ще срещна Амелия. Към обяд отидох и в гостилницата на пътя за Илкли, но тя и тук не се появи. С настъпването на вечерта се запътих към гарата и хванах последния за деня влак за Лондон.

ГЛАВА ТРЕТА
КЪЩАТА НА РИЧМЪНД ХИЛ

I

Седмицата след преждевременното ми завръщане от Скиптън прекарах в Нотингам. Тук се отдадох с такова усърдие на работата си, че успях да компенсирам недостатъчните продажби в Скиптън. До съботния ден, когато се прибрах в дома си, недалеч от Риджънт Парк, на случката в Скиптън гледах като на неприятен спомен. Но ако трябва да бъда искрен, не мога да не призная, че въпреки последиците, запознаването ми с Амелия бе вълнуващо преживяване. Знаех, че нямам основание да се надявам на нова среща с нея, но в същото време чувствах нужда да ѝ се извиня.

Все пак трябваше да се досетя, че следващата стъпка ще предприеме тя — същата събота у дома ме чакаше плик с пощенското клеймо на Ричмънд.

Основната част от писмото, написана на пишеща машина, гласеше, че сър Уилям е осведомен за шофьорското приспособление, което мога да му предложа, и би искал да се срещне с мен. Ето защо съм поканен в дома му на 21 май, неделя, когато сър Уилям с удоволствие ще поговори с мен по време на следобедния чай. Писмото бе подписано от „А. Фицгибън“.

Следваше написано на ръка послание от Амелия:

„Сър Уилям е зает обикновено почти през целия ден в лабораторията си, ето защо не бихте ли дошъл около 2 часа следобед. Времето сега е толкова хубаво, че бихме могли да се разходим из Ричмънд Парк с велосипеди.“

Не се колебах дълго. Само за няколко минути написах на Амелия, че приемам поканата, а след час пуснах писмото в пощата. Много се радвах, че съм поканен на чай.

II

В уречения ден пристигнах на гарата в Ричмънд и тръгнах бавно из града. Повечето магазини бяха затворени, но движението по улиците беше оживено — с открити и покрити файтони семействата от града отиваха на неделната си разходка, по тротоарите се движеха тълпи от хора. Разхождах се като всички останали, облечен в новите си, купени предишния ден дрехи, и се чувствах елегантен и модерен. Бях се разпуснал дотам, че в чест на случая си купих и гарсонетка^[1], която, подтикнат от веселото си настроение, бях килнал наперено. Единствено куфарчето за мостри, което носех с мен, напомняше за моето всекидневие. Бях извадил отвътре всичко и оставих само трите чифта шофьорски очила. Дори непривичната лекота на куфарчето сякаш подчертаваше особения характер на посещението ми.

Бях тръгнал от къщи веднага след закуска и, разбира се, бях подранил. Твърдо решен да не закъснявам, не бях преценил колко време ще ми трябва, за да пристигна в Ричмънд. До Уотърлу Стейшън в Лондон отидох пеша, за да се разходя, пътуването с влака трая около двайсетина минути и сега се наслаждавах на приятния въздух и топлото слънце на свежата майска утрин.

В центъра на малкото градче минах покрай черквата, от която в момента излизаха богомолци — спокойни, сдържани мъже в костюми, със съпругите си, облечени в разноцветни красиви рокли, със слънчобрани над главите. На Ричмънд Бридж спрях да се полюбувам на лодките, плъзгащи се между обраслите с дървета брегове на Темза.

Картината, която ме заобикаляше, бе съвършено различна от блъсканицата и миризмите на Лондон; колкото и да обичах живота в столицата, притискащите те отвсякъде тълпи, шумът от движението по улиците, лепкавият и влажен дим от фабриките, който винаги се носи над покривите, неусетно те потискат. Истинско откритие бе за мен това толкова близо до центъра на Лондон място, радващо се на изящност, за чието съществуване бях така често склонен да забравям.

Продължих разходката си по пътеките край реката, след което бавно се върнах в града. Намерих един отворен ресторант и си поръчах

стабилен обяд. Нахраних се добре и сещайки се, че съм забравил да проверя разписанието на обратните влакове за Лондон, се върнах пак на гарата.

Най-сетне стана време да потегля към Хълма Ричмънд; прекосих отново градчето и стигнах до един кръстопът, откъдето се отклоняваше пътят за Ричмънд Бридж. Оттук тръгнах по тесен път, който водеше към Хълма. Докато вървах нагоре, от едната ми страна се редяха къщи; в подножието на Хълма сградите бяха разположени една над друга с по един-два магазина сред тях, а на края имаше кръчма „Кралица Виктория“, доколкото си спомням; оттук нагоре стилът и класата на сградите рязко се променяха.

Някои от тях бяха разположени много навътре от пътя и почти не се виждаха, скрити от гъстите дървета. Отдясно се простираше парк с още повече дървета, а колкото по-високо се изкачвах, толкова по-добре пред мен се разкриваше гледката на извиващата се сред ливадите на Туикнам Темза. Мястото бе изумително красиво и спокойно.

На върха на Хълма пътят се превърна в прорязан от коловози друм, водещ през портата на Парка навътре, в самият Ричмънд Парк, където се изгубваше. От това място започваше по-тясна, водеща напъряко през Хълма пътека, по която тръгнах. Не мина много и на една от портите видях надпис, изсечен във варовиковите колони: „Рейнолдс Хаус“. Разбрах, че най-сетне съм пристигнал.

Алеята към вътрешността беше кратка, но описваше буквата S и от портата домът не се виждаше. Тръгнах по нея, не пропускайки да забележа, че дърветата и храстите, покрай които минавах, бяха оставени да растат на воля. На места растителността бе така избуяла, че по алеята беше останало място, колкото да мине само една карета.

Най-неочаквано пред мен изникна къщата, която веднага ме порази с размерите си. Нямам опит в преценката на такива неща, но централната част на сградата ми се стори поне стогодишна; от двете ѝ страни се издигаха две големи и по-модерни крила; в единия край на двора видях дървено стъклена конструкция, която приличаше на оранжерия.

Храсталаците в непосредствена близост със сградата бяха изчистени и на тяхно място по продължение на цялата къща се простираше добре поддържана зелена морава.

Докато разглеждах отдалеч къщата, забелязах, че главният вход е скрит под стъкления навес и се отправих право натам. Наоколо бе тихо и не се виждаше жива душа, нямаше никакви признаци на живот и зад прозорците.

Когато минавах край подобната на оранжерия пристройка, зад едното от стъклата до мен изведнъж достигна остър звук от рязане на метал, съпроводен от жълт пламък. За част от секундата зърнах осветения от фонтан искри силует на някакъв мъж, наведен напред. Скоро стърженето престана и вътре отново всичко потъна в мрак.

Натиснах електрическия звънец до вратата и след няколко минути пълничка жена на средна възраст в черна рокля и бяла престилка ми отвори. Свалих шапката си.

— Мога ли да видя мис Фицгибън? — попитах аз и влязох вътре. — Мисля, че ме очаква.

— Имате ли визитна карта, сър?

Посегнах да извадя картата си на търговски пътник, но се сетих, че всъщност посещението ми е по-скоро частно.

— Не, но можете да кажете, че е пристигнал мистър Едуард Търнбул.

— Почакайте, ако обичате.

Тя ме въведе в приемната и затвори вратата зад мен.

Вероятно съм се качвал прекалено енергично по склона на Хълма, защото усетих, че здравата съм се разгорещил, а лицето ми е покрито с пот. Побързах да попия влагата с носната си кърпа и да се успокоя, след което огледах стаята с надеждата, че по мебелировката ще мога да отгатна вкусовете на сър Уилям. Стаята беше почти празна. Пред камината стоеше малка осмоъгълна масичка, от двете страни на която бяха поставени два овехтели фотьойла и като изключим пердетата и килима, вътре нямаше нищо друго.

Скоро прислужничката се върна.

— Бихте ли ме последвали, мистър Търнбул — каза тя. — Куфара си може да оставите тук.

Жената ме поведе по някакъв коридор, сетне зави наляво и стигнахме в уютна гостна, през френските прозорци на която се излизаше в градината. Прислужничката ми даде да разбере, че трябва да изляза в градината и щом прекрачих през отворения френски

прозорец, видях Амелия, седнала в сянката на две ябълкови дървета на моравата, край боядисана в бяло масичка от ковано желязо.

— Мистър Търнбул, мис — съобщи прислужничката. Амелия вдигна глава и остави встрани книгата, която четеше.

— Едуард! — поздрави ме тя. — Подранил сте. Прекрасно... днес е чудесен ден за разходка с велосипед!

Настанах се срещу Амелия от другата страна на масичката. Усецах, че прислужничката продължава да стои до френския прозорец.

— Мисис Уотчетс, моля ви донесете ни малко лимонада — й каза Амелия и се извърна към мен. — Сигурна сте ожаднял от изкачването по хълма. Ще изпием по чаша и веднага тръгваме.

Чудесно беше да бъда отново с нея, а бях приятно изненадан от факта, че тя е наистина толкова прекрасна, колкото образа, който бях запазил в съзнанието си за нея. Бялата блуза и тъмносинята копринена пола, с които беше облечена, отлично си подхождаха, на главата беше с малка, украсена с цветя шапка, вързана под брадата. Грижливо сресана, дълга кестенява коса падаше красиво по гърба ѝ. Амелия бе огряна от слънчевата светлина и когато вятърът полношваше клонките на ябълковото дърво, сенките им като че милваха кожата ѝ. Профилът ѝ, обърнат към мен, изящните му черти и великолепната ѝ коса ме пленяваха, всичко в нея ми се струваше красиво. Възхищавах се от грациозността, с която седеше, от нежната ѝ кожа, от искрения ѝ поглед.

— Не съм взел с мен велосипед — казах аз. — Не бях...

— Ние тук имаме много и можете да вземете някой от тях. Страшно се радвам, че успяхте да дойдете, Едуард! Толкова много неща имам да ви казвам!

— Искрено съжалявам, че ви създадох неприятности — казах аз в желанието си да повдигна колкото се може по-скоро въпроса, който дълго ме бе вълнувал. — Мисис Ансън е била абсолютно сигурна, че онази нощ съм бил във вашата стая.

— Разбрах, че са ви показали вратата.

— Да, веднага след закуската — отвърнах аз. — Даже не можах да се видя с мисис Ансън...

В този момент мисис Уотчетс се появи отново, този път с поднос, върху който бе поставила стъклена кана с лимонада и две водни чаши

и аз замълчах, без да довърша изречението си. Докато тя наливаше, Амелия ми показваше някакъв рядък южноафрикански храст (донесен от сър Уилям след едно от презокеанските му пътувания), който растеше в градината, и аз не захъснах да изразя удивлението си.

Когато отново останахме сами, Амелия предложи:

— Нека поговорим за тези неща по време на разходката. Уверена съм, че и мисис Уотчетс като мисис Ансън ще бъде скандализирана от среднощните ни разговори.

В начина, по който употреби „ни“, имаше нещо особено, от което усетих как по мен пробягна някаква не съвсем невинна тръпка.

Лимонадата беше прекрасна: леденостудена, с остра, кисела жилка, пощипваща небцето. Изпих моята невъздържано бързо.

— Разкажете ми нещо за работата на сър Уилям — помолих. — Казахте ми, че загубил интерес към каретата без коне. С какво се занимава сега?

— Като се видите със сър Уилям, може сам да го попитате. Но не е тайна, че той е конструирал летящ апарат, по-тежък от въздуха.

Погледнах я изумен.

— Сигурно не говорите сериозно. Никоя машина не може да лети!

— Птиците летят; те са по-тежки от въздуха.

— Да, но те имат крила.

Тя ме изгледа замислено и каза:

— По-добре я вижте сам, Едуард. Ей там зад онези дървета.

— В такъв случай — съгласих се аз, — нека видя този според мен невъзможен апарат.

Оставихме чашите си на масата и Амелия ме поведе през моравата към група дървета. Отминахме ги и продължихме по посока на Ричмънд парк, който се простираше оттатък градината и стигнахме до една изравнена площадка, залята с някакво твърдо покритие. Тук стоеше летящият апарат.

Той беше по-голям, отколкото можех да си го представя, а в най-широката му част бе поне 20 стъпки. Виждаше се, че не е завършен; дървеният скелет не беше покрит и никъде не можах да видя място за пилота. От двете страни на корпуса до самата земя се спускаха дълги крила. Отдалеч апаратът приличаше на водно конче, макар че бе лишен от грациозността и красотата на това насекомо.

Двамата с Амелия приближихме и аз прокарах пръсти по повърхността на крилото, до което стоях. Покривната тъкан на пипане напомняше коприна. Беше опъната върху дървената рамка така добре, че под пръстите ми се разнесе глух звук.

— Как действа? — попитах аз.

Амелия се приближи до корпуса на апарата.

— Тук на това място е прикрепен моторът — започна тя и посочи четири по-дебели от останалите греди. — А на тази система от макари са навити въжетата, които вдигат и спускат крилата.

Тя показва шарнирите, позволяващи на крилата да се вдигат и спускат, и когато повдигнах едното от тях, се уверих, че то се движи плавно и мощно.

— Сър Уилям трябваше да довърши работата си! — възкликнах аз. — Да летиш сигурно е незабравимо преживяване.

— Той се разочарова от замисъла си — обясни Амелия. — Не беше доволен от конструкцията. Една вечер ми каза, че ще трябва да обмисли отново теорията си, защото този апарат просто подражава на движението на птичите крила, и то не съвсем успешно. Според него е необходима цялостна преработка на апарата. Моторът с възвратно-постъпателно движение, който е използвал тук, се оказал твърде тежък и недостатъчно мощен.

— Мисля, че човек с талантите на сър Уилям би могъл да подобри мотора — забелязах аз.

— Точно това и направи. Вижте! — И Амелия посочи странно приспособление, закрепено във вътрешността на корпуса. На пръв поглед имах чувството, че е изработено от слонова кост и мед, но само след миг разбрах, че то притежава някакви свойства на кристал, който създава оптическа измама — многофасетната повърхност проблясваше и бе невъзможно да се различат съставните му части.

— Какво е това? — попитах, дълбоко заинтригуван.

— Измислено от сър Уилям устройство. Вътре се намира вещество, което с успех увеличава мощността. Но както ви казах и преди малко, той не е доволен от цялата конструкция и изостави своя апарат.

— А къде е моторът сега? — попитах.

— В къщата. Сър Уилям го използва, за да снабдява с електричество лабораторията си.

Наведох се, за да разгледам по-отблизо кристалоподобния материал, но и сега не можах да разбера как е направен. Разочарован бях, че летателният апарат е неспособен да литне, и си помислих, че би било чудесно да го видя във въздуха.

Изправих се и забелязах, че Амелия е отстъпила малко назад.

— Кажете ми, помагала ли сте някога на сър Уилям в лабораторията? — попитах Амелия.

— Да, когато ме покани.

— Значи, сър Уилям има доверие във вас?

— Ако имате пред вид, че мога да го убедя да купи вашите очила, мисля, че да.

Нищо не отговорих, защото съвсем нямах пред вид онази зловещата история с маската.

Върнахме се обратно до къщата и когато стигнахме отново до моравата, Амелия попита:

— Е, а сега да тръгваме ли на нашата разходка?

— С удоволствие.

Амелия повика мисис Уотчетс. Обясни й, че ще се разходим, докато стане време за чая, който ще бъде сервиран, както обикновено, в четири и половина. Сетне се отправихме към някаква пристройка, където бяха оставени велосипедите; избрахме си по един и ги забутахме през градината на къщата към оградата, отделяща я от Ричмънд парк.

---

[1] Твърда сламена шапка. ↑

III

Спряхме да починем под сянката на няколко дървета, откъдето се разкриваше чудесна гледка към езерата Пен и едва тогава Амелия ми разказа какво се бе случило онази сутрин след нашия нощен разговор.

— Не ме събудиха за закуска — започна тя — и тъй като бях уморена, се успах. В осем и половина мисис Ан сън почука на вратата и ми донесе закуската в стаята. И както не е трудно да се досетите, имах голямото удоволствие да изслушам възгледите на мисис Ансън за нравствеността... с обичайната за нея изчерпателност.

— Сърдита ли ви беше? Опитахте ли се да ѝ обясните?

— Не мисля, че беше сърдита, или поне се стараеше да не показва гнева си. А и не ми даде възможност да обясня. Тя знаеше какво се бе случило или по-скоро си бе въобразила какво се е случило, ето защо си помислих, че ако направя и най-малък опит да разубедя твърдата ѝ увереност в моята вина, тя щеше да побеснее. Затова реших да седя и смирено да изслушам съветите ѝ. С две думи изтъкна, че на млада дама с възпитание и образование като моите ни най-малко не подхожда да води „разпуснат живот“. Речта ѝ обаче ме накара да проумея друго нещо. Изведнъж осъзнах, че осъждайки хората край себе си за всякакви измислени от нея провинения, в същото време тя страда от похотливо, разкъсващо я любопитство. Въпреки дълбокото си възмущение мисис Ансън се надяваше да разбере подробности за онова, което се беше случило през нощта.

— Предполагам, останала е разочарована — обадох се аз.

— Ни най-малко — отвърна Амелия, наведе се усмихната, откъсна някакво растение и започна да бели външната обвивка на стъблото, докато не се покаже меката, яркозелена сърцевина. — Разказах ѝ няколко вълнуващи подробности.

Най-неочаквано за себе си открих, че се засмивам, макар че вътрешно бях страхотно притеснен и твърде развълнуван.

— Бих искал да чуя поне част от тези подробности — смело се обадох.

— Моля ви сър, а моята свенливост? — възрази Амелия и миглите ѝ затрепкаха патетично, след което младата жена гръмко се засмя. — Любопитството ѝ беше задоволено и установила, че съм тръгнала по „наклонена плоскост“, тя побърза да излезе от стаята ми, с което всичко приключи. Напуснах хотела колкото се може по-бързо. Благодарение на успиването и разговора си с мисис Ансън бях закъсняла вече за уговорената среща във фабриката и не успях да дойда да обядвам с вас. Много моля да ме извините.

— Моля ви, няма нищо — успокоих я аз, чувствайки се извънредно доволен от себе си, независимо от това, че скандалната ми репутация бе плод на измислица.

Седяхме един до друг на тревата, подпрели гърбове на дънера на високо дърво, а велосипедите бяхме облегли на друг близък ствол. Недалеч от нас две момченца в матроски костюмчета се опитваха да накарат платноходката, с която си играеха, да заплува по повърхността на езерото. Бавачките им ги наблюдаваха спокойно.

— Да се разходим още малко — предложих аз. — Ще ми се да разгледам парка и по-нататък.

Скочих на крака и протегнах ръце да помогна на Амелия да стане. Яхнахме велосипедите и поехме срещу вятъра по посока на Кингстън на Темза.

Известно време натискахме педалите спокойно, но пред едно леко възвишение Амелия извика:

— Хайде да се състезаваме!

В следващия миг тя вече беше на няколко метра пред мен.

Завъртях педалите по-бързо, но не можех да постигна много голяма скорост — към насрещния вятър се прибави и наклонът. Амелия продължаваше да държи преднина.

— Хайде де! Не си давате труд! — извика тя и увеличи разстоянието помежду ни.

Натиснах педалите и успях да я стигна, но най-неочаквано тя отиде далеч напред. Станах от седлото и напрегнах всички сили, за да стопя разликата, но въпреки усилията ми Амелия все успяваше да бъде с по няколко ярда пред мен. Изведнъж, сякаш уморила се да си играе с мен, тя рязко се отдалечи напред и като подскачаше по неравностите на пътя, с риск да се обърне, бързо изкачи възвишението. Разбрах, че никога няма да мога да я настигна, и се отказах от неравното

състезание. Гледах я как лети пред мен... едва тогава с огромна изненада осъзнах факта, че тя седи съвсем спокойно на седлото и доколкото можех да видя, въртеше педалите с удивителна лекота, сякаш велосипедът се движеше по инерция.

Смаян наблюдавах изумителното явление, докато Амелия прехвърли билото на хълма със скорост, очевидно надминаваща двадесет мили в час, и се изгуби от погледа ми.

Продължавах да въртя педалите ядосано: чувствах се засегнат и гордостта ми беше наранена. Стигнах върха на възвишението и на няколко ярда пред мен забелязах Амелия. Беше слязла от велосипеда си, който лежеше на земята, а предното му колело все още се въртеше. Момичето седеше на тревата до него и весело се засмя при вида на разгорещеното ми и изпотено лице.

Захвърлих своя велосипед до нейния и се отпуснах тежко на земята.

— Вие мошениците! — заговорих аз пръв.

— И вие можехте да го направите — възкликна тя, като не спираше да се смее весело.

Извадих носна кърпа и попих потта от лицето си.

— Това не беше истинско състезание. Нарочно ме унижихте.

— О, Едуард! Не го взимайте толкова присърце! Просто исках да ви покажа нещо.

— Какво? — сърдито попитах аз.

— Моя велосипед. Не забелязвате ли нещо по-особено в него?

— Не! — троснато отвърнах аз.

— Нещо в предното колело не ви ли прави впечатление?

— Продължава да се върти.

— Защо не го спрете?

Протегнах ръка и улових гумата, но тя се въртеше така бързо, че ме опари.

— Какво значи това? — попитах аз, напълно забравяйки лошото си настроение.

— Едно от изобретенията на сър Уилям — отговори тя. — И вашият велосипед е снабден със същото.

— Но как действа? Нагоре по склона се движехте сякаш по инерция. Това противоречи на всички закони на физиката.

— Ето погледнете.

Амелия улови кормилото на своя велосипед. Направи някакво особено движение с ръка и предното колело спря. Сетне вдигна велосипеда.

— Тук отдолу — посочи тя между гумената ръкохватка на дръжката и лоста за спирачката; забелязах малко парче слюда. — Бутватے с пръст пластинката напред и...

Велосипедът потегли, но Амелия вдигна предното колело от земята и то продължи да се върти във въздуха.

— Щом поискате да го спрете, само плъзвате пластината назад и можете да карате, както обикновено.

— Казахте, че и моят велосипед има такова приспособление.

— Да.

— А защо не ми казахте предварително? Нямахме да има нужда да се напругам излишно.

Амелия отново се засмя, а аз побързах да изправам своя велосипед. Под гумената обвивка на дясната дръжка имаше също такава парче слюда.

— Трябва да опитам веднага! — извиках възбудено и яхнах колелото. Щом усетих, че пазя добре равновесие, плъзнах с пръст парчето слюда напред и скоростта веднага се увеличи.

— Действа! — провикнах се аз и възторжено замахах на Амелия. В същия миг предното колело се удари в покрита с трева туфа на пътя и усетих, че политам напред.

Амелия се спусна към мен и ми помогна да се изправам на краката си. На няколко ярда от мен предното колело на падналия велосипед се въртеше необезпокоявано.

— Удивително изобретение! — възкликнах аз въодушевено. — Сега вече ще направим истинско състезание.

— Прието! — съгласи се Амелия. — Първо да отидем до езерата.

Изправих велосипеда си, а тя изтича до своя. След няколко минути натискахме бодро педалите към билото на възвишението. Този път условията бяха равни и докато се спущахме надолу по дългия склон по посока на езерата, карахме рамо до рамо. Вятърът шибаше лицето ми и не след дълго усетих, как гарсонетката изхвъркна от главата ми. Шапката на Амелия също бе паднала назад, но се държеше на здраво вързаните около врата ѝ панделки.

Щом стигнахме езерата, префучахме край бавачките с двете момченца, които ни зяпнаха изумени. Засмяхме се весело и обиколихме по-голямото от двете езера, след което върнахме назад пластините и вече с по-спокойно темпо се насочихме към група дървета. Щом слязохме от велосипедите, попитах:

— Какво представлява това изобретение, Амелия? Какъв е принципът на действие?

Задъхвах се, макар че за карането не бях направил почти никакво физическо усилие и не бях уморен.

Момичето изтегли гумената покривка на дясната дръжка и под нея се показва метална тръба. Повдигна я така, че да мога да погледна вътре... Зърнах малка купчинка от кристалоподобната субстанция, която бях видял вече в летателната машина.

— През цялата тръбовидна конструкция на велосипеда минава проводник — обясни Амелия, — който е свързан с кормилото.

— Каква всъщност е тази кристалоподобна субстанция? — попитах аз. — Какъв е нейният състав?

— Това не зная. Имам слаба представа за някои от съставките, защото аз трябваше да ги поръчвам, но не съм сигурна за съотношението, в което са комбинирани.

По думите на Амелия разбрах, че сър Уилям е изобретил приспособлението преди няколко години, по времето, когато карането на велосипеди беше модно. Основната му идея била да помогне на по-слабите физически и по-възрастните хора.

— Давате ли си сметка, че само от това изобретение той можеше да натрупа цяло състояние?

— Сър Уилям няма нужда от пари.

— Но тогава помислете за общественото благо, което то можеше да принесе. Подобно превозно средство може да направи революция в производството на движещи се карети.

Амелия няколко пъти поклати глава:

— Не познавате сър Уилям. Положително е помислил да патентова изобретението си, но е решил, че е по-добре то да остане неизвестно. Язденето на велосипед е спорт, с който с удоволствие се занимават предимно млади хора, и те най-добре могат да се насладят на физическото усилие и чистия въздух, които той може да даде.

— Да, разбира се, но изобретението би могло да има и други приложения.

— Точно така. Именно за това ви казвам, че не познавате сър Уилям, пък никой не може и да иска това от вас. Той е човек с вечно заангажиран ум и щом завърши някое изобретение, загубва интерес към него и веднага се захваща с друго. Усъвършенства велосипедите, преди да работи с каретите без коне, а сетне се насочи към летящата машина.

— И изостави летящата машина заради някакъв нов проект, така ли? — попитах аз.

— Да.

— Мога ли да попитам какъв?

— Скоро ви предстои среща със сър Уилям. Може би той сам ще ви каже.

За миг се замислих върху думите ѝ.

— Бяхте ми казали, че понякога с него трудно се разговаря. Много вероятно е да не ми каже.

Отново седяхме близо един до друг под сянката на едно дърво.

— Тогава можете пак да попитате мен, Едуард — каза Амелия.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА
СЪР УИЛЯМ ИЗЛАГА ЕДНА СВОЯ ТЕОРИЯ

I

Времето напредваше и скоро Амелия предложи да се прибираме.

— Ще се надбягваме ли, или ще караме нормално — попитах аз, без да имам особено предпочитание към едното или другото, защото нямах нищо против тази почивка в сянката на дърветата.

В парка все още бе слънчево и топло, от време на време ниско над земята се вдигаха облаци горещ прах.

— Ще яздим спокойно — категорично заяви Амелия. — А то иначе човек не прави никакво физическо усилие.

— Освен това ще бъдем малко по-дълго време заедно — обадох се аз. — Ще се видим ли и друг път, Амелия? Искам да кажа, ще излезем ли и друг път на разходка с велосипеди?

— Надали ще е възможно всяка седмица — каза тя. — Понякога се налага да работя и в почивните дни, а често се случва и да пътувам.

Усетих, че при мисълта за пътуванията ѝ със сър Уилям ме прободеше болка на безпричинна ревност.

— А когато сте тук, ще можем ли да излизаме с велосипеди?

— Ако ме поканите — каза тя.

— Ще ви поканя.

Яхнахме велосипедите и първо се върнахме до мястото, където бях изгубил шапката си. Тя лежеше непокътната на земята. Вдигнах я и я нахлупих до очите си.

До дома на сър Уилям стигнахме без особени премеждия, потънали в мълчание. Бях проумял истинската причина за посещението си в Ричмънд парк този следобед; макар всичко онова, което знаех за него, да продължаваше да вълнува ума ми, тук ме бе довело не желанието да се запозная с него. Сега с радост бих заменил предстоящата ни среща за час, два, дори за цяла вечер само с Амелия.

В градината на сър Уилям влязохме през ниска порта в оградата досами изоставената летяща машина. Закарахме велосипедите в пристройката.

— Ще отида да се преоблека — обърна се към мен Амелия.

— И така изглеждате прекрасно — отговорих аз.

— А вие? Нима смятате да се явите пред сър Уилям с покрит с треви костюм? — и тя издърпа изпод яката на жакета ми, мушна се по непонятен за мен начин, стрък трева.

В къщата влязох през френския прозорец и Амелия натисна звънеца. След миг се появи прислужник.

— Хилиър, това е мистър Търнбул. Той ще пие с нас чай и ще остане за вечеря. Не бихте ли му помогнали да се освежи?

— Разбира се, мис Фицгибън — отговори той и се обърна към мен. — Ако обичате, сър, оттук.

Той ми даде знак да го последвам и тръгнахме по един коридор. След малко гласът на Амелия ни догони.

— Хилиър — извика тя, — бихте ли предупредили мисис Уотчетс, че след десет минути ще сме готови за чая и ще го прием в салона за пушене?

— Да ма'м.

Хилиър ме заведе до тясна баня на първия етаж, където бяха оставени сапун и пешкири, и докато се миех, той взе жакета ми, за да го изчетка.

Салонът за пушене, неголяма стая на приземния етаж, беше приятно подреден и по всичко личеше, че обитателите на дома често седят тук. Амелия вече ме очакваше; вероятно забележката ми за външния ѝ вид я беше поласкала, защото не беше се преоблякла, а върху блузата бе сложила късо жакетче.

Настанихме се около малка осмоъгълна маса, върху която бе нареден порцеланов сервиз за чай, и зачакахме да се появи сър Уилям. Съдейки по часовника върху полицата над камината, минаваше 4,30 и Амелия повика мисис Уотчетс.

— Ударихте ли гонга за чая? — попита я Амелия.

— Да, ма'м, но сър Уилям е все още в лабораторията си.

— В такъв случай може би ще му напомните, че имаме гост за чая.

Мисис Уотчетс излезе от стаята, но само миг или два по-късно от един от отдалечените ъгли на салона се чу шум от хлопване на врата и към нас забързано приближи висок, добре сложен мъж. Беше по риза и жилетка, с преметнато на ръката сако. Той се опитваше вървешком да свали надолу навитите си ръкави и едва когато дойде съвсем близо, погледна към мен. Изправих се веднага.

— Тук ли е сервиран чайт? — попита той Амелия. — Почти свърших.

— Сър Уилям, ако си спомняте, бях ви споменала за Едуард Търнбул.

Той ме погледна за втори път.

— Търнбул? Приятно ми е. — И като махна нетърпеливо с ръка, допълни: — Моля седнете! Амелия, помогни ми да се справя с този ръкавел.

Протегна ръка към нея и тя закопча копчето. Сетне подаде и другия си ръкав. Сър Уилям облече сакото и се приближи до полицата над камината. Взе една от останените там лули и я натъпка добре с тютюн.

Чаках неспокойно; питах се дали фактът, че е на прага да приключи работата си, не показва, че съм избрал неподходящ момент за посещение.

— Какво ще кажете за този стол, Търнбул? — попита ме той, без да се обръща.

— Настанете се удобно — обади се Амелия. — Не стойте на ръба.

Подчиних се и в същия миг усетих, че материята, от която бяха направени възглавниците, се огъна под мен така, че те приеха формата на тялото ми. Колкото повече се отпусках назад, толкова повече усещах как ме обгръщат.

— Този стол е направен по мой проект — каза сър Уилям, като се извърна и пристъпи към нас, поднасяйки запалена клечка кибрит към лулата си. Сетне, сякаш без особен интерес попита: — В същност с какво се занимавате?

— Аз ли, ами...?

— В коя област на науката работите? Учен сте, нали?

— Сър Уилям — обади се Амелия, — ако си спомняте, бях ви споменала, че мистър Търнбул се интересува от автомобилизъм.

Чак тогава се сетих, че куфарчето ми с мострите все още е в хола, там, където го оставих при пристигането си.

Сър Уилям ме погледна отново.

— Автомобилизъм ли? За млад човек не е лошо. Боя се, че за мен това е вече отминал период. Разглобих колата си, защото частите ѝ ми бяха много по-необходими в лабораторията.

— Но модата на автомобилите тепърва започва, сър — отговорих аз. — И в края на краищата в Америка...

— Да, да, но аз съм учен, Търнбул. Автомобилизъмът е само едната страна от цяла една нова област на изследване. Намираме се пред прага на двадесетия век, а това ще бъде векът на науката. Няма граници за нейните възможности.

Докато говореше, сър Уилям гледаше някъде над главата ми. Пръстите му неспокойно въртяха угасналата клечка кибрит.

— Съгласен съм, сър, наистина много хора се интересуват от този проблем.

— Да, но намирам, че интересите им са отправени в погрешна посока. Общо взето, научната мисъл е насочена към усъвършенстване на онова, което вече е направено. Става дума за влакове, развиващи голяма скорост, и кораби с по-голяма водоизместимост. Убеден съм, че скоро всичко това ще бъде отживяло. Към края на двадесети век, Търнбул, човекът ще пътува така свободно между планетите на Слънчевата система, както сега пътува до Лондон. Ще познаваме населението на Марс и Венера така, както познаваме французите и немците. Смяя да кажа дори, че ще пътуваме и по-далеч... оттатък звездите на Вселената!

В този момент мисис Уотчетс влезе в стаята със сребърен поднос, натежал от чайник, каничка с мляко и захарница. Искрено се зарадвах от появяването ѝ, защото поразителните идеи на сър Уилям, съчетани с неспокойното му държане, бяха повече, отколкото можех да понеса. Стори ми се, че той също се зарадва от това, защото щом прислужничката постави подноса на масата и започна да налива чая в чашите ни, сър Уилям отстъпи назад и застана до ръба на полицата над камината. Започна да разпалва наново лулата си, а през това време аз успях да го разгледам за първи път, без да се отвличам от поведението му.

Както вече казах, той беше висок и едър мъж, но най-поразителното в него беше главата му. Голяма, с бледо лице и сиви очи. Косата му беше пооредяла по слепоочията, но на темето беше гъста и рошава, и това правеше главата му да изглежда още по-внушителна, а гъстата брада подчертаваше бледостта на лицето.

Съжалих, че не го заварих в по-спокойно разположение на духа, защото за няколко минути, през които беше в стаята, той успя да

наруши приятното усещане на спокойствие, което се бе възцарило, докато бяхме сами с Амелия, и сега се чувствах напрегнат като самия сър Уилям.

Внезапно ме осени идеята, че може би той рядко се среща с непознати и сигурно е привикнал на дълги часове на усамотение. Моята работа изискваше срещи с много и непознати хора и едно от задълженията ми беше да умея да общувам, поради което, колкото и парадоксално да звучи, усетих, че тук мога да дирижирам разговора.

Щом мисис Уотчетс излезе от стаята, му казах:

— Сър, казвате, че почти сте свършили. Надявам се, че не съм ви попречил.

Простотата на моя ход изигра своята роля. Той пристъпи към един от свободните столове и седна, а в отговора му пролича значително спокойствие.

— Не, разбира се, че не сте ми попречили — отвърна ми той. — Мога да продължа и след чая. Имам нужда от малка почивка все пак.

— Мога ли да попитам за естеството на работата ви?

Сър Уилям обърна очи за миг към Амелия, но нейното изражение остана невъзмутимо.

— Разказа ли ви мис Фицгибън какво конструирам в момента?

— Съвсем бегло, сър. Можех да видя летящия ви апарат например. — За мое голямо удивление той се изсмя.

— Да не мислите, че съм луд да си губя времето с подобни глупости, Търнбул? Моите учени колеги се опитват да ме убедят, че полет с апарат, по-тежък от въздуха, е невъзможен. Вие как мислите?

— Това е нещо ново за мен, сър.

Той не отговори, а продължи да ме гледа втренчено и аз побързах да добавя:

— Струва ми се, че проблемът е в липсата на достатъчно мощен източник на енергия. Конструкцията е стабилна.

— Не, не, конструкцията също е погрешна. Започнах я не така, както трябваше. Още докато работех, дори преди да изпробвам онази измишльотина, която сте видял, механичният полет вече беше остарял.

Той бързо отпи от чая си, сетне с поразителна за мен скорост скочи и се отправи към някакъв шкаф. Издърпа едно от чекмеджетата и извади тънък пакет, който ми подаде.

— Хвърлете един поглед върху това, Търнбул. Кажете ми какво мислите?

Разгърнах хартията и видях, че това бяха седем фотографии. На първата беше снимано момче, на втората — малко по-голямо момче, на третата — младеж, на четвъртата — много млад мъж и така нататък.

— Снимките на един и същи човек ли са? — попитах аз, забелязвайки някои повтарящи се черти в лицето.

— Да — гласеше отговорът на сър Уилям. — Фотографиите са на един мой братовчед, който по някаква случайност се е снимал през равни интервали от време. А сега, Търнбул, забелязвате ли някаква разлика в *качеството* на снимките? Не! Как мога да очаквам, че ще отгатнете мислите ми? Това са разрези на четвъртото измерение.

Сбърчих чело, а Амелия каза:

— Сър Уилям, вероятно понятието е ново за мистър Търнбул.

— Не по-ново от онова за полет с по-тежка от въздуха машина! Схванахте идеята за летателния апарат, Търнбул, защо да не схванете и тази за четвъртото измерение?

— Да не искате да кажете... идеята за... — започнах да заеквам аз.

— Пространство и време! Точно така, Търнбул... Времето, тази велика загадка!

Обърнах очи към Амелия с надеждата да получа някаква помощ, но срещнах внимателния ѝ проучващ ме поглед. На устните ѝ бе застинала някаква полуусмивка и разбрах, че тя много пъти е слушала сър Уилям да излага тази своя теория.

— Снимките, Търнбул, са двуизмерно представяне на триизмерно лице. Всяка една от тях показва височина и широчина и до известна степен дава представа за *дълбочина*... но те никога не могат да бъдат нещо повече от плоски, двуизмерни парчета хартия. Те не могат да разкрият и факта, че през своя живот той е пътувал във времето. Наредени една до друга, те почти се равняват на четвъртото измерение.

Грабнал фотографиите от ръцете ми, сега той крачеше нагоре-надолу из стаята и развълнувано ги размахваше. Отиде до полицата над камината и ги нареди отгоре една до друга.

— Пространството и времето са по природа едно и също нещо. Вървя през стаята и вече съм изминал няколко ярда в

пространството... но в същото време с няколко секунди съм се придвижил и във времето. Разбирате ли какво имам пред вид?

— Искате да кажете, че едното движение допълва другото?

— Именно! Сега работя върху отделянето на едното от другото, за да може пътуването през пространството да бъде, независимо от времето и през времето, независимо от пространството. Нека ви покажа какво имам пред вид.

Той се обърна рязко на пети и забързано излезе от стаята. Вратата се хлопна зад гърба му.

Седях онемял от изумление. Вглеждах се в Амелия с широко отворени очи и поклацах глава.

— Трябваше да се досетя, че ще бъде възбуден — каза тя. — Невинаги е в подобно състояние, Едуард. Целият ден е седял съвсем сам в лабораторията си и след продължителна работа често е много оживен.

— Къде отиде? — попитах аз. — Не трябва ли да го последваме?

— Върна се в лабораторията си. Мисля, че ще ви покаже нещо, което е направил.

Точно в този момент вратата се отвори отново и сър Уилям се върна. В ръцете си носеше много внимателно малка дървена кутия, която се чудеше къде да постави.

— Помогнете ми да преместим масата — каза ми Амелия.

Отместихме масата с приборите за чай встрани и приближихме друга маса. Сър Уилям постави кутията в центъра и седна. Оживлението му бе отминало толкова бързо, колкото неочаквано бе започнало.

— Бих искал да разгледате това внимателно — започна той, — но не бива да пипате. Много е крехка.

Той отвори капака на кутията. Вътре тя бе подплатена с мека, подобна на кадифе материя, а на дъното лежеше мъничък механизъм, който в първия момент взех за часовников. Сър Уилям го извади внимателно от кутията и го постави върху масата.

Наведох се и вперих поглед в него. С изненада установих, че по-голяма част от устройството е изработена от онази кристалоподобна материя, която вече два пъти бях видял този следобед. Подведен от точността, с която мъничките частици прилепваха една до друга и от металните части, бях взел устройството за механизъм на часовник.

Можех да отлича само няколко тънки никелови нишки, една-две идеално полирани части от месинг и зъбчато колело, направено от блестящ хром или сребро. Някои от частите бяха изработени от бяла материя, може би слонова кост, а основата — от твърдо, подобно на абанос дърво. И въпреки това трудно ми е да опиша какво виждах в този момент, защото почти всичко беше направено от кристалоподобната материя и от какъвто и ъгъл да погледнеш човек, стотиците миниатюрни повърхности мамеха окото.

Изправих се и отстъпих една-две крачки назад. Оттук устройството отново заприлича по-скоро на часовников механизъм, колкото и невероятен да беше.

— Прекрасно е — обадих се най на края аз и забелязах, че Амелия също не откъсва поглед от кутията.

— Вие, млади човече, сте един от първите хора на тази земя, който вижда механизма, способен да прекоси четвъртото измерение.

— А той наистина ли ще действа? — попитах го аз.

— Да, ще действа. Изпробван е вече. Тази „машинария“ в зависимост от моя избор ще пътува напред или назад във времето.

— Защо не го демонстрирате, сър Уилям? — обади се Амелия.

Той не отговори, а се облегна назад в стола си. Със застинало на лицето замислено изражение мъжът не откъсваше очи от необичайното устройство. В тази поза той остана повече от пет минути и въпреки че до този момент ни бе демонстрирал искрено внимание, сега сякаш не съществувахме за него. Той отново се наведе напред и внимателно разгледа своето творение. Понечих да се обадя, но Амелия ми даде знак и аз също потънах в мълчание. Сър Уилям вдигна изобретението си, така че светлината от прозореца да падне върху него. Протегна ръка, за да докосне сребърното зъбчато колело, поколеба се и постави отново механизма на масата. Миг след това седеше облегнат назад в креслото си и наблюдаваше съсредоточено своето творение.

Този път той не помръдна в продължение на десет минути; започна да ме обзема безпокойство, питах се дали ние с Амелия не му пречим.

Най на края сър Уилям постави механизма обратно в кутията. Чак тогава се изправи.

— Трябва да ме извините, мистър Търнбул — каза той. — Току-що ми дойде на ум идеята за една малка промяна.

— Може би е по-добре да си вървя, сър?

— Съвсем не! Съвсем не!

Сър Уилям хвана здраво кутията и с бързи стъпки излезе от стаята. Зад него вратата шумно се хлопна.

Погледнах Амелия и тя ми се усмихна, с което атмосферата в стаята веднага се разведри.

— Ще се върне ли? — попитах я аз.

— Не вярвам. Последния път, когато го видях да се държи така, той се затвори в лабораторията си в продължение на четири дни и освен мисис Уотчетс никой не го видя.

II

Амелия повика Хилиър и прислужникът запали лампите в стаята. Макар незалязло още, слънцето се бе скрило зад дърветата пред къщата и в стаята пролазваха сенки. Мисис Уотчетс влезе да прибере чашите и подноса. Чак тогава разбрах, че съм изпил само половината от чая си и на бърза ръка изгълтах останалото. Бях ожаднял от разходката с велосипеди.

Щом останахме сами, попитах:

— Той луд ли е?

Амелия се беше заслушала в нещо и не отговори, само ми даде знак да мълча... Само пет секунди по-късно вратата рязко се отвори и на прага се появи сър Уилям с връшно палто в ръка.

— Амелия, отивам в Лондон. Хилиър ще ме закара с файтона.

— Ще се върнете ли за вечеря?

— Не... ще остана там цялата вечер. Тази нощ ще спя в клуба.

Сетне се обърна към мен с думите:

— В разговора ми с вас, Търнбул, най-неочаквано се роди една идея. Благодаря ви, сър.

Сър Уилям напусна стаята също така стремително, както бе връхлетял и скоро чухме гласа му в хола. След няколко минути по покритата с чакъл алея отвън се разнесе шумът от приближаването на файтон.

Амелия отиде до прозореца и остана да гледа навън, докато прислужникът подкара коня надолу по алеята, след което се върна на мястото си.

— Не, сър Уилям не е луд — каза тя.

— Но той се държи като душевно болен.

— Вероятно отстрани изглежда така. Убедена съм, че той е гений; а не виждам голяма разлика между двете.

— Разбирате ли неговата теория?

— До голяма степен. Това, че за вас е непонятна, не е свързано с умствените ви възможности. Тя до такава степен е ясна на сър Уилям, че когато я обяснява другиму, той неволно пропуска много от фактите.

Още повече той не ви познава, а рядко е спокоен, когато не го заобикалят познати нему хора. Сър Уилям има няколко приятели в Линиън, неговия клуб в Лондон, и те са единствените хора, които са го виждали да се държи естествено и спокойно.

— В такъв случай може би не биваше да го принуждавам да говори.

— Не, той е напълно завладян от идеята си; ако не бяхте проявил интерес, той сам щеше да ви разкаже за нея. Всички около него трябва да минат през това. Дори мисис Уотчетс е изслушвала два пъти теорията му.

— Тя разбира ли я?

— Мисля, че не — каза Амелия и се усмихна.

— Значи не мога да очаквам някакви разяснения от нея. Ще трябва вие да ми обясните.

— Надали ще мога да ви помогна много. Сър Уилям е построил Машина на времето. Изпитвал я е няколко пъти и на един-два от сеансите присъствах и аз — резултатите са убедителни. Сър Уилям все още нищо не е казал, но подозирам, че има намерение да предприеме пътешествие в бъдещето.

Усмигнах се леко, но побързах да прикрия устата си с ръка.

— Сър Уилям е съвършено сериозен — каза Амелия.

— Да... само че не мога да си представя как човек с неговия ръст ще се побере в толкова малко устройство.

— Това, което видяхте, е само работен модел. Той има и изцяло изработена версия. — Неочаквано тя се засмя. — Да не би да помислихте, че говоря за модела, който той ви показва?

Когато се смееше, Амелия изглеждаше още по-красива и не съжалих ни най-малко, че не съм разбрал добре.

— Голяма или малка, не мога да повярвам, че съществуването на подобна машина е възможно — обадох се аз.

— Тогава ще се уверите сам. Тя е само на дванадесетина ярда от стола, на който седите.

Веднага скочих на крака:

— Къде е?

— В лабораторията на сър Уилям. — По всичко личеше, че Амелия се беше заразила от моя ентузиазъм, защото скочи живо от мястото си. — Елате!

III

Излязохме от стаята за пушене през вратата, която сър Уилям беше използвал преди малко, и тръгнахме по коридор, водещ до очевидно съвсем наскоро поставена врата. Зад нея се намираше лабораторията, която, едва сега разбрах, беше остъклената пристройка, издигната между двете крила на къщата.

Не знам какво съм очаквал да видя вътре, но първото ми впечатление беше, че твърде много прилича на шлосерския цех в един машиностроителен завод, който някога бях посетил.

По продължение на едната страна на тавана беше закрепена ос, която посредством няколко предавателни ремъци осигуряваше движещата сила за множеството съоръжения, наредени край голям плот под нея. Сред тях можах да различа стругове, фрезмашина, ковашка преса, щамповъчна преса, ацетиленово съоръжение за заваряване, две големи менгемета и множество инструменти, разхвърляни навсякъде. Подът беше покрит със стружки, а на много места из лабораторията имаше купчини изрязани или струговани метални парчета, които като че не бяха свършили работа и лежаха захвърлени.

— Голяма част от работата по Машината сър Уилям върши сам — обади се Амелия, — но понякога се налага да поръча изработването на някои от детайлите навън. Когато ви срещнах в Скиптън, бях изпратена по една подобна поръчка.

— Къде е Машината на времето? — попитах я аз.

— Тя е до вас.

Изведнъж с изненада осъзнах, че отделните парчета в купчината, която в началото бях взел за изхвърлени части, в същност са свързани по някакъв определен начин. Едва сега забелязах, че съществува някакво сходство с модела, който сър Уилям ми беше показал, но докато той притежаваше съвършенството на всеки миниатюрен предмет, конструкцията, която виждах пред себе си, беше много по-груба.

Когато се приближих съвсем и се наведох да разгледам устройството по-отблизо, забелязах, че всички детайли бяха струговани и лъщяха като нови.

Машината на времето беше дълга около седем или осем стъпки, и четири-пет стъпки широка. В най-високата си точка беше на шест стъпки от пода; но тъй като конструкцията беше изключително функционална, възможно е описанието на размерите ѝ да подведе. По дължина в по-голямата си част Машината на времето не беше по-висока от три стъпки и имаше вид на скелетна метална рамка.

Всичките движещи се части се виждаха... именно тук описанието ми по необходимост става неясно. Онова, което виждах, беше пак онази загадъчна материя, която бях видял по-рано на велосипедите на сър Уилям и в летящата му машина: с други думи повечето от онова, което човек можеше да види, оставаше неразгадаемо, поради мамещата очите, рефлектираща кристалоподобна материя. Вътре се преплитаха хиляди тънки жички и пръчки и колкото и да се взирах в механизма от различни посоки и ъгли, нищо не разбирах.

По-ясно ми беше разположението на лостовете за управление.

Към края на едната от рамките се намираще покрита с кожа седалка, извита като конско седло. Около нея бяха наредени множество пръчки, лостове и циферблати.

По всичко личеше, че главният лост за управление беше онзи, който видях инсталиран точно пред седлото. На върха му беше поставено, и да призная, като че съвсем не на място, велосипедно кормило. Предположих, че това дава възможност на управляващия да улови лоста с две ръце. От двете му страни бяха прикрепени десетки второстепенни лостове, всеки от които беше на собствено шарнирно прикрепване, но така, че щом главният лост бъде задвижен, и другите да могат да се включат.

Дълбоко заинтригуван, почти бях забравил за Амелия, но тя сама се обади и дори ме стресна.

— Сериозна работа, нали?

— За колко време построи сър Уилям това? — попитах я аз.

— За около две години. Но пипнете я, Едуард... вижте колко е солидна.

— Не смея — отвърнах аз. — Няма да зная какво да правя.

— Хванете един от тези лостове. Напълно безопасно е.

Тя хвана ръката ми и я сложи върху един от месинговите пръти на металната рамка. Улових предпазливо метала... и веднага се дръпнах, защото, щом пръстите ми обгърнаха металния прът, цялата машина видимо и с шум се разтресе, сякаш беше живо същество.

— Какво става? — извиках аз.

— Машината на времето е включена на съвсем слаб ход в четвъртото измерение, в което съществува. Тя е реална, но не съществува в света, който познаваме. Трябва да разберете, че тя пътува във времето, докато ние си седим тук.

— Шегувате се... защото, ако тя пътуваше, нямаше да е тук сега.

— Напротив, Едуард. — И тя посочи огромен метален маховик, инсталиран точно пред седлото и съответстващ приблизително на сребърното зъбчато колело, което бях видял в модела на сър Уилям — Върти се. Нали виждате?

— Да, да, виждам — отвърнах аз, приближавайки се към маховика колкото се може по-близо. Колелото се движеше почти незабележимо.

— Ако не се върти, Машината ще застане неподвижно във времето. И тогава, както сър Уилям твърди, тя ще изчезне от очите ни и ще остане в миналото, защото самите ние се движим във времето.

— Това значи, че Машината трябва да е непрекъснато включена.

Вечерта беше настъпила неусетно и тайнствен мрак изпълваше лабораторията. Амелия отиде в единия ъгъл и се приближи до някакво друго дяволско изобретение. От него висеше въже, което се увиваше около закрепено встрани колело. С рязко движение тя дръпна въжето. Изведнъж устройството като че се закашля, нещо в него запраця, колелото започна да се върти все по-бързо и по-бързо и след малко от осем, окачени на металната мрежа на тавана кълба заструи силна светлина.

Амелия вдигна очи към часовника на стената, който показваше шест и двадесет и пет.

— След половин час ще стане време за вечеря — каза тя. — Смятате ли, че кратка разходка в градината преди вечеря ще ви достави удоволствие?

С усилие откъснах очи от чудноватите изобретения на сър Уилям.

Машината на времето може бавно да се движи в бъдещето, но Амелия беше здраво стъпила в настоящето. Не се движеше на бавен ход и за нищо на света не беше същество от миналото или бъдещето.

— Ще се облекнете ли на ръката ми? — попитах аз, съзнавайки, че скоро престоят ми в Ричмънд ще свърши.

Тя плъзна ръка под лакътя ми и преминавайки край Машината на времето и електрогенератора през вратата в отдалечения ъгъл на лабораторията, излязохме вън в осветената с бледа светлина градина. Само веднъж погледнах назад към струящото през остъклените стени на лабораторията ярко сияние на електрическите лампи.

ГЛАВА ПЕТА В БЪДЕЩЕТО!

I

Проверил бях, че последният влак за Лондон тръгва от Ричмънд в 10 ч. 30 и знаех, че за да го хвана, трябва да си тръгна в 10. И въпреки това към 8 ч. 30 нямах никакво настроение да мисля за прибиране у дома. Нещо повече, перспективата да се върна на работа следващия ден ме караше да се изпълвам с черен песимизъм. Причината за това беше краят на вечерята, по време на която сервираха силно, сухо вино, а с преместването от столовата в полутъмната, предполагаща интимност гостна стая, с плъзналото по жилите ми съдържание на чаша и половина портвайн, който ни поднесоха след вечеря, с нежния аромат на парфюма на Амелия, който разстройваше сетивата ми, ме завладяха силно объркващи мисли.

Амелия беше не по-малко опиянена от мен и си помислих, че тя надали е забелязала промяната в настроението ми. До този момент се чувствах неловко в нейно присъствие. Отчасти това се дължеше на твърде малкия ми опит в общуването с млади момичета, а от всички, които познавах, Амелия ми се струваше най-необикновеното. Бях започнал да свиквам вече с непринудените ѝ обноски и с атмосферата на еманципираност, която тя налагаше, но онова, което до този момент не бях разбрал, беше, че съвсем не навреме, сякво и безнадеждно съм се влюбил в нея.

Във виното е истината и макар че можех да овладеея напирещите в мен чувства, а пък и не се чувствах достатъчно подготвен да заявя тържествено своята любов, разговорът непрекъснато се въртеше около лични въпроси.

Малко след девет и половина разбрах, че не мога да отлагам повече — до тръгването ми оставаше само половин час, а тъй като не знаех кога и как мога да я видя отново, усетих, че е настъпил моментът, когато по категоричен начин трябваше да обясня, че тя за мен е вече нещо много повече от приятен събеседник.

Налях си щедра порция портвайн, след което, все още незнаещ какво точно ще кажа, извадих часовника от джоба на жилетката си:

— Скъпа моя Амелия — започнах аз. — Виждам, че е десет без двайсет и пет, а в десет трябва да си тръгна, но преди това искам да ви кажа нещо.

— Но защо трябва да тръгвате? — прекъсна ме тя и мислите ми мигновено се разпиляха.

— Трябва да хвана влака.

— О, моля ви, не си тръгвайте още!

— Но аз трябва да се прибера в Лондон.

— Хилиър ще ви откара. Ако изпуснете влака, той ще ви откара до Лондон.

— Хилиър вече е в Лондон — напомних ѝ аз.

Амелия се засмя малко невъздържано.

— Бях забравила. Значи, ще трябва да вървите пеш.

— Ето защо трябва да си тръгна в десет.

— Не... Ще кажа на мисис Уотчетс да приготви една стая за вас.

— Амелия, не мога да остана толкова, колкото искам. Утре сутринта трябва да съм на работа.

Тя се наведе към мен и видях как светлината заигра в очите ѝ.

— Тогава сама ще ви закарам до гарата.

— И друга карета ли имате?

— В известен смисъл да. — Тя се изправи рязко и преобърна празната си чаша. — Елате с мен, Едуард, и ще ви закарам до гарата с Машината на времето на сър Уилям.

Тя взе ръцете ми в своята и почти ме завлече до вратата. Засмяхме се. Трудно ми е да опиша сега какво се случи тогава, защото опиянението от алкохола, колкото и слабо да е, пречи да се държиш както трябва. За мен лично веселостта на момента бе причина да отстъпя.

Докато тичахме по коридора, казах на Амелия:

— Пътувайки във времето, няма да мога да стигна до гарата.

— О, да, ще стигнете.

Влязохме в лабораторията и затворихме вратата след себе си. Електрическите лампи не бяха изгасени и под ослепителния им блясък нашето приключение придоби по-различни очертания.

— Амелия — обадох се аз, опитвайки се да я възпра. — Какво смятате да правите?

— Това, което обещах. Ще отидем на гарата.

Изправих се пред нея и взех ръцете ѝ в моите.

— И двамата пийнахме малко повече — започнах аз. — Моля ви, не се подигравайте с мен. Не вярвам да имате намерение да пуснете в действие машината на сър Уилям.

Ръцете ѝ стиснаха моите.

— Не съм толкова пияна, колкото си мислите. Весело ми е, но говоря съвсем сериозно.

— Тогава нека веднага се върнем във всекидневната.

Тя се обърна с гръб към мен и пристъпи до Машината на времето. Улови единия от лостовете и в същия миг Машината се затресе като преди.

— Нали чухте какво каза сър Уилям — каза тя. — Времето и пространството са неделими. Няма нужда да тръгвате след няколко минути. Макар Машината да е конструирана за пътуване в бъдещето, тя може да прекосява и пространствени разстояния. С две думи казано, освен че може да пропътува хиляди години, може да бъде използване и за по-прозаично пътуване, като например да откараш един приятел до гарата.

— Пак се шегувате — обадох се аз. — Не съм убеден, че Машината може да пътува и във времето.

— Но това вече е доказано.

— Не и пред мен.

Тя ме погледна, лицето ѝ отново беше сериозно.

— Тогава позволете ми да ви покажа.

— Не, Амелия! Би било безразсъдно да пускате Машината в действие!

— Защо, Едуард? Зная какво да направя... Толкова пъти съм наблюдавала сър Уилям да я изпробва.

— Но не сме сигурни, дали Машината е безопасна!

— Няма никаква опасност.

Безпомощен да променя нещата, само поклатих глава. Амелия се обърна с гръб към Машината и посегна към един от циферблатите. Направи нещо по него и дръпна назад лоста, прикрепен към велосипедното кормило.

В този миг Машината изчезна!

II

— Погледнете часовника на стената, Едуард!

— Какво направихте с Машината? — попитах аз.

— Оставете това... какво показва часовникът?

— Десет без осемнайсет минути.

— Много добре. Точно в десет без шестнайсет минути Машината ще се появи отново.

— Ще се появи откъде? — попитах аз.

— От миналото... или по-точно от настоящето. В момента тя пътува напред във времето до точка на разстояние две минути от момента на тръгването ѝ.

— Но защо изчезна? Къде е тя сега, в този момент?

— В измерението на времето.

Амелия пристъпи и се разходи, размахвайки ръце по мястото, където до преди малко стоеше Машината на времето. Сетне вдигна поглед към часовника.

— Отстъпете назад, Едуард. Машината ще се появи отново на същото място, на което е била и преди.

— В такъв случай вие също трябва да се отстраните.

Дръпнах я за ръката и тя остана близо до мен, само на няколко ярда от мястото, където бе стояла Машината. И двамата не откъсвахме очи от часовника. Стрелката на секундарника бавно се завъртя... и точно четири секунди след десет без шестнайсет Машината се появи на своето място.

— Ето! — заяви Амелия победоносно. — Точно както ви казах.

Седях, вперил тъпо поглед в Машината. Огромното зъбчато колело се въртеше бавно като преди. Амелия отново ме улови за ръката:

— Едуард, сега трябва да се качим на Машината.

— Какво? — възкликнах аз, ужасен от подобна възможност.

— Абсолютно наложително е. Знаете ли, докато изпробваше Машината, сър Уилям вгради в корпуса ѝ устройство, благодарение на което Машината се връща автоматично в момента на отпътуването си.

Включва се точно три минути след пристигането ѝ тук и ако не сме на Машината, тя ще бъде завинаги загубена в миналото.

Понамръщих се, но успях да възразя:

— Можете да я изключите.

— Да... но нямам такова намерение. Искам да ви докажа, че Машината не е някаква глупава измишльотина.

— Пак ви казвам, вие сте пияна.

— А пък аз ви казвам, че и вие сте пиян. Хайде!

И преди да мога да я спра. Амелия скочи в Машината, мушна се под медните пръти и седна на седалката. За да може да се качи, се наложи да повдигне полата си няколко инча над глезените и трябва да призная, че за мен тази гледка бе значително по-примамлива от каквото и да било пътешествие във времето.

— Машината ще тръгне след минута. Вие оставате ли?

Не се колебах повече. Приблжих се и се покатерих на седалката зад нея. По нареждане на Амелия я улових през кръста и се притиснах о гърба ѝ.

— Гледайте часовника, Едуард — каза тя.

Вперих очи в циферблата. Беше точно десет без тринадесет минути. Стрелката на секундарника стигна чертата на минутата, отмина я, приближи четвъртата секунда след нея.

Там спря да се движи.

Сетне започна да се движи назад... в началото бавно, а после все по-бързо.

— Пътуваме назад във времето — обади се леко задъхана Амелия. — Виждате ли часовника, Едуард?

— Да — отвърнах аз, погълнат изцяло от движението на стрелките. — Виждам го!

Стрелката на секундарника се върна четири минути назад и постепенно намали хода си. Щом стигна четири секунди след десет без осемнайсет, напълно спря. Скоро след това стрелката започна да се движи с нормална скорост.

— Сега отново сме в момента, когато натиснах лоста — каза Амелия. — Вече вярвате ли, че Машината на времето не е измислица?

Продължавах да седя, здраво обгърнал кръста ѝ с ръце във възможно най-интимната поза. Косата ѝ леко докосваше лицето ми и не можех да мисля за нищо друго, освен за нашата близост.

— Покажете ми пак — проговорих аз най на края с единственото желание тази близост да трае вечно. — Отведете ме в бъдещето!

III

— Виждате ли какво правя? — попита ме Амелия. — Тези циферблати могат да бъдат пренастроени във всеки миг. Мога да избира часа, деня и дори годината, в която искаме да пристигнем.

Събудих се от чувствените си мечти и надникнах през рамото ѝ. Тя ми сочеше редица малки циферблати, означени с дните на седмицата, месеците на годината... и няколко други, които отброяваха десетки, стотици и хиляди години.

— Моля ви, нека не се отдалечаваме твърде много — обадих се аз, като зърнах последния циферблат. — Не бива да пропусна влака.

— Но ние ще се върнем в мига, от който потеглихме, дори ако пропътуваме сто години.

— Вероятно. Но нека не прибързваме.

— Ако се притеснявате, Едуард, ще отидем до утрешния ден.

— Не... нека направим дълго пътешествие. Вече ми доказахте, че Машината на времето е безопасна. Да отидем до следващия век!

— Както искате! Можем да отидем и до по-другия, стига да пожелаете!

— Двадесети век ме интересува... да опитаме първо — десет години напред.

— Само десет? Това почти не прилича на приключение.

— Нека бъдем последователни — обясних аз, защото макар да не съм страхлив, не съм голям любител на приключенията. — Да отидем първо до 1903 година, после — 1913 и т.н. през интервали от 10 години — до края на века. Може би ще видим някои промени.

— Добре. Готов ли сте?

— Да — заявих аз, поставяйки отново ръце около кръста ѝ.

Амелия настрои допълнително циферблатите. Гледах как тя набира 1903 година, но уредите за дните и месеците бяха твърде ниско, за да мога да ги видя.

— Нагласих циферблата за 22 юни — каза ми тя. — Това е първият ден на лятото, така че вероятно времето ще бъде приятно и топло.

Тя хвана с две ръце лоста и то нагласи в изходна позиция, а аз се стегнах и се приготвих за потегляне.

В този миг за моя изненада Амелия внезапно стана и се отдалечи.

— Моля ви, Едуард, почакайте ме малко — обади се тя.

— Къде отивате? — разтревожих се аз. — Машината ще потегли и ще ме отнесе.

— Такова нещо не може да се случи, докато не се премести лостът. Само... щом ще пътуваме толкова далеч, искам да взема и чантичката си.

— Но защо ви е? — не можех да повярвам на ушите си.

Амелия изглеждаше малко притеснена.

— Не мога да кажа точно, Едуард. Просто никъде не отивам без чантата си.

— Тогава вземете и шапката си — засмях се аз, развеселен от тази внезапна проява на женска слабост.

Амелия бързо напусна лабораторията. Няколко минути гледах разсеяно циферблатите, сетне, подчинявайки се на внезапен порив, също слязох от седлото и отидох в хола, за да взема шапката си. Щом ни предстои експедиция, аз също трябва да съм облечен, както подобава!

Тласнат от нова идея, взех от всекидневната две чаши, налях малко коняк и се върнах с тях в лабораторията.

Амелия беше пристигнала преди мен и вече се беше покачила на седалката. Поставила бе чантичката си на пода на Машината точно пред седлото, а на главата ѝ беше сложена шапката.

Подадох ѝ едната чаша:

— Да пием за успеха на нашето приключение.

— И за бъдещето — отвърна тя.

Отпихме от коняка, след което оставих чашите на една от пейките встрани. Качих се на седлото зад Амелия.

— Сега вече сме готови — обадих се аз, след като се уверих, че шапката е добре нахлупена на главата ми.

Амелия улови здраво велосипедното кормило с две ръце и го дръпна към себе си.

IV

Цялата Машина на времето се залюля, като че всеки миг щеше да се прекатури напред в някаква пропаст, при което извиках силно от уплах и здраво се хванах за тялото пред мен.

— Дръжте се! — малко неуверено каза Амелия, защото бе съвсем ясно, че за нищо на света нямаше да я изпусна от ръцете си.

— Какво става? — извиках аз.

— Няма нищо страшно... това е резултат от преминаването в четвъртото измерение.

Отворих очи, огледах се плахо и за своя изненада установих, че Машината все още е здраво стъпила на пода на лабораторията. Стрелките на стенния часовник вече се въртяха бясно напред, слънцето буквално пред очите ми изгряваше и залязваше. Едва отбелязали появата му, над нас отново се спущаше мрак и като черно одеяло обгръщаше къщата.

Без да искам, поех по-дълбоко въздух, притеглени от въздушната струя, няколко косъма от косата на Амелия се залепиха за устните ми. Въпреки изключителното вълнение от пътешествието не пропуснах възможността да се насладя на тази известна само на мен близост.

— Страхувате ли се? — извика Амелия.

— Да! — отвърнах честно, тъй като моментът не беше подходящ за преструвки.

— Дръжте се здраво... няма опасност.

Говорехме силно, само защото бяхме много развълнувани, в четвъртото измерение беше извънредно тихо.

Слънцето продължаваше с все по-голяма скорост да изгрява и залязва. Всеки следващ период на мрак бе по-кратък от предишния и съответно периодът на дневна светлина траеше колкото този на мрак. Машината на времето се движеше все по-бързо напред в бъдещето.

За няколко секунди само денят и нощта се сменяха така бързо, че вече почти не можехме да ги отличим и около нас цареше сивкав сумрак. Предметите в лабораторията се виждаха като през мъгла и

само слънцето очертаваше светла, сякаш закована за тъмносиньото небе, пътека.

Когато заговорих на Амелия, тънките жички от косата ѝ отлетяха от устните ми. Край мен картината беше изключително вълнуваща, но въпреки цялата ѝ необичайност за нищо на света не можеше да се сравни с чувството, което събуждаше присъствието на това момиче в ръцете ми. Гласнат без съмнение от допълнителната порция коняк, събрах кураж и приближих лице към нея, за да уловя с устни няколко косъма от косата ѝ. Повдигнах леко глава, така че да усетя как гъделичкат езика ми. Амелия с нищо не показа, че е усетила, и улових с устни още жички от косата ѝ. Третия път наклоних глава встрани, за да не се смъкне шапката ми, и притиснах леко устни до гладката бяла кожа на врата ѝ.

Не бях стоял в тази поза и секунда, когато Амелия развълнувана се изправи на седалката и каза:

— Машината забавя ход, Едуард!

През стъкления покрив на лабораторията можеше ясно да се види, че слънцето е забавило своя бяг, макар и краткотрайни, периодите на мрак се различаваха.

Амелия започна да следи на глас показанията на циферблатите пред нея:

— Сега сме в месец декември, Едуард! Януари... януари 1903 година, февруари...

Един по един месеците се редяха, а паузите между тях ставаха все по-продължителни, докато най на края се разнесе:

— Ето юни, Едуард... почти пристигнахме!

Погледнах нагоре към часовника, за да се уверя, но установих, че е спрял.

— Пристигнахме ли?

— Не съвсем.

— Да, но часовникът на стената е спрял.

Амелия вдигна за миг очи към него:

— Просто никой не го е навил.

— В такъв случай ще трябва да ми кажете, когато пристигнем.

— Колелото забавя ход... почти спираме... ето!

Едва отзвуча последната ѝ дума и тишината на Четвъртото измерение беше нарушена. Някъде вън, непосредствено до къщата, се

разнесе гръм от силна експлозия и две-три стъкла се счупиха. По главите ни изпопадаха парчета стъкло.

Полупрозрачните стени даваха възможност да се види, че навън е ден и слънцето грее... но там някъде гореше и се носеше гъст дим, долавяхме и шум от прашене на горящи дърва.

V

Разнесе се гръм от втора експлозия, но този път някъде по-далеч. Усетих как Амелия застина в ръцете ми и се извърна сковано към мен.

— На какво попаднахме? — запита тя.

— Нямам представа.

Далеч някой изкрещя пронизително и сякаш очаквали този знак, в отговор се чуха още два писъка. Последва трета експлозия, по-силна от предишните две. Нови стъкла се счупиха и на пода издрънчаха няколко парчета. Едно от тях падна върху Машината на времето на около шест инча от крака ми.

Постепенно, когато свикнахме с бъркотията от шумове наоколо, можахме да различим един особен шум, който се налагаше над всички останали. Започваше с нисък дрезгав рев, постепенно извиваше нагоре като заводска сирена и се превръщаше на края в пронизителен писък. Той временно заглушаваше пукота на пожарите и виковете на хората. Сетне секваше, но скоро отново се появяваше.

— Едуард! — Лицето на Амелия беше станало снежнобяло, а от устата ѝ излизаше сърцераздирателен шепот: — Какво става?

— Нямам представа. Трябва да си тръгваме. Заемете се с управлението.

— Не зная как да го направя. Ще трябва да изчакаме автоматичното връщане.

— От колко време сме тук?

Преди Амелия да успее да ми отговори, бяхме разтърсени от нова експлозия.

— Стойте спокойно — обадох се аз. — Надали ни остава много време до края на престоя. Попаднали сме във война.

— Но по света няма война!

— Да, в нашето време.

Питах се колко ли време ще трябва да чакаме тук в този ад на 1903 година и проклинах на ум спрелия часовник. Не вярвах, че ще се наложи да стоим дълго до задействането на автоматичния механизъм, който ще ни върне обратно в блаженото ни и мирно съвремие.

Извила неудобно тялото си на седалката, Амелия се беше обърнала и скриваше лицето си в рамото ми. Без да свалям ръце от кръста ѝ, се опитвах, доколкото мога, да я успокоя.

Огледах лабораторията и бях поразен от промяната, настъпила в нея от мига, когато прекрачих прага ѝ за първи път. Боклуци и прах покриваха всичко и дори самата Машина на времето.

Неочаквано забелязах движение отгатък стъклената стена на лабораторията; някой отчаяно тичаше през моравата към къщата. Когато фигурата се приближи, разбрах, че това беше жена. Тя дойде до самата стена и притисна лице о стъклото. Зад нея тичаше още някой.

— Амелия... вижте! — обадох се аз.

— Какво има?

— Там!

Тя се извърна, за да погледне в показаната от мен посока, но в същия миг нещата се промениха отново. В средата на моравата избухна мощна, придружена от силен пламък експлозия, която погълна жената отвън и... Машината на времето се поклати по характерен начин. Отново бяхме погълнати от тишината на четвъртото измерение, лабораторията си беше пак цяла, както преди, а над главите ни през стъкления покрив се заредиха в обратен ред ден и нощ.

Все още неудобно извърната към мен, Амелия се разплака от облекчение, а аз мълчаливо продължавах да я държа в прегръдките си.

Щом се поуспокои, тя ме попита:

— Какво видяхте в момента, когато започнахме да се връщаме?

— Нищо. Просто зрителна измама.

Нямаше как да ѝ опиша жената, която бях видял. Тя приличаше на диво животно — със сплъстена, разрошена коса, с размазана по лицето кръв и разкъсани дрехи, под които прозираше тялото ѝ. Нито пък можех да ѝ обясня кое най-много ме беше ужасило в случая.

В лицето на жената познах Амелия в предсмъртния ѝ час по време на тази дяволска война през 1903 година.

Не можех да ѝ го кажа, не можех дори да повярвам на онова, което с очите си бях видял. Но независимо от това, то беше така: бъдещето беше истинско и бях видял смъртта на Амелия.

На 22 юни 1903 година пожар, избухнал в градината на сър Уилям, щеше да я погълне.

Момичето се беше сгушило в прегръдките ми и чувствах как все още трепери. Не можех да позволя тази, видяна в бъдещето съдба, да стане действителност!

И така, без да разбирам прибързаността на действията си, се опитах да променя хода на нещата. Машината на времето трябваше да ни отнесе по-нататък в бъдещето, отвъд онзи ужасен ден!

VI

Усетих, че ме обзема някаква лудост! Изправих се рязко и Амелия, която се беше облегла на рамото ми, удивена вдигна очи. Над главата ми пробягваше смяната на дните и нощите.

В мен бушуваше главозамайващ поток от противоречиви чувства, причинен вероятно от шемета, свързан с движението в Четвъртото измерение, а може би това бе някакъв инстинкт, подготвящ ме за онова, което щеше да последва. Пристъпих напред по пода на Машината и подпирайки се на лоста, успях да се надвеса през тялото на Амелия.

— Едуард, какво правите? — Гласът ѝ трепереше и едва успяла да зададе въпроса, тя отново се разплака. Без да ѝ обръщам внимание, се взрях в уредите, намиращи се сега само на няколко инча от лицето ми.

От странното редуване на дните разбрах, че Машината се движи назад във времето. Намирахме се в 1902 година и видях, че стрелката на един от циферблатите минава от август на юли. Лостът пред циферблатите бе в почти вертикално положение, а прикрепените към него никелови лостове излизаха от самото сърце на кристалоподобния механизъм.

Повдигнах се леко, седнах в предния край на седалката и накарах Амелия да се премести назад, за да не ми пречи.

— Не бива да пипате нищо по таблото — обади се тя, накланяйки се встрани, за да види какво правя.

Улових здраво велосипедното кормило и го дръпнах към себе си. Доколкото можах да забележа, това не повлия ни най-малко на досегашния ход на движението. След юли последва юни.

Тревогата на Амелия нарастваше все повече и повече.

— Едуард, не бива да прекъсвате програмата — извика тя силно.

— Трябва да отидем в бъдещето! — отвърнах ѝ аз също толкова силно и завъртях кормилото, така както се извива кормило на велосипед при завой.

— Не! Оставете Машината да се върне автоматично!

Въпреки всичките ми усилия, обратният процес продължаваше спокойния си ход. Амелия вече беше уловила ръцете ми и правеше опит да ги отдели от кормилото. Над всеки от циферблатите имаше по едно малко метално копче и аз хванах едното от тях. Забелязах, че при завъртане настъпва промяна в движението. Очевидно това беше начинът за прекъсване на обратния ход във времето, но Амелия разбра какво правя и опитите ѝ да ме спре станаха още по-отчаяни. Пресягаше се да улови ръката ми, но като разбра, че няма да успее, сграбчи кичур коса от главата ми и силно го дръпна.

Пуснах кормилото, но кракът ми отскочи инстинктивно напред. Токът на дясната ми обувка се допря до един от никеловите лостове, прикачени за основната ос, и в същия миг корпусът на Машината се наклони по най-ужасния начин, който можех да си представя, а наоколо ни настъпи непрогледен мрак.

VII

Лабораторията беше изчезнала, смяната на дните с нощи престана. Край нас царяха абсолютна тишина и мрак.

Амелия отпусна косата ми и двамата застинахме онемели пред новия обрат на събитията.

Единствено поклащането на Машината, превърнало се сега в главозамайващо люлеене, ни подсещаше, че пътуването във времето продължава.

Амелия седна по-близо до мен и като обви ръце около кръста ми, притисна лице в тила ми.

Люлеенето ставаше все по-опасно и аз извих кормилото с надеждата да облекча малко положението. В резултат към застрашителното странично поклащане се прибави ново движение на корпуса — нагоре.

— Не мога да я спра! — извиках. — Не зная какво да правя!

— Но какво стана?

— Ритнах лоста заради вас — отвърнах аз. — Усетих, че нещо се счупи.

В същия миг и двамата възкликнахме от ужас, защото Машината сякаш се преобърна. Обля ни силна светлина, която ме накара да замижа. Блясъкът беше страшно силен и идваше от определена посока. Отново се опитах да изправя Машината с помощта на кормилото. Бясното люлеене караше светлината да танцува лудо пред очите ни. Тъмни сенки покриваха от време на време таблото за управление.

Счупването на лоста беше освободило движението на основния лост и щом се опитах да го раздвижа, той хлътна, от което целият корпус се люшна внезапно встрани и положението ни се влоши още повече.

— Да можех само да открия онзи счупен лост — казах аз и заопипвах пода със свободната си ръка. В резултат настъпи ново накривяване, от което едва не изхвъркнах от мястото си. За щастие Амелия продължаваше да ме стиска здраво и с нейна помощ успях да се наместя отново.

— Стойте спокойно, Едуард — обади се тя тихо и успокояващо.
— Докато сме на борда на Машината, сме в безопасност. Нищо лошо не може да ни се случи в четвъртото измерение.

— А няма ли вероятност да се блъснем в нещо?

— Не... минаваме през предметите.

— Но какво ли се е случило?

— Никеловите лостове са инсталирани, за да осигурят движението през пространството. Откачайки единия от тях, сте изключили четвъртото измерение, така че сега Машината се движи в пространството и в момента бързо се отдалечаваме от Ричмънд.

Бях ужасен от тази идея, а шеметното люлеене като че само увеличаваше опасностите, с които можехме да се сблъскаме.

— Накъде отиваме тогава? — обадох се аз. — Кой може да каже къде ще ни остави Машината?

Амелия отново заговори с успокоителен тон.

— Вън от опасност сме, Едуард. Не мога да отрека, че Машината се движи бясно, но повредата е единствено в лостовете. Все още сме обгърнати от полето на четвъртото измерение, което значи, че двигателят продължава да работи. Движим се, освен във времето и в пространството и много вероятно е да изминем огромно разстояние... но дори да се озовем на хиляди мили от дома, автоматичното устройство ще ни върне обратно в лабораторията.

— Хиляди мили...? — ужасих се аз от разстоянието, което трябваше да прекосим.

Тя се вкопчи още по-здраво в мен:

— Не вярвам да се отдалечим повече. Струва ми се, че се въртим в кръг.

Имаше нещо вярно в думите ѝ, защото, докато разговаряхме, светлината се въртеше бясно около нас. Естествено, чутото ме поуспокои, но главозамайващото люлеене продължаваше и колкото по-скоро това приключение свършеше, толкова по-щастлив щях да се почувствам. Тази мисъл не ме напускаше и реших да се опитам отново да намеря счупената част от изхвъркналия никелов лост.

Обясних на Амелия какво имам намерение да правя и тя се пресегна и улови кормилото. По този начин не се налагаше да се занимавам с него. Наведох се и заопипвах пода на Машината, ужасявайки се от мисълта, че лостът е изпаднал при някое от силните

накланяния на корпуса. Търсех трескаво под непрестанно светващата и гаснеща светлина, докато напипах пред седалката чантата на Амелия. Няколко мига по-късно открих с огромно облекчение счупения лост: беше се търкулнал и заклешил между предната част на седалката и чантичката на Амелия.

— Намерих го — заявих аз, като се изправих и вдигнах металното парче, за да може и тя да го види. — Не е счупен.

— Как ли се е откачил?

Разгледах частта по-отблизо и видях, че от двете ѝ страни има спираловиден нарез и на края на всеки от тях се виждаше по едно поблестящо петно метал. Очевидно точно на това място винтът се бе скъсал и бе излязъл от гнездото си. Показах ги на Амелия.

— Спомням си, че сър Уилям споменаваше, че някои от никеловите лостове не са изработени както трябва — каза тя. — Можете ли да го поставите на мястото му?

— Ще се опитам.

Необходими ми бяха няколко минути, докато намеря опипом под непрекъснатото сменящата се светлина металните втулки, от които се бе откъснал лостът, и още двойно по-дълго време, за да го наглася, така че краищата му да са в положение, удобно за завинтване.

— Много е къс! — промълвих аз леко отчаян. — Колкото и да се опитвам — не става.

— Но той трябва да е изскочил оттам!

Открих, че има начин да развинтя малко самата втулка и това облекчи донякъде нещата. Сега вече връзката можеше да се осъществи и в двата края — за щастие сър Уилям беше проектирал нарезите така, че с едно завъртане да се затегнат и двете страни.

Изправих се на седалката изморен и ръцете на Амелия отново обвиха кръста ми. Машината на времето все още се поклащаше, но далеч по-слабо от преди и движението на източника на светлина почти не се забелязваше. Седяхме облени от силното сияние, почти не вярващи, че съм успял да регулирам ужасното люлеене.

Право пред мен маховикът продължаваше да се върти бързо, но ритмичната смяна на дните с нощи не се възстанови.

— Мисля, че отново сме в безопасност — обадох се аз, без да съм много уверен в собствените си думи.

— Сигурно скоро ще спрем. Щом Машината спре, никой от нас не бива да се движи. Трябва да изминат три минути, докато автоматичното връщане започне да действа.

— А ще ни върне ли обратно в лабораторията? — попитах аз.

Амелия се поколеба, преди да отговори, но на края рече.

— Да.

Почувствах, че тя не е по-уверена в думите си от мен. Най-неочаквано Машината на времето отново се поклати и ние възкликнахме от изненада. Маховикът беше спрял да се движи... изведнъж осъзнах, че край ушите ми свисти въздух, който мигновено ни накара да затреперим от студ. Разбрах, че вече сме напуснали четвъртото измерение и в момента стремително падаме... обезумял от отчаяние, посегнах да хвана кормилото...

— Едуард! — изкрещя пронизително Амелия в ухото ми.

Това беше последното, което чух, защото в същия миг усетих силен тласък. Машината внезапно спря. Двамата с Амелия отхвъркнахме в нощта.

VIII

Лежах в пълен мрак с чувството, че съм покрит с нещо жилаво и влажно. Когато направих опит да се изправя, единственото, което постигнах, беше безрезултатно махане на ръце и крака. Усетих, че пропадам още по-дълбоко в това плъзгаво като тресавище обкръжение. Някакъв лист се залепи на лицето ми, задъхах се от недостиг на въздух и се опитах да го отхвърля. Закашлях се от усилието да си поема въздух, замахах инстинктивно с единственото желание да се измъкна, усещах, че в противен случай ще се задуша. Нямаше за какво да се хвана, защото около мен беше плъзгаво и влажно. Сякаш бях паднал с главата надолу в огромна маса с морски водорасли.

Почувствах, че отново пропадам, и този път отчаян се оставих на волята на съдбата. Сигурно щях да потъна във влажния листак, защото при всяко завъртане главата и лицето ми все повече се покриваха с противната маса наоколо. Сега вече усещах вкуса ѝ — блудкав, воднист, с привкус на желязо.

Някъде наблизо чух тежко дишане.

Извиках:

— Амелия!

Гласът ми прозвуча като хриптящо проскърцване. Веднага се закашлях.

— Едуард? — нейният глас беше писклив и уплашен, след което чух как и тя се закашля. Надали беше на повече от няколко ярда от мен, но не можех да я видя, а и не можех да определя в каква посока е.

— Не сте ли пострадала? — попитах в отговор и отново се закашлях.

— Машината на времето, Едуард. Трябва да се качим... тя ще се върне обратно...

— Къде е тя?

— Тук до мен. Не мога да я стигна, но я докосвам с крака си.

Разбрах, че момичето е вляво от мен и започнах да се придвижвам натам, ровейки из противната каша, пресягайки се с надеждата да се уловя за нещо твърдо.

— Къде сте? — извиках аз, като се опитвах да придам на гласа си по-приличен вид, разбира се, безуспешно.

— Тук съм, Едуард. Движете се по гласа ми.

Чувах я по-ясно, но думите ѝ бяха странно накъсани, сякаш и тя се давеше.

— Плъзнах се... Не мога да намеря Машината на времето... тук някъде е...

Махах отчаяно с ръце из тревите, докато на края я открих. Ръката ми докосна гърдите ѝ и тя веднага я улови.

— Едуард... трябва да намерим Машината!

— Нали казахте, че е тук?

— Тук някъде... до краката ми...

Доплъзях до нея и като размахвах ръце във всички посоки, отчаяно търсех Машината. Амелия остана зад гърба ми, усетих, че и тя успя някак да се изправи и приближи до мен. Силно наведени, непрестанно подхлъзвайки се и клатушкайки се, като не спирахме да кашляме и кихаме, треперещи от студа, който ни пронизваше до кости, продължавахме отчаяните си усилия да открием Машината. Никой от нас не искаше да вярва, че шансът ни за оцеляване беше единствено в тези три минути.

ГЛАВА ШЕСТА

ВРАЖДЕБНИТЕ ЗЕМИ НА БЪДЕЩЕТО

I

Усилията ни неизменно ни водеха надолу по склона. След няколко минути усетих здрава почва под краката си. Извиках силно и помогнах на Амелия да се изправи. Продължихме да се движим напред, затруднявани на всяка крачка от усукващите се около краката ни растения. И двамата бяхме мокри до кости, а студеният въздух ни пронизваше.

Най-после се измъкнахме от този растителен капан и се озовахме на неравна камениста почва. Щом се отдалечихме на няколко ярда от растенията, изтощени се отпуснахме на земята. Амелия се тресеше от студ и когато я обгърнах с ръка и приближих до себе си, за да я стопля, не се възпротиви.

— Трябва да намерим някакъв подслон — продумах.

Оглеждах се с надежда да открия сгради, но единственото, което можах да видя на светлината на звездите, беше пустееща земя. Успях да различа само силуета на извисяващите се сякаш на стотина ярда височина растения.

Амелия не отговори, усещах я как все още трепери и се изправих, за да съблека сакото си.

— Моля ви сложете това на раменете си.

— Но вие ще измръзнете.

— Цялата сте мокра, Амелия.

— И двамата сме мокри. Трябва да се раздвижим, за да се стоплим.

— След малко — отвърнах аз и отново седнах до нея. Не свалих сакото си, но го разтворих, така че да мога поне отчасти да я прикрия с него, като обгърнах раменете ѝ с ръка. — Нека първо си поемем въздух.

Амелия се притисна до мен и попита:

— Едуард, къде може да сме кацнали?

— Не мога да определя. Някъде в бъдещето.

— Но защо е толкова студено? Защо така трудно се диша?

Можех само да гадая.

— Сигурно сме някъде много на високо — отвърнах аз. — Вероятно се намираме в планински район.

— Но наоколо е равно.

— Тогава това е някакво плато. Въздухът е разреден поради високата надморска височина.

— Като че ли и аз стигнах до същото заключение — каза Амелия. — Миналото лято бях на екскурзия в Швейцария и на високите върхове изпитвахме същите затруднения с дишането.

— Но тук очевидно не е Швейцария.

— Ще трябва да изчакаме до сутринта, за да определим местоположението си — заяви Амелия решително. — Не може наоколо да няма хора.

— Ами ако сме в някоя чужда страна, което е твърде вероятно?

— Зная четири езика, Едуард, и мога да се оправя с още няколко. Трябва само да разберем къде се намира най-близкият град, а там вероятно ще намерим британско представителство.

Въпреки всичко от ума ми не излизаше ужасната картина, която бях видял, макар и за миг през прозореца на лабораторията.

— Сами се уверихме, че през 1903 година имаше война — обадох се аз. — Където и да се намираме сега, в която и година да сме попаднали, интересно дали войната продължава?

— Няма признаци за подобно нещо. Дори да има война, чужденците се ползват от неприкосновеност. Във всеки по-голям град в света има наше консулство.

При обстоятелствата, в които се намирахме, Амелия ми се стори прекалено оптимистично настроена и аз се опитах да бъда малко по-спокоен. В първия миг, в който разбрах, че сме загубили Машината, бях изпаднал в отчаяние. Така или иначе възможностите ни за щастливо избавление бяха твърде съмнителни, да не кажа почти никакви, и се питах дали Амелия оценява напълно истинската сериозност на положението. Имахме много малко пари и никаква представа за политическите взаимоотношения в света, влошаването на които очевидно бе станало причина за избухването на войната през 1903 г. Нищо чудно да се намирахме на вражеска територия и почти сигурно беше, че щом ни открият, ще ни хвърлят в затвор.

Най-голямата ни грижа сега — да оцелеем до края на нощта — с всеки изминат миг ставаше по-сериозна. За щастие не духаше вятър,

но това беше единственото снизхождение, с което съдбата ни удостои. Почвата под краката ни беше твърда, а въздухът, който издишвахме, обвиваше лицата ни като малко облаче.

— Трябва да се движим — обадих се аз. — В противен случай ще се разболеем от пневмония.

Амелия не се възпротиви и с труд се изправихме. Затътрих бавно крака, но вероятно съм бил по-слаб, отколкото си въобразявах, защото почти веднага се спънах. Амелия не беше в по-цветущо състояние от мен — като размахваше ръце около лицето си, тя политна силно назад.

— Чувствам се като замаян — споделих аз и отново усетих, че не ми стига въздух.

— И аз също.

— Не бива да се напругаме.

Огледах се отчаяно; в този стигийски^[1] мрак не се виждаше нищо друго, освен издигащият се нагоре силует на очертаната от светлината на звездите стена от растения. Усойна и влажна, тя единствена даваше надежда за някакъв, макар и незначителен заслон, което споделих с Амелия. Тя не можеше да предложи нищо по-добро и обгърнали се с ръце, бавно приближихме растенията. На самия край на обраслата площ открихме издатина на почвата, висока около две стъпки. Опипах растенията по нея с ръка. Сториха ми се сухи, а и пръстта под тях не беше така твърда, както на мястото, където бяхме седнали, за да отдъхнем.

Осенен от нова идея, взех един от стръковете и го прекърших. По пръстите ми потече студена течност.

— Растенията изпушат течност, когато ги пречупиш — казах на Амелия и ѝ подадох стъблото. — Ако успеем да се промушим под листата, без да пречупим стъблата им, ще останем сухи.

Седнах на земята и започнах да се придвижвам с краката напред. Така с бавно пълзене скоро се озовах в тъмен, тих тунел от растения. Миг по-късно Амелия ме последва и когато стигна до мен, се отпусна кротко на пръстта.

Не мога да кажа, че да лежиш под листака беше кои знае какво удоволствие, но все пак беше за предпочитане пред откритата равнина. Не мърдахме и с течение на времето, разбира се, се поотпуснахме, а от близостта усетих как телата ни полека-лека се затоплят.

Протегнах ръка към Амелия, която беше на не повече от около шест инча от мен, и сложих ръка на рамото ѝ. Платът на жакета ѝ беше все още влажен, но не беше трудно да разбера, че и тя се е постопила.

— Елате до мен — обадих се аз. — Не бива да замръзваме пак.

Мушнах ръка под гърба ѝ и я привлякох към себе си. Тя с радост прие идеята и скоро лежахме близо, с лице един към друг.

Мръднах глава и носовете ни се допряха, приближих се още по-близо и целунах устните ѝ.

Амелия веднага отдръпна лицето си от моето.

— Моля да не използвате положението, Едуард.

— Как можете да ме обвинявате в подобно нещо? Трябва да се стоплим.

— Добре, нека правим само това тогава. Не искам да ме целувате.

— Но аз помислих...

— По силата на обстоятелствата сме принудени да сме заедно. Не забравяйте, че почти не се познаваме.

Не знаех да вярвам ли на ушите си. Приятелското отношение на Амелия през миналия ден ми се беше сторило неподлежащо на съмнение потвърждение на собствените ми чувства и въпреки ужасното положение, в което се намирахме, самото ѝ присъствие беше достатъчно, за да възпламени страстите ми. Бях очаквал, че тя ще ми разреши да я целуна, но след категоричния ѝ отказ лежах мълчаливо с наранени чувства, без да знам какво да правя.

След няколко минути Амелия се размърда и ме целуна леко по челото.

— Вие много ми харесвате, Едуард — започна тя. — Това не е ли достатъчно?

— Мислех... е, имах чувството, че вие...

— Нима съм казала или с нещо съм показала, че изпитвам към вас нещо повече от приятелство?

— Е... не.

— Тогава, моля лежете спокойно.

Тя ме обгърна с едната си ръка и ме притисна малко по-силно до себе си. Лежахме така дълго, помръдвайки се само в случаите, когато трябваше да раздвижим някой схванал се мускул. През останалата част

от тази дълга нощ успяхме на няколко пъти да заспим за съвсем кратко време.

За наша обща изненада слънцето изгря почти изведнъж. Миг преди това бяхме лежали в тъмен, тих тунел, след което между стъблата на тревите се процеди ярка светлина. Раздвижихме се, обзети от предчувствие, че дълго ще помним този ден.

Изправихме се с труд и докато размърдаме схванатите си крайници, доста често се спъвахме. Замайващо бяло, слънцето едва се беше подало над линията на хоризонта. Небето над нас беше тъмносиньо. По него не се виждаше нито един облак.

Изминали бяхме десетина ярда, когато се обърнахме и погледнахме растителността.

До този миг Амелия ме държеше за ръка, но сега се вкопчи здраво в мен. Аз също зяпнах от удивление — наляво и надясно от нас, докъдето погледът стига, се простираше покрита с треви земя. Границата с необраслата площ беше в общи линии права и само тук-там извиваше навътре или се издаваше навън. На места растенията се бяха струпали и образуваха възвишения, високи двеста и повече стъпки. От преживяното през нощта можехме да се досетим за това, което сега се разкриваше пред нас, но с нищо не можехме да предвидим онова, което ни порази най-силно: нямаше нито стрък, нито лист, нито луковица или израстък, прострял се чудновато на пясъчливата пръст, който да не е оцветен в ярко, кървавочервено.

---

[1] Подземен, адски, ужасен (по името на р. Стикс в подземното царство според гръцката митология). — Б.пр. ↑

II

Дълго не можехме да откъснем очи от аленочервената стена от растения, неспособни да намерим думи, с които да изразим удивлението си от необичайната гледка.

Най-високата част и особено гребенът на това поле бяха наглед закръглени и гладки. В същност напомняха на хълм с леко вълнообразна форма, в която, ако се вгледаш по-отблизо, ще се увериш, че гладката на пръв поглед повърхност се състои от хиляди, милиони стъбла.

В по-ниската част, там, където бяхме лежали, нещата изглеждаха съвсем иначе. Стъблата бяха млади, поникнали вероятно от семена, разпръснати от възрастните растения. И двамата с Амелия изпитахме страшно неприятно чувство от усещането, че стената неумолимо напредва към нас и се издига все по-високо.

В този момент, макар и отвратени от невероятните, издигащи се като стена растения, забелязахме, че слънчевата светлина има странно въздействие върху тях — от всички страни откъм стената започнаха да долитат дълбоки, сякаш гърлени звуци, последвани от пукот и шум от чупене. Първо се раздвижи едно стъбло, после още няколко... докато постепенно цялата маса от лъскави стъбла и клони се „съживи“ и поде някакъв невиждан танц.

Амелия се вкопчи отново в ръката ми и посочи право пред себе си.

— Вижте, Едуард! — възкликна тя. — Моята чанта е там! Трябва да я вземем!

На около тридесет стъпки навътре сред гладката на пръв поглед повърхност се забелязваше голяма вдлъбнатина. Щом Амелия се отпрати нататък, изведнъж осъзнах, че това вероятно е мястото, където Машината на времето ни бе запратила с такава сила.

На няколко стъпки встрани, на върха на едно стъбло, съвършено нелепо висеше чантичката на момичето.

Побързах да настигна Амелия, която, повдигнала пола почти до коленете си, вече беше стигнала до растителната стена.

— Не можете да я стигнете — опитах се да я разубедея аз. — Растенията започват да се събуждат.

Не бях свършил, когато дълго, пълзящо стъбло пролази към нас и капсулата му, пълна със семена, се разпука с гръм, подобен на пистолетен изстрел. Въздухът около растението се изпълни с облак ситни семена.

— Едуард, на всяка цена трябва да си взема чантата.

— Не можете да стигнете до нея!

— Трябва!

— Ще се наложи да се простите с пудрите и кремове си.

В продължение на един дълъг миг тя ме гледа гневно.

— Там има много повече неща. Пари... манерката с бренди. Много неща.

Тя отчаяно пристъпи към растенията. В същия миг към нея се протегна едно клонче, улови края на полата ѝ и разкъса плата; момичето се олюля и с писък падна на земята.

Приближих бързо, помогнах ѝ да се изправи и да се отдалечи.

— Стойте тук... ще отида аз.

Без повече колебания се „хвърлих“ напред сред стенещите, движещи се стъбла и си запробивах път към мястото, където за последен път бях видял чантата. В началото не беше много трудно. Бързо схванах кои от растенията ще издържат тежестта на тялото ми и кои не. Когато стигнах до стъблата, издигащи се над главата ми, започнах да се катеря по тях, на няколко пъти клоните, за които се улавях, се пречупваха в ръцете ми и отгоре ми се изливаше струя течност. Всички растения около мен се движеха; изправяха и махаха клони, като че бяха ръце на възторжена тълпа. Вдигнах очи и на един от извисилите се на повече от двайсет стъпки над главата ми клон видях да се полюшва чантата на Амелия. Бях успял да се покатеря само на три или четири стъпки към нея. Наоколо нямаше нищо друго, което да издържи тежестта ми.

На няколко ярда вдясно от мен се разнесе силен пукот и аз бързо се свих, защото очаквах някой от по-големите стволоче наблизко да се е раздвижил... чак тогава забелязах, че тревогата ми е била напразна и шумът идва от плъзгането на чантата от клона, на който беше „кацнала“.

С голямо облекчение изоставих обреченото си на провал катерене и се хвърлих между полюшващите се по-ниски стъбла. Шумът и без това беше оглушителен, но когато близо до ухото ми се разпука друга семенна шушулка, почти оглушах от силния пукот. Единствената ми мисъл сега беше да се добера до чантата на Амелия и да се измъкна колкото се може по-скоро от тези кошмарни растения. Без да ме е грижа вече къде стъпвам, колко стъбла изпочупвам или колко сок се излива върху мен, ожесточено си пробивах път през растенията; грабнах чантата и веднага се върнах обратно.

Амелия седеше на земята и щом стигнах до нея, хвърлих чантата в краката ѝ. Без особени основания много ме беше яд на нея, макар да съзнавах, че това просто е реакция на изпитания преди малко ужас.

Тя ми благодари, а аз се извърнах и втренчих поглед в аленочервената стена от растения. Дори отдалеч се виждаше, че растенията са много по-разбъркани от преди, клони и стъбла стърчаха отвсякъде. Пръстта пред първите стъбла бе порозовяла от току-що наболи млади фиданки. Растенията *настъпваха* към нас, бавно, но неумолимо. Известно време наблюдавах как възрастните растения изпускат сока си и навлажняват почвата, след което шушулките им с трясък се пукаха.

Когато се върнах при Амелия, тя бършеше лицето си с малка фланелена кърпа, която бе извадила от чантата.

— Вие допускате, че сме все още в северното полукълбо, така ли?

— Разбира се. За ваше сведение, Едуард, вече отгатнах къде сме. Тук е толкова студено и високо, че сигурно сме попаднали на Тибет.

— В такъв случай вървим към Хималаите.

— Ще се справим и с тази пречка, когато стигнем до тях.

III

Открихме, че движението по равнината не беше толкова лесно. Макар с издигането на слънцето по небосклона всичко около нас да изглеждаше все по-приятно и в стъпката ни, предполагам благодарение на височината и на чистия хладен въздух да имаше известна лекота, бързо се уморявахме и трябваше често да почиваме.

В продължение на около три часа поддържахме равномерен ход, като през равни интервали от време почивахме и се редувахме да носим чантата. Физическото усилие ме посъживи, но за Амелия не беше така лесно; дишаше все по-трудно и често се оплакваше от виене на свят.

Това, че пейзажът не се беше променил от момента, в който тръгнахме, потискаше и двамата. С малка разлика във височините стената от растителността пресичаше пустинята без прекъсване.

Колкото по-високо се издигаше слънцето, толкова по-горещи ставаха лъчите му и скоро дрехите ни съвсем изсъхнаха. Нямахме с какво да покрием главите си (шапката на Амелия беше останала без периферия, а аз бях загубил моята сред растенията) и скоро от силното слънце усетихме неприятно изтръпване на кожата на лицето.

Слънчевата топлина действаше явно и на растежа на стъблата край нас. Неспирното движение на сякаш оживелите растения трая около час след изгряването на слънцето, но сега се забелязваше само тук-там; наместо това бяхме свидетели на мълниеносния растеж на младите филизи, обилно обливани от сока на по-старите растения.

Един въпрос ме измъчваше от самото начало на нашето „приключение“ и колкото повече вървахме, толкова по-невъзможно ми бе да продължавам да мълча.

Най на края рекох:

— Амелия, искам да ви кажа, че се чувствам отговорен за нашето премеждие.

— Какво искате да кажете?

— Не биваше да се намесвам в работата на Машината на времето. Това беше безразсъдство.

— Вие носите точно толкова отговорност, колкото и аз. Моля ви да не говорим повече за това.

— Но може би сега животът ни е в опасност.

— Заедно ще трябва да посрещнем това — каза тя. — Ако продължавате да се самообвинявате, животът ви ще стане нетърпим. Аз бях тази... която забърка кашата с Машината. Най-важната ни грижа сега трябва да е... да се върнем...

Рязко се обърнах и погледнах Амелия, лицето ѝ бе преbledнало, а очите ѝ се бяха притворили. Миг по-късно тя се олюля, погледна ме безпомощно, след което се препъна и с целия си ръст се просна на песъчливата почва. Спуснах се към нея.

— Амелия! — извиках разтревожен, но тя не помръдваше. Взех ръката ѝ и потърсих пулса: едва долових неравномерното му туптене.

Чантата беше в мен, с разтреперани пръсти се опитах да отворя закопчалката, най на край успях. Зарових трескаво, убеден, че онова, което търся, непременно е вътре. След минута го открих: това беше малко шише с амонячна сол. Отвъртях капачката и поднесох стъкълцето под носа на момичето.

Въздействието му беше мигновено. Амелия се закашля силно и се опита да се отдръпне. Обгърнах раменете ѝ с ръка и ѝ помогнах да седне. Тя продължаваше да кашля, а от очите ѝ обилно се стичаха сълзи. Спомних си, че бях виждал какво правят някои хора в такива случаи и наведох главата ѝ към коленете.

След около пет минути тя се изправи и ме погледна. Лицето ѝ беше все още бледо, а очите — пълни със сълзи.

— Вървахме твърде дълго, без да хапнем — обади се тя. — Много силно ми се зави свят и...

— Сигурно е от голямата надморска височина — опитах се да я успокоя. — Веднага щом открием някакъв път надолу, ще слезем от това плато.

Бръкнах пак в чантата и намерих шоколада. Бяхме изяли една малка част, затова отчупих две таблетки и ѝ ги подадох.

— Не, Едуард — отказа тя.

— Изяжте ги. По-слаба сте от мен.

— Нали току-що ядохме. Трябва да го пазим.

Тя взе отчупеното парче и останалата част от шоколада и с категорично движение го пхна в чантата.

— Това, от което наистина имам нужда, е чаша вода. Страшно съм жадна.

— Мислите ли, че сокът от растенията става за пиене?

— Ако не открием някаква вода, в крайна сметка ще трябва да опитаме и това.

— Когато паднахме — казах аз, — без да искам глътнах малко от сока. Различава се от водата само по това, че е леко горчив.

След още няколко минути Амелия се изправи, както ми се стори, малко несигурно, но заяви, че е готова да продължи. Накарах я да глътне още малко коняк.

И макар че вървахме много по-бавно, тя отново се спъна и строполи на земята. Този път не загуби съзнание, но каза, че ѝ се повдига. Почивахме цели тридесет минути, а през това време слънцето се издигна в зенита си.

— Амелия, моля ви, хапнете още малко шоколад. Сигурен съм, че ви прилошава от глад.

— Не съм по-гладна от вас — заяви тя. — Не е това.

— Какво е тогава?

— Не мога да ви кажа.

— Знаете ли каква е причината?

Тя кимна.

— Тогава, моля ви, кажете ми, може и да измисля нещо, за да ви помогна.

— Нищо не можете да направите, Едуард. Ще се оправя.

Коленичих на пясъка пред нея, сложих ръце на раменете ѝ:

— Амелия, никой не знае още колко ще трябва да вървим. Не можем да продължим, ако не сте добре.

— Аз съм здрава.

— Нямам такова впечатление.

— Притеснена съм, но не съм болна.

— Тогава направете нещо — отвърнах аз, чувствайки, че тревогата ми прераства в раздразнение.

Тя замълча за момент и сетне с моя помощ се изправи на крака.

— Почакайте ме, няма да се бавя.

Взе чантата си и бавно се отправи към стената от растения. С предпазливи стъпки премина пространството от по-ниски храсти и

навлезе сред високите стъбла. Преди да се скрие от погледа ми, тя се обърна, погледна ме и изчезна зад гъстите стъбла.

Предполагах, че иска да остане сама и се обърнах с гръб.

Изминаха няколко минути, а тя все още не се появяваше. Почаках около четвърт час, след което започнах да се тревожа. Откакто Амелия беше изчезнала от погледа ми, наоколо цареше пълна тишина... но макар тревогата ми да растеше с всеки изминат миг, разбирах, че от уважение към желанието ѝ да е сама трябва да чакам.

Тъкмо погледнах часовника си, притеснен от двайсетминутното ѝ забавяне, когато чух:

— Едуард...?

Без да се бавя, изтичах по посока на гласа, препускайки през аленочервените растения към мястото, където за последен път бях видял момичето. Измъчван от картината на някакво ужасно нещастие, което е могло да я сполети, аз за нищо на света не можех да си представя онова, което видяха очите ми.

Спрях като закован и веднага извърнах поглед: свалила полата и блузата си, Амелия стоеше пред мен... по бельо!

Придържаше полата пред себе си, за да се поприкрие, и ме гледаше плахо и смутено.

— Едуард, не мога да го сваля... Моля ви, помогнете ми...

— Но какво правите? — извиках удивен.

— Корсетът ми е много стегнат... едва дишам, а не мога да го развържа. — Тя се разрида и след малко през сълзи продължи: — Не исках да ви казвам, но от вчера не съм оставала сама. Много е стегнат... моля ви, помогнете ми...

Не мога да скрия, че трагичният израз, изписал се на лицето ѝ, ме забавляваше, но потиснах усмивката си и застанах зад гърба ѝ.

— Какво трябва да направя?

— Има две връзки, които са завързани долу, но без да искам, затегнах възела.

Поразгледах мястото и разбрах каква е работата. Почти без всякакво усилие разплетох с нокти възела.

— Готово — заявих аз и се дръпнах. — Развързан е.

— Моля ви, Едуард, разхлабете връзките. Не мога да стигна сама.

Чувствата, които бушуваха в мен, ме накараха да избухна:

— Амелия, не можете да искате да ви съблека!

— Искам само да разхлабите връзките. Това е всичко.

Пристъпих неохотно към нея и се залових прилежно да изтеглям връзките. Бях стигнал до половината, когато забелязах колко стегнат в действителност е бил корсетът около тялото ѝ. Връзките сами изскочиха от последните два илика. Амелия свали корсета и го захвърли небрежно на земята. Тогава се обърна към мен.

— Просто не знам как да ви благодаря, Едуард. Струваше ми се, че още една минута и ще се задуша.

Ако тя сама не се беше обърнала към мен, щях да сметна присъствието си за изключително неприлично, защото Амелия беше изпуснала полата си и ми даде възможност да видя от колко тънка материя е направена долната ѝ риза и колко твърди са гърдите ѝ под нея. Пристъпих, чувствайки, че ще ми бъде разрешено да я прегърна, но момичето веднага се отдръпна и се покри с полата.

— Вече може да ме оставите сама — каза тя. — Ще успея да се облека без чужда помощ.

IV

Когато няколко минути по-късно Амелия се появи, тя беше напълно облечена и носеше корсета си, праметнат между дръжките на чантата.

— Няма ли да хвърлите това? — попитах. — Толкова неудобна дреха е.

— Само когато дълго време не можеш да я свалиш — каза тя твърде сконфузена. — Ще остана така днес, а утре пак ще я сложа.

— С нетърпение ще чакам момента, когато отново ще ви помогна — заявих съвсем искрено.

— Няма да стане нужда. До утре ще сме в някое цивилизовано място и ще си наема прислужничка.

Тъй като тя цялата беше пламнала, а аз бях съвършено спокоен, сметнах за нужно да отбележа:

— Ако моето мнение има някакво значение за вас, мога да ви уверя, че фигурата ви без корсета е не по-малко елегантна.

— Не е там работата. Няма ли да тръгваме?

Тя потегли и аз я последвах.

Всичко това беше само временно отвличане от тежката ни съдба, скоро слънцето слезе толкова на запад, че растенията започнаха да хвърлят сянка. Щом тя падна върху нас, веднага усетихме силен хлад.

След още половин час ход тъкмо смятах да предложа да починем за малко, когато Амелия внезапно спря и се загледа в лека вдлъбнатина в пръстта пред нас. Миг след това с бързи стъпки се отправи натам.

Последвах я.

— Ще трябва да се приготвим за нощта — обади се тя. — И мисля, че най-добре е това да стане сега.

— По принцип нямам нищо против. Но ми се струва, че ще е по-добре да вървим колкото се може по-дълго.

— Да, но това място е дълбоко. Ще прекараме нощта тук.

— На открито?

— Няма да се наложи. Имаме време да си построим бивак, преди да е мръкнало. — Тя оглеждаше вдлъбнатината с преценяващ поглед. — Когато бях в Швейцария, ми показаха как се строи навес, в случай че замръкнеш на сред път. Трябва да издълбаем тази дупка още и да издигнем насипи. Ако вие свършите тази работа, аз ще нарежа листа.

Известно време поспорихме — убеден бях, че е добре да използваме дневната светлина, за да изминем поне още малко път, но Амелия твърдо беше решила да останем. На края тя съблече жакета си и се отправи към растенията, а аз клекнах и започнах да ровя песъчливата почва с ръце.

Нужни ни бяха два часа, за да построим мястото за нощуване, така че да задоволи и двамата ни. През това време бях разчистил поедрите камъчета, а Амелия беше начупила огромен куп от папратоподобните листа. Подредихме ги като за голям лагерен огън, в основата на който смятахме да се настаним.

Слънцето вече почти се беше скрило зад стената от растения и двамата усещахме застудяването.

— Мисля, че направихме всичко, което зависеше от нас — въздъхна Амелия.

— В такъв случай вече можем да се скрием вътре, нали? — Чак сега виждах колко разумно се оказа настояването ѝ да започнем поотрано. Ако бяхме продължили да вървим, никога нямаше да успеем да се подготвим така добре за нощта.

— Жаден ли сте?

— Всичко е наред — отвърнах аз, но това си беше чиста лъжа. През целия ден гърлото ми гореше от жажда.

— Но вие нищо не сте пил.

— Мога да изкарам нощта.

Амелия показа едно дълго витообразно стъбло, което беше донесла в бивака. Пречупи го и ми го подаде:

— Изпийте сока, Едуард. Напълно безопасно е.

— Може да е отровен.

— Не е отровен. Преди час, когато свалях корсета си, го опитах. Съживява те, а неприятни последици не забелязах.

Доближих края на стъблото до устните си и внимателно смукнах. Устата ми се изпълни с хладка течност. След първата глътка миризмата не беше чак толкова неприятна.

— Напомня ми сиропа за засилване, който ме кара да пия като дете — казах аз.

Амелия се усмихна:

— Значи и на вас са ви давали сиропа на Париш. Чаках да видя дали ще забележите приликата.

— След това обикновено получавах по лъжица мед, за да премахне лошия вкус.

— Този път ще трябва да минете без мед.

— Наистина ли? — дръзко попитах аз.

Амелия ме погледна остро и лицето ѝ отново поруменя. Хвърлих пълзящото растение встрани и помогнах на момичето да се промуши под импровизирания заслон.

ГЛАВА СЕДМА

СЪБУДЕНИ ЗА ИСТИНАТА

I

Дълго време лежахме тихо един до друг. Макар че Амелия беше събрала само растения, които ѝ се бяха сторили най-сухи, усетихме как от тежестта на телата ни от тях непрекъснато се процеждаше сок. На всичкото отгоре при най-леко помръдване отвън нахлуваше хладен въздух. Успях да подремна известно време, но не мога да кажа дали Амелия спеше.

Събуден от нахлулия между стъблата на навеса хлад, който пролази нагоре по краката ми, усетих, че и Амелия потръпна.

След малко тя се обади:

— Едуард, как мислите, дали ще умрем тук?

— Не мисля — отвърнах бързо, защото през изминалия ден подобна мисъл често ме бе спохождала и бях се опитал да подготвя предварително отговор, който да ѝ вдъхне малко увереност. — Не вярвам да ни остава още много път.

— Но ние ще умрем от глад.

— Имаме шоколад, а и както сама казахте, сокът на тези тревы е хранителен.

В това поне имаше доза истина; стомахът ми копнееше за твърда храна, но след като пих от сока, почувствах се значително по-свеж.

— Страхувам се, че ще умрем от студ. Не ще мога да издържа още дълго.

Знаех, че трепереше, и докато говореше, чувах как зъбите ѝ тракат.

Бивакът не ни предпазваше от нощния хлад толкова, колкото се бяхме надявали.

— Ще ми разрешите нали? — обадох се аз и без да чакам отговор, се промъкнах до нея, плъзнах ръка под главата ѝ и обгърнах раменете ѝ. Споменът от снощното отблъсване още пареше съзнанието ми и когато тя с готовност сложи глава на рамото ми и отпусна ръка на гърдите ми, искрено се зарадвах. Повдигнах с няколко инча коленете си, та да може Амелия да пъхне крака под моите. Междувременно

бяхме разместили част от стъблата над нас и ни трябваша една-две минути, докато ги върнем на място.

Сетне отново замряхме в очакване да наберем топлинката, която бяхме загубили. Още няколко минути изтекоха в пълно мълчание, но близостта на телата ни постепенно даде резултат и усетих как се стоплям.

— Спите ли, Едуард? — Гласът на Амелия ми се стори много ласкав.

— Не.

— Още не мога да се стопля. Какао ще кажете, дали да не накъсаме набързо още листа?

— Мисля, че най-добре е да лежим спокойно. Топлината ще дойде сама.

— Прегърнете ме по-здраво.

И в най-дръзките си мечти не можех да си представя онова, което се случи след тази проста забележка. Протегнах другата си ръка и притиснах момичето до себе си; Амелия също ме обгърна с двете си ръце и се озовахме толкова плътно прегърнати, че забравих всяка предпазливост.

Лицето ѝ се притискаше до бузата ми и усетих как тя леко и чувствено го трие. Отвърнах на жеста ѝ внимателно, усещайки, че любовта и желанието, които потисках, се надигаха в мен неудържимо. Някъде далеч в подсъзнанието си усетих внезапно отчаяние, защото подозирах, че по-късно ще съжалявам за тази си невъздържаност, но победен от бушуващите в мен страсти, бързо отхвърлих задръжките си. Вратът ѝ беше толкова близо до устните ми, че, без да се опитвам дори да хитрувам, ги притиснах пламенно до кожата ѝ. В отговор тя ме прегърна още по-силно, след което, без да ни е грижа, че ще срутим заслона, се отдадохме на чувствата си.

Когато се отдръпнах, Амелия извърна лицето си и притисна устни в моите. Лежах почти изцяло върху нея с цялата си тежест. След няколко минути се разделихме, но продължавах да държа лицето си на няколко инча от нейното.

Неспособен да сдържам повече чувствата си, промълвих.

— Обичам те, Амелия.

В отговор тя отново притиска лице до моето и се целунахме така, сякаш никога не бяхме спирани. За мен тя беше всичко на света и в

този миг онова, което ни заобикаляше, престана да има някакво значение. Единственото, което исках в момента, бе да продължим да се целуваме безкрай. От начина, по който отговаряше на целувките ми, предполагах, че Амелия е на същото мнение. Пръстите ѝ се ровеха в косите ми и докато се целувахме, ме притискаше до себе си.

Сетне изведнъж отдръпна ръката си, извърна лице и се разплака.

Напрежението спадна. Отпуснах се върху нея и зарих лице във вдлъбнатината на рамото ѝ. Останахме да лежим така дълго. Почти задушен в дрехата ѝ, дишах трудно и неравномерно. Амелия плачеше, чувствах как сълзите ѝ се стичат надолу по бузите и мокрят лицето ми.

II

Раздвижих се само веднъж, за да освободя схванатата си лява ръка, след което пак легнах с почти цялата си тежест върху Амелия.

Дълго време в главата ми беше пусто; искреното ми желание да оправдая постъпката си отлетя със страстта. Отлетяха и самообвиненията, лежах неподвижно, усещах само леко смъдене около устата, следа от целувките на Амелия, и докосването на няколко косъма от косата ѝ по челото ми.

Тя продължи да хълца още няколко минути, след което дишането ѝ стана равномерно и аз реших, че е заспала. Малко след това усетих как умората от изминалия ден замъглява и моето съзнание и скоро заспах.

Не мога да преценя колко време съм прекарал в сън, но по едно време разбрах, че съм буден, макар да бях все още в същото положение, почти изцяло легнал върху Амелия. Проблемът за студа, който така силно ни вълнуваше, вече не съществуваше, защото тялото ми излъчваше топлина. Бях заспал въпреки неудобното положение, но сега вратът силно ме болеше. Щеше ми се да се преместя, за да се настаня по-добре. А отгоре на всичко ръбовете на твърдата яка се бяха впили в гърлото ми и имах чувството, че медното копче отпред е прищипнало кожата на врата ми, но не исках да събудя Амелия. Останах да лежа така с надеждата, че скоро пак ще заспя.

Въпреки всичко, което се беше случило, настроението ми беше добро. Погледнато обективно, шансовете да оцелеем бяха нищожни; Амелия също го беше разбрала. Ако в следващите двадесет и четири часа не стигнем населено място, положително щяхме да загинем тук на това плато.

Все пак не можех да забравя онзи миг, в който бях видял съдбата на Амелия.

Знаех, че ако през 1903 година тя живее в Ричмънд, ще бъде убита от експлозията край къщата. Не можех да разсъждавам в онзи момент, но ми се струва, че моята безотговорна намеса в работата на Машината на времето беше инстинктивно желание да променя някак

съдбата. Положението, в което се намирахме сега, беше резултат на видяното тогава, но за нищо не съжалявах.

Бях решил, където и да се намирахме и в която и да е година, да направя всичко възможно Амелия да не се върне в Англия, докато този ден не отmine!

Бях споделил с нея любовта си и ми се стори, че тя не е безразлична; вече бях повече от сигурен в силата на любовта си и исках да ѝ предложа женитба. Не можех да кажа дали тя ще приеме, но бях решил да бъда категоричен и търпелив. Като моя съпруга тя трябваше да се подчини на волята ми. Очевидно Амелия беше от благороден произход, но се мъчех да се убедя, че това не ще попречи кой знае колко на отношението ни един към друг. Тя беше привърженик на еманципацията и ако любовта ни се окажеше истинска, тя нямаше да бъде помрачена от...

— Буден ли си, Едуард?

Гласът ѝ дойде съвсем отблизо.

— Да. Аз ли те събудих?

— Не... Будна съм от известно време. Чух как се променя дишането ти.

— Зазори ли се вече? — попитах аз.

— Като че ли не още.

— Мисля, че трябва да се преместя — казах аз. — Сигурно много ти тежа.

Ръцете ѝ, които все още обгръщаха плещите ми, моментално се стегнаха около мен.

— Моля те стой си така — обади се тя.

— Не бих искал да смяташ, че използвам положението.

— Аз съм тази, която го използва. Ти чудесно замествах одеяло.

Отдръпнах се леко от нея, така че лицето ми застана точно над нейното. Листата край нас зашумяха в тъмнината.

— Амелия, искам да ти кажа нещо — промълвих аз. — Много те обичам.

Ръцете ѝ още по-силно се стегнаха около мен и ме накараха да наведе лице към нейното.

— Скъпи мой Едуард — промълви тя, прегръщайки ме нежно.

— Нямах ли какво друго да ми кажеш?

— Само... само че съжалявам за онова, което се случи.

— Не ме ли обичаш?

— Не съм сигурна, Едуард.

— Ще се омъжиш ли за мен?

Усетих как главата ѝ помръдва: поклащаше я насам-натам, но само толкова.

— Амелия?

Тя продължаваше да мълчи и аз чаках неспокойно. Лежеше, без да помръдне, с ръце, отпуснати върху плещите ми.

— Не мога да си представя живота без теб, Амелия — промълвих аз на края. — Познавам те съвсем отскоро, но имам чувството, че съм бил с теб цял живот.

— Аз също — пророни тя почти без звук, но гласът ѝ беше безжизнен.

— Тогава, моля те, омъжи се за мен. Щом стигнем някое населено място, ще намерим британско консулство или някоя мисионерска черква и можем да се венчаем веднага.

— Не бива да говорим за това.

Тогава съвсем отчаян попитах:

— Отказваш ли ми?

— Едуард, моля те...

— Да не би да си сгодена вече?

— Не, не съм, а и не ти отказвам. Просто мисля, че не бива да говорим за такива неща, защото бъдещето ни е съвсем несигурно. Дори не знаем в коя държава се намираме. А дотогава...

Гласът ѝ потрепери и прозвуча почти толкова несигурно, колкото неубедителни бяха аргументите ѝ.

— Но утре — продължих аз — ще разберем къде се намираме и тогава вероятно ще измислиш друго извинение. Искам да знам едно: обичаш ли ме така, както аз те обичам?

— Не зная, Едуард.

— Обичам те нежно. Можеш ли и ти да кажеш същото?

Неочаквано тя обърна глава към мен и докосна нежно бузата ми с устни, сетне промълви:

— Страшно много ми харесваш, Едуард.

Налагаше се да се задоволя и с това. Вдигнах глава и докоснах с устни нейните. Секунда след това тя се отдръпна и изви глава.

— Вече направихме една глупост — обади се тя. — Нека не повтаряме същата грешка. Принудени сме да прекараме заедно нощта и никой от нас не бива да използва това.

— Щом така го разбираш.

— Скъпи мой, не бива да смятаме, че няма кой да ни открие. От всичко, което видяхме, вероятно сме попаднали в частно имение.

— Досега не си споменавала такова нещо.

— Не съм, но може би не сме така сами, както ни се струва.

— Съмнявам се, че някой ще започне да се рови в купчина листа!
— казах аз.

При тези думи тя се засмя и ме притисна до себе си.

— Трябва да спим. Може би ни очаква още дълъг път.

— Все още ли ти е удобно в това положение?

— Да. А на теб?

— Яката ме стяга — отвърнах аз. — Смяташ ли, че ще бъде много неприлично, ако си сваля връзката?

— Как успяваш, независимо от условията да спазваш благоприличието! Дай да я сваля... сигурно едвам дишаш.

Понадигнах се, Амелия сръчно разхлаби възела и откопча предното и задното копче на яката. След това аз отново се отпуснах и усетих как ръцете ѝ обгърнаха отново врата ми. Притиснах лицето си до бузата ѝ, целунах крайчеца на ухото ѝ и зачаках сънят да се върне.

III

Събуди ни не изгряващото слънце, чиято светлина се процеждаше през листата над нас в почти кафеникаво сияние, а пукотът и скърцането на стената от растения, край която бяхме разположили бивака си. Полежахме прегърнати още няколко минути, сякаш съзнавахме, че топлината и интимността на изминалата нощ трябва да се вкусят докрай. Най на края изритахме и разбутахме червените листа над нас и се измъкнахме на силната дневна светлина. Схванати от принудителната неподвижност през нощта, дълго се протягахме и разкършвахме.

Утринният ни тоалет беше кратък, закуската — още по-кратка. Изтрихме лицата си с кърпата на Амелия и се вчесахме. Всеки от нас изяде по две таблетки шоколад, които поляхме с растителен сок. Събрахме оскъдния багаж и се приготвихме да продължим пътя си. Забелязах, че Амелия продължава да носи корсета между дръжките на чантата.

— Няма ли да оставим това? — попитах аз, като в същото време си мислех, че би било чудесно, ако тя никога вече не го използва.

— А това? — попита на свой ред тя, измъквайки връзката и яката ми от чантата си. — Ще оставим ли и това?

— Разбира се, че не — отвърнах аз. — Трябва да ги сложа, когато стигнем до населено място.

— В такъв случай няма какво повече да говорим.

— Разликата е там — започнах аз, — че не се нуждая от прислужник, пък и никога не съм имал.

— Ако намеренията ти към мен са искрени, Едуард, ще трябва да си готов за наемане на прислужници.

Както винаги тонът на Амелия беше уклончив, но намекът за моето предложение накара сърцето ми да забие по-бързо. Взех от нея чантата и я улових за ръка. Тя вдигна поглед към мен и ми се стори, че по лицето ѝ пробягна сянка от усмивка, но ние вече вървахме и двамата гледахме пътя пред нас. Тревите отново се бяха раздвижили и внимавахме да вървим на безопасно разстояние от тях.

Знаехме, че по-голяма част от пътя трябва да изминем преди пладне, ето защо поддържахме бодра и бърза стъпка и само от време на време, на равни интервали, почивахме. Дишането ни, както и преди беше затруднено от височината и затова говорехме малко.

По време на една от почивките не се сдържах и повдигнах въпрос, който отдавна занимаваше мислите ми:

— В коя година предполагаш, че сме?

— Нямам представа. Зависи от това, до каква степен си се намесил в нормалната работа на Машината.

— Не знам какво съм правил. Промених програмата на циферблата на месеците, а тогава той показваше 1902 година. Но не го пипнах, преди да счупя никеловия лост, и затова се питам дали не попречих на автомата за връщане и сега да е 1893.

Амелия помисли известно време върху думите ми, след което каза:

— Не, не мисля. Повратният миг настъпи, когато се счупи лостът. Вероятно връщането е спряло и първоначалната програма е продължила. Щом тя се изпълни, автоматичното връщане се задейства отново, както сами се уверихме с изчезването на Машината. Но и промяната, която направи в месеците, може да е дала резултат. Какво направи точно?

Размислих се много внимателно:

— Преместих циферблата с няколко месеца напред. И все пак не мога да кажа точно с колко. Съществуват три вероятности: или сме се върнали в 1893, както ти предположи, и сме кацнали на няколко хиляди мили от Ричмънд, или сме останали в 1902 година, датата, на която лостът се счупи... а може и да сме пропътували тези няколко месеца и сега да се намираме например в края на 1902 или началото на 1903. Така или иначе едно е ясно: попаднали сме на няколко хиляди мили от Ричмънд.

Нито една от тези възможности не беше за предпочитане, защото при всяка от тях ужасният юнски ден на 1903 година ни очакваше. Не исках да се замислям за последиците от него, затова побързах да променя темата върху нещо друго, което ме вълнуваше.

— Ако се случи така, че се върнем в Англия — започнах аз, — няма ли вероятност да се срещнем със самите нас?

Амелия не ми отговори направо. Тя каза само:

— Какво искаш да кажеш с това „ако се върнем в Англия“? Разбира се, че ще се върнем колкото се може по-скоро.

— Да, разбира се — отвърнах аз. Вече искрено съжалявах, че поставих въпроса си по този начин. — Това не беше риторичен въпрос: скоро ли ще се срещнем със себе си?

Амелия смръщи чело.

— Не мисля, че това е възможно — промълви тя най на края. — Пътувахме във времето точно така, както се пътува и в пространството, и дотолкова, доколкото се простират познанията ми, напуснали сме света в момента, когато напуснахме Ричмънд. От този момент нататък в Англия няма нито Амелия Фицгибън, нито Едуард Търнбул.

Бях очаквал такъв отговор и затова побързах да попитам:

— В такъв случай сър Уилям ще открие ли нашето изчезване?

Най-неочаквано Амелия се усмихна.

— Виж това не мога да гарантирам. Не съм сигурна, че той ще открие липсата, преди да са минали няколко дена. Той е извънредно зает човек. Предполагам, че щом открие, че ме няма, ще се обади в полицията и името ми ще бъде записано в списъка на търсените лица. Това поне ще направи.

— Как можеш да говориш за това така спокойно? Положително сър Уилям ще се разтревожи много от твоето изчезване.

— Аз само съобщавам фактите, така както ги виждам. Зная, че той подготвяше Машината на времето за изследователско пътуване и ако не бяхме го изпреварили, той щеше да бъде първият човек, който щеше да пътува в бъдещето. Когато отиде в лабораторията си, ще намери Машината почти непроменена, защото тя вече ще се е върнала оттук, и той ще продължи своята работа, без да се интересува за домашните си.

— Как мислиш — попитах аз, — ако сър Уилям се досети за причината на твоето изчезване, дали би използвал Машината, за да ни потърси?

Амелия веднага поклати глава.

— Ти може би вярваш, че той ще разбере, че сме пипали Машината? А дори и да разбере, как ще знае къде да ни търси? Първото е почти немислимо, тъй като много трудно можеш от външния вид на Машината да познаеш дали някой я е използвал;

второто също е абсурдно, защото Машината няма устройство, което да записва направените пътувания.

— В такъв случай трябва да разчитаме единствено на себе си.

При тези думи Амелия се приближи до мен и улови здраво ръката ми.

— Да, скъпи мой — каза тя.

IV

Слънцето беше преваляло вече най-високата си точка, растенията хвърляха сянка, но ние упорито продължавахме да вървим. Тъкмо бях решил, че вече е време да направим поредната почивка, изведнъж сграбчих Амелия за лакътя и посочих напред.

— Амелия, гледай! — извиках. — Там... на самия хоризонт!

Точно пред нас се разкри най-привлекателната гледка, която всеки от нас можеше да си представи. Някакъв метален и лъскав предмет отразяваше слънчевата светлина в очите ни. Блясъкът беше постоянен, което значеше, че не идва от естествен отражател — море или езеро.

Предметът беше дело на човешка ръка и от известно време насам първият признак на цивилизация.

Отправихме се нататък, но след миг блясъкът изчезна.

— Какво стана? — попита Амелия. — Дали не беше мираж?

— Каквото и да е било — премести се — отвърнах аз. — Но не беше плод на въображението ни.

Вървахме колкото е възможно по-бързо, но все още непривикнали с разредения въздух, се принудихме да се върнем към предишната по-спокойна крачка.

След две-три минути отново зърнахме отразената светлина и разбрахме, че не сме сбъркали. На края разумът надделя и решихме да спрем и да отдъхнем за малко; изядохме остатъка от шоколада и пихме растителен сок, докато стомасите ни се напълниха. Така подкрепени продължихме към проблясващия предмет, окрилени от мисълта, че дългият ни път е към своя край.

След още един час се приближихме толкова, че макар слънцето да беше слязло още по-ниско и да виждахме отблясъка по-рядко, можехме да различим предмета, от който се отразяваше светлината. Насред пустинята се издигаше метална кула, чийто покрив събираше слънчевата светлина. В разредения въздух разстоянията често пъти са измамни и макар от известно време да виждахме кулата, истинските ѝ

размери оценихме едва когато дойдохме съвсем близо. Чак тогава забелязахме, че редом с нея се издигат още няколко.

Общата височина на най-близката кула беше около шейсет стъпки. На вид тя приличаше на огромна дълга карфица — на върха на дългия централен корпус се намираше кръгла затворена платформа. Това описание не е съвсем точно, тъй като корпусът не беше единен, а се състоеше от три високи колони. Те бяха разположени много близо една до друга и вървяха паралелно до самата платформа, която поддържаха, но това забелязахме едва когато двамата с Амелия се приближихме съвсем. Трите колони бяха здраво зарити в земята, но след по-внимателно разглеждане забелязах, че на няколко места са съединени, така че образуваха телескопоподобни тръби, което даваше възможност да се повдигат и свалят.

Платформата трябва да имаше десет стъпки в диаметър и беше може би около седем стъпки висока. От едната страна имаше отвор, който ми приличаше на голям овален прозорец, но той беше направен от тъмно стъкло и от мястото, на което се намирахме, беше невъзможно да се види вътре. Под платформата имаше някакво приспособление, което приличаше на карданова връзка, позволяващо на платформата да се върти бавно насам-натам и по този начин успяваше да отразява слънцето. Именно тази светлина бяхме видели по-рано. Платформата се въртеше и сега, но край кулата нямаше никакъв признак на живот.

— Хей, вие там горе! — извиках аз и след няколко минути повторих. Или не ме чуваха, или гласът ми беше по-слаб, отколкото си представях, но никой не отговори.

Докато съм разглеждал кулата, Амелия ме беше заобиколила и не откъсваше очи от растенията. Бяхме се отдалечили от растителния пояс, за да разгледаме кулата, но видях, че сега той беше още по-далеч от моите очаквания и беше значително по-нисък. Нещо повече, там работеха много хора.

Амелия се извърна към мен и не беше трудно да видя как очите ѝ грееха от радост.

— Едуард, ние сме спасени! — извика тя, дойде до мен и топло ме прегърна.

Това наистина беше спасение, защото какво по-красноречиво доказателство, че наблизо се намира така дълго търсеното от нас

населено място. Бях готов веднага да тръгна към хората, но Амелия ме спря.

— Трябва да се приведем в приличен вид — заяви тя и зарови в чантата си. Подаде ми връзката и яката и докато си ги слагах, тя седна на земята и се зае да оправи лицето си. Опита се да изчисти и някои от най-големите лекета по дрехата си с кърпата, след което се вчеса. Имах крещяща нужда от бръснене, но нищо не можех да направя.

Освен общата ни раздърпаност и неугледен вид още нещо тревожеше и двамата. Дългите часове, прекарани под палещите слънчеви лъчи, бяха казали своята дума и лицата и на двамата ни бяха страшно изгорели. Лицето на Амелия беше станало яркорозово, а и моето по думите ѝ не беше в по-добро състояние; макар че беше го мазала с крем от едно бурканче, тя не скри, че кожата я боли силно.

Щом се приготвихме, Амелия каза:

— Ще ви уловя подръка. Не знаем кои са тези хора и би било разумно да не създаваме грешно впечатление. Ако се държим с достойнство, и с нас ще се държат както трябва.

— Ами това? — попитах аз, сочейки корсета, който висеше между дръжките на чантата ѝ. — Сега вече е време да го хвърлим. Ако искаме да изглеждаме, сякаш се връщаме от следобедна разходка, това ще ни компрометира.

Амелия се намръщи, очевидно не можеше да реши. На края го взе и го остави на земята до една от колоните на кулата.

— Ще го оставя тук засега — заяви тя. — Щом поговорим с хората, ще дойда да си го взема.

Тя се върна при мен, улови ме за ръка и се отправихме към най-близката група. Разреденият въздух още веднъж ни изигра и скоро разбрахме, че растенията са много по-далеч, отколкото си представяхме. Хвърлих още един поглед назад към кулата и забелязах, че платформата продължава да се върти ту в едната, ту в другата посока.

Докато вървахме към хората, никой от които все още не ни беше забелязал, направих внезапно и много тревожно за мен откритие. Не бях съвсем сигурен и не го споделих с Амелия, но колкото повече приближавахме, толкова по-малко място за съмнение оставаше — повечето хора, а сред тях имаше и мъже, и жени, не носеха почти никакви дрехи.

Спрях веднага и се извърнах, повличайки и момичето след мен.

— По-добре да продължа сам — предложих аз. — Моля те, почакай ме тук.

Амелия надничаше нетърпеливо през рамото ми.

— Аз не съм толкова свенлива, колкото си ти — заяви тя. — От какво се опитваш да ме предпазиш?

— Не е прилично — много смутено се опитах да възразя. — Ще отида сам да говоря с тях.

— За бога, Едуард! — възкликна тя гневно. — Още малко и ще умрем от глад, а ти ми говориш за благоприличие.

Тя пусна ръката ми и тръгна сама. Последвах я с пламнало от смущение лице. Амелия се насочи към най-близката група: около двадесет и пет мъже и жени, които сечаха червените треви с дълги ножове.

— Хей, вие! — провикна се тя, изливайки гнева си към мен върху най-близкостоящия мъж. — Говорите ли английски?

Мъжът се обърна рязко и я погледна. В продължение на около секунда стоя изненадан — тази секунда беше достатъчна, за да видя, че е много висок, с прегоряла от слънцето червеникава кожа, и беше препасан с едно-единствено мръсно парче плат. След миг мъжът се просна по очи пред Амелия. Всички наоколо хвърлиха ножовете си и направиха същото.

Амелия се обърна към мен и видях, че властният израз бе изчезнал от лицето ѝ така бързо, както се беше появил. Тя погледна изплашено и аз пристъпих до нея.

— Какво става? — прошепна тя. — Какво направих?

— Вероятно си ги изплашила до смърт.

— Простете — обърна се Амелия към хората с много по-спокоен глас. — Знае ли някой от вас английски? Много сме гладни и няма къде да се подслоним за през нощта.

Никакъв отговор.

— Опитай с някакъв друг език — обадох се аз.

— Excusez-moi, parlez-vous francaiz? — попита Амелия.

Отново никой не отговори.

— Habla usted Español? — Тя попита и на немски, и на италиански. — Няма смисъл — въздъхна на края. — Не разбираат.

Пристъпих до мъжа, към който Амелия се беше обърнала първо, и клекнах до него. Той вдигна глава и в очите му прочетох ужас.

— Стани — подканих го аз, придружавайки думите си със съответен жест на ръката. — Хайде, приятелю... изправи се.

Протегнах ръка, за да му помогна, и той се втрени в мен. След малко бавно се изправи и застана пред мен, навел ниско глава.

— Няма да ти направим нищо лошо — обадох се пак аз, влагайки в гласа си цялото съчувствие, на което бях способен, но и това не произведе желания ефект. — Какво правите тук?

Погледнах красноречиво към тревите. Сега вече той реагира мигновено: обърна се към другите, извика им нещо неразбрано, наведе се и взе ножа си.

Отстъпих назад, смятайки, че ще ни нападнат, но се оказа, че съм сгрешил. Всички се изправиха бързо, грабнаха ножовете и продължиха припряно работата си, която бяхме прекъснали.

— Едуард, те са прости селяни — тихо каза Амелия. — Взеха ни за надзиратели.

— В такъв случай трябва да намерим истинските им надзиратели.

Стояхме и ги наблюдавахме в продължение на около минута и повече.

Мъжете режеха по-високите стъбла, насичаха ги на по-къси парчета от около дванадесет стъпки. Жените, които работеха зад тях, махаха клонките от основното стъбло и отделяха плодовете. След това стъблата отиваха на една страна, а плодовете и листата — на друга. При всеки удар на ножовете бликваха струи растителен сок, който продължаваше да изтича от вече нарязаните растения. Почвата беше обилно подгизнала от изтеклия сок и селяните работеха, нагазили в дванадесет инча дълбока кал.

Двамата с Амелия продължихме пътя си, стараяйки се да вървим на разстояние от селяните, там, където почвата беше суха. Чак сега забелязахме, че след като се изцедеше от почвата, където работеха селяните, сокът се стичаше във вкопано в земята дървено корито.

— Позна ли на какъв език говореха? — попитах Амелия.

— Говореха много бързо. Езикът беше доста гърлен.

— Но не и тибетски — казах аз и Амелия се намръщи.

— Предполагането, което направих, се дължеше на пейзажа и на очевидно високата надморска височина. Мисля, че е безпредметно да говорим за това, докато не открием някой представител на местните власти.

Докато се движехме покрай стената от растения, все по-често срещаме хора на групи и като че всички работеха без надзиратели. Условието им на работа бяха кошмарно тежки — в по-многолюдните райони изтеклият от растенията сок беше образувал големи участъци тиня и някои от нещастниците работеха затънали почти до кръста. Както Амелия забеляза, а и аз не можех да не се съглася с нея, тук имаше много широко поле за реформи.

Изминали бяхме вече близо половин миля, когато стигнахме едно място, където дървеното корито стигаше до още три други, идващи от различни посоки на полето. Тук течността се събираше в нещо като езеро и три жени я изпомпваха от него с груби ръчни приспособления, откъдето тя се изливаше в канали. Те пък от своя страна прекосяваха обширна обработена площ. На отсрещната ѝ страна се виждаха други две метални кули.

По-нататък забелязахме, че селяните сечаха растенията по диагонал на пояса, така че докато вървахме успоредно на работниците, успяхме да разберем какво се простира отвъд растенията. Това беше обширно водно пространство, широко някъде около сто ярда. Естествената му ширина можеше да се види само там, където тревите бяха изсечени, защото, поглеждайки на север, откъдето идвахме, видяхме, че на места те растяха така близо до водата, че не се виждаше никакъв бряг. Поясът беше широк близо цяла миля и тъй като отсрещният бряг беше също така гъсто обрасъл, макар че там също работеха селяни, разбрахме, че ако целта е мястото покрай водата да се изсече на ръка, ще е нужен трудът на цели поколения.

Тръгнахме покрай водата и скоро селяните останаха зад нас. Почвата беше неравна, осяяна с ями, което може би се дължеше на факта, че преди по тези места са растели тревни, водата беше тъмна и нито една вълна не нарушаваше гладката повърхност. Трудно беше да се определи дали беше река или някакъв канал, но водата, макар и бавно се движеше, а бреговете бяха неравни. Това като че ли навеждаше на мисълта, че е естествен воден път, но, от друга страна,

беше твърде прав, за да няма никакво съмнение, че е природно образование.

Отминахме още една метална кула, издигната на самия бряг край водата и макар да се бяхме отдалечили от селяните, които работеха, срещнахме каруци, натоварени с нарязаните растения, теглени пак от хора, а на няколко пъти се разминахме с групи работници, които отиваха към обраслото с треви поле. В нивите вляво от нас още по-голям брой работници оряха земята.

Ние с Амелия често се изкушавахме да отидем при тях и да помолим за нещо за ядене, защото там сигурно имаше много храна, но горчивият опит от първия разговор ни караше да бъдем предпазливи. Знаехме, че сигурно не сме далеч от някакво селище, па макар и село. И действително пред нас вече се виждаха две просторни сгради. И двамата ускорихме ход, надявайки се, че спасението ни е съвсем близо.

V

Влязохме в по-близката от двете постройките и веднага открихме, че това беше някакъв склад, защото навсякъде се виждаха големи бали с нарязани растения, грижливо сортирани. Разходихме се из вътрешността на сградата с надеждата, че ще открием някой, с когото да поговорим, но срещнахме само селяни. И както останалите, които бяхме видели преди, и мъжете, и жените се занимаваха с работата си, без да ни обърнат внимание.

Напуснахме сградата оттам, откъдето бяхме влезли — през голяма метална врата, която в момента, прикрепяна от цяла система от вериги и макари, стоеше отворена. Отправихме се към втората сграда, на около петдесет ярда от първата. Между двете се издигаше метална кула.

Тъкмо минавахме покрай нея, когато Амелия грабна ръката ми и възкликна:

— Едуард, слушай.

До нас долиташе далечен звук, чиято посока не можехме да определим. Амелия отстъпи и се отправи към дълга метална релса, издигната на около три стъпки над земята. Щом се приближихме до нея, звукът стана по-ясен и заприлича на нещо смесено между стържене и вой; погледнахме по протежението на релсата на юг и видяхме, че по нея се движи някакво превозно средство.

— Едуард, възможно ли е това да е влак? — попита Амелия.

— Само на една релса? И без локомотив?

Не след дълго превозното средство приближи достатъчно, за да се убедим, че това наистина беше влак. Имаше всичко на всичко девет вагона и без много шум спря с предната си част съвсем близо до мястото, където бяхме застанали. Гледахме онемели от учудване, защото сякаш вагоните на обикновен влак бяха откъснати от локомотива. Удиви ни и друго. Металните стени на вагоните не бяха боядисани и тук-там прозираха ръждиви петна. При това имаха необикновена тръбовидна форма. От всичките девет вагона само два, първият и последният, с нещо напомняха на вагоните, в които ние с

Амелия бяхме свикнали да пътуваме в Англия. Само те имаха врати и по няколко прозореца и щом влакът спря, от тях слязоха няколко пътника. Седемте вагона по средата като че бяха обикновени метални тръби без прозорци или врати.

Забелязах, че някакъв мъж слезе от първия, на чиято предна част се виждаха прозорци, и предположих, че влакът се управлява оттам. Показах това на Амелия и с растящо любопитство започнахме да следим мъжа.

По всичко личеше, че той не е като останалите селяни — от цялото му поведение лъхаше увереност, носеше приличен, макар и обикновен, сив костюм — туника или риза без никакви украшения и панталони. В този си вид той по нищо не се отличаваше от останалите пътници, които, след като слязоха, се струпаха пред седемте вагона по средата. Всички тези хора бяха високи като селяните и със същата червеникава кожа.

Машинистът приближи до втория вагон и завъртя голяма дръжка на корпуса. Във всеки един от седемте вагона започна да се вдига голяма врата, прилична на метален капак. Мъжете, слезли малко преди това от влака, се струпаха край отворите.

Няколко секунди по-късно станахме свидетели на твърде странна сцена.

Оказа се, че вагоните са натъпкани с мъже и жени, когато вратите се отвориха, те буквално се изсипаха на земята.

Другите мъже се движеха между тях и размахваха в ръце нещо, което в началото бяхме оприличили на къса пръчка или бастун, но по-късно разбрахме, че то имаше много по-ужасно предназначение. Очевидно в тази така наречена палка, с която мъжете се опитваха да наредят селяните в редица, бе монтиран електрически акумулатор, който, щом се допреше до някого, причиняваше силен електрически шок, придружен от ярък зелен пламък и силен съскащ звук. Безпомощни, нещастниците падаха на земята и притискаха изгорялото място с ръце, но другарите им веднага ги вдигаха.

Излишно е да пояснявам, че с тези дяволски палки не беше никак трудно да се въдвори ред в тълпата.

— Трябва да спрем това веднага! — заяви Амелия. — Те се държат с тях като с роби.

Стори ми се, че беше готова веднага да отиде и да се намеси, затова сложих ръка на рамото ѝ и я задържах.

— Нека първо разберем какво става — опитах се да я вразумя аз. — Почакай малко... моментът не е подходящ.

Суматохата край влака продължи още няколко минути, после селяните бяха подкарани към сградата, която все още не бяхме посетили. Едва тогава забелязах, че вратите на тръбовидните вагони отново бяха спуснати и човекът, който беше управлявал влака, се е отправил към най-крайния вагон.

— Амелия, бързо да се качваме — подканих я аз. — Влакът ще тръгне всеки момент.

— Но линията свършва тук.

— Именно. Не виждаш ли? Той сега ще тръгне в обратна посока.

Без повече колебания се отправихме към влака и се качихме във вагона за пътници, който по пътя насам беше първи. Никой от мъжете с електрическите палки не ни обърна внимание и щом влязохме във влака, той бавно потегли.

Бях очаквал, че ще започне силно люлеене, защото не можех да си представя как по друг начин можехме да се движим по една релса, но веднъж потеглил, влакът се движеше поразително равно. Нямаше го дори и шумът от колелата, чуваше се само тихо жужене. В тези първи минути онова, което оценихме най-високо, беше, че вагонът е отоплен. Вън вече започваше да се захладва, скоро и слънцето щеше да залезе.

Седалките бяха наредени почти както във влаковете, с които бяхме свикнали да пътуваме, макар че нямаше купета и коридор. Вътре вагонът беше без прегради, така че можеше да се движиш от единия край до другия, а пейките бяха метални и без тапицерия. Дватамата с Амелия седнахме до един от прозорците, който гледаше към водния път. Бяхме сами във вагона.

По време на цялото пътуване, което продължи около половин час, гледката вън не се промени много и само на места забелязахме, че брегът е укрепен с тухли, с което се потвърди подозрението ми, че това беше канал. Видяхме няколко малки лодки да се движат по него и на няколко места мостове свързваха двата му бряга. Всеки стотина ярда минавахме покрай метална кула.

Преди да стигне крайната си спирка, влакът спря само на едно място. От прозореца, до който бяхме седнали, наблюдавахме сцена,

много сходна с онази, на която бяхме станали свидетели, преди да се качим във влака, но от отсрещния прозорец на вагона можахме да видим, че отвън се простира обширен индустриален район, осеян с високи комини, които бълваха стълбове дим, а огромни пещи хвърляха оранжеви отблясъци в тъмното небе. Луната беше вече изгряла и димът се издигаше нагоре към нея.

Докато чакахме влакът да тръгне отново и няколкото селяни да бъдат качени, Амелия отвори за малко вратата и погледна навън по посока на движението.

— Вижте, Едуард — възкликна тя. — Приближаваме до някакъв град.

Подадох глава навън: на фона на заревото на залязващото слънце на разстояние от една-две мили се издигаха скупчени безразборно високи сгради. И аз като Амелия въздъхнах с облекчение, защото варварските гледки, на които бяхме станали свидетели сред полето, ме бяха отвратили. Животът в един, макар и съвършено чужд град беше все пак нещо познато за един гражданин, а освен това бяхме сигурни, че там ще срещнем съответните представители на властта. Която и да беше тази страна, колкото и несправедливи и потиснически да бяха законите ѝ, с нас като туристи щяха да се държат съвсем иначе. Инстинктивно попипах джоба на самото си, за да проверя дали портфейла ми е на мястото си. Ако се наложеше да се върнем веднага в Англия, колкото и малко пари да имахме, а същия ден бяхме установили, че двамата общо имаме две лири, петнайсет шилинга и шест пенса, те щяха да са ни необходими, за да послужат пред консула за удостоверяване на нашата благонадеждност.

Тази и други успокоителни мисли минаваха през съзнанието ми, докато влакът ни носеше към града. Слънцето вече беше залязло и над нас се спущаше нощта.

— Едуард, виж колко ярка е вечерницата!

Амелия посочи едрата синьо-бяла звезда, появила се на небосклона малко над мястото, където се беше скрило слънцето. Близо до нея, някак странно дребна беше изгряла луната, в първата си четвърт.

Загледах се в звездата и са спомних думите на сър Уилям за планетите, които съставляват нашата Слънчева система. Ето там беше

една такава самотна, красива, невъобразимо далечна и недостижима планета.

В този миг Амелия ахна и усетих как сърцето ми се свива.

— Едуард! — промълви тя. — Виждат се две луни!

Загадките, които срещяхме на всяка крачка и на които до този момент се бяхме опитвали да не придаваме особено значение, се разкриха с цялата си истина. Мислех си за бясно растящите алени растения, разрежения въздух, силния, вледеняващ нощен хлад, палещите слънчеви лъчи, лекотата, с която се движехме, тъмносиния цвят на небето, червеникавата кожа на хората, враждебността на всичко, което ни заобикаляше. Сега, когато видяхме двете луни и вечерницата, се прибавиха две загадки, които направиха невъзможно по-нататъшното ни вярване в поддържане на най-скъпата ни илюзия, че сме все още в близък за нас свят. Машината на сър Уилям ни беше отнесла в бъдещето, но без да подозираме, ни беше отнесла и в пространството. Оказа се, че освен Машина на времето сър Уилям бе конструирал и Машина на пространството и сега двамата с Амелия бяхме принудени да се примирим с ужасния факт, че по един невероятен начин се бяхме озовали в съвсем друг свят. Гледах втренчено канала, в чиято вода като блестяща точка се отразяваше светлината на Земята, и единственото, което усещах, беше отчаяние и неизмерим страх. Защото ние бяхме пренесени през пространството на Марс, планетата на войната.

ГЛАВА ОСМА
ГРАДЪТ НА ОПУСТОШЕНИЕТО

I

Преместих се до Амелия, а тя улови ръката ми.

— Трябваше да се досетим — прошепна тя. — И двамата знаехме, че е невъзможно да се намираме на Земята, но никой от нас не искаше да го признае.

— Не можехме да знаем. С никого досега не се е случвало подобно нещо.

— Никой не е пътувал и във времето, но ние го направихме.

Влакът се олюля леко и усетихме как постепенно скоростта намалява. Погледът ми се плъзна покрай профила на Амелия, през просторната пустиня вън, към онази блестяща светла точка на небосклона.

— Как можем да сме сигурни, че това е Земята? — попитах аз. — В края на краищата никой от нас досега...

— Как не разбираш Едуард? Нима не го чувстваш? Не е ли всичко наоколо ни чуждо и враждебно? Няма ли нещо вътре в нас, което да ни подсказва какво е това, което е пред нас? Това е светлината на дома и ние и двамата го усещаме.

— Но какво ще правим? — В този момент влакът отново удари спиращки и когато погледнах през прозореца на отсрещната страна на вагона, видях, че сме спрели на обширна гара. През прозореца, край който бяхме седнали, се виждаше стена, тя закри небето и прекъсна тъжните възпоминания.

— Нямаме избор. Но въпросът е не какво ще правим ние, а какво ще правят с нас.

— Имаш пред вид, че сме в опасност?

— Вероятно... щом разберат, че сме от друг свят. И в края на краищата какво би се случило с човек, пристигнал на Земята от някой друг свят?

— Нямам представа — отвърнах аз.

— Следователно не можем да знаем какво ни очаква тук. Нека се надяваме на най-доброто и че въпреки примитивността на тукашните

нрави с нас ще се отнесат добре. Нямам ни най-малко желание да прекарам остатъка от живота си като животно.

— Аз също. Но нима има такава възможност или, макар вероятност?

— Видяхме какво е отношението към робите. Ако ни вземат за някои от онези нещастници, тогава като нищо ще ни пратят да работим.

— Но нали вече ни взеха за двама от надзирателите — напомни ми аз. — Някаква подробност в дрехите или във вида ни придвижиха нещата в наша полза.

— Въпреки това трябва да сме внимателни. Не можем да предвидим какво ни очаква тук.

Въпреки решителността в думите ни не бяхме в състояние да вземем съдбата си в свои ръце, защото освен множеството проблеми, които стояха пред нас за решаване, след дните, прекарани в пустинята, бяхме раздърпани, уморени и гладни. Убеден бях, че Амелия не се чувства по-добре от мен, а аз бях на края на силите си. И тя, и аз преглъщахме думите си, но независимо от доброто си желание да скрием един от друг тревогата, осъзнаването на истината за реалното ни местоположение се оказа окончателен удар върху самочувствието ни.

До нас достигаше шумът от подреждането на робите, свалени от влака, а отчетливият пукот на електрическите палки неприятно напомняше за несигурното положение, в което се намирахме.

— Влакът ще тръгне скоро — обадох се аз и побутнах леко Амелия да се изправи. — Пристигнахме в град и трябва да потърсим подслон.

— Не искам да сляза.

— Трябва.

Отидох до отсрещния край на вагона и отворих най-близката до мен врата. Хвърлих бегъл поглед навън. Очевидно робите бяха свалени от другата страна на влака, защото не забелязах никакво движение, с изключение на един мъж, който се отдалечаваше. Върнах се при Амелия, която продължаваше да седи унило.

— След няколко минути влакът ще тръгне обратно за мястото, откъдето дойдохме — казах ми аз. — Искаш ли да прекараш още една нощ в пустинята?

— Разбира се, че не. Просто съм малко неспокойна от мисълта, че трябва да вляза в града.

— Трябва да хапнем нещо, Амелия, а също и да намерим някакво топло и спокойно място, за да поспим. Фактът, че се намираме в град, е благоприятен за нас: сигурно е достатъчно голям, за да останем незабелязани. Минали сме вече през сериозни изпитания и мисля, че не се нуждаем от нищо повече. Утре ще се опитаме да разберем какви права можем да имаме тук.

Амелия поклати вяло глава, но за мое голямо облекчение се изправи уморено и ме последва. Подадох ръка, за да ѝ помогна да слезе; тя я пое, но нейната беше отпусната и безжизнена.

II

Забързани към светлината, струяща от един далечен ъгъл, дочухме звуците от електрическите палки, идващи от другата страна на влака. Нямаше и следа от мъжа, който бях видял малко преди това.

Щом завихме зад ъгъла, зърнахме висок вход, боядисан в бяло, разположен навътре в тухлената стена. Над горния му край светеше надпис, съвършено непонятен за мен. Вниманието ни беше привлечено по-скоро от буквите, отколкото от вратата, защото това беше първата ни среща с марсианска писменост.

Известно време не можехме да откъснем поглед от необичайната гледка — буквите бяха бели, изписани на черен фон — и дотук свършваше сходството със земните писмености. Поведох Амелия напред, загрижен да намеря колкото се може по-скоро топло място и храна. Студеният нощен въздух нахлуваше под гаровия навес от всички посоки.

Никъде по огромната врата не виждах дръжка и дори си помислих, че може би тя се отваря по някакъв тайнствен начин, с който няма да можем да се справим. Побутнах я и усетих, че едната ѝ страна леко се отмести.

Вероятно часовете, прекарани в пустинята, ме бяха източили много, защото не можах да поместя вратата нито инч повече. Амелия забута с мен и скоро пред нас се отвори процепа достатъчно широк, за да се проврем, но щом я пуснахме, тя се затвори с трясък. Намерихме се в коридор, дълъг около пет-шест ярда, в чийто край се виждаше друга врата. Вътре беше пусто, стените — празни, и само от тавана висеше силна електрическа крушка. Приблжихме до другата врата и успяхме да я открянем с не по-малко усилие. И тя като първата се хлопна бързо зад нас.

— Имам чувството, че ушите ми са запушени — обади се Амелия.

— И моите също — признах аз. — Струва ми се, че тук налягането на въздуха е по-голямо.

Вторият коридор по нищо не се отличаваше от първия. Амелия си припомни нещо от времето, прекарано в Швейцария, и ми показа как да облекча налягането в ушите си, като стисна носа си и се опитам да издишам през него.

Прекосявайки третия коридор, усетихме, че тук въздушното налягане стана дори още по-голямо.

— Чувствам, че най на края мога да дишам — споделих аз, чудейки се как сме оцелели в разредения въздух вън.

— Не бива да се напругаме излишно — каза Амелия. — Пак ми се вие свят.

Горяхме от нетърпение да излезем, но постояхме в коридора още известно време. И аз като Амелия чувствах, че тук, в сгъстения въздух ми се мае главата, чувство, което се засилваше от едва доловимия дъх на озон. От бързото насищане на кръвта с кислород усещах леко боцкане във върховете на пръстите си, а като се прибавят и по-слабите гравитационни сили тук, на Марс, които ние в пустинята отдавахме на високата надморска височина, усетих лъжливото чувство на прилив на енергия. То наистина беше лъжливо, защото знаех, че и двамата сме на предела на силите си; Амелия стоеше с отпуснати рамене, а очите ѝ бяха все още полупритворени.

Обгърнах раменете ѝ с ръка.

— Хайде — казах аз. — Още малко остана.

— Страхувам се.

— Няма какво да ни заплашва — опитах се да я уверя аз, въпреки че в действителност искрено споделях страховете ѝ. Никой от нас не можеше да предвиди последствията от новото ни положение. Дълбоко в себе си усещах първите тръпки на ужас пред неизвестното, чуждото и враждебното.

Пристъпихме бавно, бутнахме следващата врата и се озовахме в марсианския град.

III

Точно пред вратата, от която току-що бяхме излезли, минаваше улица, а насреща ни се издигаха две сгради. В първия момент под влияние на пустотата на пустинята, в която бяхме доскоро, те ни се сториха високи и мрачни, но когато посвикнахме, си дадохме сметка, че не са по-големи от частните къщи при нас. Стените на разположената по-встрани сграда бяха украсени със сложни фризове. Вратите бяха големи и имаше само няколко прозореца. Ако това можеше да придаде на една сграда финес и елегантност, трябва да добавя, че и двете бяха порядъчно занемарени. Една от стените беше срутена до половината, увиснала на пантите си, вратата се поклащаше. Вътре се виждаха камари боклук и беше ясно, че и двете сгради са напуснати от много години. Онези стени, които все още не бяха се срутили, бяха попукани и изронени и по нищо не личеше, че някой от двата покрива е на мястото си.

Вдигнах поглед и забелязах, че градът е открит към небето — можех да различа звездите над нас. Но колкото и невероятно да звучи, въздухът беше сгъстен, както в коридорите, и не усещахме така силно студа.

Улицата, на която се бяхме озовали, беше осветена; на определени интервали по продължението ѝ се издигаха познатите ни вече кули и чак сега разбрахме една от функциите им — на полирания покрив на всяка от тях беше инсталиран силен прожектор, който, докато платформата се въртеше бавно, шареше във всички посоки. В тези непрестанно пробягващи светлини имаше нещо зловещо, може би защото напълно се различаваха от топлата спокойна светлина на газовите фенери, с които ние бяхме свикнали в Англия, но самият факт, че марсианците осветяваха улиците си нощем, вдъхваше сигурност.

— Накъде ще тръгнем? — попита Амелия.

— Трябва да открием центъра на града — отвърнах аз. — Очевидно сме попаднали в отдавна изоставена част. Предлагам да тръгнем в посока, обратна на гарата, докато срещнем някакви хора.

— Хора? Искаш да кажеш... марсианци?

— Разбира се — поправих се аз и улових ръката ѝ, за да ѝ вдъхна малко кураж. — Вече попаднахме на няколко от тях, без да разберем какви са. Наглед приличат на нас, така че няма от какво да се страхуваме...

Без да чакам отговор, я побутнах напред и забързахме по улицата надясно. Зад първия ъгъл завихме и се озовахме на почти същата, но доста по-дълга улица. От двете ѝ страни се издигаха сгради с декоративна мазилка като първата, но очевидно, за да се избегне еднообразието, личеше проявено старание да се използват различни стилове. И тук сградите бяха изоставени и по нищо не личеше за какво са били използвани, преди да бъдат напуснати. Като оставим настрана занемареността, улицата беше достойна за всеки курортен град в Англия.

Вървахме вече десет минути, без да срещнем други пешеходци, само на един кръстопът забелязахме, че някъде в далечината бързо премина някакво превозно средство. Появи се и изчезна толкова бързо, че не успяхме да различим никакви подробности и останахме с впечатлението за голяма бързина и силен шум.

На края стигнахме до няколко сгради, от които тук-там струеше светлина; неочаквано Амелия посочи вдясно към тясна странична уличка.

— Виж, Едуард — каза тя тихо. — Край онази сграда има хора.

По тази улица също имаше осветени сгради и от една от тях точно в този момент излизаха няколко души. Обърнах се инстинктивно нагам, но Амелия ме спря.

— Да не отиваме там — настоя тя, — не знаем...

— Да не би да искаш да умреш от глад? — извиках аз, въпреки че смелостта ми беше само привидна. — Трябва да видим как живеят тези хора, ако искаме да ядем и да спим.

Амелия замълча, но тръгна много близо до мен, а ръката ѝ висеше отпусната в моята. Разтревожих се да не припадне отново, защото видях, че се олюлява леко, но след малко тя вдигна лице към мен. Чак сега, благодарение на лъча светлина, който падна от едната от кулите върху нея, видях колко е уморена и колко зле изглежда.

— Разбира се, че си прав, Едуард — промълви тя. — Не мислех, че ще оцелеем в пустинята. Ще трябва да се запознаем с марсианците,

защото не можем да се върнем в онази пустош.

Стиснах ръката ѝ, за да я успокоя, след което се отправихме полека към сградата, от която бяхме видели да излизат хора. На входа срещнахме и други, които излизаха и тръгваха нагоре по улицата. Един от мъжете дори ни погледна в момента, в който един лъч от кулите ни освети ярко, така че можа да ни разгледа добре, но продължи по пътя си след останалите, без да покаже, че сме му направили особено впечатление.

Спряхме пред прага и за няколко секунди останах загледан в марсианците. Те всички крачеха със странна, отсечена походка, която се дължеше на слабите сили на гравитацията и която без съмнение ние с Амелия също щяхме да усвоим при съществуващите тук условия.

— Ще влезем ли вътре?

— Никакво друго решение не ми идва наум — отсякох аз и изкачих трите ниски стъпала пред вратата. Нова група марсианци се зададе срещу нас. И тя отмина без никой да ни обърне внимание. Не можех да различа лицата им в сумрака, но бяха достатъчно близо, за да видя колко са високи. Всичките бяха поне с шест инча по-високи от мен. От вътрешността на сградата навън струеше светлина. Прекосихме коридора и влязохме в огромно, ярко осветено помещение, което беше толкова обширно, че ми се стори, че заема цялата вътрешност на сградата.

Спряхме до самата врата, целите нащрек, чакахме очите ни да свикнат с ярката светлина.

Вътре цареше истински хаос, мебелите, направени от някакви грубо издялани овални греди, бяха разпръснати безразборно. Ниско над тях висяха широки ивици плат или гума, които много приличаха на хамаци. Няколко десетки марсианци лежаха в тях или стояха наоколо.

Като изключим селяните роби, най-ниската социална категория на планетата, доколкото схванах, това бяха първите марсианци, които виждахме по-отблизо. Всички тук бяха граждани — също като онези, които бяхме видели да размахват електрическите палки — хората, които ръководеха това общество, избираха неговите ръководители, правеха неговите закони. Предстоеше ни да живеем сред тях и въпреки умората и смущението си двамата с Амелия ги заразглеждахме с нескрит интерес.

IV

Вече споменах, че средният марсианец е висок на ръст; но това, което най-много биеше на очи и беше за нас от изключително значение, бе несъмненото им сходство с хората, населяващи Земята.

Да се говори за средния марсианец е точно толкова трудно, колкото и за средния земен жител, защото, макар и кратки, тези първи няколко секунди, през които ние с Амелия оглеждахме обитателите на сградата, бяха достатъчни, за да доловим различията между тях. Сред марсианците имаше и по-високи, и по-ниски от средния ръст, по-дебели и по-тънки, някои бяха с буйни като гриви коси, други — плешиви или започнали да оплешивяват; преобладаващият цвят на кожата им беше червеникав, но при някои беше по-светъл, а при други — по-тъмен.

И след всичко това в общи линии средният марсианец имаше следния вид.

Висок е някъде около шест стъпки и шест инча, с черна или кестенява коса. (Не срещнахме нито червенокоси, нито руси.) Тежи, според земните мерки, около двеста фунта. Широкоплещест е и с добре оформена мускулатура. Лицето му е окосмено с тънки вежди и рядка брада. Някои от мъжете са добре обръснати, но общо взето, това е рядкост. Обикновено марсианецът е с големи неестествено бледи и раздалечени очи. Носът е плосък и широк, а устата — много месеста.

На пръв поглед лицето на марсианеца смуцава с привидната си грубост и липса на емоционалност; по-късно, когато влязохме в по-близък контакт с тези така прилични на хора същества, и аз, и Амелия се научихме да долавяме промените в лицата им, макар че никога не бяхме сигурни какво точно означават.

(Моето описание тук е на марсианеца гражданин. Робите бяха от същата раса, но поради лишенията, на които бяха подложени, повечето от тях бяха мършави и недоразвити.)

Марсианките, в стаята имаше и жени, и деца, бяха съвсем като земните жителки, по-слаби физически от мъжката част на населението. И въпреки това почти всяка марсианка беше по-едра от Амелия, която,

както вече стана дума, беше сравнително висока за земните стандарти. На Марс не срещнахме жена, която да се нарече хубава, но не мисля, че това качество имаше някакво значение тук. Почти нямаше случай да усетим, че на Марс ценят жените за физическите им качества.

Децата, които видяхме, почти без изключение бяха мили като всички хлапета. Личицата им бяха кръгли и будни, все още лишени от грубостта на възрастните. Държаха се както земните деца, шумно и палаво, но възрастните сякаш никога не се дразнеха, а напротив, прощаваха им всичко великодушно. Често ни се струваше, че децата са едничкият извор на радост в този свят — да се смее възрастен можеше да видиш само в детска компания.

Споменавам тези особености за живота на Марс, които първоначално не ми направиха впечатление, но с течение на времето ставаха все по-ясни за нас. Аз не мога и да си представя раса, която така цялостно да бъде потъпквана и измъчвана като марсианците.

Атмосфера на униице цареше и в помещението, в което влязохме за първи път с Амелия, и може би именно това униице ни спаси. Типичният марсианец, когото описах преди малко, е така ангажиран с вътрешната си трагедия, че е почти напълно откъснат от света около него. С нищо друго не мога да си обясня факта, че ние с Амелия можехме да се движим свободно из града, без да привлечем ничие внимание. Дори в онези първи няколко минути, когато очаквахме да чуем вик на изненада и тревога в резултат на нашето присъствие, само няколко души ни удостоиха със съвсем бегли погледи. Не мога да си представя, че появата на марсианец в който и да е град на Земята ще предизвика подобна реакция.

Вероятно на всеобщото униице се дължеше и почти пълната тишина, която цареше в стаята. Един или двама от марсианците говореха тихо, но останалите стояха или седяха в пълно мълчание. Няколко деца тичаха наоколо под погледите на своите родители и това беше единственото движение в помещението. Гласовете на разговарящите бяха много странни — пискливи, но мелодични. Разбира се, не можехме да разберем думите, нито общия смисъл на разговора им, макар че докато говореха, марсианците твърде оживено ръкомахаха — с една дума, гледката на тези грамадни, грозни хора, с гласчета, които звучаха във фалцет, ни обърка твърде много.

Стояхме с Амелия до вратата, не смеехме да предприемем каквото и да било; хвърлих един поглед към нея и изведнъж видът на лицето ѝ, уморено, мръсно, но прекрасно, ме накара да си спомня за всичко онова, което ми беше познато и близко. Тя също ме погледна; напрежението от последните два дена беше оставило трайни следи в израза ѝ, но въпреки това тя ми се усмихна и усетих как пръстите ѝ се вплитат в моите.

— Та те са съвсем обикновени хора, Едуард.

— Страхуваш ли се все още?

— Не съм сигурна... изглеждат безобидни.

— Щом те могат да живеят в този град, тогава ще можем и ние. Само трябва да разберем всекидневието им и да правим същото. Като че ли не ни взимат за чужденци.

Но точно в този момент група марсианци станаха от хамаците и с рязката си походка се насочиха към нас. Дръпнах Амелия и през коридора я изведох вън на улицата с неспирно сновящите светлини. Прекосихме и застанахме на отсрещната страна, за да видим какво ще правят марсианците.

Миг по-късно групата се показва на входа и без дори да ни удостоят с поглед, марсианците се отправиха в посоката, в която се бяха загубили другите. Почакахме минута-две и ги последвахме.

V

Щом се озовахме на улицата, веднага си дадохме сметка, че вътре беше по-топло, факт, който ни вдъхна още малко спокойствие. Бях се страхувал, че марсианците обикновено живеят при по-ниска температура, но помещението се оказа отоплено до съвсем приемлива за нас температура. Не ми се искаше да спя в обща спалня, още по-малко бих го искал за Амелия, но вероятно трябваше да се примирим с това, важното беше, че ще можем да спим на сравнително топло и удобно място.

Не се наложи да вървим дълго. Марсианците пред нас прекосиха едно кръстовище, настигнаха друга по-голяма група, идваща от друга посока, след което влязоха в една от близките сгради. Светлината от непрестанно въртящите се кули даде възможност да видим, че архитектурният ѝ стил беше далеч по-прост. Прозорците ѝ бяха осветени, а когато се приближихме, доловихме отвътре оживление и шум.

Амелия задуши преувеличено жадно.

— Надушвам храна — каза тя. — А чувам и тракане на съдове.

— А пък аз долавям прояви на разумно поведение — обадох се аз.

Така или иначе настроението ни значително се подобри и макар почти незабележимо, усетих, че Амелия споделя моето чувство на слаба надежда.

Добили кураж от посещението в предишната къща, приближихме сградата без особени колебания, смело прекрачихме прага и влязохме в голямо, ярко осветено помещение.

Веднага стана ясно, че не сме попаднали отново в спалня. Вътре, успоредно една до друга, бяха наредени дълги маси, около които седяха множество, очевидно пируващи марсианци. Масите бяха отрупани със съдове с храна, а въздухът беше наситен с изпарения и тежка миризма. Отвсякъде се носеха гласове на марсианци. В далечния край на залата се намираше кухнята, където дванайсетина роби

разсипваха храна от големи съдове в метални чинии и после ги нареждаха върху тезгях пред входа на кухнята.

Групата, след която вървахме, се отправи натам и всеки от тях си взе чиния.

— Амелия, край на мъките ни — възкликнах аз. — Тук има достатъчно храна.

— При условие, че можем да я ядем, без да се страхуваме.

— Имаш пред вид, че може да е отровна?

— А откъде ще знаем, че не е? Ние не сме марсианци, пък и храносмилателната ни система е приспособена за други храни.

— Нямам намерение да умирам от глад само защото не мога да се реша. А освен това ни наблюдават.

Това беше напълно вярно, защото ако можехме да останем незабелязани в спално помещение, явната ни нерешителност тук привличаше вниманието. Улових лакътя на Амелия и я побутнах към тезгяха.

Толкова гладен се чувствах през целия ден, че ми се струваше, че ще мога да погълна каквото и да е. По-късно обаче глождещият ме глад бе стихнал и беше заместен от леко гадене; сега желанието ми да ям съвсем не беше така силно, както очаквах. Още повече че щом приближихме тезгяха, стана ясно, че въпреки изобилието от пълни съдини, пред нас имаше твърде малко неща, които поне на вид ставаха за ядене. Изненадах се от неочакваната си придирчивост. Почти всички храни бяха течни или кашести и бяха насипани в супници или купи. По всичко личеше, че червеникавите треви бяха основна храна, макар по пътя си да бяхме срещнали и големи участъци със зелени насаждения. Тук-там в някои чинии имаше нещо, което приличаше на месо (наглед твърде сурово), а в други бе сложено нещо, подобно на сирене (макар никъде да не бяхме срещнали добитък), няколко стъклени съда, прилични на буркани, бяха пълни с ярко оцветена течност, с която марсианците поливаха храната си като със сос.

— Взимай от всичко по малко — чух тихия глас на Амелия. — Така, ако има нещо, което да е отровно за нас, опасността ще е по-малка.

Ние отрупахме с храна големите, груби метални чинии. Един или два пъти помирисах онова, което слагах, но не само не изпитах удоволствие, а напротив.

С пълни ръце се отправихме към една от най-отдалечените маси, встрани от основната група марсианци.

На масата, на която се настанихме, имаше съвсем малко хора, но въпреки това оставихме чиниите на другия край. От двете страни имаше дълги ниски пейки. Седнахме един до друг и макар никой да не ни обръщаше внимание, бяхме много притеснени.

Хапнахме по малко от всичко: не беше вкусно, но все пак топлата храна беше по-добра от празния стомах.

След малко Амелия се обади тихо:

— Едуард, ние няма да можем да живеем така вечно. Просто досега имахме късмет.

— Хайде да не го обсъждаме сега. И двамата сме твърде изтощени. Ще намерим къде да спим тази нощ, а на сутринта ще правим планове.

— Планове за какво? Как да се крием до края на живота си ли?

Тласкани от спомена за неистовия глад в пустинята, стоически изядохме храната си. Месото не беше по-добро: имаше вид на говеждо, но сладнеше и нямаше никакъв вкус. Дори „сиренето“, което оставихме за на края, беше възкисело.

Въпреки всичко вниманието ни непрестанно се отвличаше от храната към това, което ни заобикаляше.

Вече описах обичайното поведение на марсианците като, общо взето, унило и въпреки шумните разговори, които се чуваха наоколо, в тях нямаше и следа от веселие. По едно време една от жените на нашата маса се наведе напред; опря широкото си чело на ръцете си и видяхме как сълзи обилно се стичат по бузите ѝ. Малко по-късно в отдалечения край на залата някакъв мъж скочи от мястото си и като махаше оживено дългите си ръце, развълнувано заговори нещо със странния си тъничък гласец. После приближи до стената наблизко, заудря я с юмруци и закрепця. Чак тогава хората край него му обърнаха внимание и неколцина от тях се изправиха, наобиколиха го и очевидно се опитаха да го успокоят, но той беше неукротим.

Няколко секунди след това сякаш отчаянието зарази останалите и в залата започна масово ридание, което накара Амелия да ме попита:

— Как мислиш, дали е възможно тук реакциите да са обратни? Искам да кажа, че когато се радват — плачат?

— Не мога да кажа със сигурност — отвърнах аз, без да откъсвам поглед от плачещия марсианец. Буйството му трая още известно време, след което, покрил лице с двете си ръце, той напусна залата. Останалите останаха неподвижни, докато той се скри зад вратата, след което с още по-отчаян вид се върнаха и седнаха на местата си.

Пред повечето марсианци на масите стоеше голям стъклен съд, пълен с някаква прозрачна течност, която бяхме взели за вода, но когато я опитах, веднага разбрах грешката си. Макар и освежителна, напитката съдържаше алкохол с висок градус, от който след няколко минути усетих приятно замайване.

Налях и на Амелия, но тя отпи съвсем малко.

— Много е силно — каза тя. — Не бива да губим контрол над себе си.

Налях си още веднъж, но Амелия ме спря. Мисля, че добре направи, защото от поведението на марсианците личеше, че те са твърде опиянени. Станаха по-шумни и по-свободни в поведението си от преди. Някой дори се изсмя, макар че смехът му прозвуча истерично и пронизително. Вече бяха изпити огромни количества от алкохолната напитка, а прислужниците от кухнята изнесоха още пълни съдове. Една пейка падна на пода и седналите на нея се изтърколиха на земята, а няколко марсианки повлякоха двама млади роби от кухнята и ги притиснаха в единия от ъглите; настъпи такава бъркотия, че не можехме да видим какво става. От кухнята излязоха още роби, повечето от тях бяха жени. За наше удивление те не само че бяха съвършено голи, но съвсем спокойно се присъединиха към веселбата на своите господари, прегръщаха ги и ги съблазняваха.

— Струва ми се, че е време да тръгваме — обърнах се аз към Амелия.

Тя остана да ги гледа мълчаливо още няколко минути. Най-сетне промълви:

— Съгласна съм. Всичко това е грубо и противно.

Отправихме се към вратата, без да се обръщаме назад. Разнесе се трясък от още една обърната пейка и от шум на чупене на чаши. От унието не беше останала и следа.

Тъкмо бяхме стигнали вратата, когато в залата проехтя силен вледеняващ звук, който ни накара да спрем и да се обърнем. Някакво

страхотно стържене, толкова силно, че заглуши всички останали шумове в залата, дойде от далечните ѝ ъгли.

Въздействието му върху марсианците беше драматично: всички замряха и се загледаха един друг като обезумели. В тишината, последвала внезапната и груба намеса, проочаха подновените ридания.

— Хайде, Амелия — обадох се аз.

Изтрезнели от случката, побързахме да напуснем сградата, без да разберем какво стана в същност, а и не на шега уплашени.

На улицата имаше още по-малко хора, но светлинните лъчи от върховете на кулите кръстосваха пространството, сякаш искаха да изловят и последните минавачи, които, вместо да се приберат, все още се разхождаха навън.

Поведох Амелия в посока, обратна на тази част на града, където марсианците се събираха, към местата, където се озовахме в началото. Външната страна на нещата обикновено е измамна: макар че не се виждаха светлини и вътре беше съвършено тихо, сградите, покрай които минавахме, не бяха изоставени. Изминахме около половин миля и чак тогава се опитахме да отворим вратата на една от потъналите в мрак къщи. Вътре грееше силна светлина и видяхме, че там имаше друг гуляй. Видяхме... не, не бива да описвам онова, което видяхме. Амелия също не изпитваше желание да бъде свидетел на подобна разпуснатост и бързо се отдалечихме, все още неспособни да се примирим с този нов свят.

Следващия път, когато се престраших да отворя една врата, аз влязох пръв... но мястото беше пусто и празно и каквото и да бе имало вътре, сега всичко бе опустошено от пожар. След това попаднахме на марсианска спалня, в която всички места бяха запълнени. Отдалечихме се, без да вдигаме много шум.

И така от сграда на сграда се мъчехме да открием празно спално помещение; вече мислехме, че никога няма да намерим това, което ни беше необходимо. Най-накрая попаднахме на спалня, в която „хамациите“ бяха празни; влязохме и заспахме.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ПРОУЧВАНЕ НА ОБСТАНОВКАТА

I

През следващите седмици двамата с Амелия се опитахме да проучим марсианския град колкото се може по-добре. Задачата ни не беше лека, защото бяхме принудени да вървим само пеша, но видяхме много неща и скоро добихме представа за истинските му размери, броя на жителите, разположението на по-големите сгради и т.н. Опитахме се да научим и малко повече за марсианците, за това, как живеят; честно казано, това не ни се удаде кой знае колко много.

В първата спалня, която открихме, прекарахме две нощи, след което се преместихме в друга сграда, по-близо до центъра на града и недалеч от една столова. Новата ни спалня също беше напусната от предишните си обитатели, но те бяха оставили много вещи и можехме да живеем сравнително спокойно. На Земята хамаците се правят от твърда и нееластична материя и са изключително неудобни, но тук благодарение на по-слабите гравитационни сили в тях се спеше съвсем поносимо. За постелки ни служеха големи, подобни на възглавници торби, натъпкани с някакъв мек пълнеж; напомняха много на юрганите, които се използват в някои европейски страни.

Открихме и дрехи, оставени от предишните обитатели, които нахлузвахме върху собствените си одежди. Те, разбира се, ни бяха твърде широки, но ни правеха да изглеждаме по-едри и така разликата между нас и марсианците намаляваше.

Амелия завърза косата си на стегнат кок, почти такъв, какъвто носеха марсианките, а аз оставих брадата си да расте; от време на време Амелия я подстригваше с ножичките си за нокти по подобие на марсианската мода.

На този етап външността имаше за нас първостепенно значение; съвсем ясно ни беше, че видът ни е твърде различен. За наш късмет двата дена, прекарани в пустинята, се бяха оказали много полезни: обгорелите ни от слънцето лица, макар и болезнени, на цвят се доближаваха до оттенъка на кожата на марсианците. С течение на времето обаче червенината започна да избледнява и се наложи да постоим един ден в пустинята. Няколкото часа, прекарани под

палещите слънчеви лъчи, възвърнаха поне за известно време предишния цвят на лицата ни.

Но нека не избързвам, за да стане ясно как успяхме да оцелеем в този град, първо трябва да опиша самото място.

II

Няколко дена след пристигането ни по причини, които ще станат ясни по-късно, Амелия нарече новия ни дом Град на опустошението.

Той беше разположен в местност, където се пресичаха два канала. Единият, край чиито брегове спряхме за първи път, се простираше по посока север-юг. Вторият идваше от северозапад, а след пресичането му с първия чрез сложна система от шлюзове продължаваше на югоизток. Градът беше издигнат в тъпия ъгъл, образуван от срещата на двата канала, а край южната и западната му страна бяха прокопани няколко допълнителни канала с пристанища.

По наша груба преценка градът заемаше площ от дванайсет квадратни мили, но сравнение с градовете на Земята на тази основа не можеше да става, защото Градът на опустошението беше построен почти в кръг. Нещо повече, на марсианците беше хрумнала идеята напълно да изолират индустриалния район от жилищната площ, където сградите бяха приспособени за всекидневните нужди на хората.

Единият от тези промишлени центрове, разположен северно от града, видяхме от влака; друг, по-малък, беше построен край канала на югоизток.

Що се отнася до населението на Града на опустошението, то беше наистина твърде малобройно, факт, който стана основна причина Амелия да измисли непривлекателното му име.

Повече от ясно беше, че е бил предназначен за хиляди и хиляди жители — сградите бяха твърде много, почти липсваше празно пространство между тях, а че сега само малка част от града беше населена, беше очевидно: обширни квартали бяха изоставени и запуснати. Сградите в тях бяха полуразрушени, а улиците — покрити с изронена мазилка и ръждясали метални греди.

Установихме, че нощем се осветяват само населените райони на града, а в запустелите, които изучавахме денем, липсваха дори високите метални кули. Никога не се престашихме да останем в някой от полуразрушените квартали през нощта, защото като оставим настрана факта, че така изоставени, те бяха неосветени и пълни с

опасности, из улиците им непрекъснато патрулираха някакви високоскоростни коли, които кръстосваха, издаваха смразяващ вой, а прожекторите им претърсваха всеки кът.

Жестоката охрана на града беше първият признак за драконовия терор, на който бяха подложени марсианците.

Споменах вече, че градът бе с кръгла форма. Този факт открихме съвсем случайно в продължение на няколко дни, след което, качвайки се на покрива на една от най-високите сгради, можахме да се уверим в правилността на предположението си.

По време на една от разходките през първите дни на престоя ни в Града на опустошението, бяхме тръгнали с Амелия на север с намерението да проверим ще можем ли да прекосим разстоянието от близо цяла миля в пустинята, за да стигнем до един от индустриалните райони на града.

Поехме по улица, която водеше право на север. Наоколо ни се намираха все обитавани сгради и почти на всяка крачка срещяхме метални кули. По едно време забелязах, че платформата на кулата в непосредствена близост с пустинята спря да се върти и обърнах внимание на Амелия върху този факт. Известно време не се решавахме да продължим, но Амелия заяви, че не вижда никаква опасност.

Докато минавахме покрай кулата, стана ясно, че човекът или хората вътре следяха през наблюдателната платформа нашето движение. Тъмното, овално стъкло отпред се извърташе постепенно със скоростта на нашето движение. Не бяха предприети никакви действия срещу нас, ето защо продължихме, но чувството, че сме наблюдавани, не ни напущаше.

Бяхме така ангажирани от мълчаливото следене, че когато неочаквано налетяхме на действителната ограда на града, се сепнахме. Границата се оказа прозрачна или почти прозрачна стена, която препречваше пътя. Естествено, в първия миг решихме, че преградата е стъклена, но това беше само в първия миг. Материалът, от който беше направена, бе непознат за нас. Най-вероятното предположение беше, че това е силово поле, създадено от електрически източник. Така или иначе не можехме да я преодолеем и следени от наблюдателната кула, направихме няколко неуспешни опита да преминем оттатък. Усещяхме хладна, непроницаема стена.

Върнахме се по пътя, по който бяхме дошли, отново внимателно проследени. След известно време, когато минавахме през един от изоставените квартали, отново се натъкнахме на стената. Скоро се уверихме, че тя обгръща града в кръг и пресича не само улиците, но и сградите.

Покачени на един от покривите, успяхме да видим, че отвъд тази стена имаше твърде малко постройки.

Амелия първа се сети за възможния отговор, свързан с безсъмнено по-високата температура и сгъстения въздух в града в сравнение с пустинята. Тя предположи, че бариерата в същност е може би хемисфера, покриваща целия град. Под нея, отбеляза тя, е възможно да се поддържа постоянно атмосферно налягане, а въздействието на силното слънце е сведено до поносими граници.

III

Градът на опустошението все пак не беше затвор. Влязохме безпрепятствено в него и също така лесно можехме да го напуснем. По време на разузнавателните ни разходки на няколко места открихме изходи в стената, откъдето можехме спокойно да излезем в пустинята.

Такива места бяха поредицата от врати и коридори на гарата, пристаните по бреговете на каналите и някои от огромните конструкции, през които в града можеха да се транспортират големи количества материали. В края на няколко от по-широките улици, водещи към индустриалните райони, бяха построени специални проходи за пешеходци.

Но най-интересно от всичко беше, че превозните средства имаха способността да преминават през стената, без дори да забавят ход или без осезаемо изтичане на сгъстения въздух навън към незащитената от купола пустиня. Свидетели бяхме на подобно преминаване много пъти.

Време е вече да обърна по-голямо внимание в разказа си на тези превозни средства, които сред множеството чудеса, които срещнахме с Амелия тук на Марс, се нареждат на едно от първите места.

Онова, което най-вече ги отличаваше от средствата за придвижване на Земята, беше липсата на колела. Наблюдавайки колко бързи са марсианските коли, не можех да се начудя как е възможно инженерите на Земята да са толкова консервативни, че да не могат да се откажат от колелата. Нещо повече, тук на Марс единствено ръчните колички, които робите използваха, имаха колела: което показва, че за марсианците това са най-примитивните технически съоръжения.

Първото превозно средство, което видяхме (като изключим влака, с който пристигнахме, макар че и той беше без колела), кръстосваше с голяма скорост улиците в онази мрачна първа нощ в Града на опустошението. На следващата сутрин срещнахме и друго, което отново остави у нас впечатление за бързина и силен шум. Покъсно обаче виждахме превозни средства, които се движеха по-бавно или пък бяха спрели.

Ако кажа, че тук на Марс колите „вървят“, няма да бъде вярно и въпреки всичко не мога да измисля по-подходяща дума. Под основния корпус (който в съответствие с предназначението си беше конструиран по обичаен за нас начин), бяха наредени дълги и къси метални „крака“, чиято дължина се определяше от задачата на транспортното средство. Те бяха монтирани в групи по три, а с корпуса ги свързваше специално предавателно приспособление. Движеше ги електрическо захранване, скрито в основния корпус.

Движението на тези крака напомняше странно движението на живо същество и в същото време беше отчетливо механично: във всеки миг единият от трите крака допираше земята. По време на работа те променяха дължината си. Вдигнатите два последователно се преместваха и удължаваха, стъпвайки, поемаха тежестта, а третият на свой ред се свиваше.

Най-голямото превозно средство, което видяхме в околността, беше предназначено за превозване на стоки и имаше две успоредни редици от шестнайсет групи крака. Най-малките се използваха от охраната на града и бяха снабдени с две редици от по три крака.

При по-внимателно вглеждане се виждаше, че всеки крак се състои от няколко дузини фино изработени дискове, наредени един върху друг подобно на купчина монети, които се задвижваха по някакъв необясним за нас начин от електрически ток. Тъй като всеки крак беше обгърнат в прозрачна обвивка, можехме да наблюдаваме как действа, но не бяхме в състояние да разберем как се контролира всяко едно движение. Така или иначе тези коли бяха извънредно подвижни, често ги виждахме да профучават по улиците със скорост, която никое теглено от коне съоръжение не можеше да постигне.

IV

Но като че най-голяма загадка за нас оставаха хората, които управляваха тези превозни средства.

Че вътре имаше водач, беше очевидно, защото много пъти бяхме виждали как пътниците се обръщат към някого зад преградата за шофьора и получават оттам отговори. Също толкова очевиден беше и фактът, че шофьорите бяха някакви високопоставени лица; когато марсианците, пътуващи в колите, се обръщаха към тях, на лицата им се изписваше покорство и уважение, а гласовете им звучаха кротко. Никога обаче не можахме да видим някой от тях, защото колите бяха напълно затворени, особено мястото, където седеше шофьорът, което беше отделено от останалата част на колата с тъмно стъкло. Тези прозорци бяха същите, които виждахме на върха на всяка кула и затова решихме, че зад тях седят представители на една и съща по-висша каста.

Не всички коли обаче изпълняваха толкова прозаични функции, каквито описах.

Принудени на всяка крачка да се срещаме с множество необичайни гледки, ние с Амелия непрестанно търсехме паралели с живота на Земята. Ето защо вероятно много от предположенията, които направихме тогава, не бяха верни. Ако приехме, че колите, които сметнахме за товарни, са наистина товарни, то е защото виждахме как изпълняват функции, много сходни с товарните коли на Земята. За някои превозни средства обаче не можахме да намерим земен еквивалент.

Такива бяха например съоръженията, които марсианците използваша във връзка с наблюдателните кули.

Точно пред спалнята, в която ноцувахме, се издигаше наблюдателна кула, която се виждаше дори от хамаците ни. Бяхме живели тук почти осем дена, когато Амелия ми обърна внимание, че нещо не е наред с тази кула и платформата ѝ не се движи. Същата нощ забелязахме, че светлината на върха също не се появи.

На следващия ден в подножието на кулата спря едно от тези неописуеми превозни средства, което започна ремонт, който за мен беше просто фантастичен.

Вече бяхме срещали в града подобна кола: дълга ниска машина, която освен шофьорска платформа превозваше купчина блестящи тръби, натрупани в привиден безпорядък. Щом своеобразният кракомобил спря пред кулата, цялата купчина метал върху него се изправи и се оформи в пет, съставени от дискове крака, към които бяха закрепени повече от двајсетина гъвкави пипала.

Цялата тази купчина слезе от платформата, като силно звънтеше и дрънкаше, след което подобно на огромен паяк се отправи към основата на кулата. Стараехме се да разберем откъде се ръководят действията на тази чудовищна машина — притежаваше ли тя свой собствен ум, или по някакъв необясним начин се контролираше от шофьора на колата, защото наоколо нямаше никой друг. Щом пристигна в основата на кулата, едно от пипалата се протегна и докосна стърчащата напред метална пластинка, прикрепена на един от подпорните стълбове и след миг платформата започна да се спуща надолу. Когато движението ѝ спря на около двадесет стъпки от земята, фантастичното съоръжение обгърна с пипалата си подпорите и започна да се катери бавно нагоре, подобно на паяк по паяжината си.

Когато стигна до наблюдателната платформа, спря, обви част от пипалата си около стълбовете, а с другите заопипва платформата, очевидно търсейки повредата.

Скрити в сградата, двамата с Амелия наблюдавахме цялата операция. От пристигането на колата до отпътуването ѝ бяха изминали дванадесет минути, а когато желязното чудовище се върна на мястото си, платформата се беше вдигнала и отново бе започнала да се върти наляво-надясно.

V

Досега почти нищо не съм казал за това, как успяхме да оцелеем в този тъжен град, нито имам намерение да го правя. Съзнанието ни беше заето с множество сериозни проблеми, които до известна степен имаха за нас по-голямо значение от онова, което ни заобикаляше. Преди да се върна отново към своя разказ, искам да опиша обстановката. Всички ние сме плод на заобикалящата ни действителност и по някакъв тайнствен и обезпокоителен начин придобихме някои от чертите на марсианците. Всеобщото униение, което ни заобикаляше, постепенно проникна и в нашите души.

VI

Докато се разхождахме из града, пред нас неизменно изникваше един основен въпрос, чийто отговор така и не успяхме да намерим. Поточно — как прекарваха времето си марсианците?

Имахме вече някаква представа за социалните разграничения тук на Марс. Най-низшата класа бяха робите, които трябваше да вършат най-тежката и унижителна работа, необходима във всяко цивилизовано общество. Следваха марсианците от града, чиято привилегия беше да надзирават робите. Над тях стояха жителите, които управляваха многокраките превозни средства и вероятно стояха зад стъклата на всички останали машини, които срещяхме.

Естествено, най-много ни интересуваха градските жители на Марс, сред които живеехме. Не всички от тях обаче бяха заети с работа. Надзирателите на роби бяха сравнително малко (често имахме възможност да се уверим, че един-двама души само с електрическите си палки се справят със стотици роби) и макар че колите по улиците бяха много, в града винаги имаше хора, които, по всичко личеше, че нямат никаква работа.

По време на нашите разходки забелязахме, че марсианците не знаят как да убият времето си. Нощните гуляи очевидно бяха средство да потушат безкрайната скръб или просто начин на изразяване на скуката. Често виждахме хора, които се караха и понякога стигаха до бой, но щом се появеше някоя от многокраките коли, всичко спираше. Много от жените като че бяха бременни — още едно доказателство, че хората нямат с какво друго да заангажират ума и енергията си. По пладне, когато слънцето се издигаше в най-високата си точка (бяхме стигнали до заключението, че градът е построен на екватора на Марс), тротоарите се покриваха с изтегнати на плочите мъже и жени, които се наслаждаваха на топлината му.

Едно от възможните обяснения на очевидното шляене на марсианците беше, че някои от тях са заангажирани с работа в някой от индустриалните центрове и че тези, които срещяхме на всяка крачка, просто бяха свободни от работа.

И двамата с Амелия бяхме страшно любопитни да разберем какво се произвеждаше така интензивно в промишлените райони, ето защо близо петнайсет дена след пристигането ни в града решихме да се опитаме да проникнем в по-малкия индустриален център. Бяхме забелязали вече, че един от пътищата водеше натам и макар че по него се движеха предимно товарни коли, използваха го и роби, и граждани. Решихме, че ако тръгнем по него, това няма да направи особено впечатление.

Напуснахме града през система от коридори, в които налягането на въздуха са поддържаше в поносими граници, докато най на края се озовахме на открито. Вън ни посрещна познатият ни хладен въздух и безжалостно горещите слънчеви лъчи; почти веднага усетихме напрежение в дробовете си.

Вървахме бавно, защото от опит знаехме колко изтощително е движението в този климат, след половин час бяхме изминали едва една четвърт от пътя до индустриалния център. И макар да долавяхме вече миризмата на дим и пушек, които излизаха от комините на фабриките, до нас не достигаше характерният шум, който обикновено свързваме с подобни места.

По време на почивката Амелия докосна рамото ми с ръка и посочи някъде на юг.

— Какво е това, Едуард? — попита тя.

Обърнах поглед натам, където сочеше ръката ѝ.

Почти през цялото време бяхме вървели на югоизток, към промишления район; успоредно на канала, но доста встрани от водата, далеч от фабриките се виждаше нещо като огромен тръбопровод. По нищо не личеше, че е свързан с някакво съоръжение и ясно виждахме свободния му край.

Продължението на тръбата оставаше скрито за нас, някъде зад промишлените постройки. Надали щяхме да обърнем особено внимание на това съоръжение, ако оживлението, което цареше около свободния му край, не беше така интензивно. Огромната тръба се намираше на около две мили от нас, но чистият въздух позволяваше да се видят стотиците работници, струпани около нея.

Отвикнали от разредения въздух, бяхме решили да починем около петнайсет минути; сетне продължихме пътя си, но непрекъснато поглеждахме по посока на тръбата.

— Дали пък не е някакъв напоителен канал? — обадох се аз след известно време. Бях забелязал, че тръбата е разположена в посока изток-запад, между двата раздалечаващи се канала.

— С отвор с такъв диаметър?

Не можех да не се съглася, че предположението ми звучеше невероятно, хората изглеждаха като джуджета до тръбата. Вътрешният диаметър стигаше някъде до 20 стъпки, а дебелината на метала беше осем-девет стъпки.

Решихме да разгледаме по-отблизо странното съоръжение и изоставихме пътя, отправяйки се право на юг, през натрошените скали и пясъка на пустинята. Мостове над канала наблизо нямаше, ето защо можахме да стигнем само до брега, но затова пък имахме добра видимост.

Стана ясно, че общата дължина на тръбата е близо миля. Бяхме вече значително по-близо и можехме да видим и другия, по-далечен от нас край на тръбата, който висеше над малкото езеро. По всичко личеше, че е изкуствено; бреговете бяха прави и укрепени, а водата подмиваше почти половината от дължината на тръбата.

На самия ръб на езерото, от двете страни на съоръжението се издигаха две високи постройки.

Седнахме на брега на канала и зачакахме да видим какво ще стане.

По това време много от мъжете се опитваха да измъкнат от близкия към нас край някаква огромна кола. Тя трябваше да слезе в пустинята по предварително поставена за целта плоскост. Изглежда, се бяха появили някакви затруднения, защото допълнителна група мъже беше изпратена да помага.

Най-после след около половин час, колата слезе на пясъка и се отдалечи на известно разстояние от отвора. Междувременно работниците бързо се разпръснаха.

Изминаха още няколко минути и изведнъж направих интересно откритие.

— Амелия, гледай! — възкликнах аз. — Движи се.

По-близкият до нас край на тръбата се вдигаше бавно от земята. В същия момент отсрещният ѝ край бавно се потопяваше в езерото. Явно беше, че постройките от двете страни на съоръжението осигуряваха повдигането не само защото точно там се осъществяваше

движението, но отвътре се чуваше дрънчене и рев на машини, а от няколко отвора в стените излизаха стълбове зелен дим.

Въпреки големината на тръбата всичко се извършваше с невероятна точност и вдигането ѝ трая не повече от няколко минути.

Когато огромната тръба склочи с хоризонта ъгъл от около 45 градуса, дрънченето и шумът на машините спря и последните следи от зеления дим се разнесоха във въздуха. Беше вече почти пладне и слънцето висеше над главите ни.

В това ново положение тръбата приличаше неимоверно много на цев на грамадно оръдие, издигната към небето!

Водите на езерото се успокоиха, мъжете, които работеха край съоръжението, вече се бяха изпокрили в група ниски сгради. Без да подозираме какво има да става, ние с Амелия спокойно си седяхме край брега.

Първият признак, че оръдието ще бъде използвано за стрелба, беше стълб побеляла вода, който се издигна от повърхността на езерото. Миг по-късно усетихме как някъде дълбоко под нас земята сякаш потръпна и водата на канала се покри с милиони малки вълни.

Протегнах ръце към Амелия, обгърнах раменете ѝ и я блъснах на земята. Тя се търкулна, а аз я покрих с тялото си, прикривайки лицето ѝ с рамо, а ръцете си обвих около главата ѝ. Усещахме силно люлеене на земните пластове, като че всеки миг щеше да започне земетресение, чак тогава се разнесе и тътенът, който приличаше на рев, идващ от сърцето на буреносен облак.

Силата на стихията бързо нарастваше, докато достигна връхната си точка и сетне спря така бързо, както беше започнала.

Когато всичко се успокои, седнахме и отправихме погледи през канала към цевта на оръдието.

От снаряда, ако такъв въобще е имало, не беше останала и следа, но от издигнатия нагоре отвор на оръдието се издигаше един от най-големите облаци пара, какъвто някога съм виждал. Той беше искрящо бял и се разпростираше в почти сферична форма над дулото, като продължаваше да се увеличава от все още излизащата от оръдието пара. За по-малко от минута облакът закри слънцето и веднага усетихме как стана по-хладно. От мястото, от което наблюдавахме, видяхме как сянката на облака покри почти всичко, до което погледът ни стигаше, и тъй като се намирахме почти под самия облак, не

можехме да определим дебелината му. А това, че е твърде дебел, личеше от наситеността на сянката му.

Изправихме се. Започна свалянето на цевта и машините във високите сгради забръмчаха отново. Робите и надзирателите им излязоха от прикритията си. Щом облакът закри слънцето, температурата наоколо спадна под нулата. Ето защо не се учудихме много, когато няколко минути по-късно започнаха да падат първите снежинки и много скоро лекият снеговалеж се превърна в силна заслепяваща снежна буря.

Вдигнахме отново поглед нагоре и видяхме, че облакът, от който валеше снегът — същият този облак пара, изстрелян от оръдието! — сега покриваше почти цялото небе.

Едва не отминахме входа за града, толкова дълбок беше станал снегът, когато стигнахме дотам; сега видяхме ясно и купола, който покриваше града, плътно завит от дебела снежна пелена.

Няколко часа по-късно усетихме нов трус, последван от още един. Общо трусовете бяха дванайсет през интервали от пет-шест часа. Когато лъчите на слънцето успяваха да проникнат през облаците, снегът, който покриваше купола над града, бързо се топеше, но общо взето, дните в Града на опустошението след това бяха мрачни и злокобни, а това усещахме не само ние.

VII

Дотук за загадките на марсианския град. Докато ги описвах, по необходимост представих Амелия и мен като двама любопитни туристи, които ще си изкривят вратовете да се оглеждат по време на пътуването си из непознати земи. Но макар вниманието ни да бе заангажирано от онова, с което се срещяхме, съвсем не мога да кажа, че интересът към заобикалящата ни обстановка беше като на туристи, защото тревогата за бъдещето не ни напускате нито за миг.

Съществуваха един проблем, за който рядко говорехме, а и дори да го споменавахме, то го правехме само с намеци; и двамата чудесно знаехме, че дори да заговорехме открито, нищо обнадеждаващо не можехме да си кажем. И това беше очевидната невъзможност да се върнем някога на Земята.

Този проблем стоеше в основата на действията и мислите ни, защото знаехме, че не можем да живеем вечно така, а начертаването на някакви планове за живота ни тук, в Града на опустошението, би означавало негласно примиряване със съдбата.

Най-близо бяхме до повдигането на този проблем, когато се уверихме колко напреднала е науката на марсианците.

Мислех си, че в общество, достигнало такава степен на развитие, за нас няма да е трудно да се сдобием с необходимите материали и един ден казах на Амелия:

— Трябва да намерим място, подходящо за лаборатория.

Тя ме погледна с насмешка.

— Да не би да смяташ да се отдадем на научна кариера?

— Мисля, че трябва поне да се опитаме да построим нова Машина на времето.

— А имаш ли някаква представа как става това?

Поклатих отрицателно глава.

— Надявах се, че ти като помощничка на сър Уилям имаш.

— Скъпи мой — промълви Амелия и улови нежно ръката ми — знам толкова, колкото и ти.

С това изчерпахме темата. До този момент хранех големи надежди, но познавах Амелия достатъчно добре, за да преценя, че отговорът ѝ значи повече от онова, което чух. Ясно ми стана, че тя самата беше премислила вече тази идея и бе стигнала до заключението, че няма никаква възможност да повторим труда на сър Уилям.

Ето защо, без да обсъждаме повече бъдещето, продължихме съществуването си ден за ден, с пълното съзнание, че нашето връщане на Земята е невъзможно. Щеше да дойде ден, в който да се примирим напълно със съдбата си, но засега отлагахме този момент.

Ако не можехме да постигнем душевно равновесие, то поне телесните ни нужди бяха задоволени.

Двудневният престой в пустинята не беше ни причинил явни вреди, с изключение на леки хреми, които от време на време ми се явяваха. Никой от нас не понесе първата вечеря и нощта след това се чувствахме зле. Оттогава хапвахме по много малко. По пътя до спалното помещение имаше три сгради със столови и се хранехме подред и в трите.

Както вече споменах, спяхме сами в спалнята. Хамаците бяха достатъчно широки и за двама, ето защо, спомняйки си какво се беше случило по-рано между нас, с таен копнеж подхвърлих идеята, че може би ще ни е по-топло, ако спим в един хамак.

— Вече не сме в пустинята, Едуард — гласеше отговорът на Амелия и спяхме поотделно.

Думите ѝ ме засегнаха, защото намеренията ми към нея продължаваха да бъдат честни и искрени, а освен това имах достатъчно основания да вярвам, че вече далеч не сме си така чужди. Бях решил обаче да се подчиня на волята ѝ.

През всички тези дни, прекарани заедно, поведението ни един към друг беше сърдечно и приятелско. Тя често ме улавяше за ръка или мушваше своята под лакътя ми и всяка вечер, преди да се обърна, за да се съблече преди лягане, се целувахме за лека нощ. В такива минути желанията ми не бяха нито скромни, нито невинни и нерядко се изкушавах да ѝ задам отново нелепия въпрос, дали би се омъжила за мен. Нелеп, защото къде можехме да намерим на Марс черква? И този въпрос трябваше да се отложи до момента, когато щяхме да се примирим с предназначенията от съдбата жребий.

Общо взето, почти през цялото време мислехме за дома. Аз лично често мислех за родителите си и за това, че никога нямаше да ги видя отново. Занимавах ме и разни дреболии. Бях сигурен например, че съм оставил лампата в моята стая запалена. В онази неделна утрин, когато се готвех да отида в Ричмънд, бях толкова развълнуван, че сега не можех да си спомня дали съм угасил лампата, преди да изляза. С все по-голямо раздражение се убеждавах, че я запалих, преди да стана от леглото... но дали я загасих на излизане? И никакво успокоение не беше за мен, че сега, след осем или девет години, това нямаше никакво значение. Чувството за несигурност ме дразнеше и не ме напускаше.

Макар да не споделяше мислите си, Амелия очевидно също мислеше за дома. Тя явно правеше усилие да не се връща към миналото и проявяваше прекалено жив интерес към всяко нещо, което срещяхме в града, но често в продължение на часове мълчахме, а този факт сам по себе си беше красноречив. Тя често говореше насън — в повечето случаи нищо не разбирах, но от време на време долавях моето име или името на сър Уилям, което показваше, че тя е твърде разстроена. Веднъж дори тактично я попитах какво сънува, но тя отвърна, че нищо не помни.

VIII

Няколко дена след пристигането ни в марсианския град Амелия се зае да изучи местния език. Винаги беше заявявала, че има дарба за езици и въпреки че нямаше на разположение нито речници, нито учебник по граматика, беше много оптимистично настроена. Твърдеше, че съществуват основни жизнени ситуации, при които се произнасят определени думи и ако се вслуша в тях, ще съумее да установи някакъв определен запас от думи. В случай на успех това щеше да ни улесни извънредно много, защото и двамата се чувствахме изолирани от принудителното мълчание.

Първата ѝ задача беше да се опита да преведе надписите, които виждахме закачени на няколко места из града.

Те бяха твърде малко. На всеки вход на града висеше по един и на няколко вида от многокраките автомобили бяха изписани някакви знаци. Тук Амелия срещна своята първа трудност, защото нито един от тях не се повтаряше. Нещо повече, те бяха много разнообразни и тя не можа да установи нито една буква от марсианската азбука.

Когато реши да се насочи към говоримия език, проблемите ѝ се умножиха.

Най-голямата трудност идваше от многообразието на тоновете. Като оставим настрана факта, че гласните струни на марсианците бяха така устроени, че гласовете им звучаха много по-високо, отколкото е нормално за човешките гласове на Земята (дватамата с Амелия правехме опити, когато останехме сами, да възпроизведем някои от звуците, които бяхме чули, но резултатът само ни размиваше), очевидно съществуваше безкрайно количество интонационни оттенъци.

Случваше се да чуем остър марсиански глас, който на Земята бихме нарекли саркастичен, дори неприятен; а друг път същият глас звучеше мелодично и меко. Някои марсианци говореха със сложно съскане, други — с провлачени гласни.

Нещата се усложняваха още повече от многочислените жестове на ръце и крака, които придружаваха всяко изказване на марсианец.

Робите марсианци като че използваха свой собствен диалект.

След няколкодневни безуспешни опити Амелия дойде до тъжното заключение, че сложността на езика (или езиците) е свръх нейните възможности. Въпреки това до последния ден от нашия престой в Града на опустошението тя се опитваше да различи отделни звуци и не можех да не се възхитя от усърдието ѝ.

И все пак имаше един звук, чието значение не можеше да се сбърка. Звук, общ за всички раси по Земята, със същото значение и за жителите на планетата Марс. Това е викът на ужас, който ни предстоеше да чуваме твърде често.

IX

Прекарвали бяхме в Града на опустошението близо четиринадесет дена, когато избухна епидемия. В началото не схванахме, че нещо не е наред, въпреки появилите се първи признаци, чиято причина не разбирахме. Всичко започна с това, че една вечер в столовата дойдоха да вечерят твърде малко марсианци; така бяхме свикнали със странностите тук, че не обърнахме никакво внимание.

На следващия ден станахме свидетели на изстрелите на снежното оръдие (така свикнахме да го наричаме помежду си) и вниманието ни беше насочено в съвсем друга посока.

Към края на периода, когато над града от сутрин до вечер се сипеше сняг, вече нямаше място за съмнение — нещо не беше наред. По улиците срещнахме няколко души, които лежах в безсъзнание или бяха вече мъртви; влязохме в една от спалните — хората вътре очевидно бяха болни, намаля и броят на колите из града, а някои от тях се използваха като линейки.

Излишно е да споменавам, че когато осъзнахме сериозността на положението, ние с Амелия започнахме да избягваме населените части на града. За щастие у никого от нас не се проявиха тревожни симптоми; хремата, която се появяваше от време на време в резултат на простудата ми, този път трая по-дълго, отколкото би траяла на Земята, и това беше всичко.

У Амелия се пробудиха дремеци пориви да помогне на страдащите и чувството ѝ на дълг диктуваше да се притече на помощ на болните, но това беше извънредно неразумно. Правехме всичко възможно да не влизаме в контакт с болните и с надежда чакахме епидемията да премине.

Изглежда, болестта не беше много тежка, но много хора се заразиха и съдейки по трупове, които линейките изнасяха, не бяха малко и умрелите от нея. Пет дена след това се проявиха първите признаци на завръщане към нормалния ритъм на живот. Правеше впечатление все по-безнадеждното отчаяние, което обземаше жителите, а вече знаехме, че марсианците имаха достатъчно основания

за това — в и без това обезлюдения град броят на хората бе намалял твърде много; колите обаче възобновиха шумните си обиколки. Не срещяхме и мъртви по улиците.

Тъкмо се поуспокоихме, че нещата тръгват както обикновено, когато настъпи нощта на зелените експлозии.

ГЛАВА ДЕСЕТА
УЖАСНОТО НАШЕСТВИЕ

I

Събудих се още при първия трус, но бях твърде сънен и предположих, че са подновили изстрелите със снежното оръдие. През онези нощи на стрелба свикнахме с люлеенето и далечните експлозии. Този път обаче беше нещо по-различно.

— Едуард?

— Буден съм — отвърнах аз. — Пак ли оръдието?

— Не, този път е по-друго. Виждам и пламък. Осветил е цялата стая.

Замълчах, защото вече се бях уверил в безполезността да правя предположения за нещата, които виждах тук. Изминаха няколко минути, а навън беше съвършено тихо.

— Нямаше нищо — обадох се аз. — Хайде да спим.

— Слушай.

Някъде далеч в заспалия град се разнесе сирената на полицейска кола. Миг след това чухме втора, която бързо премина на няколко улици от нас.

Точно тогава по стените на стаята затанцуваха игриви отражения на най-мъртвешко бледия пламък, който някога съм виждал. Силуетът на Амелия, която седеше в хамака си, притиснала юргана до тялото си, се очерта съвсем ясно. Секунда-две по-късно се разнесе гръм от страхотна експлозия, някъде отвъд очертанията на града.

Амелия се смъкна с труд от леглото си и приближи до един от прозорците.

— Виждаш ли нещо?

— Струва ми се, че някъде има пожар — отговори тя. — Трудно е да се каже. Нещо гори със зелен пламък.

Понечих да се измъкна от хамака си, за да видя какво става, но Амелия ме спря.

— Моля те не идвай. Не съм облечена.

— Тогава метни си нещо отгоре, защото искам да видя какво става.

Тя се обърна и бързо отиде до мястото, където оставяше дрехите си за през нощта, но точно в този момент стаята отново се изпълни с ярката зелена светлина. Погледът ми неволно се спря на тялото ѝ, но веднага извърнах очи, за да не я смутя. След две секунди се разнесе нова оглушителна експлозия; този път много по-близка и по-мощна, ако се съди по труса, който предизвика.

— Сложих си ризата, Едуард — обади се Амелия. — Сега можеш да дойдеш до прозореца.

Обикновено спях обут в марсиански панталони, затова без да се притеснявам от вида си, слязох бързо от хамака и отидох до прозореца. Амелия се оказа права, някъде на изток светеше ивица зелена светлина. Тя не беше ярка, но от силата в центъра можеше да се заключи, че там гори пожар. Ивицата постепенно избледняваше, но последва нова експлозия и аз дръпнах Амелия навътре. Този път взривът беше още по-силен и ни обзе страх.

Амелия отново се приближи до прозореца, но аз обгърнах раменете ѝ с ръка и почти насила я отдалечих.

Отвън долиташе вой на многобройни сирени, заглушени за миг от нов взрив, придружен от зелена светлина.

— Да се върнем на хамаците си, Амелия — посъветвах я аз. — Там поне ще бъдем защитени от срутване на пода.

За мое учудване Амелия не възрази, а бързо се отправи към най-близкия хамак и се покатери в него. Хвърлих един последен поглед навън по посока на експлозиите, които избухваха зад наблюдателната кула до нашата спалня, и видях че зелената светлина се разпространява все повече. Точно в този миг избухна нова експлозия и аз побързах да се кача на един хамак.

Амелия се беше настанила в този, в който обикновено спях.

— Струва ми се, че ще бъде по-добре тази нощ да дойда при теб — промълви тя с разтреперан глас.

Аз също се чувствах малко разстроен, защото, макар и на значително разстояние от нас, експлозиите бяха по-силни от всичко, което бях наблюдавал досега.

В тъмнината можех да различа само силуета ѝ. Улових с ръка края на хамака и усетих как ръката на Амелия докосва моята. Нов поток от светлина заля стаята — много по-ярък от досегашните. Последвалият трус разлюля основите на нашата сграда. Това ме накара

да отхвърля всички задръжки, покатерих се в хамака и се свих под юргана до Амелия. В същия миг ръцете ѝ ме обгърнаха и за известно време забравих тайнствените експлозии въвн.

Те обаче продължиха на интервали, най-продължителният от които беше около два часа; сякаш предизвикани от тях броят на сирените на марсианските коли, които се спущаха по улиците, се удвояваше и учетворяваше.

Нощта премина, без никой от нас да успее да заспи. Вниманието ми се раздвояваше между събитията въвн и скъпоценната за мен близост на Амелия. Обичах силно това момиче и тази, макар и временна интимност, беше за мен върховна наслада.

След дълго очакване утрото настъпи, а с него намаля и шумът на сирените. Слънцето беше вече близо час на небосклона, когато воят и на последната заглъхна, след което настъпи пълна тишина и ние с Амелия станахме и се облякохме.

Приближих до прозореца и се загледах на изток... нямаше и следа от източника на взривовете и само тънък стълб дим пресичаше линията на хоризонта. Понечих да се обърна, за да съобщя на Амелия какво е положението, когато забелязах, че наблюдателната кула пред нашия прозорец е изчезнала през нощта. Надникнах и огледах улицата, но кулите, станали за нас неизменна част от градския пейзаж, липсваха.

II

След хаоса през изминалата нощ градът изглеждаше неестествено спокоен и обхванати от съвсем обясними лоши предчувствия, напуснахме спалнята си, за да разберем какво става. Ако дотогава атмосферата на града беше наситена с лоши предчувствия, то настъпилата тишина като че вещаеше смърт. Градът на опустошението никога не е бил шумно място, но сега беше пуст и тих. По улиците личаха следи от нощните експлозии — дълбоки следи по настилката на местата, където колите са взимали остри завой с голяма скорост, а край сградата на едно от спалните помещения имаше купчина разпилени и изоставени зеленчуци.

Смутен от видяното, попитах Амелия:

— Как мислиш, трябваше ли да излизаме? Дали нямаше да е по-сигурно, ако си бяхме останали в спалнята?

— Но нали трябва да разберем какво става?

— Но не и да рискуваме живота си.

— Скъпи мой, в този кошмарен свят няма къде да се скрием — отвърна тя.

На края стигнахме до сградата, откъдето бяхме наблюдавали града. Споразумяхме се да се качим отново на покрива, за да разгледаме положението оттам.

Гледката от върха не разкри кой знае колко повече от това, което вече знаехме, защото движението из града наистина беше замряло напълно. Амелия вдигна ръка и посочи на изток.

— Ето къде са сега наблюдателните кули! — възкликна тя.

Едвам различихме отвъд защитния купол на града събрани накуп високи предмети. Ако това бяха кулите, изчезването им от града даваше известно обяснение. Трудно беше от такова разстояние да определим броя им, но сигурно бяха около стотина, ако не и повече. Бяха наредени в редица като за отбрана, разположени между града и мястото, откъдето бяхме видели да се появяват експлозиите през нощта.

— Едуард, мислиш ли, че тук водят война?

— По всяка вероятност. Едно е сигурно, че в града никак не е весело.

— Но не сме видели войници.

— Може би сега ще видим за първи път.

Бях изключително разтревожен, защото чувствах, че може би скоро ще настъпи моментът, в който ще трябва да се срещнем лице в лице с нерадостната си съдба. За нас нямаше друг изход, освен завинаги да се слеем с живота на Марс. Ако този град влезеше във война, чужденци като нас скоро щяха да бъдат открити. Дори да се укрием, без съмнение скоро щяха да ни намерят и да ни вземат за шпиони или провокатори. Трябваше при първа възможност да се явим пред местните власти и да разкрием самоличността си, за да станем равноправни жители на града.

И тъй като не виждахме по-добър изход за себе си, решихме да останем там, където сме, и да изчакаме, докато ситуацията се изясни. Никой от нас нямаше вече желание да разучава обстановката; всичко наоколо беше пропито с дъх на смърт и разрушение.

Не се наложи да чакаме дълго... защитата на града от непознатите за нас нашественици беше започнала дори преди да забележим редицата от наблюдателни кули. За онова, което ставаше отвъд очертанията на града, можехме само да гадаем, но съдейки по движението на хората към града, можех да се досетя, че първата линия от защитници се състоеше от отряд марсианци, въоръжени с ръчни оръжия. Тези нещастници бързо са били разбити и оцелелите от тях бързаха да намерят, макар и временно, укритие в града. Всичко това е ставало още докато тичахме по улиците, за да стигнем до наблюдателния си пункт.

По-нататъшните събития се развиха в две посоки.

Първо, все пак забелязахме някакво раздвижване; бягащите защитници, които се връщаха в града. Второ, наблюдателните кули бяха атакувани. Атаката трая не повече от няколко минути. Противниците бяха въоръжени с някакъв вид огненицащо оръжие, чиито снаряди почти веднага ги стопяваха. Избухваше пламък и кулите една след друга експлодираха.

Ако от описанието ми сте останали с впечатление, че кулите са били беззащитни, трябва да добавя, че това съвсем не беше така. Когато след известно време можах да видя полесражението, се убедих

че на нашествениците е бил даден енергичен, макар и безуспешен отпор и няколко от техните съоръжения също лежаха разбити.

Ръката на Амелия се плъзна в моята и аз я стиснах окуражително. Тайно се надявах, че куполът над града ще попречи на нападателите да проникнат в него.

Чухме писъци. По улиците се стичаха десетки марсианци; роби и граждани тичаха със странната си галопираща походка и трескаво се оглеждаха с надеждата да открият в лабиринта от улиците на града място, където да се скрият.

Най-неочаквано край сградите в самия край на града избухна пламък и въпреки разстоянието до нас достигнаха писъци. Една след друга сградите избухваха в пламъци.

Чухме и съвсем нов звук: дълбок, гърлен вой на сирена, който ту се появяваше, ту изчезваше — различен от звуците, с които бяхме свикнали тук в града.

— Проникнали са в града — обадох се аз.

— Какво ще правим? — попита Амелия. Гласът ѝ беше спокоен, но по всичко личеше, че прави усилие да се пребори с обземащата я паника. Ръката ѝ трепереше в моята и дланите ни бяха мокри от пот.

— Трябва да останем тук — казах аз. — Мястото е точно толкова сигурно, колкото и навсякъде другаде.

Долу на улиците се трупаха все повече марсианци, някои от тях излизаха от сградите, в които до този момент се бяха крили. Забелязах, че някои от тези, които бягаха от полесражението, са ранени и двама души влачеха под мишниците някакъв мъж.

Появи се една полицейска кола, която бързо се движеше по посока на битката. Когато приближи до група марсианци, намали ход и чух как гласът на шофьора им заповяда нещо, вероятно да се върнат на мястото на военните действия. Никой не му обърна внимание и колата продължи пътя си. Дочухме воя на още няколко сирени и видяхме как покрай сградата, на която се бяхме покачили, профучаха още няколко многокраки коли. Междувременно в покрайнините на града все повече сгради избухваха в пламъци.

На юг от нас се разнесе експлозия и аз се обърнах натам. Пламъци и дим се издигаха нагоре и разбрахме, че нова група нашественици е проникнала в града.

Положението на защитниците очевидно беше безнадеждно, никъде не можех да видя концентрация на отбранителни сили, а на новия фронт явно никой не оказваше никаква съпротива.

От изток до нас достигна силен дрезгав звук, придружен от воя на онази непозната сирена, последван почти веднага от втори.

Чак тогава видяхме един от мародерите.

Това беше голяма бронирана кола, чиито крака бяха скрити зад метални щитове. Високо в задната ѝ част беше монтирана сива метална цев, дълга около шест-осем стъпки, която се движеше около ос, така че да се насочва във всяка посока, която шофьорът избере. В момента, в който забелязахме бронираното чудовище, цевта на оръдието му се въртеше и само миг по-късно една от сградите избухна в пламъци. Последва ужасен шум, наподобяващ разкъсване на метален лист.

Колата на мародерите беше съвсем близо до нас, на не повече от двеста ярда и се виждаше чудесно. По всичко личеше, че няма да намали ход и при преминаването на съседния кръстопът изстреля нов снаряд от дяволската си енергия. Сградата, в която се помещаваше столовата, която често посещавахме, избухна в пламъци.

— Едуард! Там!

Амелия сочеше към пресечката на две улици, по едната от които приближаваха пет от полицейските коли на града. Екипирани бяха с топлинни оръдия, като тези на нашествениците, но с по-малък калибър и щом получиха относително добра видимост към двете водещи вражески оръдия, дадоха първия си изстрел.

Резултатът не закъсня: с оглушителна експлозия колата на нашествениците се разби и се разлетяха отломки по всички посоки. Преди ударната вълна да блъсне сградата, на покрива на която се бяхме покачили, имах време да забележа само как една от колите на защитниците беше отхвърлена от взрива. За щастие ние двамата с Амелия вече бяхме клекнали ниско долу, в противен случай положително щяхме да отхвъркнем от местата си. Част от парапета се срути навътре и едва не ме уби, а част от покрива се сгромоляса зад гърба ни. В продължение на няколко секунди единственият звук, който чувахме, бяха ударите на металните отломки по настилката на улицата и стените наоколо.

Четирите оцелели коли продължиха напред, без да се бавят, заобиколиха своя повреден събрат и прегазиха разбитите останки на врага. Няколко мига по-късно се загубиха от погледа ми, забързани към мястото на главната битка.

Имахме само няколко мига отдих.

Със зловещо подрънкване на металните си крака и пронизителни сирени още четири коли на нашествениците приближиха центъра на града от юг. Движеха се с вдъхваща ужас скорост и от време на време изстрелваха към оцелелите сгради дяволските си снаряди. В същия миг от подпалените постройките лумваха стълбове черен дим, който се виеше над главите ни и често пъти ни заслепяваше или задушаваше.

Отчаяни, търсехме с поглед да се появи по улиците някой от защитниците. Три от вражеските коли минаха под нас и се изгубиха на север в потъналите в дим улици. Само последната забави ход и се приближи до разбития си събрат, след което спря пред усуканите, полустопени метални отломки. Постоя там няколко минути и бавно продължи по улицата към нашата сграда.

Само след миг спря точно под наблюдателния ни пункт. Двамата с Амелия гледахме разтреперани надолу.

Изведнъж възкликнах:

— О, господи, Амелия! Не гледай!

Но беше твърде късно. Тя също беше вперила поглед в невероятната гледка, привлякла и моето внимание. Имах чувството, че наоколо всичко е замряло — гледката, разкрила се пред погледа ми, ме накара да оглушея и да онемея.

Очевидно вражеската машина беше проектирана именно за операции като тази. Вече споменах, че на задната част беше разположено изстрелващото огнени снаряди оръдие, а пред него беше инсталирано едно от онези метални паякообразни съоръжения, които бяхме видели да поправят наблюдателната кула, но то в момента седеше свито, а странният му неестествен механичен живот беше замрял.

Мястото за шофьора, заобиколено от четирите страни с метална броня, беше в предната част на колата. Отгоре обаче беше свободно и спокойно можехме да видим шофьора.

Това не беше човек, за което може би трябваше да се досетим по-рано. Беше живо същество, защото материята пулсираше и се огъваше

по най-отвратителен начин. Кожата му имаше сиво-зелен цвят, а лъскавото му тяло беше подпухнало, с неправилна овална форма, около пет стъпки в диаметър. От нашето наблюдателно място трудно различавахме подробностите, но на гърба си чудовището имаше по-светло петно, което би могло да се сравни с дихателния отвор на главата на кит. Виждахме и пипалата му... струпани в уродлива купчина отпред. По-късно можах да се уверя, че са около шестнайсет, но в първия миг, обзет от ужас и отвращение, имах чувството, че изпълват цялото пространство на импровизираната кабина.

Извърнах очи и погледнах Амелия.

Лицето ѝ беше станало смъртно бледо, а очите бяха затворени. Обгърнах раменете ѝ с ръка и тя потрепери инстинктивно, сякаш не аз, а отвратителното чудовище я беше докоснало.

— В името на всичко свято — промълви тя. — Какво ще правим?

Дълбоко вцепенение беше парализирало езика и мислите ми и не можах да отговоря. Отново погледнах надолу, за да видя как за тези няколко секунди чудовището беше успяло да насочи дулото на оръдието към сградата, в която се бяхме свили.

Миг по-късно се разнесе мощна експлозия и около нас лумнаха пламъци и стълбове дим.

III

От силния удар по-голямата част от покрива зад нас рухна и обзети от ужас, се изправихме на треперещите си крака и слепешката се придвижихме към стълбището, по което се бяхме качили. От дъното на сградата нагоре се вдигаха стълбове гъст дим и горещината ставаше нетърпима.

Подът под нас започна да се пука и стена от пламъци и искри избликна на около петдесет стъпки над главите ни. Изплашена, Амелия сграбчи ръката ми.

Стълбището, както и стените на постройката, беше изградено от камък и все още изглеждаше сигурно въпреки силната топлина, която лъхаше от по-долните етажи.

Обвих носа и устата си с ръкава на дрехата, присвих очи, колкото едва-едва да виждам и се спуснах надолу, влачейки с другата ръка Амелия. Бяхме изминали две трети от пътя, когато на едно място стълбището се беше срутило и трябваше опипом да търсим сред отломките място, където да стъпим. Сега най-силно усетихме силата на пожара — не можехме да дишаме, не виждахме и освен адската жега, идваща отдолу, не чувствахме нищо. Като по чудо открихме останалите стъпала и през глава се спуснахме надолу... най-сетне изскочихме на улицата, полузадушени, облени в сълзи от лютивия дим.

В момента, в който Амелия се строполи на земята, няколко марсианци изтичаха покрай нас, като пицяха и викаха с пронизителните си сопранови гласове.

— Трябва да бягаме, Амелия! — опитвах се да надвикам аз шума и бъркотията наоколо.

Тя се изправи смело. Стисна здраво ръката ми, а с другата продължаваше да държи чантата, след което тръгнахме след марсианците. Бяхме изминали само няколко ярда, когато стигнахме ъгъла на горящата сграда.

Амелия изпищя и се вкопчи в мен; скрита от дима, зад нас приближаваше кола на нашествениците. Мисълта за отвратителното същество, което беше вътре, беше достатъчна, за да ни накара, силно

приведени, бързо да изтичаме зад ъгъла... там друга кола препречи пътя ни! Тя изникна пред нас висока петнайсет-двайсет стъпки.

Марсианците, които бяха изтичали преди нас, също бяха тук, някои от тях лежах на земята, други трескаво се озъртаха да намерят някакво прикритие.

От задната част на колата вече се надигаше паякоподобното чудовище, чиито дълги насечени пипала се протягаха като бавни камшици.

— Бягай! — изкрещях на Амелия — За бога, трябва да се измъкнем.

Амелия не отговори, но усетих как отпуска ръката ми, чантата се изплъзна от пръстите ѝ и след миг момичето падна на земята безчувствена. Наведох се над нея, за да я свестя.

Само за миг вдигнах очи и видях как паякообразното устройство се люшка на дрънкаците си метални крака между марсианците, а пипалата му се мятаха бясно във всички посоки. Ударени от тях, част от марсианците се гърчеха на земята.

В желанието си да предпазя свитата на паважа Амелия се опитах да я покрия с тялото си. Тя лежеше по гръб, с лице, обърнато безучастно нагоре.

Едно от металните пипала се пресегна към мен, уви се около врата ми и в същия миг усетих как по цялото ми тяло мина силна тръпка, породена от протичането на електрически ток. Разтърсен от силна конвулсия, отхвъркнах встрани от Амелия!

Щом тялото ми докосна паважа, усетих как пипалото освобождава врата ми и се оттегля, оставяйки върху кожата ми дълбока следа.

Лежах възник, напълно парализиран, с отметната към рамото глава.

Машината се отдалечи, без да спира да поразява хората наоколо. Видях как едно от пипалата се обви около кръста на Амелия и токовият удар раздруса тялото ѝ, извади я от припадъка, а лицето ѝ се сгърчи в конвулсия. Тя изпищя пронизително от ужас и страх.

Чак сега забелязах, че кошмарното чудовище вдига някои от поразените и ги носи към колата. Част от хората бяха в безсъзнание, други — се съпротивяваха.

Паякообразното се върна към колата. От мястото си много добре виждах шофьорската кабина и за мой най-голям ужас забелязах физиономията на едно от онези противни същества, които нападнаха града, да наблюдава през отвор в бронята. Лицето му беше широко, зло, лишено от всякаква отсянка на доброта. Две големи белезникави очи гледаха безизразно към опустошението, което бяха причинили. Те бяха немигащи, безмилостни очи.

Паякообразното устройство се беше качило на платформата и влачеше зад себе си пипалата. Марсианците, които беше уловило, бяха здраво заклещени в сегментните му метални крайници. Там беше и Амелия, хваната небрежно от три от пипалата, а тялото ѝ се извиваше от болка. Тя все още беше в съзнание и гледаше втренчено към мен.

Бях абсолютно неспособен да отговоря. Устата ѝ се отвори и викът ѝ проеца пронизително през няколкото ярда, които ни деляха. Тя отчаяно крещеше името ми.

Лежах неподвижен, кръвта ми бликаше навън от раната във врата и след миг видях как колата се отдалечава, прегазва с неестествената си „походка“ изронената мазилка и се загубва в кълбетата дим, изпълващи опустошения град.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ПЪТУВАНЕ В НЕБЕТО

I

Не мога да определя колко време съм лежал парализиран, но не вярвам да е било по-малко от три-четири часа. Помня само неизказаната физическа болка и умственото терзание, съчетани с противна безпомощност. А като си помислех само за вероятната съдба на Амелия, мислите ми се объркваха във водовъртеж на безсилна ярост.

Един образ се е запечатал особено ярко в паметта ми от тези няколко часа — това беше някакво парче, което се намираще в полезрението ми. В началото не му обърнах особено внимание, защото вихърът от тревожни, противоречиви мисли ме бе лишил от способността да възприемам заобикалящата ме реалност. След известно време обаче то като че ли изпълни цялото ми зрително поле. Сред купчина метални отломки лежеше трупът на едно от зловонните чудовища. Явно то беше загинало при експлозията, унищожила колата му, и тази част от тялото, която беше пред очите ми, представляваше безобразна маса от кървава плът. Наблизо лежаха и две или три откъснати, сгърчени от смъртта пипала.

Въпреки отвращението и погнусата чувствах искрено задоволство, че тези всесилни и безмилостни същества също са смъртни.

Най-после почувствах как тялото ми започва да се връща към живот. Първо усетих пръстите на ръцете си, а после и тези на краката, сетне започнаха да ме болят мускулите на целите крайници и разбрах, че отново мога да ги контролирам. Опитах се да движа главата си и въпреки че ми се виеше свят, успях да я повдигна от земята.

Първото нещо, което направих, когато раздвижих ръката си, беше да опипам раната на врата. Разбрах, че е дълга, но кръвта беше спряла и сигурно порязването е било повърхностно, защото иначе щях да издъхна за четири-пет секунди.

След няколко безуспешни опита най на края седнах, а по-късно се изправих. Всичко ме болеше, но побързах да се огледам наоколо.

Бях единственото живо същество на тази улица. На паважа край мен лежаха проснати няколко марсианци: не спрях пред всички, но онези, до които приближих, бяха мъртви. На отсрещната страна на улицата стърчаха железата на поразената кола и противният ѝ шофьор. На пет-шест ярда от мен лежеше чантата на Амелия — гледка, която ми причини силна мъка.

С натежало от скръб сърце приближих до нея и я вдигнах. Надникнах вътре с чувството, че надниквам в душата на момичето, там бяха само предметите, които вече знаех, но за мен беше важно се уверя, че наистина са още на мястото си. Наоколо цареше абсолютна тишина и бързо затворих чантата. В нея имаше твърде много неща, които ми напомняха за Амелия.

Безжизненият труп на чудовището все още занимаваше мислите ми, въпреки отвращението и ужаса, който изпитвах. Едва преодолял нежеланието си, прекосих улицата с чантата на Амелия в ръка.

Спрях на няколко стъпки от противното тяло, омагьосан от гнусната гледка.

Нищо ново не забелязах и отстъпих назад, но чувството, че виждам нещо познато, не ме напускаше и ме задържа. Обърнах очи към машината, която доскоро бе управлявало. Бях сигурен, че е кола на един от нашествениците. Но оглеждайки я по-подробно, забелязах, че това всъщност беше полицейска кола, унищожена при една от експлозиите. Едва тогава проумях истината!

В същия миг си дадох сметка кои са били всъщност анонимните шофьори на колите, които непрекъснато срещяхме из града... замаян и ужасен, отстъпих назад, уплашен повече от всякога.

II

Няколко минути по-късно, докато вървях замаян по улиците, иззад един ъгъл най-неочаквано се появи многокрака кола. Шофьорът трябва да ме бе видял, защото веднага спря. Забелязах, че това беше една от полицейските коли на града, на чиято платформа отзад се бяха качили около трийсетина марсианци.

Не можех да откъсна очи от затворената от всички страни кабина и правех усилие да не мисля какво стои зад черното овално стъкло. Някакъв глас остро извика през металната решетка.

Стоях неподвижно, обзет от страхотна паника. Нямах представа какво да правя, нито какво очакват от мен да направя.

Отново чух същия глас, в който долових нетърпение и гняв.

Изведнъж осъзнах, че няколко от мъжете на платформата протягаха ръце. Реших, че това е знак да се кача горе и приближих до тях; без много бавене те ми помогнаха да се кача.

Щом се озовах с чантата си на платформата, колата потегли.

Окървавеният ми вид стана причина всички да се обърнат към мен. Някои от марсианците ми говореха и явно очакваха някакъв отговор. Обзе ме нов пристъп на паника, защото реших, че вече е дошъл моментът, когато ще трябва да разкрия факта, че съм чужденец...

Но внезапно ме осени щастливо хрумване. Отворих уста, издадох сподавен хрип и посочих с пръст ужасната рана на врата. Марсианците заговориха отново, но аз продължавах да ги гледам тъпо и да хриптя, надявайки се да ги убедя, че съм онемял.

След няколко минути нежеланото внимание, с което бях обграден, намаля и те като че загубиха интерес към мен. Междувременно колата спря, за да прибере други оцелели. На платформата се качиха още трима мъже и една жена. По всичко личеше, че не са били поразени от пипалата на нашествениците, защото изглеждаха напълно здрави.

Колата продължи да кръстосва улиците и само от време на време през решетката на кабината се разнасяше неприятен, протяжен вой.

Тук, в компанията на марсианците, се чувствах по-сигурен, но не можех да залича напълно от съзнанието си мисълта за присъствието на чудовищното същество в кабината.

Бавната обиколка из града продължи близо два часа и още оживели марсианци бяха качени на платформата. От време на време срещяхме и други коли, заети със същата дейност, по което разбрах, че нападението е приключило.

Намерих си едно място в ъгъла на платформата, седнах и прегърнах чантата на Амелия.

Питах се дали това, на което бях станал свидетел, беше нападение в пълния смисъл на думата. Нашествениците се оттеглиха и оставиха града в пламъци и дим; цялата работа по-скоро ми приличаше на престрелка и нищо повече. Припомних си изстрелите на снежното оръдие; можеше да се предположи, че неговите снаряди са насочени към градовете на врага. В такъв случай ние с Амелия бяхме попаднали в центъра на някаква разправа, с която нямахме нищо общо, а Амелия беше станала една невинна жертва.

Веднага отхвърлих тази мисъл: беше ми непоносимо да си представя, че тя е в ръцете на тези кошмарни същества.

По-късно друга мисъл ми дойде наум, благодарение на която прекарах още няколко твърде неприятни минути. Дали беше възможно да съм попаднал на някоя от колите на нашествениците?

Известно време тази възможност не ми даваше мира, след което в съзнанието ми отново се върна образът на мъртвото чудовище. То очевидно защитаваше града, нещо повече, хората около мен не проявяваха онези признаци на страх, които наблюдавах по време на нападението. Беше ли възможно всеки град на Марс да се управлява от отвратителни чудовища?

Не ми остана много време да се замисля върху новоизникналия проблем, защото натъпканата с хора кола се отправи към края на града. Стовариха ни пред висока сграда, в която влязохме. Тук се нахранихме с приготвена от робите храна. Сетне ни заведоха до оцеляло спално помещение и ни разпределиха по хамаците. Нощта прекарах свит в един хамак с още четирима мъже марсианци.

III

Последва дълъг период от време (толкова мъчителен, че ми коства голямо усилие да го опиша), през който работех по възстановяването на разрушените улици и сгради. Работа имаше много и при чувствително намалелия брой на населението просто не виждах реална възможност да се справим с всичко.

Не съществуваше и минимален шанс за бягство. Във всеки миг от денонощието отвратителните чудовища ни пазеха, а привидната свобода в града, благодарение на която двамата с Амелия можахме да го изучим основно, отдавна не съществуваше. Съвсем малка част от града беше обитаема, а я охраняваха не само полицейските коли, но и наблюдателни кули, останали невредими по време на нападението. Те се управляваха от чудовищата, които очевидно бяха способни да стоят неподвижно в продължение на дълги часове.

Голяма част от робите бяха изпратени в града и най-тежката и неприятна работа вършеха те. И въпреки това моите задължения не бяха никак леки.

В известен смисъл бях доволен, че работата поглъщаше почти всичките ми сили, защото не ми оставаше време да мисля много за тежката съдба на Амелия. Установих, че дори предпочитам да е умряла — мисълта, че тези ужасни същества могат да я подложат на отвратителни изтезания, ме подлудяваше. И в същото време и за миг не исках да се примиря с възможността, че е мъртва. Исках да е жива, защото тя беше смисълът на живота ми. Винаги присъстваше в мислите ми, колкото и да бях зает със заобикалящите ме събития. Често пъти нощем не можех да заспя, измъчван от чувство на вина, обвинявах се в несъществуващи грешки. Желаех я и я обичах и почти не минаваше нощ, без да плача горчиво в своя хамак.

Фактът, че марсианците наоколо живееха при същите тежки условия, или това, че най-после бях успял да разбера причината за безкрайната им мъка, не беше никаква утеха за мен.

IV

Скоро загубих представа за дните, но сигурно бяха минали повече от шест месеца по представите на Земята, преди да настъпи драматичната промяна в моя живот. Един ден, без предварителна подготовка, бях подкаран с още дузина мъже и жени навън от града. Следваше ни многокрака кола.

В началото помислих, че ни карат към някой от индустриалните райони, но скоро след като напуснахме защитния купол, се отпавихме на юг и по един от мостовете минахме от другата страна на канала. Пред нас се виждаше цевта на снежното оръдие.

По нищо не личеше да е пострадало по време на нападението — или пък го бяха поправили много добре, около дулото му кипеше оживена работа точно както по времето, когато двамата с Амелия го бяхме видели за първи път. Сърцето ми спря от ужас, защото перспективата да работя в разрежена атмосфера никак не ме блазнеше; не бях единственият, който едвам дишаше по време на пътя, но все пак предполагах, че марсианците са по-пригодени да работят без прикритието на купола. Чантата на Амелия, с която никога не се разделях, беше допълнителна тежест.

Закараха ни до най-многочислената група работници пред самото дуло на гигантската цев. Още малко и щях да припадна — страшно трудно дишах. Щом спряхме, разбрах, че не само аз се боря за въздух, всички се строполиха изтощени на земята. Приседнах между тях и се опитах да успокоя бесните удари на сърцето си.

Така бях погълнат от неразположението си, че не си давах сметка за онова, което става около мен. Знаех само, че сме в подножието на голямото черно дуло, на около двайсетина ярда от него, сред тълпа роби и това беше всичко.

Малко по-встрани от нас стояха двама марсианци от кастата на гражданите, които ни разглеждаха изпитателно. Когато осъзнах обстановката, се загледах в изправените мъже и установих, че те по нещо се различават от останалите. На първо място изглеждаха много

самоуверени и, второ, облечени бяха някак по-различно от останалите. Носеха черни дрехи, чиято кройка напомняше военна униформа.

Очевидно прекаленият ми интерес привлече вниманието им, защото след няколко минути единият от тях приближи и нещо ми каза. Изиграх ролята си на ням и ти загледах втренчено. Не бяха от най-търпеливите: единият протегна ръка и като ме улови за дрехата, ме изправи на крака. Избутаха ме настрани, където трима мъже вече стояха изправени. Двамата граждани марсианци се разходиха сред останалите роби и избраха едно младо момиче, което изпратиха при нас.

С не особено удоволствие усетих, че аз и четиримата роби с нещо сме предизвикали интереса на облечените в черно мъже. Няколко марсианци ни гледаха втренчено, но щом ония двамата се обърнаха и тръгнаха към нас, останалите наведоха глави и ни оставиха на нашата собствена участ.

Чу се някаква заповед и робите покорно се обърнаха и тръгнаха. Побързах да ги последвам, за да не се досетят, че не разбирам езика им. Избутаха ни към съоръжение, което на пръв поглед приличаше на огромна товарна машина. Едва когато приближихме, забелязах, че тя се състои от две части, които са съединени с подвижна връзка.

И двете части имаха цилиндрична форма. По-голямата от тях беше най-причудливото устройство, което бях срещал тук, на Марс. Дълго беше около шейсет стъпки и макар в общи линии диаметърът му да достигаше някъде около двайсет стъпки, то нямаше навсякъде еднаква форма. В основата му бяха наредени групи механични крака, но общо външността му беше цялостна. На няколко места по външната покривка имаше дупки, от някои от които струеше вода. От отдалечения от нас край на машината по посока на канала излизаше дълъг еластичен маркуч, простиращ се по протежение на самия бряг и на места беше праметнат като примка, а на други беше намотан накуп.

По-малката от двете части е по-проста за описване, защото формата ѝ недвусмислено говореше за нейното предназначение. При вида ѝ сърцето ми заби бясно. Това беше снаряд, който щеше да се изстрелва от оръдието!

В по-голямата си част формата му беше цилиндрична и само на края се скосяваше в остър връх. Приликата с артилерийските снаряди беше поразителна... но никога на Земята не можеш да срещнеш снаряд

с подобни размери. Дължината от единия до другия му край трябва да беше някъде около петдесет стъпки, а в диаметър сигурно стигаше до двадесет стъпки. Отвън повърхността му беше равна, лъскава и блестеше на ярката слънчева светлина. Гладкостта ѝ се нарушаваше на едно-единствено място — на плоския заден край. Там се виждаха четири изхода, които, щом се приближихме, се оказаха четири топлинни генератора, точно такива бях видял да използват чудовищата. Единият беше в центъра, а останалите три образуваха равноностранен триъгълник.

Двамата марсианци ни подкараха към люк, отворен близо до носовата част на снаряда. Чак тогава започнах да се колебая, защото си дадох сметка, че от нас се иска да влезем вътре. Робите също запристъпваха нерешително, но пазачите ни вдигнаха застрашително електрическите си палки. Преди някой да успее да мръдне, единият от робите беше докоснат по рамото. Той зави от болка и се строполи на земята.

Другите двама се наведоха веднага и го вдигнаха, след което, без повече да се бавим, бързо тръгнахме по наклонената метална плоскост вътре в снаряда.

V

Ето така започна моето пътешествие в небесните висини на Марс.

На борда на този своеобразен летателен апарат имаше седем човешки същества: аз, четиримата роби и облечените в черни костюми марсианци, които ни надзираваха.

Самият снаряд беше разделен на три части. В най-предния участък се намираще малко отделение, където стояха двамата пилоти по време на полета. Веднага след това, отделен с метална решетка, беше вторият участък, където бяхме натикани ние. В дъното на това отделение се намираще плътна метална стена, която го отделяше напълно от останалата част. Зад нея се намираха отвратителните чудовища и техните дяволски машини. Всичко това открих по начин, който скоро ще разкажа, но първо искам да опиша кабината, в която се намирахме ние.

Имах късмета да вляза последен и се озовах най-близо до преградата. Мъжете в черно закрепяха някакви нареждания на хората отвън и това ми даде възможност да се огледам спокойно.

Вътре нашата кабина беше почти празна, металът, от който беше направен снарядът, отвътре не беше боядисан и тъй като формата му беше цилиндрична, подът на помещението извиваше и постепенно преминаваше в таван. От горе на долу, дано бъда разбран правилно, висяха пет неголеми продълговати торби от някаква прозрачна материя. До стената, разделяща нашето отделение от основния корпус на снаряда, беше изправен метален сандък, който в първия момент взех за шкаф, плътно затворен с две врати. Направи ми впечатление, че робите се държат колкото се може по-далеч от него, и тъй като няха представа какво е това, аз също гледах да застана в най-отдалечения от него край.

Отделението пред нас беше малко и тясно, но онова, което най-силно привлече вниманието ми, беше онази част от него, която беше оборудвана с научна апаратура. Много малко от онова, което виждах,

можех да разбера, но имаше един апарат, чиито функции не се нуждаеха от обяснения.

Обширна стъклена стена, разположена точно пред местата на двамата пилоти. Осветена беше отвътре по някакъв непонятен за мен начин, така че на стъклото се появяваха най-различни изображения — сякаш там бяха инсталирани няколко магически фенера едновременно. И нищо чудно, че вниманието ми веднага беше приковано върху образите, които се появяваха на стъклото.

Най-голямата от картините показваше какво става непосредствено пред снаряда, т.е. в момента, когато за първи път забелязах това устройство, стъклото беше изцяло заето от картината на машината, която закачаха за носа на снаряда. След малко се появи друг образ, на който се виждаше какво става от двете страни на снаряда, а също и зад него. На друга се разкриваше вътрешността на нашата кабина, където забелязах и собствената си фигура, застанала до решетката. Помахах няколко пъти с ръце, като не спирах да се удивлявам на изобретението. Имаше и един тъмен ъгъл, който според мен трябваше да показва отделението на противните чудовища и основния корпус на снаряда.

В челната кабина имаше и разни други апарати, най-големият от които беше инсталиран пред други две прозрачни торби, които висяха от тавана.

Най-после мъжете отпред приключиха с нарежданията си и отстъпиха вътре. Единият от тях завъртя някаква ръчка и вратата на люка бавно се затвори, докато се сля с корпуса на снаряда. В този миг потокът дневна светлина прекъсна и вътре светна изкуствено осветление. Без да ни обръщат внимание, двамата мъже се отпавиха към контролното табло.

Погледнах робите, които бяха с мен. Момичето и двама от мъжете седяха на пода, а третият говореше нещо успокоително на човека, когото бяха докоснали с електрическата палка. Той не беше добре: трепереше неудържимо, не можеше да владее мускулите на лицето си, клепачите му бяха тежко отпуснати, а от устата му се стичаше струйка слюнка.

Обърнах поглед към екраните и забелязах, че със запалването на изкуственото осветление вече можеше да се види какво има в основната част на корпуса. Тук, натъпкани едно до друго, се намираха

пет чудовища. Всяко от тях вече се беше настанило в подобна на нашите прозрачна еластична торба, но значително по-голяма. Гледката на тези противни същества, увиснали по този начин, беше твърде комична, но не по-малко отвратителна.

На другите екрани се виждаше, че все още имаше много хора около снаряда. Няколкостотин души, повечето от които роби, бяха заети с изтегляне на различни части от съоръжения, намиращи се до този момент около дулото на оръдието.

Изминаха много дълги минути без някакво видимо раздвижване на нашия апарат. Двамата мъже в черно проверяваха апаратите пред себе си. Сетне най-неочаквано целият снаряд се поклати и на екрана се видя как тръгва назад. Друг екран показваше какво става от задната му страна — избутваха ни бавно към дулото на снежното оръдие.

VI

Многокраката машина, закачена за носа на снаряда, ръководеше операцията. Щом той стигна до началото на барабана за изстрелване, усетих как температурата вътре започва бързо да спада, сякаш металният барабан беше изкуствено охладен и изсмукваше топлината на снаряда; в същото време на големия екран се виждаше как от колата, контролираща нашето движение, бликат мощни струи вода. Приспособлението, което разпръскваше водата, се въртеше около корпуса, след него в кръг летяха и водните струи. Успях да видя само това, защото машината навлезе в барабана след нас и закри и последния лъч дневна светлина.

Въпреки електрическото осветление, вградено по вътрешните стени на цевта на оръдието, на екраните не се виждаше почти нищо. През металните стени на снаряда до слуха ми стигаше само слабото свистене на водата.

Температурата вътре продължаваше да спада. Скоро стана почти толкова студено, колкото през онази първа нощ, която прекарахме с Амелия в пустинята и ако не бях посвикнал с условията в този смразяващ и враждебен свят, щях да си помисля, че сигурно скоро ще умра от бялата смърт. Зъбите ми тракаха неудържимо, когато чух звук, от който вече бях свикнал да се плаша: режещ дрезгав глас, който се разнесе от малка решетка в челната кабина. Скоро забелязах как един от мъжете в черно дръпна някакъв лост и поток топлина нахлу в нашето отделение.

Продължителното придвижване по барабана за изстрелване все още не спираше. След първите няколко минути, които двамата мъже отпред прекараха в трескава работа, сега те бездействаха и чакаха края на операцията. През това време аз наблюдавах екрана, показващ чудовищата; едното от тях, което беше най-близо, както разбрах от екрана, не откъсваше хладните си изразителни очи от мен.

Най-после придвижването спря и за миг настана дълбока тишина. Бяхме стигнали дъното на цевта, където се намираще подложка от дебел пласт лед, спиращ по-нататъшното ни движение.

Изчакахме контролиращата ни машина да приключи с обливането. На екрана, отразяващ задната страна на снаряда, се виждаше, че от леда ни делеше не повече от инч.

От този момент нататък всичко тръгна гладко и бързо. Колата, която ни избута, беше откачена от снаряда и бързо се отдалечи. Само за няколко минути тя напусна цевта.

На екрана, отразяващ събитията пред носа, се виждаше вътрешността на цялата цев чак до онази светла точка, през която влизаше дневната светлина. По цялата дължина барабанът за изстрелване беше подплатен с дебел пласт лед.

VII

От малката решетка в челната кабина отново се разнесе режещият глас на чудовището и четиримата роби, които бяха заедно с мен, побързаха да изпълнят заповедта. Пристъпиха до прозрачните торби, като не забравиха и пострадалия си другар и му помогнаха да нахлузи материята около себе си. Направи ми впечатление, че и мъжете в предната кабина се пъхат в торбите, които се спущаха пред контролните прибори.

Огледах се и видях, че едната от прозрачните торби в нашата кабина е закачена така, че от нея бих могъл да наблюдавам какво става в челната кабина, но единият от робите точно в този момент се мушваше в нея. Не исках да загубя тази благоприятна позиция, дръпнах мъжа за рамото и замахах гневно с ръце. Без да се противи, той се измъкна и се отдалечи към друга свободна торба.

Стиснах здраво чантата на Амелия и се промуших през цепнатината, все още недоумявайки защо е всичко това. Щом се озовах вътре, материята увисна край мен като перде. Почувствах, че някъде отгоре постъпва чист въздух, така че въпреки притеснението от затвореното пространство в торбата не беше непоносимо.

Видимостта ми към кабината с уредите беше намалена, но въпреки всичко виждах три от екраните. Това бяха тези, на които се виждаше какво става пред, зад и встрани от снаряда. Последният екран, естествено, беше съвършено тъмен, защото от всички страни снаряждът беше обгърнат от стените на барабана.

Неочаквано силна вибрация разтърси корпуса и в същото време усетих, че политам. Инстинктивно пристъпих назад, за да запазя равновесие; нищо не се получи, защото материята около тялото ми здраво ме държеше. Чак сега схванах част от функциите на торбите — колкото повече цевта се вдигаше, толкова по-плътно ме обгръщаше прозрачната материя, която всъщност ме държеше да не падна. Така че когато издигането спря, се оказа, че не мога да направя никакво движение. Краката ми не докосваха пода и на практика лежах, а цялата ми тежест беше поета от торбата. Оръдието не спря да се повдига,

докато не застанахме под ъгъл около четиридесет и пет градуса към хоризонта.

Веднага щом операцията приключи, на екрана, който показваше задната страна на снаряда, блесна силна светлина и усетихме мощен тласък. Огромна, почти непоносима тежест се стовари върху ми, тъканта около мен се прилепи още по-плътно. И въпреки това ударът на ускорението ме притискаше като с огромна ръка.

След първия тласък, освен налягането не усетихме нищо повече — ледът беше наслоен с изключителна точност и излъскан като огледало. Гледах екрана за задно виждане и в тъмнината виждах само четири лъча бяла светлина; пред нас беше дневната светлина, струяща от дулото. В началото приближаването към нея беше едва доловимо, но след няколко секунди тя започна да се движи към нас с все по-голяма скорост.

Скоро напуснахме барабана и в същия миг налягането от ускорението отслабна и на екраните се заредиха една след друга живописни картини.

На екрана за задно виждане в продължение на няколко секунди можех да различа дулото на оръдието, от което струеше голям облак пара; на екраните за странично виждане се редуваха картини на земя и небе, а пред нас се ширеше само дълбоката небесна синева.

Мислех си, че опасността вече е преминала и мога вече спокойно да се измъкна от торбата, но за своя изненада открих, че все още материята плътно ме е обгърнала и не мога да направя и крачка. Всичко около мен се завъртя с бясна бързина, като че падах от голяма височина и на края изпитах панически ужас от абсолютната си безпомощност. Бях здраво затворен в снаряда, неспособен да се помръдна, запратен някъде в небесата.

Затворих очи и поех дълбоко дъх. Въздухът, който постъпваше в торбата, беше хладен и това ми вдъхна кураж, че не съм вътре, за да умра.

Вдъхнах дълбоко втори път, сетне — трети, насилвах се да се успокоя.

Най на края отворих очи. Нищо в снаряда не се беше променило поне дотолкова, доколкото виждах. Картините и на трите екрана бяха еднакви — всяка показваше небесната синева, само на онази за задно виждане можах да различа няколко предмета, които летяха зад нас.

Известно време не можех да разбера какви са, но след като се взрях по-добре, разбрах, че това са четирите топлинни генератора, които топяха леда в дъното на оръдието. Предположих, че щом ги изхвърлят, те сигурно вече не са нужни.

Че нашият апарат очевидно се въртеше бавно около оста си, стана ясно няколко секунди след това, когато единият от екраните за странично виждане най-неочаквано отрази ивица суша, която се полюшваше нагоре-надолу по екрана. Скоро картината на планетата изпълни целия екран, но се намирахме на такава височина, че беше почти невъзможно да се различат каквито и да е подробности. Летяхме над местност, която приличаше на сух планински район, където вероятно също бе имало военни действия, защото по повърхността личаха дълбоки кратери. Не мина много и снарядът се извъртя, а екранът отново се изпълни с небесна синева.

От екрана за предно виждане личеше, че снарядът лети по хоризонтална линия, защото можех да различа линията на хоризонта. Мъжете пред уредите вероятно имаха начин да коригират въртенето, защото често долавях съскащи звуци и постепенно линията на хоризонта се стабилизира.

Мислех си, че щом вече сме във въздуха, няма да има повече сътресения, ето защо страшно се изплаших, когато няколко минути по-късно се разнесе гръм от силна експлозия и ярка зелена светлина изпълни екраните, които можех да видя. Проблясъкът трая не повече от миг, но секунда след това последва нов. Бях виждал вече такива зелени пламъци в часовете преди нападението на града и реших, че ни нападат, но между експлозиите атмосферата вътре в снаряда остана същата.

Зелените проблясъци зачестиха и почти всяка секунда се разнасяше по един. Поспряха за известно време и тогава успях да забележа, че траекторията на снаряда чувствително се е променила. За миг в екрана за предно виждане се мярна картината на огромен град. В следващата секунда снарядът беше обгърнат от нов поток зелен пламък, който заля всичко. Сред ослепителната светлина, шума и рева почувствах как материята около мен се стяга още повече... последното нещо, което си спомням, е почти непоносимият натиск на рязко спиране, последван от страхотен удар.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

КАКВО ВИДЯХ В ЛЕТАТЕЛНИЯ АПАРАТ

I

Екраните потъмняха, торбите се отпуснаха и всичко потъна в тишина. Подът застана вдигнат рязко нагоре, а когато се освободих от прикрепящата ме прегръдка на прозрачната материя и почти в безсъзнание се строполих на едната от стените, дори не смеех да вярвам, че най на края снарядът се намира на твърда почва. Край мен робите също паднаха или се измъкнаха от торбите си, след което се скупчихме заедно, все още треперейки след шока от полета.

Не ни оставиха дълго сами. През преградата долових шум от гласове и миг по-късно единият от облечените в черно мъже се появи; изглеждаше леко замаян, но стоеше на краката си и носеше своята електрическа палка.

За голямо мое учудване той вдигна дяволското си оръжие и с пискливия си сопранов глас изкрещя някаква заповед. Аз, разбира се, нищо не разбрах, но въздействието върху останалите беше мигновено. Единият от мъжете роби се изправи и изкрещя нещо в отговор, но веднага беше ударен с палката и се строполи на земята.

Мъжът до входа завика отново. Посочи роба, който беше ударил при влизането ни в снаряда, сетне, онзи, който току-що бе ударил, после третия, момичето и най на края мен. Извика пак нещо, посочи ни подред и замълча.

Сякаш в подкрепа на думите му жестокият лаещ глас на едно от чудовищата се разнесе от решетката в челната кабина и проехтя в тясното метално помещение.

Робът, който първо беше посочен, лежеше вяло на пода, там, където беше паднал от своята торба; момичето и другият мъж му помогнаха да се изправи. Той беше в съзнание, но както и другия нещастник, сякаш беше загубил контрол върху мускулите си. Приблжих се да им помогна, но те не ми обърнаха никакво внимание.

Сега вниманието им беше насочено към шкафа, който бях забелязал в началото. По време на полета вратите му бяха останали затворени и предположих, че в него са прибрани някакви съоръжения.

Но щом момичето отвори едната врата, веднага стана ясно колко жестоко съм се лъгал.

Поради наклоненото положение на снаряда вратата се разтвори веднага и можах да видя какво има вътре. Пространството не беше по-голямо от това на един обикновен шкаф и можеше да побере изправен човек. Към едната от металните стени бяха прикрепени пет скоби, подобни на гривни на белезници, но изработени с такава жестока прецизност, че веднага навеждаха на мисълта за хирургическа операция.

Робът беше набутан във вътрешността на шкафа, главата му се люлееше, а краката едвам го държаха. Изглежда, в последния момент до замъгленото му съзнание беше стигнало някакво предчувствие, защото щом усети къде се намира, направи опит да окаже слаба съпротива — най-много на което беше способен; той обаче не можеше да се бори с другите двама и след близо минутна борба те успяха да го изправят вътре.

Щом съответните части на тялото му се докоснаха до скобите, те сякаш по команда се сключиха около тях. Първо бяха сковани ръцете, после краката и най-накрая шията. От гърлото на нещастника се разнесе провлачен жален вой и той отчаяно замърда глава, като се опитваше да я измъкне. Момичето бързо затвори вратата и в същия миг слабите му викове заглъхнаха.

Озърнах се ужасен. Останалите гледаха втренчено в земята, избягвайки погледите на другите. Забелязах, че мъжът с електрическата палка все още стоеше на входа, готов за действие.

Изминаха пет мъчителни минути, след което внезапно вратата на шкафа се отвори и мъжът се строполи на пода вън.

Намирах се най-близо до него и се наведох да го разгледам. Той беше в безсъзнание, а може би по-скоро мъртъв. На местата, където скобите го бяха държали, имаше следи от пробождаване не по-големи от една осма от инча в диаметър. На всяка дупчица по краката и шията имаше следа от кръв. Тялото му беше восъчно бяло, като че кръвта му беше източена до капка.

Още не бях вдигнал очи от нещастника, когато другият поразен от електрическата палка беше завлечен до шкафа. Съпротивата му беше още по-слаба, електрическият шок беше съвсем отскоро и само

за няколко секунди тялото му беше хванато от скобите. Затвориха вратите.

Това, което най-силно ме порази в цялата тази история, беше как безропотно приемаха съдбата си робите. Останалите двама — мъжът и момичето, стояха унили и чакаха да бъде изсмукана кръвта и на следващия. Трудно ми беше да си представя, че подобно варварство може да се приеме спокойно, но очевидно властта на чудовищата беше толкова силна, че марсианските граждани се виждаха принудени да помагат в това кошмарно дело.

Отвърнах очи от мъжа с палката с надеждата, че ще загуби интерес към мен. Когато няколко мига по-късно трупът на човека в шкафа се строполи на пода, последвах останалите в редицата и хладнокръвно преместих трупа му, за да не пречи на входа.

Последният роб пристъпи сам до отворения шкаф, скобите се заключиха около крайниците му и аз бързо затворих вратата.

Мъжът с черната дреха изгледа втренчено мен и момичето и една-две секунди след това, очевидно доволен от факта, че ще успеем да се справим и сами, най-неочаквано се върна в кабината си.

Почти интуитивно усетих, че се появява някаква минимална възможност за бягство, обърнах очи към момичето, но на него явно всичко му беше безразлично и безучастно подпираше гръб на стената. Предоставено ми беше около минута време да мисля и решавам свободно и се огледах отчаяно. Доколкото можех да забележа, единствен път за измъкване беше люкът в челната кабина. Огледах извития покрив и тавана, но с изключение на приспособленията за петте торби в тавана те изглеждаха идеално гладки...

Пристъпих тихо до решетъчната преграда и погледнах крадешком двамата пилоти отпред. Седяха с гръб към мен и наблюдаваха апаратите на контролното табло. Забелязах ръчката, с която се отваряше люка, но беше невъзможно да го отворя, без да ме чуят.

Зад гръба ми вратата на шкафа се отвори с трясък и мъжът се свлече навън, просвайки безкръвните си ръце върху момичето. При този звук двамата марсианци се обърнаха и аз мигновено се сниших, за да избегна погледите им. Момичето не отделяше очи от мен и при вида на сгърченото му от страх лице се вцепених от ужас. Сетне, без да

издаде звук, тя влезе в шкафа, а аз останах сам с трите безжизнени тела.

Затворих вратата след нея, без да поглеждам вътре, и се отдалечих в едни от ъглите, където нямаше трупове, и повърнах.

II

Не можех да стоя повече в тази дяволска кабина, където миришеше на смърт; слепешката прекрачих трупове и се хвърлих към преградата с единственото желание да ликвидирам марсианските жители, които бяха причина за това чудовищно унищожение на себеподобните си.

Никога до този момент не ме беше обхващала такава заслепяваща и всепоглъщаща ярост и омраза. Обезумял се хвърлих в контролната кабина и стоварих силен удар в гърба на по-близкия до мен марсианец. Той се строполи веднага, а челото му се разпра в ръба на някакъв инструмент.

Електрическата му палка падна на пода до него и аз я грабнах.

Другият вече седеше на пода, а моето нападение му даде възможност само да обърне лице към мен. Замахнах с палката и го пернах по ключицата. Той потрепери и се свлече настрани. Хладнокръвно и целенасочено притисках уреда в слепоочието му. Мъжът се сгърчи конвулсивно няколко пъти и утихна. Обърнах се и към другия, който лежеше зашеметен, а кръвта от челото му се стичаше обилно надолу. Той също опита палката и щом престана да се гърчи, хвърлих настрани омразното оръжие и се извърнах. Отново ми стана лошо и загубих съзнание. Последното, което помнех, беше шумът от отварянето на вратата и тупването на трупа на момичето на пода зад мен.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА ГРАНДИОЗНА БИТКА

I

Припадъкът ми, изглежда, е преминал в сън, защото нямам никакъв спомен за следващите няколко часа.

Когато се събудих, бях спокоен и в първите една-две секунди не помнех нищо от ужасните събития, на които бях станал свидетел. Щом седнах обаче и съзрях телата на двамата марсианци, преживяното изникна в съзнанието ми до най-малката подробност.

Погледнах часовника си. Не бях спирал да го навивам и вече знаех, че марсианският ден се равнява почти на този на Земята, и макар че тук не се налагаше да знам точния час, часовникът ми помагаше да се ориентирам във времето. Дадох си сметка, че съм прекарал на борда на снаряда повече от дванадесет часа. Всяка минута тук ми напомняше за онова, което бях преживял и направил, ето защо бързо пристъпих до люка и се опитах да го отворя. Бях видял как го затвориха я смятах, че ще бъде достатъчно да направя обратното. Оказа се, че съм се лъгал: преместих ръчката няколко инча и механизмът заяде. Продължих безуспешните си опити още няколко минути и на края се отказах.

Огледах кабината, за първи път усетил, че нищо чудно да не мога да се измъкна оттук. Мисълта беше ужасяваща и тръпки на паника сковаха дъха ми; закрачих неспокойно из кабината.

На края здравият разум победи и си наложих да направя системен и подробен оглед на помещението.

Първо разгледах контролното табло с надеждата, че ще успея да пусна екраните в действие, за да добия представа за мястото на приземяване на снаряда. Тук претърпях неуспех (ударът при кацането, изглежда, беше повредил уредите) и се обърнах към пулта за управление.

В първия момент се смутих от огромното количество лостове и колела, но скоро забелязах, че част от уредите са разположени в прозрачните торби. Двамата облечени в черно марсианци прекараха полета там, така че беше логично те да са в състояние да коригират траекторията на снаряда оттам.

Разтворих материята с ръце (сега, когато летателният апарат беше на земята, прозрачните стени на торбата висяха отпуснати) и разгледах съоръженията вътре. Конструирани бяха просто и много солидно, вероятно за да могат да издържат налягането при изстрелването и удара на приземяването. Монтирани бяха върху издигнат на пода на кабината подиум. Предназначението на приборите с иглени циферблати остана загадка за мен, но забелязах два големи лоста. Единият от тях много ми приличаше на лоста на Машината на времето на сър Уилям. Прикрепен беше на шарнир и можеше да се движи във всички посоки. Уловях го плахо и натиснах напред. В същия миг се чу шум в отдалечената част на корпуса и снарядът леко потрепери.

Вторият лост беше обвит с някаква яркозелена материя. Той имаше само един път на движение — надолу; щом сложих ръка върху него, се разнесе гръм от силна експлозия и от внезапното рязко раздвижване на целия корпус отхвъркнах от мястото си.

Изправих се на крака и разбрах, че съм открил механизма, който изстрелва зелените пламъци, контролиращи приземяването.

Така разбрах, че макар в момента да е спрял, снарядът все още е в ред и може да функционира. Реших, че ще е по-добре, ако съсредоточа силите и вниманието си към своето бягство.

Поднових опитите си да преместя механизма за отваряне на люка. За мое голямо учудване той се бе поосвободил и преди да заяде отново, вратата се откряна на няколко инча. Забелязах, че през тесния отвор вътре нахлу струйка от ситни камъни и суха пръст. В първия момент се стъписах, но като се замислих, разбрах, че при приземяването голяма част от летателния ни апарат и най-вече носът са се забили в земята.

Този факт заслужаваше по-сериозно внимание и затворих люка. Върнах се към контролното табло и преодолявайки страха си, натиснах отново обвития в зелено лост.

Последва оглушителна експлозия. С подгъващи се крака пристъпих до устройството на люка. Все още заяждаше, но беше значително по-освободено.

Повторих операцията още четири пъти, докато вратата се откряна достатъчно, за да пропусне малък облак пясък и камъчета, през цепнатината се прокрадна и лъч дневна светлина. Забавих се само

колкото да грабна чантата на Амелия и не без усилия се промуших навън през тясната цепнатина.

II

След дълга борба с ронливата почва, използвайки туловището на снаряда като опора, от която се оттласквах, най-после стигнах до върха на насипа.

При приземяването си снарядът беше изровил дълбока яма, в която сега лежеше. От двете му страни се издигаха високи насипи пръст; щипещ зеленикав дим, вероятно резултат от моята дейност, се носеше из въздуха. Не мога да определя на каква дълбочина се беше забил снарядът при приземяването си, защото докато се опитвах да освободя вратата на люка, сигурно съм го поместил.

Заобиколих и се приближих до задната страна на снаряда, която не само не беше зарита, но стърчеше над твърдата почва. Чудовищата бяха отворили широко огромния люк, представляващ цялата задна стена на корпуса и вътрешността на кабината им, която чак сега разбрах, че е заемала по-голямата част от обема, беше празна.

Нужни ми бяха няколко минути, за да обходя приличната на пещера вътрешност и да разгледам следите, оставени от чудовищата, и въпреки това мина още един час, преди да се разделя окончателно със снаряда.

Разбрах, че чудовищата в действителност са били пет. На борда са се намирали и няколко коли, защото по стените имаше десетки скоби и прегради.

В дъното на кабината, опряно в стената, която разделяше помещението от другите кабинни, беше инсталирано нещо като просторно канапе, скрито от завеса. Формата и размерите му недвусмислено показаха, че е било предназначено за чудовището. Не без известен трепет надникнах зад него и... бързо се дръпнах.

Тук се намираше механизмът, който ръководеше изтеглянето на кръвта на робите в шкафа. Цяла система от остриета и пипети, свързани чрез тръби с голям стъклен резервоар, в който беше останала още много кръв.

Ето с какво тези вампирски чудовища отнемаха живота на човешките същества!

Излязох от отворената стена на кабината да прочистя дробовете си от противната миризма. До дъното на душата си бях отвратен от онова, което открих, и цялото ми тяло трепереше от погнуса.

След известно време се върнах отново в кабината. Искях да разгледам съоръженията, оставени от чудовищата, и направих откритие, от което ми стана ясно, че сложният път, по който бях излязъл, е можел да бъде избягнат. Оказа се, че корпусът на снаряда е с двойни стени и между вътрешните и външните му стени се намира цяла мрежа от тесни и ниски коридори, които кръстосват почти целия корпус. Пролазих в единия от тях и се озовах пред капак, който ме изведе в контролната кабина, и който не бях забелязал преди.

Телата на двамата марсианци веднага ми напомниха за преживяното преди няколко часа на борда на летателния апарат и без да се бавя, се върнах обратно по коридора в обширната задна кабина. Тъкмо се готвех да скоча на земята, когато ми хрумна мисълта, че в този пълен с опасности и рискове свят никак не би било зле да съм въоръжен. Обърнах се и се огледах да откроя някакъв предмет, който би могъл да ми послужи като оръжие. Нямах голям избор, защото чудовищата бяха изнесли почти всичко, което можеше да се пренесе... но изведнъж си спомних за остриетата зад шкафа за източване на кръв.

Напълних дробовете си с пресен въздух и се спуснах към импровизираното канапе. Разгледах остриетата и забелязах, че всяко от тях е пъхнато в нещо като калъф, избрах си дълго около девет инча острие, развинтих го, обърсах го в една от прозрачните торби и го прибрах в чантата на Амелия.

Изскочих навън и тръгнах през пустинята.

III

Чудех се накъде да вървя, за да намеря подслон. Знаех, че някъде наблизо има друг град, бях го видял на екрана, преди да се приземим, но сега за нищо на света не можех да определя посоката.

Вдигнах очи към слънцето и установих, че е в зенита си. В първия миг този факт ме обърка — снарядът беше изстрелян около пладне, а при това бях спал няколко часа. Едва по-късно съобразих, че бяхме летели на запад и сега вероятно се намирах на обратната страна на планетата!

Така или иначе до настъпването на нощта оставах няколко часа.

Тръгнах към оголен скален масив, намиращ се на около петстотин ярда от снаряда. Това беше най-високата точка в околността и реших, че оттам ще мога да огледам по-добре района.

Отправил поглед към скалата, не обръщах голямо внимание на близката околност. Не мога да кажа, че почти невероятното ми спасение беше повдигнало много духа ми, бях обзет от дълбоко униние — чувство, което не ме напускаше от момента, в който Амелия беше отвлечена от Града на опустошението. Нищо от онова, което се бе случило с мен този ден, не ми напомни за нея, но в момента, в който разреших проблема с бягството, мислите ми отново се върнаха при Амелия.

Бях изминал повече от половината път до скалата, когато изведнъж осъзнах какво става около мен.

Видях много приземили се снаряди. Само в моето полезрение преброих около дванадесетина, а по-нататък стояха три от многокраките коли. От чудовищата или от хората, които ги бяха довели тук, нямаше и следа, макар че бях сигурен, че в повечето от колите вече са се настанили противните същества.

Самотната ми разходка по червеникавия пясък надали бе привлякла вниманието на някое от тях. Чудовищата твърде малко се интересуваха от грижите на човеците, а и аз не давах пет пари за тях. Единственото ми желание беше да установя в каква посока се намира

градът, ето защо, без много да се оглеждам, упорито крачех към скалите.

Стигнах до тях и се огледах. Направи ми впечатление, че бяха ронливи и под обувките ми се отчулваха и търкулваха надолу дребни камъчета.

Катерех се внимателно и пазех равновесие с чантата на Амелия.

Бях се изкачил близо двадесет стъпки над пустинята, когато стъпих на широка площадка, издълбана в скалата и спрях да си почина няколко секунди.

Огледах се наоколо — видях грозните черни кратери, образувани от приземяването на снарядите, и широко отворените им плоски задни стени. Взирах се във всички посоки, но никъде не забелязах и най-малък признак, че наблизо има град. Вдигнах отново чантата и внимателно се закатерих пак нагоре.

Скалният масив се оказа твърде голям и ми трябваша около десетина минути, за да стигна от другата му страна, движението ми ставаше все по-рисковано.

Като пристъпвах внимателно по тесен перваз, обходих голяма скална издатина. Стигнах до другата страна и замрях от удивление.

Непосредствено пред мен се издигаше платформата на една наблюдателна кула и закриваше целия ми изглед към пустинята!

Толкова силна беше изненадата ми от неочакваното откритие, че дори през ум не ми мина, че може да ме грози опасност. Кулата стоеше неподвижно; черното овално стъкло се намираше на другата страна, така че дори чудовището да беше в платформата, то не можеше да ме види.

Недалеч от мен в скалата зееше дълбока пукнатина. Подпрях се с ръка и погледнах надолу; намирах се на около петдесет стъпки над пустинята, а скалата се спущаше почти отвесно. Единственият път надолу беше пътят, по който бях дошъл. Не знаех какво да правя.

Бях сигурен, че в платформата се намира едно от чудовищата, но не можех да си обясня защо кулата беше тук, под прикритието на скалата. Спомних си кулите в града: в нормално и спокойно време ги оставяха да работят автоматично. Питях се дали и сега случаят не беше такъв. Потвърждение на тази моя мисъл беше фактът, че платформата беше неподвижна и следователно вътре нямаше никой. А на всичкото отгоре кулата ме лишаваше от възможността да изпълня намерението

си, за което толкова дълго се бях катерил нагоре. И сега пред единственото място, от което можех да разгледам по-добре околността, незнайно откъде се взе тази кула.

Гледах платформата и се питах не бих ли могъл да използвам тази пречка в моя полза.

Никога до този момент не беше ми се отдавала възможност да огледам толкова отблизо тези устройства, чиято конструкция живо ме интересуваше. Близко до основата на платформата в скалата се виждаше цепнатина, дълбока около двадесет и четири инча; човек спокойно можеше да стъпи там и щеше да е в много по-голяма безопасност, отколкото на моето място сега. Над цепнатината се издигаше корпусът на платформата: широк плитък цилиндър със скосен покрив, около седем стъпки висок отзад и близо десет в предната си част. Покривът на цилиндъра беше леко издут, а край тилната му част беше прикрепен парапет около три стъпки висок. На гърба на платформата видях три метални скоби, които вероятно служеха за по-лесно влизане и излизане в платформата, защото точно над тях в покрива се виждаше вратата на широк люк, който беше затворен в момента.

Без много да се двоумя, се хванах за скобите и се качих на покрива. Сетне внимателно пристъпих и се улових за парапета. Сега вече нищо не пречеше на погледа ми към пустинята.

Надали има друго човешко същество, което да е наблюдавало някога това, което аз виждах в този момент.

Описах вече колко равнинен, подобен на пустиня е теренът тук, на Марс; планини видях за първи път от борда на снаряда. Това, за което до този момент няхах представа, бяха самотните, несравними с нищо, внезапни планински образувания наред с пустинята.

Именно такава планина се издигаше пред очите ми.

А сега, за да не объркам представите на своя читател, бих искал да направя някои доуточнения. Първото ми впечатление от планината беше съвсем повърхностно. Вниманието ми беше привлечено преди всичко от града, който търсех и който се намираше на около пет мили разстояние; чистият кристален въздух на планетата даваше възможност без особен труд да преценя, че градът пред мен е много по-голям от Града на опустошението.

Чак когато установих посоката, в която трябваше да се движа, и разстоянието, което ми предстоеше да измина, насочих вниманието си към планината, в чиито поли беше построен градът.

На пръв поглед изглеждаше, че тя е началото на овално плато; високите части на планината не се открояваха ярко, а бяха замъглени и сякаш обвити в облаци. Когато очите ми посвикнаха с разстоянието, разбрах, че чувството на неяснота се дължи на факта, че гледам планината успоредно на склоновете ѝ. Всъщност тя беше толкова дълга, че пресичаше линията на хоризонта и минаваше от другата ѝ страна. Някъде много далеч едва доловимо се забелязваше връхът — конусовиден и бял, обгърнат от издигащата се от вулканичен кратер пара.

Този връх изглеждаше поне няколко хиляди стъпки, а като се има пред вид и извивката на планетата, смея да твърдя, че по-точно би било, ако кажа, че височината му е поне десет или петнайсет мили над нивото на пустинята. Трудно се възприемат подобни мащаби от земен жител и трябваше да минат доста минути, преди да осъзная онова, което виждах.

Тъкмо се бях приготвил да се върна обратно на скалата и да започна да слизам надолу, когато забелязах, че долу вляво нещо се движи.

Това беше едно от многокраките превозни средства, което вървеше бавно през пустинята по посока на града. Оказа се, че не е само едно, а няколко десетки коли, докарани вероятно от снарядите, разпръснати из пустинята.

Нещо повече, наоколо имаше горе-долу същото количество наблюдателни кули, които или се движеха редом до колите, или ги прикриваха, какъвто беше случаят с моята кула и още няколко такива, застанали до скалите, които се издигаха на няколко места по посока на града.

За мен отдавна беше ясно, че полетът, в който неволно взех участие, имаше военна цел и вероятно се провеждаше в отговор на извършеното срещу Града на опустошението нападение.

Като имах пред вид мощта на нашествениците, не допусках, че контраоперацията ще бъде насочена директно към тях; вероятно обектът на контранастъплението щеше да е по-незначителен. Оказа се, че съм сбъркал. Градът, към който се отправиха колите, беше огромен,

а беше достатъчен един-единствен поглед, за да се увериш колко добре защитен е той. Пред външните очертания на града се издигаше буквално гора от наблюдателни кули, долу под тях гъмжеше от бойни коли, които се подреждаха като черни метални войници за парад.

Срещу тази мощна отбрана се готвеше да се бие жалкият отряд, на чиято страна случаят беше пожелал да бъда и аз. Успях да преброя около шейсет многокраки бойни кули и около петдесет наблюдателни.

Така бях завладян от предстоящата битка, че за миг забравих къде са намирам. Много бях любопитен да узная каква ще бъде ролята на наблюдателните кули, без да си давам сметка, че ако остана на мястото си, положително щях да разбера. Допусках, че колите първи ще нападнат града, а кулите ще останат да охраняват снарядите, с които малобройният отряд беше пристигнал.

Не бях се излъгал. Многокраките коли напредваха бавно, но упорито към очертанията на града, а наблюдателните кули, незащитени от скали, започнаха да издигат платформите си до максимална височина от шейсет стъпки.

Установих, че вече е време да напусна наблюдателния си пункт и се извърнах към скалите, все още здраво вкопчен в перилата.

В този момент стана нещо, което изобщо не бях предвидил. От дясната ми страна се разнесе лек шум и учуден погледнах в посоката, от която идваше. Иззад отвесната скала се показва наблюдателна кула.

Кулата вървеше: трите метални стълба под нейната платформа пристъпваха! Платформата под мен внезапно се олюля и се наведе напред. Всички кули край нас отделиха краката си от каменистата почва и закрачиха в следата, оставена след колите.

Твърде късно беше да се връщам на скалата, която се намираще вече на двадесет ярда от мен. Сграбчих с всички сили перилата и се приготвих да участвам в битката с моята кула.

IV

Нямаше никакъв смисъл да се упреквам в липса на предвидливост. Невероятната машина се движеше с близо двадесет мили в час и с всяка измината минута увеличаваше скоростта, въздухът свистеше край ушите ми и развяваше косите ми. От очите ми се стичаха сълзи.

Кулата, скрита доскоро в скалите до нас, се движеше на няколко ярда напред, но и ние не изоставахме. Имах възможност да я наблюдавам и да разбера как се осъществява необичайната ѝ походка. Всъщност движението на краката не беше нищо повече от увеличен вариант на краченето на колите на Марс, просто беше твърде необичайно поради огромните размери на металните стълбове. При по-голяма скорост до земята никога не се допираха повече от два крака и то само за някаква част от секундата. Тежестта на машината непрекъснато се прехвърляше от крак на крак, докато другите два се изнасяха напред. В резултат платформата леко се олюляваше, но равномерността на движението показваше, че под самата платформа е инсталирано приспособление, което поема разликите, причинени от неравностите на терена. Капнал на необичайното си място, съвсем не се чувствах в безопасност, но така здраво се бях вкопчил в перилата, че вече трудно нещо можеше да ме свали на земята.

В най-напрегнатия момент се проклинах за това, че не бях се сетил за възможността и кулите да се движат. Вярно е, че до този момент не бях ги виждал да се движат, но и всичките ми предположения относно тяхната функция се оказаха погрешни.

Разгънати в широк фронт, кулите крачеха с все по-голяма скорост.

Най-отпред вървеше редица от бойни коли.

От двата ѝ фланга имаше по четири кули. Зад тях на близо половин миля разстояние вървеше втора редица от около десет коли. Всички останали машини, включително и моята кула, в която се бях вкопчил яко, се движеха най-отзад в свободен ред. Носехме се с такава скорост, че краката вдигаха облаци пясък и ситни камъни, а прахолякът

зад бойните машини щипеше лицето ми. Моята кула се движеше все така плавно, а машината в нея жужеше равномерно.

След около минута скоростта ни почти се изравни с тази на парната машина и се задържахме на нея. Вече и дума не можеше да става за бягство от кулата; единственото, което ми оставаше, беше да стоя изправен, за да не отхвъркна от мястото си.

А това за малко не се случи, когато най-неочаквано почти до самите ми крака се отвори някакъв капак! Едва успях да отскоча встрани, благодарейки мислено на равномерното движение на машината, и с нямо удивление наблюдавах как от отвора се подава огромен метален уред, прикрепен на влизащи една в друга тръби. Чак когато профуча на няколко инча от лицето ми, с ужас забелязах, че това е цев на огнедишащото оръжие. Едва когато се издигна на повече от осем стъпки над покрива, цевта спря движението си нагоре.

Без да намалят скоростта, всички кули пред нас се въоръжиха по този начин и цялата група ми напомняше на галопиращ кавалерийски отряд.

Прахолякът, вдигнат от водещите машини, биеше в очите ми и полузаслепен можех да видя само двете най-близки до нас кули. В един миг колите от предната линия трябва да се бяха разделили наляво и надясно, защото без всякаква видима причина прахолякът изчезна и можех по-спокойно да виждам какво става напред.

Благодарение на отклонението на колите отпред се бяхме озовали в предната линия.

Срещу нас през пустинята напредваха машините на неприятеля. И то какви машини! Броят на ниските бойни коли беше относително малък. По-голяма част от защитниците настъпваха самоуверено на своите кули. Просто не можех да повярвам на очите си. Те бяха високи може би над стотина стъпки и пред тях нашите кули изглеждаха като дребосъци.

От най-близките кули ни отделяше по-малко от половин миля и с всяка измината секунда разстоянието се стопяваше.

Изумен наблюдавах как леко пристъпваха тези невероятни титани. Над трите крака се намираше не обикновена платформа, а сложно съоръжение с огромни размери. Стените му бяха обсипани с апарати с непонятна за мен функция, а на мястото на тъмното овално стъкло, огряна от слънчевата светлина, проблясваше сложна система

от илюминатори. Отстрани на основния корпус се размахваха заплашително подрънкващи, съставени от много елементи ръце, досущ като пипалата на ремонтното паякообразно устройство, а от мястото на свързване на отделните елементи на краката при всяка стъпка излитаха зелени пламъци.

Още миг и щяха да връхлетят върху нас. Една от кулите вдясно от моята даде изстрел с огнедишащото си оръдие, но не уцели. В следващата секунда повечето от кулите край мен откриха огън срещу гигантските защитници. Забелязах няколко точни попадения, в резултат на които по корпуса на няколко вражи кули избухнаха пламъци, но нито една от поразените машини не падна. Поклащайки се леко, те настъпваха упорито към нас, без да спират огъня, а тънките им метални крака грациозно пружинираха по каменистата почва.

Изведнъж усетих как по цялото ми тяло преминаха тръпки и над главата ми се разнесе пукот. Вдигнах очи и видях около дулото на оръдието странно сияние. Очевидно моята кула също се присъедини към стрелбата. За този кратък миг, в който погледнах нагоре, вражеските машини пресякоха нашия фронт и кулата, на която се намирах, рязко зави надясно.

Започна поредица от маневри и атаки, отстъпване и ново нападение, които ме хвърлиха в панически страх и в същото време бях поразен от дяволските възможности на тези машини.

Преди малко сравних нашата атака с кавалерийско нападение, но скоро можах да се уверя, че това е било само началото на истинската битка. Трите крака на гигантите вършеха много повече работа от просто придвижване напред; при близък огън те осигуряваха маневреност, която не мога да сравня с нищо, което познавам.

Моята кула се включваше в атаката наред с всички останали. Както пилотите на другите машини, и моят пилот местеше кулата от място на място, въртеше платформата, сваляше общата височина, издигаше я рязко, стреляше и през цялото време не губеше равновесие.

Огнедишащото оръдие не спираше да изстрелва смъртоносната си енергия и в този хаос от кули, които се въртяха, сякаш танцуваха някакъв кошмарен танц, огнени потоци, насочени към бронираните платформи, раздираха небето. Защитниците вече не пестяха изстрелите си: бойните коли се въртяха в бъркотията и сипеха смъртоносни изстрели с ужасяваща точност.

Битката беше неравна. Кулите, на чиято страна по неволя се намирах и аз, бяха не само с по-малки размери, но и значително по-малобройни. На всяка от тях се падаха по близо четири вражи гиганта, чиито изстрели ставаха все по-точни. Една по една по-ниските кули падаха поразени; някои избухваха, други просто се огъваха и още повече затрудняваха и без това рискованото движение по бойното поле. Сега чак разбрах колко много е застрашен животът ми и ако битката продължеше със същото съотношение на силите, то смъртта ми беше просто въпрос на секунди.

Ето защо изпитах огромно облекчение, когато забелязах, че моята кула завива и напуска бързо центъра на битката. В целия този хаос на мен не ми оставаше нищо друго, освен да се държа здраво, но щом непосредствената опасност отмина, установих, че целият се треса от страх.

За съжаление няха време да дойда на себе си. Наместо изобщо да се оттегли, кулата заобиколи биещите се и се присъедини към други две кули от своя отряд, които се бяха отдалечили по същия начин. Без да спират, трите кули се насочиха към бойното поле, от което разбрах, че маневрата беше просто предварително подготвено преразпределение.

Наредени в редица, трите кули се насочиха към най-близкия до нас гигантски защитник. Трите оръдия откриха едновременно стрелба, лъчите им бяха концентрирани в горната част на лъскавата машина. Почти веднага се разнесе гръм от експлозия и кулата под прицел се завъртя неовладяемо, след което се сгромоляса, размахвайки металните си крайници във въздуха.

Така се развълнувах от тази чудесно проведена атака, че изведнъж усетих как викам от възторг!

За съжаление битката не се решаваше от елиминирането на един от противниците, факт, който чудовищата пилоти явно добре разбираха, защото, без да се бавят, се насочиха към следващата си жертва.

Те за втори път атакуваха в гръб и щом лъчите бяха пуснати в действие, следващият защитник беше отстранен също така блестящо, както и предишният.

Подобен късмет не продължава дълго. Едва втората вража машина беше паднала и пред нас се изправи трета. Вниманието на

нейния пилот обаче явно вече беше насочено към нашата група и щом се спуснахме в нова атака, гигантската кула отговори с огън.

Онова, което последва, стана за няколко секунди, но въпреки това мога да го опиша подробно, сякаш е траяло дълги, дълги минути. Вече споменах, че атакувахме в редица; кулата, на която се намирах, беше най-отдясно. Ударът на вражето оръдие попадна с най-голяма сила върху средната от трите кули и тя мигновено експлодира. Силата на изстрела обаче беше толкова голяма, че ако не бях спрял от ствола на оръдието, положително щях да изхвъркна от перилата. Моята кула пострада от ударната вълна, което веднага пролича от накланянето ѝ, и здраво уловен за цевта на оръдието до мен, всеки момент чаках да се сгромолясам долу.

Третият член на нашата група не беше пострадал и насочи неспирния си огнен лъч към горната част на защитника, бързо приближи към него, но за съжаление без никакъв резултат. Атаката беше отчаяна и чудовището, което пилотираше кулата, вероятно беше съвсем наясно за неминуемата си гибел. Вражата кула отговори с изстрел от огнедишащото си оръдие, а нашата кула се хвърли самоотвержено в краката на врага. В мига, в който се докоснаха, мощен електрически заряд се освободи и двете машини се сгромолясаха на земята, докато краката им не спираха да се движат, макар и във въздуха.

Единствената ми грижа по време на техния двубой беше как да спася живота си и здраво се вкопчих в механизма, поддържащ оръжието на моята кула, докато самата тя напусна полесражението.

Първият шок от повредата бързо премина и пилотът, съобразителен и жесток, успя да овладее люлеенето. Бясното препускане на машината намаля и с относително по-равномерна крачка, напълно достатъчна да ме изхвърли от мястото ми, кулата заподскача, отдалечавайки се от битката.

След минута мястото на бойните действия, които все още продължаваха, беше на половин миля зад нас и част от напрежението, натрупало се в мен, започна да отслабва. Едва сега си дадох сметка, че освен лекото жужене на моторите и подрънкваното на поразените метални части цялата битка беше преминала в пълно мълчание.

Нямах представа до каква степен е повредена машината, но винаги когато тежестта се пренесеше върху един от краката, се

разнасяше стържене, което не бях чувал преди. Това надали беше единствената повреда, защото имах чувството, че и мощността на захранващото устройство беше намаляла. Използували бяхме момента на сблъскването на двете кули, за да напуснем бойното поле, но сега скоростта на моята кула значително беше намаляла. Не можех да определя точно как се промени скоростта, освен по стърженето в повредения крак, което се чуваше на все по-редки интервали, а и въздухът не свистеше вече край ушите ми.

В началото на битката се намирах много по-близо до очертанията на града, за което бях много благодарен на моята кула, но сега се отдалечавахме по посока на гъсто обрасъл с червени треви бряг.

Сега за мен най-важно беше да успея да напусна мястото, на което бях „кацнал“. Подозирах, че чудовището, което управляваше, щеше да иска да поправи кулата. При това положение няхах никакво желание да съм наблизо. Докато платформата беше в движение, не можеше и да се мисли за бягство.

Най-неочаквано усетих някаква тежест на лявата си ръка и едва когато я погледнах, осъзнах, че откакто кулата беше потеглила, за да вземе участие в битката, не бях се сещал за чантата на Амелия. И досега не мога да си обясня как в бъркотията и вълнението си не бях я изпуснал, сигурно бях я стискал инстинктивно. Преместих я внимателно в дясната си ръка и изведнъж се сетих за острието, което бях прибрал в нея. Помислих, че няма да е далеч моментът, когато ще ми потрябва и го извадих от чантата.

Кулата се движеше вече много по-бавно и в момента спокойно крачеше из някаква нива със зелени растения, обилно прорязана от напоителни канали. На не повече от двеста ярда виждах алената стена от избуяли треви, в чието подножие робите, облени в сок, сечаха растенията.

Хората тук бяха много повече отколкото бях виждал в околностите на Града на опустошението, и накъдето и да се обърнеш човек, виждаше десетки приведени нещастници, нагазили в калта. Пристигането ни не остана незабелязано. Много от хората хвърлиха по един поглед назад по посока на кулата, след което бързо извърнаха глави към работата си.

Разваленият крак вдигаше страхотен шум и винаги когато трябваше да поеме тежестта на корпуса, се разнасяше пронизително

стържене, от което разбрах, че няма да можем да пътуваме още дълго. Най на края кулата спря и трите крака се заковаха в земята, леко разкрячени.

Наведох се над ръба на покрива, за да разуча има ли някаква възможност да се спусна по единия от краката долу. Сега, когато вълнението от боя беше попреминало, се опитах да преценя обстановката по-трезво. По време на битката бях силно развълнуван от тръпката на борбата, стигнах дори дотам, че в един миг изпитах възхищение от смелостта, с която малкият отряд се хвърли срещу превишаващия го по численост и мощ противник. Но в поведението на чудовищата не може да има нищо добро; нямах място в тази борба между чудовища и фактът, че по силата на случайността се озовах на страната на една от враждуващите групи, не можеше да ме изкуши да изпитам, макар и временно съчувствие към тях. Създанието, което беше ръководило моята кула по време на битката, спечели със смелостта си моето уважение, но докато стоях на платформата, типичните за него зверска жестокост и малодушие не закъснях да се проявят.

Над главата ми отново се разнесе стържещ звук и разбрах, че огнедишащото оръдие стреля.

Помислих, че някоя от вражите бойни машини ни е последвала, но щом видях накъде е насочен смъртоносният лъч, разбрах, че съм се лъгал. Далеч вдясно, откъм аленочервените треви, бликнаха пламъци и дим.

Няколко роби се строполиха в калта, пометени от огнения лъч.

Чудовището не се задоволи с няколко жертви, а обходи с огнения език целия фланг на стената от растения.

Пламъците лумваха и се разгаряха, помитайки хора и треви. Там, където злоещият огън докосваше локвите със сок, избухваха кълба черен дим. Разбирайки по писъците на своите събратя какво става, робите се опитваха да избягат, но размекнатата кална почва, в която работеха, задържаше краката им и ги спъваше. Много от хората се просваха на земята, но други биваха покосени от огъня.

Тази нечувана жестокост продължаваше вече две-три секунди, когато не издържах и се намесих, за да сложа край на бясното изстребление.

В мен се надигна необуздаема вълна от омраза и злоба към чудовището в кулата; и през ум не ми мина да обмислям дали имам право да се намеся или не. Безподобното създание под мек с хладна решителност изливаше злобата си върху безпомощните хора.

Поех дълбоко въздух и извърнах очи от ужасната гледка. Опитвайки се да преодоля отвращението си, посегнах към дръжката на металната врата в покрива на кулата, натиснах я, но без успех — сякаш беше закована.

Хвърлих поглед през рамо. Огненият лъч неумолимо пълзеше по стената от червени растения и събираше кървавата си реколта. Няколко души, тези, които бяха най-близо до жестоката кула, ме бяха забелязали и докато се опитваха да изгязят коварната кал, махаха с ръце нагоре.

Ръчката на вратата беше различна от всички дръжки, които бях виждал до тогава на Марс, но бях твърдо убеден, че механизмът на отваряне не може да бъде много сложен, защото чудовището трябваше да може лесно да го освободи с и без това тремавите си пипала. И внезапно осенен от някакво гениално хрумване, извих ръчката в посока, в която на Земята обикновено заключваме.

В същия миг дръжката спокойно се завъртя и вратата се отвори.

Почти цялата вътрешност на кабината беше запълнена от тялото на отвратителното същество; противният сиво-зелен мехур пулсираше, лъскав, сякаш покрит с пот.

Погнусен до дъното на душата си замахнах и забих острието право в центъра на гърба. То потъна, но когато го извадих, за да ударя втори път, забелязах, че не е проникнало в гъбестата плът на чудовището. Забих острието още веднъж, но резултатът беше същият.

Макар ударите да не причиниха никаква рана, обитателят на кабината ги беше усетил. От подобната на човка уста най-напред се разнесе жесток вой и преди да успея да се предпазя, едното от пипалата се протегна светкавично и обви гърдите ми.

Заварен неподготвен, залитнах и се строполих вътре — озовах се притиснат между металната стена на платформата и тялото на уродливото създание!

Ръката ми с ножа беше свободна и започнах отчаяно да забивам острието му в обвитото около мен пипало. Чудовището ревеше дрезгаво от болка, а може би и от страх. Най-последно ножът ми вероятно

бе започнал да попада в целта, защото усетих, че примката около гърдите ми леко се разхлабва. Второ пипало се надигна към мен, но успях навреме да нанеса смъртоносен удар върху първото, то падна встрани и от раната бликна силна струя кръв. Второто се уви около ръката, с която държах ножа и преди да се сетя да го прехвърля в другата, почувствах, че за миг се парализирах от страх. Сега вече знаех къде е уязвимото място на пипалата и ми трябваша само няколко секунди, за да го отсека.

Придърпан малко по малко от пипалата и собствените си яростни движения, се озовах в центъра на платформата, пред самото лице на чудовището.

В този момент имах чувството, че цялата кабина е пълна с пипала — десет или дванадесет, извиващи се крайника се увиваха около мен. Не мога да опиша колко противно беше докосването им. Всеки един от тях беше сравнително слаб, но сега, когато ме блъскаха и мачкаха едновременно, имах усещането, че съм попаднал в змийско гнездо. Приличната на човка уста се отваряше и затваряше пред лицето ми, като в същото време издаваше пронизителен вой от болка или гняв; в един миг тя успя да ухапе крака ми, но нямаше сила дори да разкъса плата на панталона.

Над всичко това бяха очите — онези широки, безизразни очи, които улавяха всяко мое действие.

Положението стана много сериозно: двете ми ръце бяха здраво приклекчени и макар все още да стисках отчаяно острието, не бях в състояние да го използвам. Затова пък започнах да ритам право в лицето отпред, целейки се в основата на пипалата, в пиццата уста, в големите кръгли очи... във всичко, до което можех да достигна. Най на края ръката ми с ножа се поосвободи и започнах да нанасям удари, където сваря.

Това беше повратен момент в нашия двубой, защото усетих, че отгук нататък предимството е на моя страна. Предната част на тялото беше твърда на пипане и следователно тук ножът можеше да помогне. От всеки удар, който нанасях, бликаше кръв и скоро подът на платформата заприлича на под на кланица — сред потоци кръв се търкаляха накълцани пипала, а във въздуха се носеха ужасяващите писъци на умиращото чудовище.

Най-после успях да забия острието точно между очите и с един последен немощен писък уродливото създание издъхна.

Пипалата се отпускаха и едно по едно плясваха на пода, през широко отворената клюноподобна уста се разнесе отвратителна воня, а едрите незащитени очи застинаха втренчени някъде далеч, отвъд тъмното овално стъкло на платформата.

Погледнах през стъклото и като през мъгла забелязах, че кръвопролитие то долу също е спряло. Растенията вече не горяха, макар тук-там все още да се вдигаха стълбове дим и пара, а оцелелите роби с труд се измъкваха от лепкавата кал.

VI

Потръпнах и измъкнах окървавения си нож, залитайки, се отправих към вратата, като внимавах да не стъпя върху трупа. Ръцете ми бяха лепкави от кръв и слуз. Изкачих се на покрива и с облекчение вдъхнах свежия, макар и разреден въздух. Чантата на Амелия си стоеше там, където я бях оставил.

Вдигнах я и за да освободя и двете си ръце, преметнах едната от дръжките през врата си.

Хвърлих един последен поглед надолу и забелязах, че от всички страни към основите на кулата се стичаха, изоставили работата си и успели да се спасят роби. Някои вече бяха стигнали до сухата пръст и тичаха насам. Нещо викаха и не спираха да размахват тънките си дълги ръце.

Кракът на кулата, който беше най-близо до мен, като че беше най-изправен, с една-единствена гънка. С огромно усилие се прехвърлих през перилата и успях да се вкопча с крака в металния стълб. Сетне пуснах ръце от платформата и обгърнах крака на кулата. Много кръв се беше стекла надолу и макар че изсъхваше бързо на силната слънчева топлина, правеше спускането по стълбата рисковано и опасно. В началото крайно предпазливо, а после и по-смело започнах да се спущам надолу с поклащаща се на гърдите ми чанта.

Щом стъпих на земята, пред мен се изправи огромна тълпа роби, които най-внимателно бяха наблюдавали спускането и ме очакваха, за да ме поздравят. Свалих чантата от врата си и пристъпих към тях. В същия миг те неспокойно отстъпиха назад и чух разтревожените им гласове. Погледнах се и видях, че целият съм облян с кръвта на чудовището и тъй като вече няколко минути стоях под силната слънчева светлина, дрехите ми започваха да съхнат и да изпускат неприятна миризма.

Робите ме гледаха и мълчаха.

Изведнъж забелязах, че една робиня усилено си пробива път през тълпата и бърза към мен. Веднага ми направи впечатление, че тя е по-дребна от останалите и с по-светла кожа. От главата до краката

беше покрита с кал и дрехите ѝ висяха като парцали. Очите ѝ бяха сини и блестяха от напирасци сълзи, а косите ѝ бяха разпилени по раменете.

Амелия, прекрасната ми Амелия се спусна към мен и ме прегърна така стремително, че едва не се сгромолясах на земята.

— Едуард! — изкрещя тя като луда и покри лицето ми с целувки.
— О, Едуард! Колко си смел!

Обзе ме такова вълнение, че просто не можех да говоря. Когато най-после успях да превъртя езика в устата си, единственото, което можах да промълвя през сълзите на радост беше:

— Още пазя чантата ти.

Нищо повече не можах да измисля.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА В ЛАГЕРА НА РОБИТЕ

I

Амелия беше жива, аз също! Животът отново имаше смисъл. Не обръщаме внимание на никого, не забелязвахме нищо; нито зловонието, което се излъчваше от дрехите и на двамата, нито тесния кръг любопитни марсианци, които не ни изпускаха от поглед, имаха значение. Загадките и опасностите на този враждебен свят бяха забравени, защото отново бяхме заедно.

Дълго стояхме прегърнати, без да пророним дума. Малко поплакахме, но продължавахме да стоим, плътно притиснати един до друг; в един миг дори си помислих, че така слети в един организъм на безкрайно щастие, никога няма да се разделим.

Не можехме, разбира се, да останем така завинаги. Краят на нашата прегръдка приближаваше с всяка измината секунда. Робите край нас зашумяха предупредително и неохотно се отдръпнахме, без да изпускате ръцете си.

Откъм града в далечината пристъпваше една от гигантските бойни машини.

Амелия огледа групата пред нас.

— Едуина? — извика тя. — Тук ли си?

Само след миг отпред излезе млада марсианка. Тя беше почти дете, някъде около дванадесетгодишна, по представите на земните жители.

Тя каза (или поне прозвуча като):

— Да, Амелия.

— Кажи на другите да започнат бързо работа. Ще се върнем в лагера.

Момичето се обърна към останалите роби, направи някакви сложни знаци с ръце и глава (и ги подкрепи с няколко съскащи слова), след което тълпата се разпръсна за секунди.

— Хайде, Едуард — обърна се Амелия към мен. — Онзи звяр в машината сигурно ще иска да разбере как е загинало чудовището.

Последвах я и се отправихме към дълга мрачна сграда, издигната близо до стената от растения. Много скоро се появи някакъв

гражданин марсианец, който тръгна между нас. В ръката си държеше електрическа палка.

Амелия забеляза въпросителния ми поглед.

— Не се тревожи, Едуард — успокой ме тя. — Той няма да ни направи нищо лошо.

— Сигурна ли си?

В отговор Амелия протегна ръка и марсианецът ѝ подаде палката си. Тя я пое внимателно, даде ми я, след което я върна на човека.

— Вече не сме в Града на опустошението. Създадох нов социален ред за робите тук.

— Без съмнение — казах аз. — А коя е Едуина?

— Едно от децата тук. Има талант за учене на езици, като повечето млади марсианци, и я научих на някои основни неща от английския.

Канех се да задам още много въпроси, но стремглавият ход, който наложи Амелия, ме остави почти без дъх.

Стигнахме постройката и преди да прекрача прага, погледнах назад. Бойната машина беше спряла до прекършената кула, на която се бях возил, и очевидно я изучаваше.

В сградата имаше четири къси коридора и щом влязохме, с облекчение усетих че въздухът вътре е сгъстен. Марсианецът, който дойде с нас, се отдалечи и ни остана сами. Кашлях неудържимо от бързото ходене. Щом дойдох на себе си, прегърнах отново Амелия, все още невярващ в добрата съдба, която ни беше събрала. Амелия отвърна на прегръдката ми също така сърдечно, но след минута се отдръпна.

— И двамата сме ужасно мръсни. Ела да се измием.

— Много бих искал да си сменя дрехите — обадох се аз.

— Това е невъзможно. Но трябва да изпереш дрехите си, така както миеш себе си.

Тя ме отведе до един ъгъл в сградата, където имаше накачени по тавана тръби. При завъртане на един кран отгоре потече течност, която не беше вода, а вероятно разреден растителен сок. Амелия ми обясни, че повечето роби използват тези импровизирани бани след работа и сама се отправи към една отделна от другите.

Течността беше студена, но аз намокрех дрехите си обилно, сетне ги свалих и хубаво ги изстисках, докато и последната следа от

противната кръв, с която бяха напоени, не изчезна.

Когато се убедих, че нито аз, нито дрехите ми могат да се изчистят повече, затворих крана и се опитах да ги поизсуша, като силно ги извивах. Нахлузих панталоните си, но платът беше натежал от влагата и се чувствах страшно неудобно. Все пак тръгнах да намеря Амелия.

В една от стените, досами помещението за баня, имаше висока метална решетка. Амелия стоеше пред нея и държеше дрипавите си одежди да се сушат. Веднага извърнах.

— Дай си дрехите тук, Едуард — каза тя.

— Когато свършиш — отвърнах аз, като се стараех не се издам, че съм забелязал, че е свършено гола.

Момичето остави дрехите си на земята и се приближи до мен.

— Едуард, вече не сме в Англия — започна тя. — Ще хванеш пневмония с тези мокри дрехи.

— Ще изсъхнат след известно време.

— При този климат, преди да изсъхнат, ти ще си че сериозно болен.

Тя мина зад гърба ми, отиде в банята и донесе останалата част от облеклото ми.

— Ще си изсуша панталоните по-късно — опитах да се измъкна аз.

— Ще ги изсушиш сега — гласеше нетърпящият възражение отговор.

Известно време стоях като парализиран, сетне твърде неохотно свалих панталоните си. Придържайки ги пред себе си така, че въпреки всичко да съм поприкрит, ги изложих на топлата струя. Стояхме на известно разстояние един от друг и макар да бях решил, че няма поглеждам към Амелия, самото присъствие на момичето, което значеше толкова много за мен и с което бях споделил твърде много несгоди, ме принуждаваше да погледна няколко пъти. Тя беше толкова красива, а и така без дрехи се държеше извънредно достойно и същевременно естествено в ситуация, която би скандализирала мнозинството от напредничавите ни съседи на Земята.

Задръжките ми изчезнаха и след няколко минути, неспособен да се сдържам повече, пуснах дрехите на земята, приближих бързо до Амелия и страстно се целувахме в продължение на няколко минути.

II

Бяхме практически сами в цялата постройка. До залез-слънце оставаха още два часа и робите нямаше да се върнат преди това. Когато дрехите изсъхнаха и се облякохме, Амелия ме разведе из сградата, за да ми покаже как са настанени хората тук. Всичко беше примитивно и без никакви удобства: хамаците бяха твърди и нагъсто, храната трябваше да се яде сурова и никъде човек не можеше да остане поне за малко сам.

— И през всичкото това време си живяла така? — попитах аз.

— В началото, да — каза Амелия — Но после открих, че съм нещо твърде важно. Ела да ти покажа къде спя.

Тя ме заведе до един ъгъл в общото спално помещение. Тук на пръв поглед хамаците бяха подредени като другите, но Амелия дръпна някакво въже, праметнато през макара, закачена на тавана, и няколко хамака се вдигнаха и образуваха примитивна завеса.

— През деня ги спущаме, в случай че пратят някой нов надзирател, който да ни провери, но когато искам да остана сама, си имам свой собствен „будоар“!

Тя ме въведе в импровизирания си кът и чувствайки, че тук чужди очи не могат да ни забележат, още веднъж пламенно я целунах. Чак сега осъзнах какво ми беше липсвало през онзи ужасен период на самота!

— Виждам, че тук се чувстваш съвсем като у дома си — обадих се аз накрая.

Амелия се беше изтегнала на хамака си, а аз седнах на едно стъпало, което минаваше по дължината на целия под на стаята.

— Човек трябва да умее да се справя при всякакви условия.

— Амелия, разкажи ми какво се случи с теб след отвличането.

— Докараха ме тук.

— И това ли е всичко? Надали е било толкова просто!

— Не бих искала да го преживея отново — въздъхна тя. — А ти? Как стана така, че след всичкото това време се появи в наблюдателната кула?

— Бих предпочел да чуя първо твоя разказ.

Разказахме си един на друг онова, което и двамата с такова нетърпение искахме да научим. Всеки от нас се стараеше да убеди другия, че не е било чак толкова лошо. Амелия първа разказа преживелиците си по време на пътуването до лагера за роби.

Беше лаконична и по моему съкрати голяма част от подробностите. Дали за да ми спести най-неприятните страни, или защото просто не искаше да се връща към тях, не мога да кажа. Пътуването продължило дълго, почти през цялото време стояли затворени в закрити коли. Липсвали каквито и да било санитарни удобства, храна им давали само веднъж дневно. Тогава Амелия разбрала това, което и аз научих в снаряда, как се хранят чудовищата. На края полумъртви, тя и останалите, общо около триста души (очевидно паякоподобните машини добре бяха поработили в Града на опустошението), били докарани до това поле с треви и под наблюдението на надзиратели от съседния град започнали работа.

Разбрах, че с това разказът на Амелия е приключил, и се впуснах в подробни описания на моите приключения. Имах толкова много да ѝ разказвам, но премълчах някои подробности. Когато стигнах до епизода с шкафа на борда на снаряда, не сметнах за нужно да го отминавам, защото тя също беше видяла действието му. Описах онова, което бях видял, и забелязах, че Амелия пребледня.

— Моля те, не се впускай в подробности — обади се тя.

— Но това не е нещо ново за теб.

— Разбира се, че не е. Но няма нужда с такова настървение да разказваш всичко. Варварският инструмент, за който говориш, се използва навсякъде. И тук, в тази сграда, има един такъв.

Онемях от изненада и искрено съжалих, че изобщо споменах за шкафа. Амелия ми обясни, че всяка вечер около шест или повече роби загиват в подобен шкаф.

— Но това е нечувано! — възкликнах аз.

— А защо мислиш, че потиснатите хора в този свят са толкова малко? Защото кръвта на най-здравите от тях се източва за храна на чудовищата.

— Няма да споменавам вече кошмарния уред — казах и продължих с разказа си.

Описах как съм избягал от снаряда, сетне битката, на която бях станал свидетел, и накрая не без гордост разказах как съм победил и как съм убил чудовището в кулата.

Този епизод не беше неприятен на Амелия, така че поукрасих разказа си с повече епитети. И когато накрая описах как уродливото създание издъхна, тя плесна възторжено ръце и се засмя.

— Трябва да разкажеш тази вечер историята си — каза тя, — ще вдъхнеш кураж на моя народ.

— На твоя народ ли? — изумих се аз.

— Мили мой, трябва да знаеш, че не съм останала жива по една случайност. Открих, че за тях аз съм онзи водач, който според техния фолклор ще ги освободи от потисниците.

III

Не мина много и робите се върнаха от работа, и ние оставихме разказите си за после.

Хората влизаха през двата главни коридора и заедно с тях при нас влязоха надзирателите, които очевидно имаха свои отделни помещения. Някои от тях носеха електрическите си палки, но вътре ги хвърляха небрежно настрани.

И преди споменах, че обикновено на лицата на марсианците беше изписано крайно отчаяние, тези, които току-що влязоха, не правеха изключение. Бях свидетел на кръвопролитие то същия следобед и отношението ми към робите беше значително по-съчувствено.

След завръщането си работниците първо се измиха, след което им донесоха храната. От доста време не бях ял и макар че така сурови тревите почти не можеха да се сдъвчат, ядох колкото можах.

По време на вечерята момичето, което Амелия нарече Едуина, седна до нас. Бях удивен от бързината, с която момичето беше научило английски език, нещо повече, успяла беше с малки изключения при най-сложните съгласни да усвои характерната интонация на гласа на Амелия. Когато предавам думите на Едуина в разказа си, няма да възпроизвеждам неповторимия ѝ акцент, а ще ги предам на правилен английски; в началото обаче срещнах доста трудности, докато разбера какво казва момичето.

Направи ми впечатление, че по време на вечерята (маси тук нямаше и клечахме на пода) робите стояха на почетно разстояние от нас с Амелия. Към нас се стрелкаха много тайни погледи и само Едуина сякаш не се притесняваше от нищо.

— По всичко личи, че вече са свикнали с теб — казах на Амелия.

— Твоето присъствие ги прави неспокойни. Ти също изигра ролята на личност от техните легенди.

Едуина беше чула и разбрала моя въпрос и се обади:

— Ти си бледото джудже.

Посмръщих лице и погледнах Амелия, за да разбере дали тя знае за какво става дума.

— Нашите мъдри хора — не спираше Едуина — разказват за бледоликото джудже, което слиза от бойна машина.

— Разбирам — казах аз и любезно ѝ се усмигнах. Малко покъсно, когато Едуина не можеше да ни чуе, попитах Амелия:

— Щом си нещо като месия за тези хора, защо трябва да работиш на тревите?

— Просто нямам избор. Повечето, от надзирателите са свикнали с мен, но ако някой нов пристигне от града, може веднага да ме отдели, ако не съм с останалите. Освен това в митовете се говори, че онзи, който ще поведе народа, ще бъде един от тях. С други думи — роб.

— Ще ми се да чуя тези легенди.

— Едуина ще ти ги разкаже.

— Говориш за надзирателите. Как стана така, че никой не се страхува от тях?

— Успях да ги убедя, че всички хуманоиди на Марс имат един общ враг. Не само играя роля, Едуард, убедена съм, че трябва да се вдигне бунт. Чудовищата управляват хората тук, като ги разделят: поставили са двете групи една срещу друга. Робите се страхуват от надзирателите си, защото на пръв поглед изглежда, че зад тях стои авторитетът на чудовищата. Гражданите марсианци като че са доволни от положението си, защото се радват на известни привилегии. Но ние с теб се уверихме, че това е просто ход на тези уродливи същества, защото единственото, което искат, е човешка кръв и системата на робството значи край на човешката раса тук. Единственото, което можах да направя, е да убедя надзирателите, защото те също познават местния фолклор, че чудовищата са общ техен враг.

Докато говорехме, робите изнасяха остатъците от храната, но изведнъж всички замръзнаха по местата си, спрени от силен звук — ужасен, пронизителен вой, който отекна в помещението.

Амелия пребледня и се скри зад паравана си. Последвах я и я заварих обляна в сълзи.

— Този крясък значи ли това, което подозирам?

— Дошли са за храната си — промълви Амелия отново избухна в плач.

Нямам намерение да се впускам в подробности за противната сцена, която последва, но трябва да спомена, че робите бяха измислили система на хвърляне на жребий и шестте безпомощни нещастници се отправиха мълчаливо към шкафа убиец.

Амелия обясни, че не е очаквала чудовищата да се явят за храна тази вечер. Надявала се беше, че ще изсмучат кръвта на десетките убити край растенията.

Едуина дойде при нас.

— Бихме искали да чуем за приключенията на бледото джудже — обърна се тя към Амелия. — Това ще ни направи щастливи.

— Да не би да иска да каже, че трябва да говоря пред всички? — попитах аз. — Не знам какво да кажа. И как ще ме разберат?

— Те го очакват от теб. Ти пристигна толкова вълнуващо, че те искат да го чуят от собствените ти уста. Едуина ще им превежда.

— Правила ли си това?

Тя кимна.

— Научих за този ритуал, докато учех Едуина да говори английски. Щом тя научи известен брой думи, подготвихме с нея кратка реч и от този момент нататък те ме приеха за свой водач. Няма да те приемат напълно, докато не го сториш.

— Но трябва ли да им кажа всичко? Казала ли си им за Земята?

— Подозирам, че няма да разберат, и затова не съм им казала. В техните легенди се говори за Земята, наричат я „топлия свят“, но само като за небесно тяло. Ето защо не съм им разкрила произхода си. И между другото, Едуард, мисля, че е време да си признаем един на друг, че никога вече няма да видим Земята. Няма никакъв начин да се върнем обратно там. Откакто съм тук, се примирих с тази мисъл. Вече и двамата сме марсианци.

Нищо не отговорих и се замислих. Напълно разбирах Амелия. Докато продължавахме да поддържаме някаква нереална надежда, никога нямаше да се успокоим.

На края казах:

— Тогава ще им разкажа как съм летял със снаряда, как се качих на кулата и как се отървах от чудовището.

— Едуард, мисля, че тъй като изпълняваш роля от митологията, би трябвало да употребиш дума, по-силна от „отървавам“.

— Едуина ще разбере ли?

— Ако придружиш думите си с подходящи жестове, да.

— Но те нали ме видяха, че слизам от кулата целия в кръв!

— Важно е разказването на историята. Просто повтори пред тях онова, което разказа на мен.

На лицето на Едуина се беше изписало такова щастливо изражение, каквото не бях виждал у никого тук, на Марс.

— Сега ли ще чуем за приключенията? — попита тя.

— Така мисля — отвърнах аз.

Изправихме се и последвахме момичето в общото помещение, където няколко хамака бяха вдигнати и робите бяха насядали по пода. Щом се появихме, те се изправиха и започнаха да подскачат. Положението беше доста комично и аз се смутих още повече, но Амелия успя да ми пошушне, че това е начин за изразяване на възторг.

Направи ми впечатление, че в дъното на залата стояха и пет-шест надзиратели. Те явно не се чувстваха съвсем близки с робите, но поне липсваше чувството на уплаха от тях, което бяхме наблюдавали в Града на опустошението.

Амелия успокои тълпата, като вдигна ръка и разпери пръстите си. Щом те млъкнаха, тя каза:

— Народе мой. Днес видяхме как този мъж уби един от тираните. Сега той сам ще ви разкаже как го е направил.

Докато тя говореше, Едуина веднага превеждаше, като издаваше някакви откъслечни срички и оживено жестикулираше. Щом свършиха, всички заподскачаха отново, издавайки пронизителни, подобни на скимтене, звуци. Това още повече ме разстрои, при това те като че нямаха намерение да спрат.

Амелия ми прошепна:

— Вдигни ръка.

Вече искрено съжалявах, че се бях съгласил на цялата тази история, но вдигнах ръка и за мое удивление изведнъж настана пълна тишина. Гледах тези странни хора — високи, червенокожи, чужди същества, сред които ни беше запратила съдбата и с които ни предстоеше да живеем, и се чудех с какво да започна. Тишината продължаваше и малко нерешително описах как са ме качили на снаряда. Едуина не закъсна и веднага преведе думите ми по странния си начин.

Започнах колебливо, без да съм сигурен дали трябва да разказвам всичко. Слушателите ми пазеха абсолютна тишина. Полека-лека се увлякох. Едуина също се разпали и си позволих дори малко да попреувелича.

Моето описание на битката включваше дрънчене на метални гиганти, хаос от ужасни писъци и истинска вихрушка от изстрели на огнедишащите оръжия. По време на разказа ми няколко от робите бяха станали и възторжено подскачаха. Когато стигнах до епизода, в който чудовището обърна огнения лъч на оръдието си срещу хората, работещи на растителната стена, цялата аудитория беше станала на крака, а Едуина припяваше драматично.

Вероятно в разказа ми паднаха отсечени малко повече пипала, отколкото бях отсякъл всъщност, и употребих доста повече сили и енергия за убиването на чудовището, но се чувствах задължен да изпълня задачата си докрай, а не да се придържам дребнаво към подробностите.

Завърших разказа си при възторжените възгласи на аудиторията и най-прекрасната гледка на подскачане, която някога съм виждал. Погледнах към Амелия, за да видя нейната реакция, но преди да успее да си отвори устата и двамата бяхме плътно обкръжени от тълпата. Марсианците ни избутваха и потупваха леко, което си обяснявах с по-нататъшен изблик на ентузиазма им. Придвижиха ни без възможност за отстъпление до спалното място на Амелия и когато най-накрая стигнахме до изпънатите хамаци, образуващи импровизирания параван, шумът стигна най-високата си точка. След още няколко минути възторжено потупване най-накрая ни изтикаха зад преградата.

Гласовете отгатък веднага стихнаха.

Развълнуван от посрещането, което ми беше устроено, привлякох Амелия в прегръдките си. Тя беше не по-малко възбудена и отвърна на целувките ми пламенно и с любов.

Колкото по-дълга биваше целувката ни, толкова по-ясно усещах как в мен се надигат естествените желания, които толкова дълго бях потискал, ето защо с голяма неохота извърнах лицето си и отпуснах ръце, очаквайки тя да се отдръпне. Тя обаче ме привлече до себе си и притисна лице рамото ми.

Отгатък преградата чувах тихите гласове на робите. По всичко личеше, че пеят — това беше някакво пискливо жужене без мелодия.

Макар и необичайна, тази песен беше странно спокойна и приятна.

— А сега какво ще правим? — попитах след няколко минути.

Амелия не отговори веднага.

Притисна ме по-силно до себе си и промълви:

— Трябва ли да ти казвам, Едуард?

Усетих, че се изчервявам.

— Имах пред вид някакви обредни задължения.

— Само онова, което се очаква от нас според легендата. Нощта, в която джуджето слезе от кулата... — останалото тя прошепна съвсем тихо до ухото ми.

Момичето не виждаше лицето ми и от вълнение останах без дъх и силно стиснах очи.

— Амелия, не сме женени и не можем да го направим — отдах аз последна дан на условностите, с които бях прекарал целия си живот.

— Сега сме марсианци — каза Амелия. — Вече не сме длъжни да държим на брака.

И така, докато марсианците пееха с тъжните си пискливи гласове зад преградата, ние забравихме напълно всичко, което ни напомняше за това, че сме земни жители и при това англичани, и през тази нощ се отдахохме напълно на новата си роля на ръководители на потиснатия марсиански народ.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ПОДГОТВЯ СЕ БУНТ

I

От момента, в който се събудихме на следващата сутрин, към нас се отнасяха със смирение и покорство. И въпреки това легендите, които диктуваха поведението ни, налагаха да работим заедно с останалите в полето с треви и по-голяма част от деня прекарахме, потънали до колене в студената кал. Едуина работеше до нас и макар в прекалено любезния ѝ поглед да имаше нещо, което ме притесняваше, тя без съмнение ни беше извънредно полезна.

Всъщност нито Амелия, нито аз нарязвахме много треви; щом се наредихме сред работниците, към нас започнаха да прииждат най-различни посетители: някои от тях бяха роби, други надзиратели, очевидно всички, които искаха по-отблизо да видят онези, които ще ръководят въстанието. От онова, което чувах да се говори, преведено, макар и не твърде разбираемо, от Едуина, схванах, че разговорът на Амелия с другите за революцията не беше твърде лек. Пристигнали бяха дори надзиратели от самия град и от тях научихме, че се подготвят сложни планове за отхвърляне властта на чудовищата.

Денят беше вълнуващ: нашето присъствие беше онзи стимул, който беше така необходим на хората тук, за да отмъстят на омразните си господари. Амелия, разбира се, напомняше многократно на посетителите ни, че „чудовищата са смъртни“.

Смъртни или не, те бяха реалност и представляваха непрестанна заплаха. През целия работен ден наоколо патрулираше огромна трикрака бойна машина и щом тя се появеше, всички разговори за бунта стихваха и ние се залавяхме с рязането.

По едно време, останали сами, попитах Амелия защо работата на полето продължава, щом подготовката за бунта е толкова напреднала. Тя ми обясни, че повечето роби били заангажирани в рязането и ако престанели да работят, преди да е започнал бунтът, чудовищата веднага щели да схванат, че се готви нещо. Така или иначе хората тук имали най-много сметка от рязането на треви, защото те били основната им храна.

— А кръвният данък? — я попитах аз. — Не може ли поне това да се спре?

Амелия обясни, че отказването да се дава кръв е единственият начин, по който хората могат да победят чудовищата, и подобни опити да не се спази най-страшният закон на този свят често били правени. Разплатата на чудовищата обаче била всеобща и безмилостна. Последния път в резултат на такъв отказ били избити повече от хиляда роби. Терорът на чудовищата бил нещо постоянно и дори когато предстояло въстание, всекидневните жертви трябвало да се дават. В града вече всичко било готово да се отхвърли съществуващият ред. Най-после роби и надзиратели са се съюзили и из целия град съществуват групи доброволци, които само чакат уговорения знак, за да атакуват набелязаната цел. Най-голяма заплаха представляват крачещите бойни машини. Ако няколко огнедишащи оръдия не бъдат превзети от хора, няма сила, която са излезе насреща на тези машини.

— А не трябва ли да отидем в града? — попитах аз. — Ако можеш да ръководиш въстанието от самото място, може би ще ти бъде по-лесно?

— Да, разбира се. Имах намерение да посетя града утре. Тъкмо ще можеш сам да се увериш колко сме напреднали с подготовката.

Пристигнаха нови посетители: този път — делегация от надзиратели от един от индустриалните центрове. Съобщиха ни чрез Едуина, че вече са започнали някои откъслечни действия на саботаж и производството временно е забавено.

Така измина този ден, към края на който се чувствах изтощен, но с чудесно настроение. Нямам съмнение колко добре беше запълнила времето си Амелия през всичките тези дни... Наоколо цареше атмосфера на очакване, целеустременост... и напрежение.

На няколко пъти я чух да подканва марсианците да побързат с подготовката си, за да може революцията да започне малко по-рано.

След работа се измихме и хапнахме, а после се уединихме зад преградата. Щом останахме сами, попитах Амелия защо е необходимо така да се бърза. Щеше ми се да я убедя, че колкото по-добре се подготвят действията на въстаниците, толкова по-големи шансове за успех имат.

— Просто моментът е много подходящ, Едуард — обясни тя. — Трябва да атакуваме чудовищата в момент, когато най-малко очакват

това и можем да ги заварим неподготвени. А сега моментът е точно такъв.

— Но те са на върха на могъществото си! — възразих изненадано. — Надявам се, не си затваряш очите за това?

— Скъпи мой, ако не ударим чудовищата в близките няколко дни, хората на тази планета ще бъдат ликвидирани.

— Не разбирам защо. Задържали са господството си досега. Защо да са най-малко готови да посрещнат въстание точно в този момент.

Ето какво гласеше отговорът на Амелия, до който тя беше стигнала с помощта на легендите на марсианците, сред които беше живяла толкова дълго.

II

Животът на Марс е възникнал много по-рано, отколкото на Земята и древните марсианци са създали солидна научна цивилизация преди много хиляди години. Както на Земята, така и на Марс е имало империи и войни и подобно на земните жители марсианците са били амбициозни и са се стремили към развитие. За нещастие обаче Марс е с много по-малки размери от Земята. Ето защо двете жизненоважни съставки за съществуването на един разумен свят — въздухът и водата, постепенно се изгубвали в пространството и древните марсианци знаели, че след около хиляда техни години животът на планетата ще изчезне.

Не можели да открият никакъв начин, по който да спрат този неизбежен процес.

Неспособни да решат проблема радикално, древните марсианци се опитали поне да го забавят. Техният план бил да създадат и развият нова раса, като използват клетки, подбрани от мозъците на най-добрите свои учени, чиято единствена задача е да притежава мощен интелект.

След известен период от време, който според Амелия е продължил десетки стотици години, са били създадени първите нови същества — чудовища.

Първите жизнеспособни чудовища в началото са били изцяло зависими от човешката раса, защото не са можели да се движат и са живеели единствено благодарение на непрекъснатото хранене с кръв на домашни животни и при всяка най-малка инфекция боледували тежко. Притежавали способност да се размножават и следващите поколения чудовища били по-жизнеустойчиви, започнали да се движат самостоятелно, макар и много трудно. Щом странните същества са се почувствали относително независими, те били изправени пред същия проблем, който заплашвал цялото население на Марс.

Древните учени обаче не могли да предвидят едно много важно нещо: макар да притежавали огромен интелект, чудовищата били лишени от каквото и да било топло чувство и нищо не било в

състояние да ги спре по пътя на решаването на поставения проблем. Интересите на човечеството, в името на което те всъщност работели, трябвало да се подчинят на решаването на проблема! Ето как човешката раса на Марс била заробена от собственото си творение.

С течение на вековете нуждата от кръв растяла, докато се стигнало до момент, в който кръвта от животни започнала да не достига. Така се сложило началото на източването на кръвта, на което бяхме свидетели.

В първите стадии на своята работа чудовищните същества въпреки цялата си безмилостност допринасяли твърде много за развитието на науката. По тяхна идея и под тяхно ръководство били прокопани напоителните канали в безводните екваториални райони и за да се сведе до минимум излитането на влагата в пространството, създадени били нови видове растения с високо съдържание на вода, които да се отглеждат като култура от първостепенно значение покрай каналите.

Нещо повече, стигнало се до идеята за високоефективен източник на топлина, който осигурявал снабдяването с енергия на градовете и който по-късно бил приложен за направата на огнедишащите оръжия, за куполите от силови полета, които поддържат налягането от атмосферата около градовете.

С течение на времето обаче много от чудовищата се отчаяли от липсата на решение на основния проблем. Други пък смятали, че решение все пак съществува и настоявали, че колкото и да се е променила човешката раса на Марс, отговор на задачата трябва да се намери.

След дълги спорове чудовищата започнали да воюват помежду си и тези вражди продължават и до този момент. Войните ставали все по-ожесточени: храна им били самите хора и тъй като броят на хората все по-чувствително намалявал, чудовищата започнали да се тревожат за своята собствена прехрана.

В резултат се оформили две групи: чудовища, които владеят града, в който се намирахме в момента, най-големия на Марс, и които са убедени, че решението на проблема не бива да се търси повече на тази планета, и чудовища, които владеят останалите три града (между които е и Градът на опустошението), готови да продължат търсенето на територията на планетата. От гледна точка на представителите на

човешката раса нито една от двете страни не е за предпочитане, защото независимо от изхода на нещата робството ще продължава да съществува.

В този момент чудовищата от големия град бяха по-уязвими. Те замисляха пренасяне на друга планета и бяха така заети с подготовката, че контролът, който упражняваха над робите, беше най-слабият, какъвто някога е бил виждан на планетата. Пренасянето трябваше да започне след няколко дена и колкото и чудовища да останеха на Марс, за да има някакви шансове за успех, бунтът трябваше да избухне в момента на пътуването.

III

Когато Амелия завърши своя разказ, усетих, че ръцете ми са започнали да треперят и въпреки обичайния хлад в помещението лицето и дланите ми са влажни от пот. В продължение на няколко дълги минути не можех да намеря думи, за да дам израз на вихрушката от чувства, които бушуваха в мен.

Най на края успях да изрека нещо смислено.

— Амелия, имаш ли някаква представа коя планета смятат да колонизират тези същества?

— Какво значение има това — махна тя нетърпеливо с ръка. — Докато са ангажирани с пътуването, могат да бъдат атакувани. Ако пропуснем тази възможност, може би никога вече няма да се отдаде такъв случай.

Неочаквано осъзнах, че Амелия е придобила качество, за чието съществуване до този момент не подозирах. Тя по свой начин беше станала безмилостна. Поразмислих и си дадох сметка, че изглеждаше безмилостна защото, приемайки съдбата си, беше загубила способността да мисли занапред.

Ето защо, проникнат от любов, казах:

— Амелия... нима не чувстваш, че вече си изцяло марсианка? Не се ли страхуваш от онова, което може да се случи, ако тези чудовища нападнат Земята?

Чувството за бъдещето се пробуди у нея така внезапно, както у самия мен преди няколко минути. Лицето ѝ стана пепеляво, а очите ѝ се напълниха със сълзи. Тя ахна и пръстите ѝ инстинктивно покриха устните. Скочи рязко на крака, избута ме, излезе въвн от преградата, изтича през цялото помещение и спря до отсрещната стена. Раменете ѝ се разтресоха от сдържани ридания.

IV

Прекарахме неспокойна нощ, а на сутринта, както беше планът ни, потеглихме за града.

С нас тръгнаха трима марсианци: Едуина, защото имахме нужда от преводач, и още двама граждани, всеки от които размахваше небрежно електрическата си палка. На никой не споменахме за снощния си разговор и планът ни продължаваше да бъде посещение на няколко от бунтовническите ядра в града.

Бях твърде ангажиран със собствените си мисли; знаех, че силни противоречия бушуват в душата на Амелия. Нашето мълчание трая почти през целия път до града и озадачи марсианците, защото ние двамата обикновено винаги имахме какво да си кажем. От време на време Едуина се опитваше да ни заговори, като показваше нещо през прозореца, но аз поне не проявявах жив интерес.

Преди да напуснем лагера на робите, успях да кажа още няколко думи насаме на Амелия:

— Трябва да се върнем обратно на Земята. Ако тези чудовища имат намерение да кацнат там, няма защо да говорим какво ще последва.

— Но какво можем да направим, за да ги спрем?

— Значи си съгласна, че трябва да намерим начин да стигнем до Земята?

— Да, разбира се, но как?

— Ако ще пътуват със снаряж, все някак ще успеем да се скрием в него. Пътуването няма да продължи повече от един-два дена, а толкова ще издържим. Веднъж да стигнем Земята, ще успеем да предупредим властите.

На първо време този план беше добър и Амелия се съгласи с него по принцип. Основните ѝ съмнения обаче бяха другаде.

— Едуард, ние не можем да изоставим тези хора точно сега. Аз им вдъхнах вяра за този бунт, а сега, в решителния момент, им предлагам да ги напусна.

— Бих могъл да те оставя тук при тях — заявих с преднамерено безразличие.

— О, не! — и Амелия бързо улови ръката ми. — Не мога да изменя на Земята. Но все пак нося отговорност за това, което съм започнала.

— Това е, което те вълнува, нали? Ти си започнала организирането на бунта. Била си необходимият стимул за тези хора. Но борбата за свобода е тяхна, а не твоя. Каквото и да е, ти сама не можеш да ръководиш цяла една революция на раса, която ти е съвършено чужда и която почти не разбираш, чийто език едва-едва говориш. Ако подготовката е направена и ти не си видяла по-голяма част от нея, в такъв случай ти ще си формален водач.

— Предполагам.

Докато седяхме във влака, Амелия беше потънала в мисли и знаех, че сега тя трябва да вземе решение.

Двамата марсианци, които пътуваха с нас, посочиха с нескрита гордост един от индустриалните центрове, край които минавахме. Комините не пушеха и оживлението край сградите беше значително по-слабо. Няколко бойни машини стърчаха пред вратите, видяхме и десетки многокраки коли. Едуина обясни, че именно тук са били проведени саботажните акции. Никакви репресии от страна на чудовищата не са били предприети, защото всичко е било организирано така, че да изглежда случайно.

Аз лично бях обзет от вълнуваща идея, която в момента обмислях от всички страни.

Бунтът, който толкова много занимаваше ума и чувствата на Амелия, беше замислен и подготвен в мое отсъствие, не ме засягаше твърде. Една тревога не ме напускаше: ами ако не бях разбрал, че чудовищата смятат да напускат Марс и се бях включил във военните действия на робите, тогава можех да стана и жертва. Но през всичките тези седмици и месеци, прекарани тук на Марс, усещах вътрешна тежест, която нито за миг не ме напусна: това беше острото чувство на изолираност и носталгия. До болка силно исках да се върна в моя свят или поне в онази негова част, която беше мой дом.

Липсваше ми Лондон — с тълпите, шума и задушливите си миризми, неутолим беше гладът ми и за гледката на зеленината. Няма нищо по-красиво от английския пейзаж през пролетта и ако в миналото

го бях възприемал като нещо дадено, знаех, че ако мога да се върна, това нямаше да е вече така. Тук светът беше свят на чужди за мен цветове: сиви сгради, червеникавокафява пръст, аленочервени растения. Ако имаше поне един дъб или една неравна ливада, или поне една ивица диви цветя, бих могъл да се науча да живея на Марс; но тук не можеше да се види нищо подобно.

Фактът, че чудовищата притежаваха средство, с което да стигнат до Земята, за мен беше сега от първостепенна важност, защото това значеше, че все пак има някакъв начин да стигнем до дома.

Бях предложил на Амелия да се скрием на борда на някой от снарядите им, но идеята криеше много опасности.

Да оставим настрана какво ни очакваше, ако ни открият или ако се случеше някое друго нещастие, но на Земята щяхме да пристигнем с най-безмилостните и враждебно настроени врагове, каквито жителите ѝ някога са виждали.

Не знаехме какви са плановете на чудовищата, но няхахме никакви основания да смятаме, че намеренията им ще бъдат миролюбиви. Нито Амелия, нито аз имахме право да вземем участие в нападение срещу Земята, колкото и пасивна да е нашата роля. Нещо повече, наше първо задължение беше да предупредим за плановете страшните жители на Марс.

Решение имаше и от момента, в който то мина през ума ми, вече нищо друго нямаше значение.

Със снаряд вече бях пътувал, видях как летеше, бях разглеждал таблото за управление.

Двамата с Амелия трябваше да откраднем един от снарядите и да отлетим сами до Земята!

V

В града пристигнахме без всякакви проблеми и нашите придружители ни преведоха по улиците безпрепятствено.

Тук не бе така очебийна малобройността на жителите, както в Града на опустошението. Празните сгради бяха много по-малко, а и явното военно превъзходство на местните чудовища беше предпазило града от чужди нападения. Забеляваше се и друга разлика — независимо от големите индустриални райони извън града, и вътре в очертанятията му имаше фабрики; из въздуха се носеше дим, който още повече засили носталгията ми по Лондон.

Нямахме много време да разглеждаме града, защото веднага ни заведоха в някакво спално помещение. Тук в малка стаичка се срещнахме с едно от основните ядра на революционните сили.

Щом влязохме, марсианците побързаха да ни демонстрират ентузиазма си с енергично подскачане. Не можех да не изпитам дълбоко съчувствие към тези нещастни поробени хора, да не споделя възторга им от приближаването на бунта.

С нас се държаха като с короновани глави и забелязах, че ние с Амелия не се справяме лошо с новото си положение. Всеки наш отговор се очакваше с нетърпение, но тъй като трудно разговаряхме, само се усмихвахме и кимахме, докато един по един марсианците идваха и с помощта на Едуина ни съобщаваха каква е ролята на всеки от тях в случай на действие.

Оттук ни заведоха на друго място, където се повтори почти същото. Моята представа за ролята на Амелия се оказа напълно вярна.

Появяването ѝ беше послужило като стимул за действия на марсианците и беше дало тласък на хода на събитията, които тя самата не можеше да контролира.

Започнах да се уморявам и да ставам нетърпелив и докато крачехме към третото помещение за поредната среща, не се сдържах и ѝ подметнах:

— Само си губим времето.

— Дължни сме да направим това, което искат от нас. Дължим им поне това.

— Бих искал да поразгледам повече града. Не знаем дори къде се намира снежното оръдие.

С нас имаше шест марсианци, които искаха да разговарят с Амелия и тя ми отговори само с уморено свиване на рамене.

— Не мога да ги оставя точно сега. Може би ще можеш да тръгнеш сам.

— А кой ще ми превежда?

Едуина вече теглеше ръкава на Амелия, за да ѝ покаже следващата сграда, в която трябваше да влезем. Амелия се усмихна послушно и кимна.

— По-добре да не се делим — каза тя. — Но ако попиташ Едуина, тя може и да ти обясни онова, което те интересува.

След няколко минути влязохме в сградата, където в тъмно приземие бяхме посрещнати възторжено от група марсианци.

Малко по-късно дръпнах Едуина настрани и ѝ казах какво ме интересува. Тя не прояви никакъв интерес, но предаде нещо на един от гражданите, който беше с нас. Скоро той напусна помещението, а ние продължихме обиколката на нашите бунтовнически части.

VI

Тъкмо се готвехме да се разделим с хората, когато пратеникът се върна, придружен от двама млади марсианци, облечени в черни униформи, също като онези двама, които управляваха снаряда.

Щом ги видях, малко се стреснах. От всички човешки същества, които бях срещал тук, мъжете, обучени да управляват снарядите, ми се струваха най-близо до чудовищата и следователно това бяха хората, на които най-малко можех да имам доверие, сега, когато старият ред всеки миг щеше да бъде ликвидиран. Тези двамата обаче бяха приети в самото сърце на революционното ядро.

Изведнъж се оказа, че идеята ми не е чак толкова трудно осъществима. Ако ние с Амелия успеехме преоблечени да влезем в снежното оръдие, може би там на място щях да разбера как действат уредите. Ето защо ако можех да се разбера с тези двамата, те биха могли да ми покажат как се управлява летателният апарат или дори да дойдат с нас на Земята.

Обърнах се към Едуина:

— Искам да помоля тези мъже да ме заведат при летящите бойни машини и да ми покажат как се управляват.

Тя повтори моето изречение, за да съм сигурен, че ме е разбрала добре, и после им го преведе. Единият от марсианците отговори нещо.

— Той иска да знае къде смяташ да отидеш с машината.

— Кажу ми, че искам да я открадна от чудовищата и да стигна с нея до топлия свят.

— Едуина веднага попита:

— Сам ли ще отидеш, бледо джудже, или ще вземеш и Амелия?

Ще отидем двамата.

Отговорът на Едуина съвсем не беше онова, което очаквах. Тя се обърна към бунтовниците и произнесе дълга реч, придружена от неизменните срички и жестове, след което близо дузина марсианци се спуснаха към мен, уловиха здраво ръцете ми и ме обърнаха с лице към стената.

От другия край на стаята долетя тревожният глас на Амелия:

— Какво им каза, Едуард?

VII

Нужни бяха десетина минути, за да може Амелия да осигури моето освобождаване. Междувременно се чувствах твърде неудобно, здраво хванат, със силно извити назад ръце. Макар да изглеждаха крехки, марсианците бяха доста силни.

Щом ме освободиха, ние с Амелия, придружени от двама марсианци, се оттеглихме в малка стая. Не можеха нищо да разберат, защото без Едуина бяха безпомощни, а пък аз исках да говоря насаме с Амелия.

— А сега ще бъдеш ли любезен да ми кажеш какво се случи? — попита тя.

— Хрумна ми нова идея за връщане на Земята. Опитах се да я осъществя, но те ме разбраха погрешно.

— Е, и какво, им каза?

Обясних ѝ с няколко думи какъв е новият ми план за открадването на снаряда и нашето пристигане на Земята преди чудовищата.

— А можеш ли да се справиш с управлението на тези машини? — попита тя, след като ме изслуша.

— Не мисля, че ще е много трудно. Вече съм разгледал уредите и няма да ми трябва много време, за да си ги припомня.

Амелия ме изгледа със съмнение, но каза:

— Дори да е така, нали видя как хората реагираха на твоите намерения. Няма да ми позволят да си отида. Това влиза ли в плановете ти?

— Ти вече сама каза, че няма да оставаш тук.

— Ако зависи от желанието ми, не бих останала.

— В такъв случай трябва някак да ги убедим — казах аз.

Двамата марсианци, които ни охраняваха, се размърдаха неспокойно. Докато говорех, без да се усетя, бях сложил ръка върху ръката на Амелия и двамата станаха, за да я защитят.

— По-добре да се върнем при другите — обади се Амелия. — Те очевидно ти нямат доверие.

— Нищо не решихме — възпротивих се аз.

— Засега не. Но ако аз се намеся, мисля, че ще мога да ги убедя.

Бях се научил да долавям настроението на марсианците по изражението на лицата им и забелязах, че когато отново се появихме сред тях, отношението им към мен беше станало още по-враждебно. Няколко души приближиха до Амелия с вдигнати нагоре ръце, а аз бях избутан встрани. Мъжете, които стояха до преди малко с нас в стаята, не се отделяха от мен и бях принуден да стоя настрана, докато останалите приветстваха Амелия като свой водач. Едуина беше край нея и бързо ѝ говореше нещо. Врявата беше толкова силна, че не успях да чуя какво си говорят. Наблюдавах Амелия.

В настаналата бъркотия тя стоеше спокойна и владееше всяка своя реакция, внимателно заслушана в превода на Едуина; изчака да чуе и други няколко гласа, които отправиха към нея сричковите си обръщения. И въпреки създалото се напрежение моментът беше прекрасен: принуден насила да стоя настрана, имах възможност да наблюдавам тази толкова близка и в същото време непозната за мен млада жена. Бяхме се озовали един до друг по силата на нашето приключение и сега пак в резултат на него отново ни разделяха. Никога до този момент не бях чувствал марсианците по-чужди.

Чудесно съзнавах, че ако попречат на Амелия да дойде с мен, аз също ще остана на Марс.

Най-после редът беше възстановен и Амелия се отправи към единия край на стаята. Тя се обърна към събраните марсианци и Едуина застана до нея. Продължавах да стоя в моя ъгъл, здраво притиснат от охраната си.

Амелия вдигна дясната си ръка, разпери пръсти и всички млъкнаха.

— Народе мой, това, което се случи преди малко, налага да ви разкрия своя произход. — Тя говореше меко и бавно, за да успява Едуина да преведе думите ѝ спокойно. — Не го направих досега, защото според вашите легенди този, който трябва да ви поведе, е роден роб. Страдах с вас, работих с вас и макар че ме приехте за свой водач, аз не съм родена в робство.

Думите ѝ бяха посрещнати с мигновена реакция, но Амелия продължи:

— Сега научих, че онези същества, които са поробили вас и които скоро ще бъдат победени от вашата смелост, се готвят да завладеят друг свят... този, който вие знаете като топлия свят. Това, което не ви бях казала преди, е, че аз самата съм от топлия свят и прелетях през небето в машина, подобна на тези, които вашите господари използват.

Силен шум я прекъсна.

— Нашата революция тук не може да не успее, защото решимостта ни е толкова голяма, колкото и смелостта ни. Но ако някои от тези същества избягат в някой друг свят, кой може да каже дали след време няма да се върнат обратно тук? Тогава огънят на бунта, който гори в сърцата ви, ще е стихнал и съществата без много труд отново ще ви заробят.

За да победи въстанието напълно, трябва да сме сигурни, че всяко едно от тези уродливи същества е убито.

Ето защо е много важно да се върна в моя свят и да предупредя хората на моята планета за опасността. Мъжът, когото наричате бледото джудже, и аз трябва да занесем предупреждението и да обединим народа на топлата планета, така както обединихме вас, за да се преборим със заплахата. Тогава, когато всичко свърши, ще се върна при вас, за да споделим радостта от победата!

Разбрах, че Амелия вече е отклонила най-лошото, защото туктам някои от марсианците заподскачаха.

Тя обаче не беше свършила:

— И на края искам да ви кажа, че не бива да подозирате вече мъжа, когото наричате бледото джудже. Неговата героична постъпка трябва да ви служи за пример. Той, само той показа, че чудовищата са смъртни. Нека смелите му действия бъдат първият удар по пътя за свободата!

Вече всички марсианци неудържимо скачаха и викаха и врявата беше толкова голяма, че не бях сигурен, че ще чуя думите ѝ. Но тя гледаше към мен и макар, че говореше тихо, чух думите ѝ така ясно, сякаш в стаята нямаше никого.

— Трябва да му вярвате и да го обичате, така както аз му вярвам и го обичам.

Вече нищо не можеше да ме спре. Спуснах се през стаята и я сграбчих в прегръдките си, приветстван от шумното одобрение на

марсианците.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

БЯГСТВО!

I

Планът ни за действие най на края беше разбран и одобрен от марсианците, и ние с Амелия се разделихме за останалата част от деня. Тя продължи да обикаля тайните ядра, докато аз, придружен от двамата марсианци, тръгнах да разгледам снежното оръдие и снарядите. Едуина дойде с нас, защото много неща трябваше се обясняват.

Полигонът за изстрелване се намираше извън пътя, но не се наложи да прекосяваме открито пространство. По някакъв непонятен за мен начин чудовищата бяха успели да продължат електрическото силово поле под формата на тунел, през който можеше да се стигне мястото, без да излизаш сред разреждения хладен въздух. Тунелът водеше към планината и макар склоновете почти да не се виждаха от града, лесно различих очертанията на огромните сгради край оръдието.

Движението в тунела беше много оживено, срещаме се и се разминавахме и с пешеходци като нас, и с коли. Дадох ми да облека черни дрехи, но прозвището „джудже“ непрестанно ми напомняше за не твърде обичайния ми вид.

Пред самия вход на полигона тунелът свършваше и на това място, покачени на постоянни наблюдателни постове, седяха няколко чудовища. Скрити зад леко матирани стъкла, с големите си безизразни очи те внимателно проследяваха всички, които минаваха.

За да преминем през това място, предварително бяхме изготвили план. Аз и двамата марсианци избутахме Едуина напред, сякаш беше извършила някакво престъпление. Единият от мъжете носеше електрическа палка и я размахваше застрашително.

На територията на полигона срещнахме много повече чудовища, отколкото където и да било другаде на Марс, но веднъж преминали пропускателния пункт, никой вече не ни обръщаше внимание. Повечето от противните същества се движеха с многокраките си превозни средства, но видях и няколко, които се влачеха бавно и тромаво по земята. Това беше нещо ново за мен; до този момент

смятах, че без механизирани коли те са безпомощни. И наистина в двубой с човешко същество всяко чудовище би било твърде уязвимо, защото движенията му са мудни и мъчителни — с поне четири от пипалата си то се опира на земята.

Не присъствието на чудовищата обаче вдъхваше най-голям ужас тук.

Още в самото начало сградите на полигона ми се бяха видели огромни, но сега, съвсем близо до тях, си дадох сметка за гигантските размери на науката в този свят. Край тях ние приличахме на мравки, които се разхождат по улиците на някой град.

Хората до мен се опитваха да ми обяснят предназначението на всяка постройка. Възможностите на Едуина обаче бяха твърде ограничени и аз успях да добия съвсем смътна представа за цялостния план на индустриалния център. Отделните части на бойните машини се произвеждаха в по-периферните сгради, след което се пренасяха тук и се сглобяваха и настройваха. През портата на една от постройките, която беше поне триста стъпки висока, успях да зърна няколко трикраки бойни машини в процес на работа; оголената конструкция на онази от тях, която беше най-далеч от входа, висеше от тавана, закрепена със система от макари, а под нея единият от металните крака вече беше прикрепен; машината най-близо до нас изглеждаше напълно сглобена, платформата се въртеше и около нея стояха редица инструменти и апарати, които проверяваха и изпробваха.

Чудовища и хора работеха заедно в гигантското хале и нямах чувството, че това ги притеснява. Не се забелязваха признаци на робски отношения, дори ми мина мисълта, че може би не всички хора на Марс биха посрещнали бунта с радост.

Отминахме близо двадесет подобни сгради, докато на края стигнахме до обширно празно пространство и спрях онемял от онова, което се разкри пред погледа ми.

Тук бяха плодовете на цялата мощна индустрия. Подредени в стройни редици, стояха десетки снаряди, всеки от които приличаше досущ на останалите, като че бяха излезли от струга на един и същ работник. Гладки и излъскани до блясък, по тях не се виждаше нито една грапавина, която да наруши чистотата на линията. Снарядите бяха по около триста стъпки дълги, изострени към носа, но по-голямата част от корпуса им беше цилиндрична, а задната страна

представляваше окръжност с грамаден диаметър. Дълго се бях удивлявал пред размерите на снаряда в Града на опустошението, но той беше дребна играчка в сравнение с тези тук. Почти не вярвах на очите си и когато приближих, диаметърът на корпуса ми се видя някъде около деветдесет стъпки.

Моите придружители крачеха спокойно, очевидно гледката не им правеше впечатление; след малко ги догоних, все още въртейки глава удивен.

Опитах се да преброя снарядите, но пространството, върху което бяха наредени, беше толкова огромно, че не бях сигурен дори, че виждам всички.

Най на края излязохме от полето със снарядите и пред нас се разкри още по-удивителна гледка.

Стръмно нагоре се издигаше склонът на вулкана. Именно тук противните чудовища бяха разположили своите снежни оръдия.

Те бяха общо пет. Четири от тях бяха с размерите на оръдието в Града на опустошението, но вместо сградите, осигуряващи повдигането на цевта, тук беше използван естественият склон на възвишението. Липсваше и езеро, чиято вода да поеме температурата на изстрелването. С рационално построена система от железопътни линии и дебела стена в основата на цевта беше избегнато вкарването на снаряда откъм дулото.

Трябва да призная обаче, че всички тези произведения на гения на чудовищата бяха засенчени от петото снежно оръдие.

Докато барабаните за изстрелване на по-малките бяха с дължина около мила и отвор близо двадесет стъпки, централното оръдие имаше барабан с външен диаметър поне сто стъпки, а що се отнася до дължината... тя не се побираше в човешкия поглед. Цевта се опираше о склона на вулкана, като тук-там, където повърхността му не беше равна, бяха построени гигантски конструкции, които да поддържат цевта. В основата си оръдието приличаше на метална лавина — изпъкнала и достатъчно дебела, за да издържи на прекомерното напрежение на изстрелването. При тази величествена гледка човек не можеше да се освободи от мисълта за мощта на интелекта и науката на чудовищата.

С тези оръдия и стотиците лъскави снаряди господарите на този свят смятаха да осъществят нашествието си на Земята!

II

В барабана на петото оръдие вече беше поставен снаряд и моите водачи ме поведоха нагоре по метална стълба, опряна в туловището на оръдието, приличаща на арк-бутан^[1] на някоя катедрала. От главозамайващата височина се виждаше огромното поле, покрито със снаряди, а по-нататък започваше градът.

Стълбата водеше до вход в самия барабан и през него влязохме в тесен тунел. Температурата веднага спадна рязко. Превеждайки думите на единия от мъжете, Едуина ми обясни, че вътрешността на барабана вече е облицована с лед и че след още половин ден ще бъде завършено окончателното обледяване.

Тунелът водеше направо в летателния апарат. Озовахме се в кабината с контролна апаратура и оттук започнахме разглеждането.

Както и по-малките снаряди, и този беше разделен на три главни кабинни: челна, средна — за робите, и основна, в която чудовищата и кошмарните им машини пътуваха. Последните две помещения бяха свързани с устройство за източване на кръв. Не забелязах никаква разлика с познатото ми вече приспособление, но единият от мъжете обясни, че по време на пътуването чудовищата ще бъдат упоени и нуждата им от храна ще бъде значително по-малка.

Нямах никакво желание да се замислям за зловещите удобства на противните създания и минахме в най-голямото помещение.

Тук можеше да се види пълен арсенал от снаряжения. Бяха складирани пет трикраки бойни кули, като платформите им бяха отделени от краката и подредени така че да заемат възможно най-малко място, няколко от ниските многокраки машини, над двайсетина огнеметни оръдия и неизмеримо количество от някаква субстанция, натрупано в десетки огромни контейнери. Двамата мъже, а аз още по-малко, можахме да разгадаем съдържанието им.

На различни места от тавана висяха торбите от прозрачната материя, които предпазваха от налягането при приземяване и тръгване.

Не стояхме дълго в голямата кабина, но онова, което видях тук, беше достатъчен аргумент, за да искам да се върна на Земята. И какъв

подарък би било всичко това за нашите учени.

Контролната кабина в челната част на снаряда беше просторно помещение, следващо конусовидната форма на носа на снаряда. В момента уредите бяха на пода, но ми обясниха, че по време на движение целият апарат се върти в зависимост от тежестта. (Това никак не ми беше ясно и реших, че преводът на Едуина нещо не беше в ред.) След натъпканата със съоръжения задна кабина тази ми се видя направо просторна. В единия ѝ край беше струпана изсушена храна, имаше тясна тоалетна и помещение с душ, какъвто бяхме използвали в лагера за роби. Хамаците, в които се предполагаше, че ще спи екипажът, висяха на близо осем стъпки над главите ни.

Обясниха ми, че по време на полет няма да ни бъде трудно да стигаме до тях — това пък съвсем не можех да повярвам.

Уредите бяха толкова много, че когато ги видях и си представих огромното съоръжение, което ръководеха, с уплаха си помислих, че до този момент най-сложният механизъм, с който ми се беше налагало да се справям, беше капан за мишки и каручка с пони.

Мъжете обясняваха всичко и с големи подробности, но аз запомнях съвсем малко от нещата, които ми показваха. Имах чувството, че не мога да разчитам твърде на превода на Едуина, а когато бях сигурен, че тя предава вярно, невинаги разбирах понятията.

Показаха ми например широк, свършено празен стъклен екран, на който по време на полет би трябвало да се вижда какво става пред летателния апарат. Подобен екран вече бях виждал на по-малкия снаряд, но не можех да разбера защо винаги когато стигаха до серия метални копчета, наредени под екрана, ставаше дума за „мишена“. Нещо повече, мъжете обясниха, че когато мишената съвпадне с целта, трябва да се натисне познатия ми вече обвит в зелена обвивка лост, чрез който от носа на снаряда излиташе зелен огън.

Реших, че повечето от неяснотите ще успея да разгадая по време на полета.

Разясненията продължиха, докато главата ми съвсем се замая. Все пак добих някаква представа за онова, което щеше да се случи — изстрелването се извършваше от команден пулт, намиращ се извън снаряда, а вече имах някаква, макар и смътна представа как да продължа управлението.

Марсианците споменаха, че до четири дена чудовищата не смятат да предприемат излитане. Така че имахме достатъчно време, за да подготвим бягството.

Заявих им, че бих искал да отлеля час по-скоро. Сега, когато съществуваха някакъв, макар и нищожен шанс да се измъкна от Марс, нямах никакво желание да оставам повече, отколкото е необходимо.

---

[1] Арка, служеща за подпорка на стена ↑

III

Нощта прекарахме в едно от спалните помещения в града. Беше ми невъзможно да поговоря с Амелия до момента, в който си легнахме, защото Едуина не се отделяше от нея. Едва когато се разположихме в хамака, успяхме да поприказваме.

Лежахме прегърнати — едно от задълженията ми на легендарен герой, което изпълнявах на драго сърце.

— Видя ли летателния апарат? — попита Амелия.

— Да. Мисля, че няма да имаме големи трудности. На полигона е пълно с чудовища, но те са твърде заети с подготовката.

Разказах ѝ какво съм видял: снарядите, готови за полет към Земята, летателния апарат в оръдието.

— Колко ли чудовища смятат да вземат участие в нападението? — попита Амелия.

— Снарядът, с който ще летим, би трябвало да носи на борда си пет от тях. Не можах да преброя останалите, но сигурно са над няколкостотин.

Амелия замълча и след малко попита:

— Чудя се, Едуард... ако наистина мащабите на преселването са толкова големи, дали ще останат чудовища на Марс?

— И на мен ми мина подобно нещо през ума.

— И каква ирония на съдбата би било, ако чудовищата напуснат планетата завинаги?

— За да се заселят на Земята. Не разбираш ли колко наложително е да стигнем преди тях?

След малко Амелия пак се обади:

— Бунтът ще започне утре.

— Не могат ли да почакаат?

— Не... изстрелването на нашия снаряд ще бъде знак за началото.

— А няма ли начин да ги убедим да почакаат?

— Не си видял всичките им приготовления, Едуард. Вълнението на хората е неудържимо. Запалила съм фитила и експлозията няма да

закъснее повече от няколко часа.

С това разговорът ни приключи, но аз още дълго не можах да заспя. Питам се дали това е последната ни нощ в този нещастен свят и ще успеем ли да се измъкнем от него?

IV

Когато си лягахме, край нас цареше наситено с тревожни предчувствия затишие.

Събуди ни звук, от който усетих, че по гърба ми лазят ледени тръпки: сирените на чудовищата тръбяха, прекъсвани от време на време от далечни експлозии.

Първата ми мисъл, продиктувана от натрупания вече опит, беше, че има второ нападение, едва когато, вече станали, се огледахме, видяхме, че в спалнята няма никой, а това значеше, че бунтът е започнал. Марсианците не бяха изчакали.

Край сградата мина бойна машина и стените потрепериха.

Скрита до този момент зад вратата, Едуина изтича към нас.

— Къде са останалите? — попита веднага Амелия.

— Излязоха през нощта.

— Защо не ни събудиха?

— Казаха, че сега вие само искате да излетите и нищо повече.

— Кой започна пръв? — намесих се аз и посочих навън.

— Започна през нощта, когато всички излязоха.

И през цялото това време ние бяхме спали, без да чуем шума и суетнята? Изглеждаше почти невероятно. Надникнах през вратата на улицата. Бойната машина продължаваше по пътя си нататък, а бронираната ѝ платформа стърчеше над покривите на близките сгради. Съвсем наблизко измежду къщите се вдигаше стълб черен дим, а вляво гореше пожар. Някъде далеч се разнесе гръм от експлозия, в отговор на която се чуха сирените на две бойни машини.

Върнах се при Амелия.

— По-добре да отидем на полигона. Може би все още има някаква надежда да се качим на снаряда.

Тя кимна и донесе двете черни униформи, които доскорошните ни приятели бяха приготвили за нас. Облякохме ги и Едуина ни погледна нерешително.

— Идваш ли с нас? — попитах я рязко. Бях се отегчил вече от припяващия ѝ глас и от неубедителните ѝ преводи. Колко ли от нещата,

които бяхме казали, беше предала погрешно на сънародниците си.

— Искаш ли да дойда с теб, Амелия?

Сега пък Амелия се подвоуми.

— Какво ще кажеш? — обърна се към мен тя.

— Имаме ли нужда от нея?

— Само ако се наложи да говорим.

Колкото и да ѝ нямах доверие, все пак тя беше единствената ни връзка с хората тук.

— Нека дойде с нас поне до полигона. Прибрахме чантата на Амелия и тръгнахме веднага. Докато вървахме през града, стана ясно, че макар марсианците да са започнали своя бунт, сега за сега нямаше никакви сериозни разрушения. Улиците не бяха пусети, но никъде не се виждаха и тълпи. Тук-там срещяхме групи марсианци охранявани от кулите, в далечината се чуваха мощни сирени. Близо до центъра на града забелязахме първите признаци на бунта. Няколко бойни машини лежах на улицата преобърнати и безпомощни; туловищата им представляваха своеобразна барикада, веднъж преобърнатата, без помощ откъм кулата не можеше да се изправи на металните си крака и по този начин пътят на ниските превозни средства беше спрял.

Стигнахме до мястото, от където електрическото силово поле образуваше невидим тунел до полигона, и забелязахме, че броят на бойните и многокраки коли значително е нараснал и оръдието на всяка от тях беше готово за стрелба.

При тази гледка спряхме нерешително. Нито един марсианец не се виждаше наблизко, с изключение на труповете на няколко души, скупчени в основата на едната от кулите. Явно тук беше станала престрелка и чудовищата бяха удържали победа. Приближаването ни би означавало сигурна смърт.

Не можех да реша дали да продължим и в същото време чувствах, че колкото по-бързо стигнем до снаряда, толкова по-добре — с всеки изминат миг шансовете ни намаляваха.

— По-добре да почакаме — обади се тихо Амелия.

— Напротив, мисля, че трябва да продължим — прекъснах я аз припряно. — С тези униформи никой няма да ни спре.

— А Едуина?

— Ще трябва да остане тук.

Въпреки привидната ми категоричност, никак не се чувствах уверен. Една от наблюдателните кули се придвижи встрани, насочвайки заплашително оръдието си към близката сграда. Дрънчащите ѝ метални пипала се протегнаха към прозорците, явно търсеха има ли още някой вътре. След няколко секунди скоростта на краката се увеличи.

— Гледай, Едуард! — възкликна Амелия.

От една от съседните сгради някакъв марсианец махаше оживено с ръце. Без да изпускаме машината от очи, бързо приближихме към него и в това време той и Едуина размениха няколко думи. Беше един от мъжете, с които се бяхме срещнали предишния ден.

— Той каза, че само пилоти на летящите бойни машини могат да продължат по-нататък — преведе Едуина думите на мъжа. — Мъжете, които бяха вчера с вас, ви очакват.

Нещо в начина, по който говореше, ме накара да се усъмня, но сега не беше време за уточнения.

— Ще дойдеш ли с нас? — обади се Амелия.

— Не, оставам да се бия.

— А къде са другите двама? — попитах я аз.

— В летящата бойна машина.

Дръпнах Амелия настрана:

— Какво ще правим?

— Трябва да продължим. Ако бунтът се разгори, може и да не успеем да отлетим.

— А как ще разберем, че не ни устройват клопка?

— Но кой да ни я устрой? Ако не можем да им се доверим, то тогава сме загубени.

— Именно от това се страхувам.

Мъжът, който до преди минута махаше към нас, вече беше изчезнал и всеки миг Едуина щеше да го последва. Погледнах през рамо към кулата с чудовището, но не забелязах никакво раздвижване.

— Довиждане, Едуина — каза Амелия. Тя вдигна ръка, разпери пръсти, след което и момичето стори същото.

— Довиждане, Амелия — обърна се и влезе във входа на сградата.

— Твърде хладно сбогуване — не пропуснах да отбележа. — Като се има пред вид, че си водачът на революцията.

— Нищо не разбирам, Едуард.

— И аз не разбирам. Мисля само, че трябва час по-скоро да влезем в снаряда.

V

Приблжихме бойните кули с трепет и на всяка крачка очаквахме най-лошото. Никой обаче не ни причини нищо лошо и скоро минахме под платформата на кулата и навлязохме в тунела от силово поле.

Чувството ми на несигурност и подозрение растеше с всеки миг и изтръпнах при мисълта, че скоро трябваше да преминем под зорките погледи на караулещите пред входа на полигона чудовища. Няколко минути по-късно до нас достигна звук от нови експлозии и няколко бойни машини се спуснаха по улиците, като бълваха огън от оръдията си.

— Питам се дали участието ни в бунта не е вече подложено на съмнение. Младата ти приятелка не прояви никакво желание да дойде с нас.

— Тя няма такава униформа.

— Това е вярно — и въпреки всичко лошите предчувствия не ме напускаха.

Входът на полигона беше пред нас и очертанията на огромните сгради изникнаха отпред.

В последния момент, когато от входа и от постове на чудовищата не ни деляха повече от пет-шест ярда, видяхме единия от младите марсианци, с който се бях срещнал предишния ден. Насочихме се право към него. В страни от пътя беше спряла една от ниските коли и ние тримата се скрихме зад нея.

Озовал се извън зрителното поле на чудовищата при входа, той сякаш изпадна в транс, буквално ни заля с поток от срички и жестове.

— Какво казва? — попитах Амелия.

— Нямам представа.

Изчакахме, докато свърши, след което той се втренчи в нас, очевидно очакваше нашия отговор. Тъкмо се беше приготвил да започне отново тирадата си, когато Амелия посочи полигона и попита:

— Можем ли да влезем? — Очевидно тя реши че щом той се обръща към нас на собствения си език, имаме достатъчно основание

да си говорим на нашия. Но все пак, за да разбере намеренията ни, тя му посочи с ръка мястото, където искахме да влезем.

Отговорът му остана непонятен за нас.

— Мислиш ли, че каза да?

— Има само един начин да разберем.

Амелия вдигна ръката си към мъжа, след което тръгна към входа. Последвах я и след няколко крачки се обърнахме, за да видим дали действията ни няма да предизвикат отрицателен отговор. Мъжът не направи нищо, с което да ни спре, само вдигна ръка за поздрав и ние продължихме.

Решени на всяка цена да минем оттатък, не усетихме кога сме се озовали на територията на полигона, а наблюдателниците на чудовищата са останали зад гърба ни. Точно в този миг от едната от наблюдателните платформи се разнесе познатият ни режеш звук, от който кръвта в жилите ми замръзна.

И двамата спряхме веднага. Усетих, че целият треперя, а Амелия стана мъртвешки бледа.

Крясъкът се повтори, сетне се потрети.

— Едуард... да продължим.

— Но те ни предупредиха.

— Не знаем за какво. Можем да продължим.

И така, в очакване на следващия животински крясък или в най-лошия случай да бъдем пометени от огнения лъч, продължихме към снежното оръдие.

И като по чудо ново предупреждение нямаше.

VI

Оттук нататък подтичвахме — целта беше пред очите ни. Отминахме готовите за изстрелване снаряди и се насочихме към моста, водещ до оръдието. Амелия идваше тук за първи път и беше онемяла от удивление.

— Но те са страшно много! — каза тя, като се задъхваше нагоре по ронливия планински склон.

— Нападението се готви в огромен мащаб — обадох се аз. — Не можем да им позволим да атакуват Земята.

По време на посещението ми предишния ден усилията на чудовищата бяха насочени към сглобяването на бойните машини. Сега обаче цялото им внимание беше насочено към снарядите и край тях се движеха десетки ниски коли. Все още никой не ни обръщаше внимание.

Нямаше и следа от човешки същества. Бяха ми казали, че по време на нашето излитане в командния център за изстрелване ще бъдат наши приятели. Надявах се, че вече са съобщили за пристигането ни тук, защото никак не ми се искаше да стоим дълго в снаряда.

Тесният мост към цевта беше все още на мястото си и аз поведох Амелия нагоре към люка. Така бързахме, че когато чудовището, което се намиреше в основата на оръдието, изпрати по наш адрес серия от нечленоразделните си реплики, не му обърнахме внимание. Толкова близо бяхме до целта, до средството, с което можехме да се върнем на Земята, че сякаш нищо вече не можеше да ни спре.

Отстъпих встрани, за да влезе първо Амелия, но тя ме увери, че много по-разумно би било аз да съм пръв, за да вода. Поведох я през леденостудения тъмен проход, далеч от мъждивата светлина на зараждащия се марсиански ден.

Люкът в снаряда беше отворен и сега вече накарах Амелия да влезе първа, а докато тя се озърташе, затворих вратата, така както ми бяха показали. Вече бяхме вътре, далеч от шумовете и загадките на цивилизацията на Марс, и изведнъж се усетих невероятно спокоен и изпълнен с решителност.

Просторната, съвършено тиха, едва осветена вътрешност беше друга част от света на странните жители отвън. Летателният апарат, в който се намирахме, продукт на една от най-жестоките цивилизации, беше единственото средство, с което можехме да се надяваме да се приберем у дома. Създаден, за да осъществи ужасното нападение срещу Земята, овладян от нас с Амелия, той можеше да стане средства за спасяване на нашия свят. То беше трофей от война, за която земните жители дори не подозираха.

Проверих още веднъж как съм затворил люка, след което прегърнах Амелия и нежно я целунах.

— Снарядът е ужасно голям, Едуард — промълви тя. — Знаеш ли как да го управляваш?

— Остави това на мен.

За първи път самоувереността, която показвах, не беше привидна. Веднъж вече бях извършил необмислената постъпка да обърна съдбата срещу себе си и сега отново чувствах, че от мен зависи развитието на събитията.

От умението и съобразителността ми зависеше всичко, а и отговорността за бъдещето на моя свят лежеше на плещите ми. Друг изход, освен успех, не съществуваше.

Поведох Амелия нагоре по наклонения под на кабината и ѝ показах торбите, които щяха да ни предпазят от налягането при излитане.

Прецених, че е по-добре да заемем местата си в тях веднага, защото не можехме да предвидим кога за нашите приятели на пулта за изстрелване ще бъде удобно да осъществят излитането. В създалата се ситуация нищо не можеше да се предвиди.

Амелия се пъкна в едната от торбите и аз се уверих, че през отвора в тавана вътре постъпва въздух.

— Можеш ли да дишаш?

— Да. — Гласът ѝ беше приглушен, но съвсем отчетлив. — Как ще се измъкна оттук? Имам чувството, че съм в затвор.

През прозрачната материя виждах как се усмихва, за да ме успокои, и аз се пъкнах в съседната торба. Проврях се покрай инсталираните вътре ръчки и уреди и усетих как меката материя ме обгръща изцяло. Почувствах, че торбата ме държи здраво, се отпуснах и зачаках старта.

Мина много време. Не можехме да правим нищо друго, освен да се гледаме през разстоянието, което ни делеше, и да се усмихваме един на друг. Ако искахме да си кажем нещо, можехме да се чуем, но усилието беше голямо.

Първата вибрация, която усетихме, беше толкова слаба, та дори помислих, че може би е плод на въображението ми, но тя беше последвана от още една. След това усетих внезапен тласък и меката материя на торбата се стегна около тялото ми.

— Потегляме, Амелия! — извиках с всички сили, но това беше съвсем излишно, защото нямаше място за съмнение.

Първият силен трус беше последван от още няколко, с все голяма мощност. Движението започна и с всяка измината секунда скоростта се увеличаваше. Торбата ме притискаше като огромна длан и въпреки това налягането беше значително по-голямо от онова, което бях изпитал в по-малкия снаряд. Шумът от движението беше станал почти непоносим. Съпроводен от оглушителен рев, с огромна скорост снарядът излетя от облицования с лед барабан.

Тъкмо мислех, че въпреки защитата на материята около мен, няма да мога вече да издържа налягането, и забелязах, че Амелия е затворила очи и като че е в безсъзнание. Извиках й, но всичко наоколо така силно трещеше, че нямаше надежда тя да ме е чула. Налягането и шумът бяха непоносими и започнах да усещам как мозъкът ми олеква и пред очите ми се пуца тъмна пелена. Имах чувството, че някаква сила ме откъсва от всичко наоколо и потъвам. Точно в този миг налягането рязко спадна.

Гънките на материята се отпуснаха и стъпих, освободен от плътната им прегръдка, на земята. Амелия тупна в безсъзнание на металния под до мен. Наведох се над нея и я плеснах леко по страните; не минаха и няколко минути и осъзнах, че вече се носим в пространството.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

ПЪТУВАНЕ КЪМ ДОМА

I

Така започна пътешествието, което, обзет от оптимизъм, си представях, че ще свърши за един-два дни, а всъщност според нашата сметка то продължи цели шейсет дни. Два дълги месеца, през които преживяхме и вълнуващи моменти, и често се чувствахме уморени, а през по-голямата част — скучаехме до полуда.

Няма да ви занимавам с подробностите на цялото пътуване, ден по ден, но все пак не мога да не разкажа моментите, които изискваха от нас най-много сили и напрежение.

Връщайки се мислено към онези дни, ме обземат противоречиви чувства. Въпреки неприятностите това пътуване си имаше и добрите страни.

Една от тях например беше фактът, че двамата с Амелия бяхме сами в тясно пространство, което ни осигуряваше близост, интимност и известна сигурност, макар и да не беше най-доброто за подобни преживявания място, което човек би си пожелал. Не намирам, че е подходящо да описвам какво се случи между нас през тези дни — дори в днешните по-модерни времена ми се струва неуместно да говоря за толкова лични неща, — но мога да кажа, че опознах Амелия, а и тя можа да ме опознае до неподозирани от мен дълбочини.

Продължителността на пътуването ни даде възможност и да се пречистим в известен смисъл от всичко марсианско, което неизбежно бяхме придобили. Дори аз, който бях ангажиран далеч по-малко от Амелия в бунта, бях изпитал известни угризения, че напускаме града точно в момента, когато той избухна. Бяхме заобиколені от снаряжения, изработени на Марс, хранехме се с храна от Марс, дишахме въздуха на планетата, но с течение на времето, колкото повече се приближавахме до Земята, вътрешните конфликти ставаха все по-слаби и нашата цел доминираше над всичко. Подготвеното от чудовищата нападение представляваше реална опасност и ако не направехме поне опит да се намесим и да попречим, никога вече нямаше да имаме моралното право да се наречем човешки същества.

Но нека не избързвам. Споменах, че по време на пътуването преживяхме и вълнуващи моменти, първият от които беше непосредствено след като се освободихме от предпазните торби и открихме, че управляваме сами металния апарат.

II

Щом свестих Амелия и се уверих, че нито тя, нито аз сме пострадали от стремителното изстрелване, първата ми работа беше де видя в каква посока се движим. Излетели бяхме така енергично, че ми се струваше, че всеки миг ще се забием в Земята.

Завъртях копчето, с което светваше екранът за предно виждане, но за мое голямо разочарование на него не се появи нищо друго, освен няколко светли точки, които, както разбрах по-късно, бяха звезди. Известно време се опитвах да подобря образа, но не постигнах нищо повече от леко размътване. Извърнах се към най-малкия екран пред мен. Той показваше какво става зад нас.

Тук картината беше далеч по-ясна — на нея се виждаше светът, който току-що бяхме напуснали. Оказа се, че сме толкова близо до Марс, че гледката изпълва целия екран; сенки, полусенки и светлини, тук-там обагрени с жълто, кафяво и червено. Когато най на края очите ми свикнаха с картината, успях да различа очертанията на някои познати елементи на пейзажа. Най-ярко се открояваше вулканът, който стърчеше в пустинята като огромен цирей. В основата му се виждаше как набъбва грамадният облак пара, благодарение на който бяхме излетели.

Не забелязах града и предположих, че е скрит под разпростиращия се бял облак. Различих и добре очерталите се канали, които може би благодарение на растящите край бреговете им тревисти изпъкнаха така ясно.

Стоях пред екрана и си давах сметка, че не само не сме отлетели много далеч, но и скоростта ни сега не беше достатъчно голяма. Единственото видимо движение на екрана беше бавното въртене на планетата.

Точно в този момент до мен достигна гласът на Амелия:

— Едуард, няма ли да хапнем нещо?

Извърнах се от екрана и казах:

— Да, и аз съм гла...

Не успях да довърша изречението, защото не можах да видя Амелия.

— Ето ме тук долу.

Погледнах надолу по наклонения под на кабината, от нея нямаше и следа. Изведнъж до мен стигна веселият ѝ смях и извърнах глава по посока на гласа. Амелия стоеше... на тавана!

— Но какво правиш? — извиках ужасен. — Ще паднеш и ще се нараниш.

— О, я не ставай смешен. Няма нищо страшно. Слез тук при мен и сам ще се увериш.

И за да ми покаже, тя подскочи и стъпи на... тавана.

— Не мога да слеза при теб, след като ти си над мен — опитах се да бъда точен.

— Ти си над мен, не аз. — И за мое голямо удивление тя мина по тавана, прекоси дъгообразната стена и скоро застана до мен.

Улови ме за ръка и тръгнахме. Страхувайки се да не падна, пристъпвах внимателно, но наклонът не се увеличаваше и само след няколко минути, когато погледнах към уредите, за моя голяма изненада ми се стори, че те са до стената. Продължихме и скоро стигнахме до мястото, където беше складирана храната и откъдето преди малко ми се беше обадила Амелия. Потърсих с поглед уредите и този път ги видях на тавана над нас.

По време на пътуването постепенно свикнахме със свойствата на нашия летищ кораб да се върти около оста си, но в момента преживяването беше ново и вълнуващо. Така се бяхме приспособили към по-слабите гравитационни сили на Марс, че почти не ги забелязвахме, а въртенето на снаряда създаваше условия за поддържане на тяхното действие.

(По-късно успях да измисля начин, с който скоростта на въртене на нашия апарат се увеличаваше, а това подготвяше телата ни за значително по-големите сили на притегляне на Земята.)

През първите няколко дни много се забавлявахме с откритието си. Формата на кабината подпомагаше въртенето. Когато човек се движеше по пода по посока на носа, неизбежно се приближаваше до централната ос на летателния апарат и силите на привличане бяха по-слаби, ето защо отскачахме и плавно се спущахме отново на пода.

Въпреки всичко през онези първи два часа след изстрелването бяхме съвсем спокойни, опитахме храната, оставена от марсианците, нищо не подозиращи за другите изненади, които ни очакваха тук, на борда.

III

Когато се върнах при уредите, на екрана за задно виждане се беше показала линията на хоризонта на Марс, доказателство, че планетата се отдалечава от нас или ако искам да бъда по-точен, че ние се отдалечавахме от нея. Най-големият екран продължаваше да показва еднообразната картина на звездите. Аз, разбира се, непрестанно очаквах да видя родната ни планета. Мъжете, които ми бяха показали снаряда, ми бяха обяснили, че той ще бъде изстрелян по посока на Земята, но в началото няма да мога да я видя, ето защо не се тревожех много от това.

Струваше ми се странно обаче, че Земята не се намира право пред нас.

Реших, че щом нямаше да наблюдаваме смяната на деня с нощта, се налагаше да установим някакво корабно време. Часовникът ми все още работеше и аз го извадих. Доколкото можех да преценя, снаряда̀т беше изстрелян някъде около пладне на марсианския ден, а оттогава бяха изминали около два часа. Ето защо нагласих стрелките на два часа и от този момент нататък часовникът се превърна в корабен хронометър.

Свърших и тази работа и оставяйки Амелия да разглежда провизиите, складирани за пътуването, реших да огледам останалата част от кораба.

Ето как разбрах, че не сме сами...

Вървах по коридорите в двойната обшивка, когато минах покрай люка, водещ към кабината за роби. Почти неволно погледнах към него и спрях ужасен! Люкът беше грубо заварен, така че вратата не можеше да се отвори нито отвън, нито отвътре. Притиснах ухо до металната врата и се заслушах.

Нищо не се чуваше; и ако имаше някой вътре, то той беше съвършено тих. Долавях някакви слаби звуци от движение, но те можеха да идват и от предната кабина, където Амелия се ровеше в хранителните припаси.

Дълго стоях пред вратата, изпълнен с мрачни предчувствия и нерешителност. С нищо не можех да докажа, че вътре има някой... но защо трябваше да се запечатва тази врата, след като само до вчера тя бе стояла отворена.

Възможно ли беше съоръжението да пренесе и товар с човешка храна...?

И ако това беше така, в такъв случай какво ли имаше в главната кабина...?

Поразен от неочаквано предчувствие, забързах към люка, водещ към помещението, пълно със съоръженията на чудовищата. Той също беше заварен и аз стоях безмълвен пред металната врата, а сърцето ми щеше да изхвъркне от напрежение. За разлика от предишната врата тук имаше малък отвор, който се затваряше с плъзгащо се капаче, такива, каквито обикновено слагат на вратите на затворническите килии.

Изтръпнал от ужас да не вдигна шум и с това да привлече вниманието върху себе си, го дръпнах леко.

Продължих да тегля едва-едва капаче, докато се отвори достатъчно голям процепа, та да мога да надникна вътре. Най-сетне успях да погледна в слабо осветеното помещение.

Най-лошите ми предчувствия се потвърдиха веднага. На не повече от дванадесет стъпки от вратата видях облия гръб на някакво чудовище. То лежеше под една от защитните торби, очевидно освободено от нея след спадането на налягането.

Отскочих бързо назад, за да не ме забележат. Скрит от всякакъв чужд поглед, размахвах отчаяно ръце и тихо изругах, уплашен до смърт от последствията на откритието си.

Най на края събрах достатъчно кураж, върнах се към процепа във вратата и отново погледнах вътре.

Чудовището беше легнало така, че едната част от тялото му и лицето му бяха извърнати към мен. Не беше ме забелязало и не беше се поместило нито инч от първия път, когато го видях. Чак сега се сетих за думите на единия от марсианците, който ми беше казал, че по време на полет чудовищата са упоени.

Пипалата на противното създание пред мен бяха сгънати и въпреки че очите му бяха отворени, безжизнените белезникави клепачи висяха отпуснати над бледите очни ябълки. В съня си чудовището не беше загубило нищо от отвратителния си вид и все пак именно в това

състояние то беше уязвимо. В момента в мен не гореше адският огън на омразата, който ме беше тласнал да се бия с чудовището в кулата, но чудесно съзнавах, че ако вратата не беше заварена, щях да съм в състояние да убия гадното създание.

Уверен че няма да го събудя, отворих капака докрай и огледах вътрешността на помещението, доколкото ми позволяваше малката дупка. Виждаха се още три чудовища, всяко от които беше отпуснато и безчувствено. Вероятно имаше и пето, но съоръженията бяха така плътно наредени, че не можех да го видя.

Оказа се, че не сме откраднали снаряд. Летателният апарат, който управлявахме, беше първият, който щеше да нападне Земята.

Това ли се опитваха да ни кажат марсианците, преди да тръгнем? Това ли се опитваше да скрие от нас Едуина?

IV

Спомняйки си за лоялността на Амелия към народа на Марс, реших да не ѝ казвам нищо. Ако разбереше, че на борда има чудовища, веднага щеше да се досети, че те не може да са тръгнали без храната си, и тази мисъл нямаше да ѝ дава мира. На мен самия също не ми беше приятно да знам, че отвъд металната стена на контролната кабина се намират няколко мъже и жени, които при нужда ще се пожертват, за да бъдат нахранени чудовищата, но това не можеше да ми помогне при решаването на основния проблем.

Ето защо, когато се върнах и Амелия забеляза колко съм блед, не ѝ казах нищо за видяното преди малко.

През нощта спях неспокойно и щом се събудих, ми се стори че дочувам леко шумолене, идващо от съседната кабина.

На следващия ден, втори от нашето пътуване, се случи нещо, което извънредно много затрудни задачата ми да държа в тайна откритието си.

Изпробвах екрана за предно виждане; исках да разбера какво се криеше зад думата „мишена“. При натискането на определени копчета върху картината се появяваше светъл пояс, в чийто център имаше кръг с две пресечени на кръст линии. За съжаление не успях да разбера нищо повече.

Прехвърлих вниманието си върху екрана за задно виждане.

Гледката на Марс, която се разкри пред мен, значително се беше променила за времето, което бяхме прекарали в сън.

Червеникавата планета се беше отдалечила на достатъчно разстояние, за да я видим вече като диск, който поради въртенето на нашия кораб сякаш също се въртеше. Виждахме огряната от слънцето страна на планетата, което само по себе си беше окуражително, защото Земята беше обърната към Марс с огряната си от слънцето страна. Планетата, разбира се, също се въртеше около оста си, а на сутринта забелязах, че от вулкана започна ново изригване.

Според моя часовник някъде около пладне край върха на вулкана се появи огромен бял облак пара.

Повиках Амелия при пулта и ѝ показах какво виждам.

Тя гледа известно време мълчаливо, след което тихо каза:

— Едуард, мисля, че са изстреляли нов снаряд. Кимнах безмълвно, защото думите ѝ само потвърждаваха опасенията ми.

Целия следобед не се отделихме от екрана и забелязахме как облакът се движи плавно пред лицето на планетата. От снаряда нямаше и следа, но и за двамата беше ясно, че вече не сме сами в пространството.

На третия ден беше изстрелян трети снаряд и Амелия заяви:

— Участваме в нашествие към Земята.

— Не вярвам — излъгах я съвършено съзнателно. — Убеден съм, че ще имаме на разположение двадесет и четири часа, през които да уведомим властите на Земята.

На четвъртия ден отново пак по пладне наблюдавахме следващото изстрелване.

С неповторимата си логика Амелия заяви:

— Те действат систематично, а нашият кораб беше първият в предварително подготвената система. Едуард, отново ти повтарям, че участваме в нападение на Земята.

Естествено, ставаше безпредметно да крия своята тайна. Заведох я в коридорите, минаващи по протежението на корпуса и ѝ показах какво бях видял през тясното прозорче. Чудовищата мирно дремеха. Амелия погледна мълчаливо през дупката.

— Налага се, когато стигнем Земята — обади се тя на края, — да действаме бързо. Трябва да се измъкнем от снаряда при първа възможност.

— Освен ако не успеем да ги ликвидираме предварително — отвърнах аз.

— Има ли такава възможност?

— Нали това се опитвам да измисля. Няма начин да влезем в тяхната кабина. — Показах ѝ как е запечатана вратата — Може би ще успеем да прекъснем подаването на въздух при тях.

— Или да пуснем с въздуха някаква отрова.

Приех идеята с радост, защото откакто бях направил откритието си, мисълта за това, което тези противни същества можеха да причинят на Земята, не ме напускаше. Нямах представа как се подава въздух в

кабините, но вече бях започнал да се справям с командното табло на кораба и се чувствах по-уверен в силите си.

Не споменах пред Амелия за робите в тяхната кабина, защото сега вече бях абсолютно сигурен, че тук, на борда, има много от тях, но се оказа че не съм предвидил вярно нейната реакция.

Същата вечер Амелия ме попита:

— А къде са робите от Марс, Едуард?

Въпросът беше зададен така направо, че не знаех какво да отговоря.

— В кабината до нас ли са? — продължаваше тя.

— Да — отвърнах аз. — Но вратата е запечатана.

— В такъв случай няма никакъв шанс да ги освободим.

— Поне аз не мога да измисля такъв.

Потънахме в мълчание, защото никой от нас не искаше да говори за тъжната съдба на тези нещастници. По-късно отново отидох, този път сам, до тяхната врата и се опитах да разбера не може ли по някакъв начин да се отвори, но положението беше безнадеждно. Доколкото си спомням, никой от нас не повдигна повече въпроса за робите. За което искрено ѝ бях благодарен.

V

На петия ден от пътуването ни беше изстрелян и пети снаряд. Марс беше вече много далеч, но не беше трудно да различим облака пара.

На шестия ден върху контролния пулт открихме приспособление, което позволяваше да се увеличи контрастът и размерът на картината на екраните. И когато наближи времето за изстрелване на следващия снаряд, успяхме да наблюдаваме процеса относително ясно.

Изминаха още четири дни и през всеки един от тях мощното снежно оръдие изхвърляше по един от своите цилиндри, но на единадесетия ден вулканът изчезна от ползрението ни и белият облак пара вече не се появи.

Не видяхме облак и на следващия ден. Очевидно след десетия снаряд жителите на Марс бяха преустановили изстрелването. Припомняйки си стотиците лъскави цилиндри, разположени в подножието на планината, не можехме да допуснем, че чудовищата ще искат да изпълнят задачата си само с тези десет пратеника. Изглежда обаче, случаят беше точно такъв, защото непрестанно държахме под око червената планета, но не се появи никакъв признак, по който да разберем, че е имало ново изстрелване.

Трудно ни беше да си обясним този факт.

Предполагах, че такъв е бил планът на чудовищата: челен отряд от десет снаряда да нападне Земята и да завладее част от нейната територия; та нали на борда си тези десет летателни апарата носеха общо около петдесет бойни машини, те им бяха съвсем достатъчни. Ето защо смятах, че не бива да изоставяме наблюденията върху планетата и твърдах, че скоро ще започне ново изстрелване на снаряди.

Амелия обаче беше на друго мнение. Според нея прекратяването на действията се дължеше на победа на бунта на планетата и на факта, че революционните сили са взели управлението в свои ръце.

Никой от нас не можеше да докаже предположенията си. Поне засега преселването беше спряло.

Междувременно бяха изминали вече много дни от началото на нашето пътуване и Марс се виждаше на екрана като малка светеща топка, отдалечена на хиляди мили далеч зад нас. Полека-лека интересът ни към нея намаляваше и се насочваше към екрана за предно виждане, на който вече лесно различавахме родната планета: мъничко светло петно, неописуемо и спокойно.

VI

С течение на времето лостовете по командното табло ми ставаха все по-понятни и имах чувството, че схващам предназначението на повечето от тях. Успях дори да разгадая и смисъла на думата „мишена“ и разбрах, че това може би е най-важният от всички лостове. Научих се как да го използвам, докато наблюдавах Земята на големия екран. Амелия беше тази, която първа видя нашата планета — ярка точка близо до ръба на екрана. Гледката привличаше еднакво силно и двамата ни, а съзнанието, че с всеки изминат ден се приближавахме с хиляди мили към източника на тази светлина, засилваше вълнението ни. Всеки следващ ден точката се приближаваше все по-близо до ръба и съвсем скоро можеше съвсем да изчезне от погледа ни. Опитах се да направя някаква корекция с лостовете на таблото, но всичко беше напразно.

Тогава в отчаянието си Амелия предложи да завъртя копчето, с което на екрана се появяваше светлият пояс. Показа се нов, още по-странен пояс, чийто кръг с кръстосани линии беше фиксиран на нашата планета. Това съвсем ме обърка, като че устройството имаше своя собствена логика.

В мига, в който се появи вторият пояс, под образа му се показаха няколко странни картини, чийто смисъл не разбрахме, но по-важно беше, че действието ми предизвика някакъв отговор.

— Това сигурно значи, че трябва да променим курса — обади се Амелия.

— Но курсът е бил определен съвсем точно още на Марс.

— И въпреки всичко смятам, че вече не летим към Земята.

Поспорихме известно време, но не можех да пренебрегнам повече необходимостта да демонстрирам способностите си на пилот. Под окуражителния поглед на Амелия се настаних пред главния лост, улових го с две ръце и се опитах да го поместя встрани.

Силен тътен прооча из целия снаряд, ние с Амелия отхвъркнахме встрани и всичко, което не беше добре закрепено в кабината, се разлетя над главите ни.

Когато дойдохме на себе си, разбрахме, че действията ми са имали обратен на желания ефект. Земята беше изчезнала от екрана. Твърдо решен веднага да поправа грешката си, преместих лоста в противоположната посока, но не и преди да се уверя, че здраво се държим. Този път корабът изви рязко в друга посока и макар че наоколо всичко трещеше и гърмеше, успях да върна Земята на екрана.

Нужни бяха още няколко корекции, докато съумях да наместя образа на Земята в центъра на малкото кръгче главния пояс. Сега вече бях сигурен, че се движим в правилна посока.

Всъщност установих, че Снарядът често се отклонява от курса и се наложи всеки път да правя подобни корекции.

С този процес на опити и грешки разбрах най-после как системата от пояси би трябвало да функционира. Най-главният и най-ярък пояс показваше основната цел на полета, а по-бледите, подвижни пояси — посоката на движение. Ето защо образът на Земята беше непрестанно пред очите ни и не оставаше място за съмнение относно намеренията на чудовищата.

Подобни моменти на силни преживявания бяха рядкост. Дните в кораба минаваха еднообразно и скучно и скоро започнахме да свикваме. Спяхме колкото се може по-дълго, храненето продължаваше с часове. Използвахме коридорите в двойната обшивка на корпуса, за да се раздвижим, а когато дойдеше време да се занимаваме с пулта за управление, отделяхме много повече време, отколкото всъщност беше необходимо. Случваше се да станем раздразнителни, тогава се разделяхме и седяхме в различни ъгли на кабината.

През един такъв период се замислих по-сериозно върху проблема, свързан с нежеланите гости в главната кабина.

Не разполагахме с каквато и да било позната за мен отровна смес и затова иначе логичният начин за унищожаването им чрез подаване на отрова с въздуха за дишане отпаднаше. Ето защо оставаше да се опитаме да ги задушим. Прекарах почти цял ден, за да изуча различните уреди и системи, вградени в корпуса.

Открих твърде много неща, свързани с управлението на снаряда: мястото на квазифотографските прибори, благодарение на които получавахме образ на екраните; разбрах че корекциите в посоката на кораба се осъществяват чрез силна струя пара, която излиза от централния топлинен източник в корпуса и се изхвърля от снаряда

през сложна система от тръби, но така и не можах да намеря решение на проблемите си. Доколкото разбрах, въздухът в кабините и коридорите се подаваше от едно място и постъпваше едновременно във всички помещения на кораба. С други думи, задушаването на чудовищата би означавало задушаване на всички останали, включително и на нас.

VII

Колкото повече се приближавахме до Земята, толкова по-наложителни ставаха корекциите в курса. Два или три пъти на ден заставах пред екраните и натисках лостовете, докато двата пояса съвпаднаха. Сега Земята беше голяма и се виждаше ясно, и ние с Амелия седяхме дълго пред светещия екран, мълчаливо загледи в нашия свят. Неизказано красива, планетата излъчваше бледосиньо и бяло сияние. Случваше се да видим край нея и луната, която се появяваше като тънък полумесец.

Подобна гледка би трябвало да извиква в мен огромна радост, но винаги, когато стоях до Амелия и се вирах в тази дивно красива прелест, огромна тъга притискаше сърцето ми. А когато манипулирах с лостовете, за да насоча снаряда във вярната посока, изпитвах силно чувство на вина и срам.

В началото не разбирах защо и нищо не казвах на Амелия. Но с всеки изминат ден нашият роден свят се приближаваше все по-близо и когато най-накрая се пристраших да споделя с нея вълненията си, оказа се, че тя изпитвала същите чувства.

— След ден-два ще се приземим. Смятам да насочим снаряда към океанските дълбини и да свършим с всичко това.

— Ако го направиш, няма да те спра — каза тя.

— Нямаме право да натрапим тези същества на нашия свят. Не мога да посрещна такава отговорност. Ако дори само един мъж или жена стане тяхна жертва, нито един от нас няма да може да погледне другия в очите.

— Ами ако успеем да се измъкнем от кораба достатъчно бързо, за да алармираме властите...? — обади се Амелия.

— Не можем да рискуваме. Дори не знаем как ще излезем от кораба, а ако чудовищата успеят да се измъкнат преди нас, тогава няма да има никакъв смисъл. Скъпа моя, длъжни сме да погледнем истината в очите и да се приготвим да се принесем в жертва.

Докато говорехме, бях завъртял копчетата на поясите. Вторият, който показваше вероятната ни цел, опасваше Северна Европа. Не

можехме да определим точното място, защото в този момент над него минаваше голям облак. В Англия вероятно беше мрачно: сигурно валеше.

— Има ли нещо, което можем и да не извършим? — попита Амелия.

Стоях загледан мрачно в екрана:

— Действията ни са предназначени. Тъй като заместваме хората, които трябваше да управляват този кораб, можем да извършим само онова, което и те щяха да направят. Това ще рече да приземим снаряда ръчно в центъра на мишената. Единствената ни възможност за избор е да се приземим или да не се приземим. Мога да отклоня кораба, така че да отmine Земята, или да се постарая да го приземя поне там, където няма жители, които да пострадат.

— Споменаваха нещо за кацане в океана. Сериозно ли говореше?

— Това също е изход — казах аз. — Макар че ние двамата положително ще загинем, поне няма да дадем възможност на чудовищата да избягат.

— Аз не искам да умирам — вкопчи се в мен Амелия.

— Аз също. Но имаме ли право да натрапим тези противни същества на света, от който произлизаме?

Никой от нас не можеше да даде отговор на въпросите, които изникваха пред нас, и това страшно ни измъчваше. Гледахме втренчено образа на Земята още известно време и отидохме да се храним. Сетне отново се върнахме пред екраните, объркани от отговорността, която трябваше да поемем.

Облаците се бяха придвижили на изток и ясно видяхме очертанията на Британските острови сред синьото море. Централната точка на пояса лежеше точно върху Англия.

— Ние имаме най-многообразната армия в света, Едуард — обади се Амелия със свито гърло. — Нима не можем да ѝ се доверим, за да се справи със заплахата?

— Военните ще бъдат изненадани. Отговорността е наша и никой не може да ни разтовари от нея. Готов съм да умра, за да спася своя свят. Мога ли да искам същото и от теб?

Моментът беше наситен с емоции и усетих, че целият треперя.

Тогава Амелия погледна в екрана за задно виждане, който, макар и тъмен, непрестанно напомняше за деветте снаряда, които ни следваха.

— Ще успее ли нашата саможертва да спаси света и от онези там? — попита тя.

VIII

И така аз продължих да коригирам курса и успях да фиксирам главния пояс така, че да обгърне зелените острови, които ние толкова много обичахме.

Тъкмо щяхме да си лягаме, когато от металната решетка на тавана се разнесе глас, който се бях надявал, че никога повече няма да чуя: дрезгавият вой на чудовищата. Често чуваме израза „смръзна ми се кръвта“ и в този момент напълно разбрах цялата истина на тези думи.

Скочих от хамака си и бързо изтичах по коридора до запечатаната врата на кабината.

Щом дръпнах малкия капак на прозорчето, разбрах, че проклетите същества са будни. Точно пред мен тромаво лазеха две от тях. С огромно задоволство забелязах как увеличаването на силите на гравитация (дни наред се бях грижил въртенето на кораба да бъде по-бързо, за да приближа поне малко условията ни до тези на по-големите гравитационни сили на Земята) правеше движенията им още по-непохватни и тромави. Това поне беше един светъл лъч на надежда, защото допълнителното тегло щеше да затрудни придвижването им.

Амелия ме беше последвала и когато се отдръпнах от прозорчето, тя на свой ред надникна вътре. Видях как потрепери и се оттегли.

— Няма ли нещо, което можем да направим, за да ги ликвидираме? — попита тя.

Погледнах я и вероятно и на лицето ми е било изписано дълбокото ми отчаяние.

— Мисля че не — отговорих аз.

Когато се върнахме в нашата кабина, открихме, че още едно или две от чудовищата се опитваха да ни кажат нещо. Мощният им вой ехтеше сред металните стени на помещението.

— Как мислиш, какво казват? — попита ме Амелия.

— Откъде мога да знам?

— Но вероятно би трябвало да се подчиним на нарежданията им?

— Няма защо да се плашим от тях. По никакъв начин не могат да стигнат до нас, така както и ние не можем да влезем при тях.

Въпреки всичко отвратителното стържене беше страшно неприятно и когато след около петнайсетина минути спря, въздъхнахме с облекчение. Качихме се отново в хамаците и скоро заспахме.

Около четири часа по-късно бяхме събудени от нов взрив от виене на чудовищата.

Лежахме тихо, надявайки се, че воят ще спре, но бяха минали само пет минути и двамата чувствахме, че не издържаме повече. Слязох от хамака и застанах пред лостовете.

На големия екран Земята се виждаше съвсем ясно. Проверих състоянието на системата от пояси — те пак се бяха разместили. Докато бяхме спали, снаряждът отново се беше отклонил от курса. Побледният пояс продължаваше да стои върху Британския остров, но главният се беше преместил далеч на изток, което значеше, че при това положение трябва да се приземим някъде в Балтийско море.

Извиках Амелия и ѝ показах промяната.

— Можеш ли да направиш корекция? — попита тя.

— Мисля че да.

Чудовищата продължаваха да вият.

Уловихме се здраво както винаги и поместих лоста, за да променя курса. Успях до известна степен, но въпреки усилията ми щяхме да пропуснем целта с няколкостотин мили. Териториите, обгърнати от главния пояс, се придвижваха на изток пред очите ми.

В този момент Амелия насочи вниманието ми върху зелената светлина на една лампичка, която до този момент не беше светвала. Намираше се в непосредствена близост до обвития в зелено лост, който от опит вече знаех, че предизвиква изхвърлянето на зелен пламък от носа на снаряда.

Почти инстинктивно усетих, че пътуването ни е към своя край, и без много да му мисля, натиснах лоста.

В резултат корабът се люшна толкова силно, че и двамата паднахме върху таблото, а всичките ни вещи се разлетяха в разни посоки.

Отървах се сравнително леко, но при силния тласък Амелия беше ударила главата си в някакъв метален ръб и цялото ѝ лице беше обляно в кръв. Почти беше загубила съзнание от болка и аз, разтревожен, се наведох над нея.

Държеше главата си с две ръце, но протегна едната и леко ме отблъсна.

— Аз... аз съм добре, Едуард — промълви тя. — Моля те... малко ми е лошо. Остави ме. Не е сериозно...

— Скъпа моя, нека да видя раната! — помолих я аз.

Тя обаче лежеше със затворени очи, силно пребледняла и продължаваше да повтаря, че не се е ударила зле.

— Трябва да се върнеш на управлението! — подкани ме тя.

Известно време стоях нерешително, но накрая тя ме избута и като се изправих, отново застанах пред лостовете. Сигурен бях, че нито за миг не бях губил съзнание, но сега като че ли целта ни беше съвсем наблизо. Центърът на главния пояс лежеше някъде в Северно море, от което разбрах, че зеленият огън беше коригирал курса значително. И все пак отклонението в източна посока продължаваше.

Върнах се при Амелия и ѝ помогнах да се изправи. Беше повъзвърнала равновесието си, но кръвта не спираше.

— Чантата ми — каза тя. — Вътре имам кърпа.

Огледах се, но не видях чантата. Очевидно беше паднала още при първия трус и сега лежеше някъде из кабината. С крайчеца на окоето си забелязах, че зелената лампа продължава да свети и убеждението, че отклонението на изток продължава, ме накара да се върна при контролното табло.

— Сега ще я намеря — каза Амелия. Тя беше покрила раната с ръкава на черната си униформа и се опитваше да спре кръвта. Движеше се несигурно и не произнасяше думите добре.

Гледах я известно време мълчалив и безпомощен и чак тогава осъзнах какво трябва да направим.

— Не — категорично заявих. — Аз ще я потърся. Ти трябва да влезеш в торбата, в противен случай ще се нараниш още повече. Вероятно всеки миг ще се приземим!

Улових я за ръката и внимателно я пъхнах в прозрачната торбичка, която беше висяла неизползвана почти по време на пелия полет. Свалих туниката на моя костюм и ѝ я дадох вместо превръзка.

Тя я притисна до лицето си и скоро прозрачната материя я обгърна плътно. Аз също влязох в моята торба и поставих ръцете си върху лостовете вътре. Усещах как с всяка секунда материята прилепва все по-плътно до тялото ми. Уверих се, че Амелия също е здраво обгърната и е в относителна безопасност и натиснах зеления лост.

Не откъсвах очи от големия екран и за миг той потъмня от зелената светлина на пламъка. Оставих пламъка да излиза в продължение на няколко секунди, след което върнах лоста на мястото му.

Образът на екрана се изчисти, а поясът се върна на мястото си, по на запад. Сега той лежеше право върху Англия и се движехме точно по курса.

Над Британските острови се спущаше вечерният мрак и се питах дали хората, които наблюдават залеза, си дават сметка какво приближава към тях тази нощ.

Докато стояхме здраво прикрепени в прозрачните торби, реших да пусна още веднъж в действие огъня, за да компенсирам непрестанното отклонение на изток. Този път оставих огъня да излита в продължение на петнадесет секунди и когато обърнах поглед към екрана, установих, че бях успял да преместя центъра на пояса на няколкостотин мили навътре в Атлантическия океан.

Нямах почти никакво време за уточнения, тъй като нощта се спущаше над Великобритания и само след няколко минути тя потъна в мрак.

Освободих се от торбата и отидох да видя как е Амелия.

— Как се чувстваш? — попитах я аз.

Тя понечи да се измъкне навън, но аз я спрях.

— Аз ще ти намеря чантата. По-добре ли си?

Тя кимна и видях, че кръвта е спряла. Момичето обаче изглеждаше ужасно, косата ѝ беше паднала върху раната и следи от кръв личаха по цялото ѝ лице и отпред по дрехите.

Затършувах из кабината, за да открия чантата. Най на края я зърнах върху пулта за управление и ѝ я подадох. Амелия се пресегна изпод торбата, взе я и измъкна няколко грижливо сгънати парченца бяла материя.

Попи останалата по раната кръв и избърса лицето си, през цялото това време се питах защо нищо не беше споменала досега за

тези парченца.

— Ето сега ще се оправя, Едуард — долових аз приглушените й думи отвътре. Просто съм се порязала. Ти гледай да приземиш тази проклета машина.

Гледах известно време момичето пред мен, което тихо плачеше. Разбирах, че краят на нашето пътешествие е съвсем близък и че тя го разбира не по-зле от мен, а сега мисли за това, че може би скоро ще настъпи най-щастливият момент, в който ще напуснем кабината.

Върнах се обратно при моята торба, пъхнах се вътре и сложих ръка върху лоста.

Британските острови бяха вече напълно скрити в потъналата в нощен мрак страна на Земята и се ориентирах само по двата пояса. Когато бяха в права линия, знаех, че държим верен курс. Поддържането на тази права линия не беше толкова просто, както изглежда на пръв поглед, защото степента на отклонение се увеличаваше непрестанно. Нещата се усложняваха много от зелената светлина, която заливаше екраните и ме заслепяваше винаги, когато натиснех зеления лост. Едва когато върнех лоста на място, можех да видя резултата.

И всеки следващ път се налагаше да увеличавам времето за изхвърляне на огън и го мерех с броене. Скоро всеки взрив — който в зависимост от силата, с която натисках лоста, можеше да бъде по-слаб или по-мощен — траеше, докато преброя до сто, а понякога и повече. Трябваше да съм изключително съсредоточен и внимателен, а това ме уморяваше до смърт; при всяко включване на машината налягането върху нас ставаше непоносимо силно. Температурата в кабината непрестанно се увеличаваше. Въздухът, който постъпваше през отворите в торбите, беше все така хладен, но усещах как материята около тялото ми се затопля все повече и повече.

В кратките мигове между взривовете торбите се отпусаха и успявах да разменя по няколко думи с Амелия. Тя ми каза, че кръвта напълно е спряла, но я мъчи страшно главоболие, чувства се слаба и й е лошо.

По едно време движението на поясите стана толкова бързо, че вече не смеех да отклонявам вниманието си дори за секунда. Щом върнех лоста обратно, поясите се раздалечаваха и за да ги задържа на място, трябваше да го натискам непрестанно.

Сега, когато спирачното устройство действаше с пълна сила, шумът беше така оглушителен, че имах чувството, че всеки миг снарядът ще се разхвърчи на парчета. Целият корпус се тресеше и пращеше, а когато краката ми докоснаха металния под, усетих непоносима горещина. Прозрачните торби ни притискаха така, че едвам дишахме. Не можех изобщо да помръдна. Нямах представа какво правеше Амелия. Огромната мощ на апарата усещах като стена, срещу която ние се хвърляхме, защото въпреки здравата прегръдка на торбата, чувствах как някаква сила ме притиска към спирачния лост. В този хаос на шум, горещина и налягане снарядът прелетя като зелена комета в нощното небе на Англия.

Краят на пътешествието ни настъпи внезапно и със страхотен удар. Разнесе се оглушителен взрив, придружен от зашеметяващ тласък. В настъпилата веднага след това дълбока тишина ние се изхлузихме от предпазните торби върху мъчително горещия под на кабината.

Бяхме пристигнали на Земята, но се намирахме в плачевно състояние.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА В ЯМАТА

I

В продължение на девет часа бяхме лежали в безсъзнание на пода на кабината, слепи и глухи за ужасната бъркотия, в която приземяването ни беше запратило. Вероятно, докато сме лежали изтощени и несъзнаващи, сме си спестили най-неприятните последици на кацането, но и това, което трябваше да понесем, беше достатъчно.

Снарядът не се намираше в най-удобно за нас положение и благодарение на въртенето около оста на целия корпус ъгълът на приземяване беше въпрос на случайност, тази случайност беше избрала при кацането страната, на която висяха предпазните торби и хамаците, да бъде сега стена. При това носът на снаряда се беше забил под прекалено остър ъгъл и благодарение на силите на земното притегляне се бяхме озовали в челната част на кораба.

Опитите ми чрез въртене на кораба да постигна, макар и слабо приближаване до гравитационните сили на Земята се оказаха с твърде скромнен ефект. След няколко месеца, прекарани на Марс и в снаряда, едвам понасяхме собственото си тегло.

Както вече споменах, преди да започне приземяването, Амелия се нарани и при повторното падане едва затворилата се рана беше започнала да кърви отново, но този път много по-обилно. При свличането от предпазната торба аз също си бях ударил главата.

Най-непоносими от всичко обаче бяха горещината и влагата. Забавянето на нашия летателен апарат се дължеше или на изпускането на зеления огън, или на триенето при врязването в атмосферата на Земята, а най-вероятно — и на двете, но металът на корпуса и въздухът вътре в него, а оттам и всичко останало се бяха загрели до температура, която едвам се издържаше.

Ето в какъв хаос и мръсотия бяхме лежали в безсъзнание дълги часове.

II

Първата ми работа, щом се събудих, беше да се обърна към Амелия, която лежеше свита напречно до мен. Раната на главата ѝ беше спряла да кърви от само себе си, но Амелия изглеждаше ужасно; лицето, косата и дрехите ѝ лепнеха от съсирената по тях кръв. Беше съвсем отпусната, а дишането ѝ така леко, че в първия миг реших че е умряла; обзет от паника, я разтърсих за раменете и я ударих няколко пъти по бузите и чак тогава тя отвори очи.

Лежахме в неголяма локва вода, събрала се на пода от пробитата над нас тръба. От допира с металния корпус водата също се беше затоплила, но тази, която продължаваше да изтича от дупката в тръбата, беше все така хладка. Намерих чантата на Амелия и извадих две от нейните кърпи. Навлажних ги и измих лицето и ръцете ѝ, а раната внимателно попих. Доколкото можах да видя, на черепа ѝ нямаше фрактура, но на челото, точно под линията на косата, зееше дълбока рана.

Докато бършех ръцете и лицето ѝ, тя нищо не каза и сякаш не усещаше болка, дръпна се само когато попивах раната.

— Трябва да те преместя в по-удобно положение — ѝ казах нежно.

Амелия само улови ръката ми и я стисна предано.

— Можеш ли да говориш?

Тя кимна и каза:

— Едуард, обичам те.

Целунах я и тя ме задържа в прегръдките си. Въпреки окаяното ни положение усетих, че от плещите ми се смъква огромен товар; напрежението от полета беше изчезнало.

— Чувстваш ли се достатъчно добре, за да се движиш? — попитах аз.

— Мисля, че да. Само малко съм несигурна.

— Ще те придържам.

Изправих се пръв и въпреки виенето на свят успех да се задържа на краката си, като се придържах о счупените уреди, които сега висяха

над главите ни, сетне протегнах ръка и помогнах на Амелия да се изправи. Тя беше по-несигурна от мен и като я обвих с ръка около кръста, се закатерихме по наклонения под на снаряда, за да намерим малко по-сухо и чисто място за седане.

Едва тогава извадих часовника си и установих, че от момента на кацането са изминали цели девет часа. Какво ли бяха свършили чудовищата през времето, докато сме лежали в безсъзнание.

III

Изпълнени със съчувствие към собствената си съдба, се отпуснахме на пода, за да си починем, но изведнъж ме обзе силно безпокойство. За нищо на света не биваше да отлагаме повече излизането от снаряда. Познавахме достатъчно добре чудовищата, за да се съмняваме, че веднъж озовали се навън, те веднага ще започнат офанзивата.

Предстояха ни за решаване други, по-непосредствени задачи. Едната от тях беше подлудяващата ни горещина, в която бяхме принудени да седим. Дори подът, на който си почивахме в момента, едва се търпеше, да не говорим, че от всички метални части се излъчваше задушаваща ни горещина. Въздухът беше влажен и лепкав и имахме чувство, че с всяко следващо вдишване кислородът в него намалява. Голяма част от храната, която се беше разпиляла, вече гниеше, а от противната миризма ни се повдигаше.

Бях се разкопчал, но горещината не намаляваше и по всичко личеше, че ще е по-разумно да се съблечем. Щом Амелия започна да идва на себе си, ѝ предложих да го сторим; помогнах ѝ да свали черната униформа. Под нея тя носеше парцаливата дреха, с която я бях видял в лагера на робите. Трудно можеше да се повярва, че някога това е било чиста бяла риза.

Аз се намирах в по-благоприятно положение; под униформата си носех своя комплект бельо, който въпреки всички премеждия все още не беше в толкова окаяно състояние.

След известни колебания решихме, че ще е по-добре да огледам сам снаряда. Нямахме представа докъде се простира дейността на чудовищата и приемайки, че надали са пострадали при приземяването, сметнахме че ще бъде по-безопасно, ако отида сам. Уверих се че Амелия се чувства добре, излязох от кабината и започнах да се катеря по стръмния наклон на коридорите.

Трябва да напомня, че снарядаът беше много дълъг — общата му дължина стигаше някъде до триста стъпки. По време на полета придвижването из вътрешността на кораба беше относително просто.

Сега обаче той беше забит почти вертикално и задачата ми никак не беше лека. И в адската горещина, която в тази част на корпуса беше още по-голяма, единственото, което ме спасяваше, беше фактът, че познавам пътя.

Полека-лека стигнах люка, водещ към кабината на робите. Спрях и се заслушах, но вътре цареше пълна тишина. Поех си дъх и се закатерих отново, докато най на края спрях пред люка на голямата кабина. Сигурен, че чудовищата вътре са будни и нащрек, не без известно треперене на ръката изтеглих металната пластина пред прозорчето; оказа се, че напразно съм бил предпазлив. В полезрението ми не се виждаше нито едно от противните създания, макар че съдейки по дрезгавия им противен вой, те бяха наблизко. Разговаряха твърде силно, от което схванах, че сигурно нещо обсъждат.

Отминах и тази врата и продължих до самия край на снаряда. Надявах се да намеря там някакъв начин да се измъкнем незабелязано. (Знаех, че ако не намеря друг изход, бих могъл да използвам както при по-малкия снаряд силата на зеления огън, за да извъртя снаряда, но за нас беше от жизнено значение да останем незабелязани за чудовищата.)

За нещастие пред мен сега се изправяше непреодолима преграда. Бях стигнал до най-задната част на снаряда: масивен люк, през който трябваше да излязат и чудовищата. Фактът, че той бе все още затворен, вдъхваше известна надежда: ако ние не можехме да се измъкнем оттук, то това означаваше, че и чудовищата бяха обречени да останат затворени вътре.

Докато си почивах, преди да започна слизането, се замислих върху вероятното ни местоположение. Ако бях приземил апарата в центъра на някой град, той сигурно щеше да причини огромни разрушения; това също беше въпрос на случайност, но този път тя щеше да бъде на наша страна. Общо взето, Англия не е гъсто застроена и вероятността да сме попаднали сред природата беше съвсем реална и искрено се надявах да е така; твърде много неща лежаха вече на моята съвест.

Оттатък вътрешната стена на корпуса чудовищата продължаваха да разговарят и сред неприятните виещи звуци на гласовете им долавях жестокото подрънкване на метал. През кратките мигове на мълчание

долавях или си въобразявах, че долавям, и други звуци, които идваха отвън.

Приземяването ни трябва да е било достатъчно зрелищно и вероятно тълпи от хора стояха вън около снаряда и докато гледах изпълнен с нерешителност, огромния метален люк, възбуденото ми въображение рисуваше картината на десетки, а може би и стотици хора, заобиколили огромния цилиндър само на няколко ярда от него.

При мисълта за тях усещах почти физическа болка, защото цялото ми същество копнееше да се присъедини към себеподобните си.

Малко по-късно, вече поуспокоен, си дадох сметка, че хората, които биха дошли, за да разгледат снаряда, всъщност са изложени на огромна опасност. И колко много ми се искаше да вярвам, че излизайки навън, чудовищата ще се озоват пред наредени в кръг дула на оръдия!

Макар подобна перспектива да не вещаеше нищо добро за нас с Амелия, бях почти сигурен, че чувам гласове отвън и мислейки за тях, чувствах, че по лицето ми се стичат сълзи.

Най на края, убеден че за момента нищо не може да се направи, тръгнах обратно към Амелия.

IV

Измина много време, преди да забележим някакви признаци на раздвижване от страна на чудовищата или на хората, които бях си въобразил, че са отвън. Всеки два или три часа се изкатервах нагоре по коридора, но люкът си стоеше все така здраво залостен.

Условията в нашата кабина, въпреки слабото понижаване на температурата, ставаха все по-непоносими. Светлините бяха запалени и въздух постъпваше, но хранителните припаси гниеха бързо и изпълваха помещението с отвратителна воня. Пробитата тръба продължаваше да тече и ниските части на кабината бяха вече наводнени. Опасявайки се от последиците, се стараехме да вдигаме колкото се може по-малко шум, за да не ни чуят чудовищата. Марсианците обаче бяха твърде заети със собствените си работи, защото шумът отвъд люка на тяхната кабина не стихваше нито за миг.

Гладни, уморени и уплашени седяхме сгушени на металния под на кабината в очакване на възможност за бягство.

Трябва да сме заспали, защото неочаквано усетих, че се събуждам с чувството, че е настъпила някаква промяна. Погледнах часовника си, който бях извадил от джоба си и бях закачил на един от илиците на фланелката си, и пресметнах, че от момента на пристигането ни са изминали близо двадесет часа.

Събудих Амелия, която беше опряла глава на рамото ми.

— Какво има? — попита тя.

— На какво ти мирише?

Тя задуши наоколо, сбърчвайки нос.

— Нещо гори — казах аз.

— Да — съгласи се тя, сетне извика: — Да, мирише ми на запалени дърва!

Обзе ни неудържимо вълнение — нямаше друга миризма, която да ни накара да се чувстваме повече у дома си.

— Люкът! — сетих се аз. — Най-сетне е отворен!

Амелия беше вече на крака.

— Хайде, Едуард. Докато не е станало твърде късно!

Грабнах чантата ѝ и я поведох нагоре по стръмния коридор. Пуснах я да върви напред, за да мога да я подкрепя, ако се подхлъзне и падне. Изтощени от преживяното, ние се движехме бавно... но се качвахме за последен път, вън от ада на марсианския снаряд, към свободата.

V

Обзети от предчувствие за опасност, на няколко ярда от края на коридора спряхме и се загледахме в небето над нас.

Дълбоко и синьо, то твърде малко приличаше на марсианското небе; над нас се простираше прохладна, спокойна синева, каквато обикновено имаме щастието да наблюдаваме в края на горещ летен ден. Прозрачни перести облаци, леко обагрени в червено от лъчите на залязващото слънце, се движеха плавно. Под тях се търкаляха кълба гъст дим, наситени с миризма на изгоряла растителност.

— Да продължаваме ли? — попита Амелия.

— Нещо съм неспокоен — отвърнах аз. — Бях очаквал, че наоколо ще има хора. Твърде тихо е отвън.

И сякаш, като опровержение на думите ми, до нас достигна шум от дрънчене на метал, последван от зелен пламък.

— Дали чудовищата се все още навън? — попита Амелия.

— Ще трябва да погледна. Стой тук и не вдигай никакъв шум.

— Нали няма да ме оставиш сама? — В гласа ѝ се прокраднаха режещи нотки и думите ѝ прозвучаха напрегнато.

— Ще отида само до ръба — опитах се да я успокоя. — Трябва да знаем какво става.

— Внимавай да не те забележат, Едуард.

Подадох ѝ чантата и пропълзах нагоре. В мен напиреха противоречиви чувства. От една страна, бях изплашен и напрегнат до крайност, а от друга — всичко в мен ликуваше. Дишах въздуха на Земята, ноздрите ми се изпълваха с аромата на пръстта на Англия. Допълзах до ръба и се прилепих до пода. Подадох се само толкова, колкото да се покажат очите ми. В широката яма, образувала се от врязването на снаряда в земята, се разкри гледка, от която целият изтръпнах.

Долу лежеше изхвърлен люкът — огромен метален диск с около осемдесет стъпки в диаметър. При изстрелването той трябваше да понесе най-голямото натоварване, но сега лежеше отвинтен на земята, изпълнил всичките си функции.

Малко по-нататък чудовищата бяха започнали работата по сглобяването на дяволските си машини.

И петте противни създания бяха във и работеха с трескава бързина. Две от тях внимателно прикрепваха единия от краката на бойната машина, която все още не беше напълно готова. Останалите два крака още не бяха разгънати, така че платформата се намираше на не повече от няколко стъпки от земята. Други две чудовища работеха нещо край нея, но те се бяха настанили върху платформите на две многокраки коли, чиито паякообразни приспособления с няколко от металните си пипала поддържаха основния корпус, а с останалите чукаха върху бронята на платформата. Всеки удар се придружаваше от зелен пламък, след което на мястото се появяваше струйка жълто-зелен щипещ дим, който лекият вятър поемаше и отнасяше встрани.

Петото чудовище не вземаше участие в тази дейност.

То беше клекнало върху плоската повърхност на сваления люк, само на няколко стъпки от мен. Пред него беше инсталирано огнедишащо оръдие с насочено нагоре дуло, към което беше прикрепено подобно на телескоп устройство, завършващо в горния си край с поставено под наклон огледало, широко около две стъпки. Чудовището го въртеше, а безизразните му очи не се отделяха от долната част на телескопа. В един миг видях как цялото му тяло потръпна от омраза и бледият, смъртоносен лъч, открил се ясно в сгъстения въздух на Земята, прелетя над ръба на ямата.

Отдалеч долетяха викове и пукот от горящи дърва и растения.

Спуснах се за малко надолу, неспособен да взема дори мълчаливо участие в техните действия; имах чувството, че като не предприемам нищо, заставам на страната на убийците.

Повече от ясно беше, че това съвсем не е първият път, когато огненият лъч се пуска в действие — погледнах отново и забелязах телата на няколко убити да висят на ръба на ямата. Нямах как да разбера дали при излизането на чудовищата е имало хора наблизо, но едно беше сигурно — сега марсианците държаха любопитните на разстояние, докато не бъде завършена работата по сглобяването на машините.

Огледалото продължаваше да се върти над ръба на ямата, но нов изстрел не последва, поне докато аз наблюдавах.

Насочих вниманието си към самите чудовища. По-големите сили на гравитацията бяха деформирали телата им. Вече споменах колко меки бяха телата на тези противни същества; притиснати от високото атмосферно налягане, приличащите на балони туловища се бяха разлепили и приплескали, което ги правеше още по-ужасни наглед. Това, което беше най-близо до мен, се беше удължило поне с петдесет процента, което значеше, че бе станало около седем стъпки дълго. Пипалата му не се бяха удължили, но изглеждаха по-плоски и повече от всеки друг път приличаха на змии. Налягането се беше отразило и на физиономиите им. Очите, които, както и преди бяха най-изпъкналата част на лицето, бяха непроменени, но V-образната форма на устата беше още по-подчертана, а дишането — чувствително по-трудно. От устите им не преставаше да се точи лепкава слюнка.

Никога не съм можел да гледам чудовищата без чувство на погнуса, но сега едвам се владеех при вида на променените им тела. Отдръпнах се от наблюдателния си пост, но се наложи да полежа, докато овладеея треперенето на цялото си тяло.

Щом повъзвърнах присъствието на духа си, допълзях обратно до Амелия, която ме чакаше, и с дрезгав шепот ѝ разказах какво съм видял.

— Аз също трябва да видя — заяви тя и се приготви да тръгне нагоре към края на коридора.

— Не — спрях я аз и я улових за ръката. — Твърде опасно е. Ако беше видяла само...

— Тогава и на мен щеше да се случи същото, което и на теб — при тези думи тя издърпа ръката си и започна да се катери внимателно по коридора. Седях в мъчително очакване да стигне до края и да надникне в ямата.

Амелия остана там не повече от няколко минути, след което се върна невредима. Лицето ѝ беше станало бяло като сняг.

— Сглобят ли машината, няма сила, която да ги спре, Едуард.

— Чакаат ги още четири машини — напомних ѝ аз.

— Трябва да измислим начин да предупредим.

— Не можем да мръднем отгук! Нали видя труповете в ямата? В мига, в който се подадем, и ще бъдем мъртви.

— Трябва да се направи нещо.

Замислих се. Полицията и армията не можеше да не са разбрали за опасността, която този снаряд представлява. Нашата задача сега беше не да ги предупредим, а да им изясним до каква степен се простира опасността. Може би не знаеха, че в този момент към Земята се носят още девет снаряда.

Правех усилия да запазя спокойствие. Не можех да допусна, че военните са безсилни да се справят с чудовищата. Всяко смъртно създание, което може да умре от нож, би трябвало да може да бъде унищожено и с куршум или оръдеен снаряд. Огненият лъч беше ужасно и смъртоносно оръжие, но той не правеше чудовищата по-малко уязвими. И земното притегляне беше срещу нашествениците. Бойните машини бяха всесилни в условията на разреждения въздух на Марс; щяха ли обаче да са толкова подвижни и тук, на Земята?

След известно време отново пропъльзах до ръба на снаряда, надявайки се, че под прикритието на спусналия се мрак ние с Амелия ще можем да се измъкнем.

Нощта действително беше настъпила и дори луната да беше изгряла, тя бе плътно закрыта от гъстите облаци дим, вдигащи се от пожарите. Марсианците продължаваха да работят под осветлението на големи прожектори, наредени в кръг около машините. Очевидно първата машина вече беше завършена, защото стоеше изправена на сгъваемите си крака в единия край на ямата. Съставните части на втората бяха извадени от помещението в снаряда.

Стоях на изхода дълго и по едно време Амелия се присъедини към мен. Марсианците не се извърнаха нито веднъж към нас и ние можехме необезпокоявани да ги наблюдаваме.

Чудовищата преустановиха работа само веднъж, когато в най-тъмната част на нощта и точно двадесет и четири часа след нашето приземяване, обгърнат в яркозелено сияние, над нас профуча втори снаряд. Той се приземи с разтърсваща експлозия на не повече от две мили от нас.

Амелия стисна ръката ми и аз притиснах лицето ѝ до гърдите си, за да заглуша риданията ѝ.

VI

През останалата част на нощта и по-голямата част от следващия ден бяхме принудени да останем скрити в снаряда. От време на време задремвахме, понякога се качвахме до изхода, за да видим дали не можем да се измъкнем, а през останалото време седяхме свити неудобно в един от ъглите на коридорите.

Страшно неприятно е да съзнаваш, че събитията са извън твоята власт. Принудени бяхме да останем свидетели, посветени във военните приготовления на един жесток враг. Нещо повече, измъчваше ни съзнанието, че седим свити в едно кътче на Англия, заобиколени от познати картини, хора, език и обичаи и въпреки това принудени от обстоятелствата да се крием в съоръжение, враждебно на нашия свят.

Около пладне дочухме далечни артилерийски гърмежи — първите признаци на реакция от страна на земните жители. Снарядите избухнаха на една-две мили далеч от нас и веднага разбрахме какво става. Очевидно артилерийските отряди обстрелваха втория снаряд, преди още противните му обитатели да бяха се измъкнали навън.

Марсианците, които наблюдавахме, отвърнаха веднага на предизвикателството. Още след първите няколко експлозии едното от чудовищата отиде до сглобената бойна машина и се качи в нея.

Тя потегли веднага, скърцайки тежко от значително по-големите сили на гравитация; на местата, където се съединяваха отделните елементи на краката, проблясваха къси зелени пламъчета. Направи ми впечатление, че платформата не е издигната докрай и подобно на метална костенурка се движи значително по-бавно, ниско над земята.

Съвсем наясно бяхме, че щом втората яма е обстрелвана, то нашата също ще бъде подложена на артилерийска атака. Ето защо ние с Амелия се свихме в самото дъно на снаряда с надеждата, че корпусът ще е достатъчно издръжлив, за да понесе ударите. Далечната стрелба, продължи около половин час.

След това настъпи продължителна тишина и ние решихме, че вече е безопасно да се измъкнем към ръба на снаряда и да видим какво правят марсианците.

Трескавата им дейност продължаваше. Бойната машина, напуснала ямата, не беше се върнала, три стояха готови за тръгване, оставаше да се сглоби само последната. Близо час наблюдавахме работата на чудовищата и тъкмо се канехме да се върнем назад, за да си починем, когато наоколо затрещяха експлозии. Този път беше наш ред.

Марсианците отвърнаха мигновено. Три от противните създания се насочиха бързо към готовите машини — телата им вероятно бяха посвикнали с новите условия, защото те без особено затруднение се качиха на платформите. Четвъртото продължаваше упорито работата си по последната машина.

Междувременно артилерийските снаряди продължаваха да падат с различна степен на точност; макар че някои от тях вдигнаха облаци пръст и пясък, нито един не попадна вътре в ямата.

Трите бойни машини с марсианските си пилоти на борда изведнъж сякаш оживяха. С невероятна бързина те се издигнаха до пълната си височина от сто стъпки, дългите им крака закрачиха по склона на ямата, докато оръдията вече се въртяха, готови за атака. След не по-малко от тридесет секунди от избухването на първия снаряд край ямата трите бойни машини бяха на път: едната пое на юг, втората — на северозапад, а последната — по посока на втория снаряд.

Последното чудовище работеше бързо върху своята машина; сега само това противно създание стоеше на пътя ни към свободата.

Съвсем наблизко избухна артилерийски снаряд. Въздушната вълна опари лицата ни и ние бързо се свлякохме надолу по коридора.

Когато отново събрах кураж да погледна навън, видях, че необезпокоен от това, което ставаше около него, марсианецът продължаваше да работи. Това наистина беше поведение на войник, който знае, че всеки миг рискува живота си, но готов да посрещне смъртта на поста си, продължава да подготвя контраатаката си.

Изстрелите продължаваха, но без нито едно попадение. Сетне най-неочаквано спряха и ние предположихме, че марсианците са ликвидирали позицията на земните жители.

В последвалата необичайна тишина марсианецът продължаваше своята работа. Най-после приключи. Отвратителното същество се покатери на платформата, издължи краката на машината докрай, след което изви съоръжението на юг и скоро се загуби от погледите ни.

Без да се бавим, използвахме възможността: скочих малко несръчно и тежко долу на песъчливата почва, сетне протегнах ръце и поех Амелия.

Не се огледахме нито наляво, нито надясно, а се закатерихме по стените на ямата; озовали се веднъж горе, поехме на север, посоката, в която нито една от машините не беше тръгнала. Вечерта беше гореща и мрачна, на запад се събираха тежки облаци. Задаваше се буря, но не това беше причината да не се чува нито птича песен, нито шум от движение на някакво животно. Наоколо всичко беше мъртво — почерняло от пожар, навсякъде се виждаха останки от счупени превозни средства и трупове на хора и коне.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА
КАК СЕ СРЕЩНАХМЕ С ФИЛОСОФА

I

На Марс мечтаех за зеленина и диви цветя; по опустошената равнина пред нас се виждаха само овъглени и тлеещи треви и по всички посоки преобладаваше черният цвят. На Марс копнеех да видя и чуя хора от земята; като изключим трупите на нещастниците, поразени от огнения лъч, тук не се виждаше никой. На Марс се задъхвах от разрежения въздух и жадувах за прекрасния въздух на Земята; а сега миризмата на огън и смърт изсушаваше гърлата и задавяше дробовете ни.

Марс беше синоним на пустош и война и така, както ние с Амелия се чувствахме като попарени, когато се озовахме там, по същия начин сега Земята усещаше първите тръпки на смъртоносното докосване на Марс.

II

На юг зад нас, на върха на някакво възвишение, се намираше малко градче, което бойните машини вече бяха успели да атакуват. Огромен облак дим висеше над покривите на сградите му, а тихият вечерен вятър донасяше шум от експлозии и писъци на хора.

На запад в далечината се виждаше бронзовият капак на защитната обвивка на една от марсианските машини, който се въртеше ту наляво, ту надясно, докато огромното съоръжение крачеше между горящи дървета.

Вървахме колкото се може по-бързо, но и двамата бяхме изтощени от трудните часове прекарани в снаряда, където не само че нищо не бяхме яли, но в продължение на два дена и почти не бяхме спали. Ето защо, въпреки необходимостта час по-скоро да избягаме, се придвижвахме бавно. На два пъти се спънах, а и аз, и Амелия усещахме силни бодежи в дробовете.

Уплашени, че ако марсианците ни забележат, ще ни ликвидират като десетките други, бягахме слепешката. Напред ни тласкаше не само инстинктът за самосъхранение; никой от нас не искаше да умира, но бяхме с пълното съзнание, че ние сме единствените, които най-добре познават заплахата, грозяща нашия свят.

Най-сетне стигнахме до общинската земя, откъдето започваше лек наклон и се стигаше до криволичещ между дърветата малък поток. Докоснати от огнения лъч на марсианците, върховете на дърветата бяха почернели, но в подножието им бяха останали няколко стръка трева и цветя.

Хлипаци от страх и изтощение, се строполихме до водата и с пълни шепи загребахме от бистрата течност. Пиехме шумно и на големи глътки. За измъчените ни от горчивата, с метален привкус вода на Марс уста, потокът беше бистър като сълза!

Докато тичахме като обезумели през общинската земя на града, вечерта се превърна в нощ. Буреносните облаци покриваха вече плътно небосклона. Все по-силно ечаха гръмотевици, последвани от ярки светкавици, съвсем скоро бурята щеше да се разрази над главите ни.

Налагаше се да се движим колкото се може по-бързо: намерението ни да предупредим властите се беше превърнало в смисъл на живота ни, макар че надали имаше вече човек, който да не осъзнава, че мощна, разрушителна сила е нахлула в земите на Англия.

Полежахме до потока около десет минути. Обгърнах покровителствено раменете на Амелия и я притиснах мълчаливо до себе си. Мисля че и двамата бяхме твърде потресени от размера на пораженията, за да можем да го изразим с думи. Та нали това беше Англия, страната, която обичахме и за нещастията, на която бяхме станали причина!

Когато се изправихме, забелязахме че пожарите не бяха стихнали, а на запад се бяха появили нови. Къде бяха защитниците на нашия народ? От приземяването на първия снаряд бяха изминали два дни, нима вече той не беше заобиколен от оръдия?

Не се наложи да чакаме дълго за отговор на този въпрос, защото няколко часа след това можахме донякъде да си изясним нещата.

III

Бурята се разрази скоро след като напуснахме временното си убежище. Дъждът се изсипа над главите ни неочаквано обилно. Само за няколко секунди бяхме мокри до кости.

Бях категоричен за това да се скрием и да изчакаме да отmine пороят, но Амелия се изскубна от ръката ми и с танцуваща стъпка се отдалечи. Червените зари на далечните пожари я осветиха с ярко сияние. Мокрите ѝ от дъжда дълги коси полепваха по лицето, а парцаливата риза плътно обгръщаше тялото ѝ. Тя протегна длани към дъжда и отметна кичурите от лицето си. Устата ѝ беше отворена и я чух да се смее високо. Сетне се завъртя и като вдигаше високи пръски вода, зацапа в локвите; грабна ръката ми и ме завъртя весело. Само след миг тя ме зарази с веселото си настроение, дължащо се на приятното докосване на дъждовната вода, и ние запяхме и започнахме да се смеем истерично в потъналата в мрак равнина, напълно отдадени на удоволствието от дъжда.

Пороят намаля, а зачестилите гръмотевици ни накараха да изтрезнеем. Целунах страстно Амелия и продължихме пътя си плътно прегърнати.

Малко след това прекосихме някакъв път, по който не се виждаше никакво движение, и много скоро се озовахме близо до залесено с дървета място. Зад нас, вече на около две мили, ние виждахме че пожарът, обхванал градчето, продължаваше да гори въпреки силния дъжд.

Тъкмо навлязохме между дърветата и Амелия посочи вдясно. Там под прикритието на гората се беше установила малобройна артилерийска батарея и измежду натрупаните допълнително шубраци надничаха дулата на оръдията.

В същия момент, осветени от светкавиците, които с неотслабваща сила прорязваха покритото с облаци небе, бяхме забелязани от войниците и към нас се насочи един офицер, наметнат с блестящо от дъжда наметало.

Тръгнах насреща му. В тъмнината не можех да видя лицето му, а и шапката му беше нахлупена ниско над очите, вероятно за да го предпази от дъжда. Зад него стояха двама войници, които почти не ни погледнаха, отпразвили погледи някъде зад гърбовете ни.

— Вие ли сте командирът? — попитах аз.

— Да, сър. От Уокинг ли пристигате?

— Това е градът на хълма, така ли?

Той потвърди:

— Лоша им е работата, сър. Сигурно има много жертви.

— Знаете ли какво представлява врагът? — попитах аз.

— Чух някакви слухове.

— Това не са обикновени нападатели — побързах да кажа аз и усетих, че повишавам глас. — Трябва да унищожите тяхната яма веднага.

— Вече получих заповед какво да правя — заяви той и в този миг светлината на три поредни светкавици освети околността, едва сега можах да видя лицето му. Той беше между двадесет и тридесет години, а чертите на лицето му бяха така чисти и правилни и толкова неочаквано човешки, че за миг застинах от удивление. Светлината беше осветила и нас с Амелия, така че той също ни бе видял добре и бе забелязал окаения ни вид. След миг мъжът продължи: — Моите хора са чули някакви слухове, че това са хора от Марс.

— Не хора — обади се Амелия и пристъпи напред. — Зли, жестоки чудовища.

— Видели ли сте ги, сър? — попита ме офицерът.

— Повече от видял! — опитах се да надвикам аз гръмотевицата. — Идваме от Марс с тях!

Офицерът веднага се извърна и направи знак на войниците:

— Придружете тези двама цивилни до Чъртси Роуд и след това докладвайте.

— Трябва да ме изслушате! — извиках аз на офицера. — Чудовищата трябва да се унищожат при първа възможност.

— Получил съм съвсем ясни заповеди, сър — заяви офицерът и се приготви да се отдалечи. — Батарейта Кардиган е най-добрата част на конната артилерия в британската армия — факт, който дори вие, макар и разстроен, трябва да признаете.

Пристъпих гневно напред, но единият от войниците ме улови. Опитах се да се освободя и извиках:

— Не сме умопобъркани! Длъжен сте да атакувате тяхната яма веднага!

Офицерът ме изгледа съчувствено — очевидно той смяташе че къщата и имуществото ми са били унищожени пред очите ми и в момента съм с помрачено съзнание, — извърна се и като шляпаше в разкаляната почва, тръгна към наредените в права линия палатки.

Войникът, който ме държеше здраво, промърмори:

— Хайде, сър. Тук не е място за цивилни.

Видях, че другият войник е уловил ръката на Амелия и му изкрещях да я пусне. Той ме послуша и като я хванах за ръката, се оставих да ни отведат покрай наредените коне (бедните животни подскачаха и жално цвилеха с лъснали от дъжда кожи) към вътрешността на гората. Повървахме заедно известно време, през което научихме, че частта е пристигнала следобеда на същия ден от казармите Олдършот, но само толкова; след което стигнахме някакъв път.

Войниците ни посочиха пътя за Чъртси и се върнаха при частта си.

— Те може би нямат представа с какво им предстои да се борят — казах аз на Амелия.

Тя обаче беше по-философски настроена от мен:

— Но те знаят за опасността, Едуард. Не можем да им наредим какво да правят. Марсианците ще бъдат задържани на общинската земя.

— Още осем снаряда предстои да се приземят.

— Тогава ще се справят с тях един по един. — Тя улови нежно ръката ми и ние продължихме по пътя към Чъртси. — Струва ми се, че е добре да сме по-внимателни, когато съобщаваме на хората за нашите приключения.

Възприех думите ѝ като лек упрек и се опитах да се защитя:

— Моментът не беше подходящ. Той реши, че съм луд.

— В такъв случай трябва да сме по-спокойни.

— Те знаят, че снарядите са пристигнали от Марс — обадох се аз. — Откъде ли са научили?

— Нямам представа, но в едно съм сигурна, а то е важно и за двама ни. Намираме се в Съри.

— Да бяхме се приземили в океана!

— Ако стигнем Чъртси — продължи тя, без да обръща внимание на моя песимизъм, — ще сме на не повече от дванадесет мили от дома на сър Уилям в Ричмонд!

IV

Още с влизането в Чъртси разбрахме, че целият град е евакуиран. Първият признак за това беше плътно затворената метална врата пред входа за пътници на гарата. Зад нея висеше изписан с тебешир надпис, който гласеше, че влаковете няма да се движат до второ нареждане.

Навлязохме в неосветените улици на града, по които не се виждаше жива душа, а зад нито един от прозорците на сградите не светеше. Стигнахме до Темза, но и тук видяхме само няколко завързани за пристана лодки, които подскачаха по повърхността на реката.

Бурята беше отминала, но продължаваше да вали и ние зъзняхме неудържимо.

— Добре ще е да намерим място, където да си починем — казах аз. — И двамата сме изтощени до смърт.

Амелия кимна унило и се улови по-здраво за ръката ми. Главно заради нея се радвах, че наоколо няма кой да ни види: бързото ни връщане към цивилизацията ми напомни, че в своята разкъсана риза Амелия е почти гола, а и аз не изглеждах по-добре от нея.

Неочаквано Амелия взе решение:

— Я да се вмъкнем в някоя къща. Не можем да спим на открито.

— Но марсианците...

— Това е грижа на войската. Мили мой, трябва да си починем.

Край реката имаше само няколко сгради, които обиколихме подред, но явно евакуацията е била навременна и е протекла без бързане и паника, защото всички те бяха здраво залостени и заключени.

Най-сетне, недалеч от реката попаднахме на къща, един от прозорците на която се отвори още при първото бутване. Веднага се вмъкнах вътре и отидох да отворя вратата на Амелия. Цялата трепереца тя влезе и аз се опитах да я стопля с прегръдката си.

— Свали си ризата — казах аз. — Ще ти потърся някаква дреха.

Оставих я да седи в помещението за миене на съдове до кухнята, където през деня печката е била палена и беше топло. Обиколих стаите

на горния етаж, но за моя изненада всички гардероби бяха празни, та дори и тези в крилото за прислугата. Намерих само няколко одеяла и пешкири и ги свалих долу. Съблякох се и прострях дрехите си заедно с парцаливата риза на Амелия на пръчката пред печката. Докато бях горе, открих, че резервоарът за вода е все още топъл и сгушен в одеялото си, съобщих на Амелия, че сигурно ще може и да се окъпе.

Реакцията ѝ беше така неудържимо радостна, че не ми даде сърце да добавя, че вероятно топлата вода ще стигне за банята на само един от нас.

Докато аз бях на горния етаж за дрехи, Амелия също не си беше губила времето. Тя бе открила в килера малко храна и макар студено всичко ми се стори безкрайно вкусно. Мисля че никога няма да забравя това първо ядене след нашето завръщане на Земята: солено говеждо, сирене, домати и една маруля от градината. Пийнахме дори по чаша вино, което открихме в мазето.

Не посмяхме да палим свещ, защото всички къщи наоколо бяха тъмни и ако случайно някой от марсианците минеше наблизко, веднага щеше да ни открие. Въпреки всичко претърсих отново къщата; този път исках да откроя някакъв вестник или списание, от които да науча какво се е знаело за снарядите, преди марсианците да са напуснали ямата. Всичко в къщата беше така добре прибрано, че не беше останало почти нищо извън шкафовете, и така си останахме неосведомени по този въпрос.

Най-накрая Амелия заяви, че отива да се къпе и след малко чух как водата започна да тече. Скоро след това тя отново се появи:

— Свикнах да разделям с теб почти всичко, Едуард — започна тя, — а струва ми се, че не си по-чист от мен.

Изтегнати във вдигащата пара вода, отпуснати за първи път от мига, в който се измъкнахме от ямата, забелязахме зелената светлина, придружаваща приземяването на третия снаряд на няколко мили на юг.

V

Толкова бяхме изтощени, че на следващата сутрин спахме до неприлично късен час; срещата с артилеристите предишната нощ ни беше вдъхнала известна сигурност, а уморените ни тела копнееха за почивка. Първата ми мисъл, щом отворих очи, съвсем не беше свързана с марсианците, а погледнах часовника си, който вечерта бях сверил с часовника в гостната, и видях, че е станало единадесет и половина. До мен Амелия продължаваше да спи и когато посегнах да я събудя, за първи път от толкова време насам ме обзе чувство на неудобство от свободата, с която се държахме един към друг. Тя бе естествен резултат от условията, при които бяхме поставени на Марс, там отношенията ни бяха като между съпрузи, което за мен беше голямо удоволствие, а знаех, че и за Амелия също; обстановката, която познавахме от толкова години, приятната вила край тихия крайречен град, всичко това ми напомняше, че ние отново се намираме в нашия свят. Скоро щяхме да стигнем до места, където нашествието на марсианците нямаше да има значение и щяхме да сме принудени да спазваме нормите на поведение на своята страна. Онова, което се беше случило между нас, преди да заспим, беше неприлично за сегашното ни обкръжение.

Отвъд стените на къщата цареше тишина. Чуваха се само птичи песни и триенето на бордовете на лодките, завързани за пристана... никакъв шум от колелета, от човешки стъпки или тропот на копита.

— Амелия — повиках я аз тихо. — Ако искаме да стигнем до Ричмонд, трябва да тръгваме.

Тя се събуди и постояхме прегърнати няколко секунди.

— Едуард... какъв е този шум? — попита тя.

Лежахме, без да мърдаме, и аз също чух онова, което беше привлякло вниманието ѝ. Сякаш някой влачеше голяма тежест... доловихме шумолене на клони и листа, стържене на ситни камъни, заглушавани от време на време от силно триене на метал в метал.

Замръзнах от ужас, миг по-късно, отърсил се от вцепенението скочих от леглото. Изтичах до прозореца и забравил всякаква

предпазливост, дръпнах пердето. Сред нахлулата слънчева светлина зърнах сегментите на металните крака на бойна машина! Онемял от страх, гледах зеленикавия дим, който излизаше при движението на краката.

Амелия също ги беше видяла и седеше в леглото, притиснала чаршафите до тялото си.

Ужасен от факта, че сме загубили страшно много време, бързо се върнах при нея.

— Трябва веднага да тръгваме.

— А този отвън? — попита Амелия. — Накъде отиде?

Тя се измъкна от леглото и ние тихо се качихме на горния етаж, за да потърсим стая, чиито прозорци да гледат към отсрещната страна. Влязохме в една, която, съдейки по разпилените по пода играчки, беше детска. Надникнахме зад полуоткрехнатите пердета към брега на реката.

Пред нас изникнаха три бойни машини. Платформите не бяха издигнати до максимална височина, не се виждаха и оръдията им. Затова пък зад всяка платформа беше закачено нещо подобно на грамадна мрежа, във всяка от които бяха нахвърляни отпуснатите тела на човешки същества, поразени от електрическият ток на подрънкващите метални пипала. В мрежата на най-близката до нас платформа имаше седем или осем души, останали така, както са били пуснати.

Видяхме объркани как металните пипала на едната от машините се плъзнаха вътре в близката къща... след около тридесет секунди се измъкнаха, здраво вкопчили отпуснатото тяло на малко момиченце.

Амелия скри лицето си с ръце и се извърна.

Стоях пред прозореца още десет минути, неспособен да се поместя от страх, че са ме забелязали. Скоро се появи и четвърта машина, натоварена с трофеи от човешки тела. Зад мен, отпуснала се на детското легло, Амелия тихо хълцаше.

— Къде е войската? — отново и отново тихо повтарях аз. Не можех да се примиря с мисълта, че подобно зверство остава ненаказано. Нима артилерийската част, която бяхме видели предишната нощ, беше позволила на машините да минат необезпокоявани? Или може би чудовищата бяха победили в боя?

За мой и на Амелия късмет, изглежда, претърсването беше към своя край, защото машините се събраха и пилотите им нещо се съвещаваха. Изневиделица отнякъде се появи ниска многокрака кола и безчувствените тела от мрежите бяха прехвърлени върху нейната платформа.

Предчувствах, че предстоят нови действия и помолих Амелия да слезе долу за дрехите ни. Тя се върна почти веднага. Щом се облякох, оставих Амелия на пост и от стая в стая надничах през прозорците, за да се уверя, че в околността няма други бойни машини. Успях да видя само една, на миля от нас в югоизточна посока.

Чух, че Амелия ме вика, и побързах да се върна при нея: четирите машини се отдалечаваха от нас, като крачеха бавно на запад. Платформите бяха все така ниско, а оръдията — все така скрити.

— Сега е моментът — казах аз. — Можем да се качим на някоя от лодките и да тръгнем за Ричмонд.

— Не е ли опасно?

— Не е по-опасно от който и да е друг момент. Не бива да изпускаме тази възможност. Ще можем да наблюдаваме постоянно и при поява на марсианците ще се скрием на единия от двата бряга.

Амелия се колебаеше, но не възрази повече.

Въпреки страхотната анархия, която цареше наоколо, у нас все още се беше запазило чувството на приличие и не напуснахме къщата, докато Амелия не написа кратка бележка на стопаните на къщата, с която се извиняваше, че сме влезли без разрешение, и обещавахе в най-скоро време да заплатим изядената храна.

VI

Бурята от предишния ден беше отминала и сега навън беше слънчево, горещо и спокойно. Без да се бавим, се спуснахме към реката на един от дървените пристани, където бяха завързани няколко лодки. Избрах тази, която ми се видя най-здрава и в същото време не много тежка. Помогнах на Амелия да влезе вътре, качих се след нея и веднага отблъснах лодката.

От бойните машини нямаше и следа, но аз насочих лодката към отсрещния, северния бряг, където на много места плачущите върби скриваха брега.

Не бях гребал повече от две минути, когато съвсем близо до нас избухнаха няколко снаряда и ни хвърлиха в нова тревога. Вдигнах греблата и се огледах.

— Амелия, наведи се! — извиках аз, когато над покривите на Чъртси забелязах да стърчат четирите бойни машини, които се връщаха обратно. Сега лъскавите гиганти бяха издигнали платформите си докрай, а огнедишащите им оръдия войнствено стърчаха напред. От всички страни на кулите експлодираха артилерийски снаряди, но доколкото можех да видя, без да им причинят дори драскотина.

Амелия се беше проснала на дъното на лодката и бавно допълзя до мен. Сграбчи краката ми и ги стисна така силно, сякаш от това зависеше марсианците да се отдалечат. Наблюдавахме как пилотите на машините промениха рязко курса и се насочиха към позициите на войската на северния бряг срещу Чъртси. Нашествениците се движеха с удивителна скорост. Стигнаха реката и без да се поколебаят дори за миг, нагазиха във водата, вдигайки високи пръски вода. През цялото време огнените им лъчи струяха напред и скоро стрелбата на защитниците съвсем престана.

В същия момент Амелия посочи на изток. Там, близо до Уейбридж, се намираше петата бойна машина — онази, която бях зърнал през прозореца на къщата, — тя стреляше към реката, без да спира. Вниманието на артилеристите, разположени край Шепъртън, беше насочено сега към нея и край блестящата ѝ метална платформа

летяха огнените кълба на експлодиращи снаряди. Никое от тях обаче не попадеше в целта и огненият лъч на марсианеца сновеше необезпокояван насам-натам. В един миг той докосна част от сградите на Уейбридж и те моментално избухнаха в пламъци.

Сетне настъпи момент, в който нашата войска има, макар и краткотраен, успех. Един от снарядите успя да стигне целта си и избухналата с неочаквана сила платформа се разлетя на парчета. Без да спират и сякаш оживели, краката на машината и останалата част от платформата продължаваха да препускат и да се полюшват още известно време. Няколко секунди по-късно се блъснаха в кулата на издигащата се надблизо черква край Шепъртън, олюляха се и паднаха в реката. Щом се допря до водата, оръдието експлодира и над него се издигна огромен облак от водни капки и пара.

Всичко това се разви за по-малко от минута; скоростта, с която марсианците воюваха, създаваше илюзията за тяхната непобедимост.

Преди да имаме време да съберем мислите си, четирите бойни машини, накарали батареята на Чъртси да замлъкне, се спуснаха да помогнат на падналия си другар. Забелязахме ги едва когато със силно свистене от потапянето на нагорещените им части във водата закрачиха в реката към нас. Нямаше никакво време да мислим за бягство или къде да се скрием; бяхме така ужасени, че докато успеем да реагираме, марсианците се оказаха вече на няколко крачки от нас. За наш голям късмет те нямаха нито време, нито настроение за нас, занимаваха ги по-важни неща. Огнените лъчи на оръдията им неспирно светеха на фона на непрестанното, но безрезултатно чаткане на артилерийската канонада, разнасяща се откъм Шепъртън.

След това пред очите ни се разриха събития, които ми се искаше никога да не бях виждал. Злобата на нашествениците от Марс рядко се беше проявявала така красноречиво.

Една от машините им се насочи към позициите на защитниците при Шепъртън и необезпокоявана от снарядите, които избухваха край платформата, с дълъг продължителен откос на огнения си лъч накара оръдията да замлъкнат завинаги. Друга машина се зае със систематичното унищожаване на града. Останалите две, застанали сред множеството малки острови, там, където Уей се вливаше в Темза, се бяха заели да се справят с Уейбридж. Хора и предмети падаха

покосени и над зелените ливади на Съри трещяха експлозия след експлозия, придружени от предсмъртните викове на жертвите.

Щом марсианците приключиха със зловобната си задача, наоколо отново се възцари тишина... но не и спокойствие. Уейбридж гореше, гореше и Шепъртън. Облаците пара, които се вдигаха над реката, се срещаха и сливаха с дима от градчетата в огромен стълб, извисил се нагоре към безоблачната синева на небето.

Несмутени от по-нататъшни атаки, марсианците прибраха оръдията си и се събраха край реката, там, където беше загинала бойната машина. Платформите се въртяха на всички посоки, отразявайки ярката слънчева светлина.

VII

През всичкото това време ние с Амелия бяхме така завладени от събитията, на които станахме свидетели, че не забелязахме, че течението продължава да влачи лодката ни надолу по реката. Амелия стоеше все така свита на дъното, а аз не бях успял да се поместя от дървената седалка.

Погледнах я и с глас, чиято дрезгавост издаваше изживяния ужас, казах:

— Ако по това, което видяхме, може да се съди за мощта им, то марсианците непременно ще завладеят света.

— Не можем да стоим настрана и да наблюдаваме как това ще се изпълни.

— И какво предлагаш?

— Трябва да стигнем Ричмонд — каза тя. — Сър Уилям непременно ще измисли някакъв начин да се справи.

— Тогава да продължаваме да гребем.

В страхотното си объркване съвсем не взех пред вид факта, че в този момент между нас и Ричмонд се намираха четири бойни машини, улових греблата и отново ги спуснах във водата. След първия удар зад гърба ми се разнесе силен плясък на вода и Амелия изпищя:

— Идват насам!

Пуснах отново греблата и те цопнаха във водата.

— Лежи мирно! — извиках й аз и подчинявайки се на собствената си команда, се проснах върху седалката в извънредно неудобно положение. Чувах само шумното движение на машините във водата. Лодката ни беше се изнесла почти в центъра на реката и се движеше точно срещу тях.

Наредени една до друга в редица, четирите машини напредваха бързо и аз ги виждах отдолу нагоре. Останките от пострадалата машина бяха вдигнати и сега те ги носеха обратно към мястото, откъдето бяха тръгнали. За част от секундата зърнах разкъсаната от експлозията платформа, по която личаха следи от кръв. Не мога да кажа, че изпитах голямо задоволство от смъртта на чудовището,

защото какво беше тя в сравнение с разрушаването на два града и убийството на безброй много хора?

Ако пилотите на машините бяха решили да ни убият, за нас нямаше никакъв изход, но и този път се отървахме благодарение на тяхната заетост с други проблеми. Победата над злочестите градове беше достатъчно красноречива, та такива случайно оцелели пътници като нас да имат някакво значение. Минаха край нас с главозамайваща скорост и почти ни покриха с облака от водни капки, който вдигаха, докато газеха шумно в реката. Единият от краката стъпи на около три ярда от борда на лодката и веднага мощна струя вода ни заля от краката до главата. Малкият плавателен съд се завъртя, залюля се и загреба такова огромно количество вода, че имах чувството, че положително ще потънем.

След не повече от няколко секунди машините отминаха, оставяйки ни почти потопени от тежестта на водата да се люлеем върху развълнуваната повърхност на реката.

VIII

Необходими ни бяха няколко минути, докато успеем да уловим отново греблата и да изгребем поне толкова вода, че да стане лодката отново маневрена. През това време машините вече бяха се отдалечили и вероятно отиваха към своята яма наскрединската земя на Уокинг.

Разтреперан от твърде дълго продължилия инцидент, се залових за греблата и скоро отминахме изпепелените останки на Уейбридж.

Може би някои от жителите бяха оцелели, но ние не забелязахме никакви хора. Нападението на марсианците беше заварило натоварения с пътници ферибот по средата на курса му от единия до другия бряг на Темза и сега той се носеше по повърхността с обърнато нагоре дъно. Градът беше в пламъци и само няколко сгради бяха останали незасегнати от жестоката атака. Картината пред нас беше сякаш от някакъв кошмарен сън, защото когато един град гори и никой не прави дори опит да потуши пожара, той прилича на огромна жертвена молада.

Във водата плуваха труповете на много хора, които вероятно са смятали, че ще намерят тук убежище. Марсианците отново бяха проявили жестоката си изобретателност и насочвайки дулата на огнедишащите оръдия към водата, бяха я загрели до температура на кипене. От повърхността все още се вдигаше пара и тук-там се пукаха мехури; Амелия я докосна с пръст, но бързо се дръпна. Кожата на много от телата край нас се отличаваше с яркочервения си цвят, което говореше, че са били буквално сварени. Облаците пара ни спестиха до голяма степен ужаса на жестоката гледка.

С известно облекчение взехме завоя на реката, но с това страданията ни не свършиха, сега пред нас се разкри гледката на разрушения Шепъртън. По настояване на Амелия загребах по-бързо и скоро отминахме най-драматичната част от картината.

Бързо се уморявах и след следващия завой намалих скоростта. И двамата бяхме страшно измъчени от преживяното, ето защо отклоних лодката към единия от двата бряга. Слязохме и като замаяни седнахме на земята. Няма да разказвам какво се случи между нас после, и без

това измъчените ни мозъци се раздираха от съзнанието за нашето участие в трагедията, сполетяла Англия.

Изминаха близо два часа, докато дойдем на себе си, време, през което решението ни да вземем дейно участие в борбата с чудовищата се затвърди окончателно. Така че с подновено чувство за необходимостта от бързата ни намеса се качихме отново в лодката. Сър Уилям Рейнолдс положително щеше да е в състояние да измисли нещо по-добро от стратегията на войската.

В тази част на Темза за събитията напомняха само плаващите по повърхността на водата отломки, но това, което вече бяхме видели, беше живо в съзнанието ни. От момента на марсианското нашествие не бяхме срещнали жива душа и дори сега единственото движение беше виенето на дима нагоре.

След почивката силите ми се бяха възвърнали и се заех с гребането с подновена енергия, правех дълги, спокойни загребвания.

Въпреки преживяното не можех да остана сляп за чудесното време, за което толкова бях мечтал на Марс. Бризът милваше лицата ни, а слънцето грееше топло. Зелените треви и дървета бяха истинска радост за очите, по пътя чувахме гласовете на птиците и жуженето на насекомите. Всичко това и ритмичните удари с греблата повъзвърнаха нормалния ход на мислите ми.

Дали след демонстрацията на превъзходството си марсианците щяха да се ограничат само със затвърдяване на завоюваните позиции? Ако беше така, колко ли време щеше да е необходимо на военните да променят и подобрят стратегията си спрямо врага? Като изключим трите артилерийски батареи, които бяхме видели или чули, от военните части на нашата армия нямаше и следа.

След това чувствах, че имаме нужда да се приспособим към съществуващите обстоятелства. Ние с Амелия продължавахме в известен смисъл да живеем като в снаряда — действията и мислите ни се ръководеха от поведението на чудовищата. Сега обаче се намирахме на собствена територия, където градовете, районите и техните имена ни бяха познати; където дните се събираха в седмици, внасящи ред в живота на всеки човек. Вече знаехме къде сме се приземили и виждахме, че Англия се радва на чудесно топло лято, знаехме че след него ще настъпят и други сезони, но няхаме представа кой ден на седмицата е, нито кой месец.

Ето какви проблеми, наглед твърде обикновени, разбира се, ме занимаваха, докато взимахме завоя непосредствено преди моста при Уолтън на Темза. Именно тук видяхме и първия жив човек за този ден: млад мъж с тъмен жакет. Той седеше сред тръстиките до самата вода и гледаше унило над реката.

Показах го на Амелия и промених курса към него.

Когато приближихме, забелязах, че е свещеник. Изглеждаше много млад — тънък, с гъсти къдрави коси, приплескани отгоре на главата. Едва сега забелязахме, че до него на земята лежеше човек. Добре сложеното му голо от кръста нагоре тяло беше покрито с речна кал.

Все още замислен върху обикновените въпроси от преди малко, щом приближихме човека достатъчно, та да ме чуе, извиках:

— Сър, какъв ден сме днес?

Свещеникът втренчи поглед в нас, сетне, като се олюляваше, се изправи. Съдейки по непрестанно мърдащите му ръце, които шареха безспир по разкъсания плат на жакета, разбрах, че той все още не може да се съвземе от силните преживявания. Погледът му беше празен и неспокоен.

— Денят на Страшния съд, деца мои.

Амелия не можеше да откъсне поглед от проснатия на земята мъж и попита:

— Отче, жив ли е този човек?

Отговор не последва, защото свещеникът се беше извърнал от нас. Понечи да си тръгне, след това се обърна отново.

— Имате ли нужда от помощ, отче? — попита пак Амелия.

— Кой може да помогне, когато над нас се изсипва божият гняв?

— Едуард... гребите към брега.

— Но с какво можем да помогнем ние — възразих аз.

Въпреки това натиснах греблата и скоро дъното на лодката застърга по брега. Свещеникът ни наблюдаваше, когато се наведохме над проснатия на земята човек. Веднага разбрахме, че не е мъртъв, дори не беше в безсъзнание, а само се въртеше неспокойно, сякаш беше изпаднал в делириум.

— Вода... имате ли вода? — попита той с напуканите си и изсъхнали устни. Забелязах, че кожата му е леко зачервена, сякаш е бил в реката, когато марсианците са нагорещили водата.

— Не сте ли му дали да пие? — попитах свещеника.

— Той непрестанно ми иска, но реката пред нас е река от кръв.

Погледнах Амелия и по лицето ѝ прочетох, че нейното мнение за бедния свещеник съвпада с моето.

— Амелия — казах ѝ аз тихо, — виж дали не можеш да намериш нещо, с което да донесеш вода.

Обърнах се отново към бълнуващия мъж и като не знаех какво друго да сторя, за да му помогна, го плеснах леко по лицето. Това като че го стресна и извади от бълнуването, защото той седна и тръсна глава.

Амелия беше открила захвърлена на брега бутилка, донесе я и я подаде на мъжа. Той я прие с благодарност и отпи няколко големи глътки. Очевидно дошъл на себе си, мъжът отправи пронизващия си поглед към свещеника.

Той беше видял как помогнахме на другия и това като че го разстрои. Загледа се през ливадите към далечната порутена кула на черквата в Шепъртън.

След малко се обади:

— Какво значи това? Всички плодове на нашия труд са разрушени. Отмъщение на всевишния, който отведе чадата. Димът от пожара вечно ще се издига...

След тези тайнствени думи той с решителни крачки тръгна сред избуялата трева и скоро се загуби от очите ни.

Мъжът до нас се закашля, след което промълви:

— Просто не зная как да ви благодаря. Мислех, че вече умирам.

— Свещеникът с вас ли беше?

Той поклати леко глава:

— Никога не съм го виждал преди.

— Чувствате ли се достатъчно добре, за да се движите? — попита Амелия.

— Мисля, че да. Не съм пострадал, но едвам се отървах.

— В Уейбридж ли бяхте? — попитах го аз.

— В центъра на събитията. Тези марсианци не знаят нито милост, нито съжаление...

— Откъде знаете, че са от Марс? — възкликнах аз, искрено заинтригуван, както когато чух за слуховете, които се носеха между войниците.

— Това е добре известно. Изстрелването на снарядите беше наблюдавано от много хора. Имах късмет да наблюдавам едно от тях с телескопа в Отършоу.

— Вие астроном ли сте? — попита Амелия.

— Не, не съм, но се познавам с много учени. Моето призвание има по-философски характер. — При тези думи той замълча и поглеждайки се изведнъж, ужасно се притесни. — Уважаема госпожо — обърна се той към Амелия, — моля да ме извините за вида ми.

— Ние самите не сме облечени по-добре — отвърна тя и не беше много далеч от истината.

— Вие също ли идвате от разгара на битката?

— В известен смисъл — да — отвърнах аз. — Сър, надявам се, че няма да откажете да дойдете с нас? С лодка сме и сме се отправили към Ричмонд, където се надяваме да намерим убежище.

— Много съм ви благодарен — отговори мъжът, — но аз самият трябва да стигна до Ледърхед, където оставих съпругата си.

Опитах се да си представя разположението на двата града. Ледърхед се намираще на много мили южно от нас.

— Вижте, жител съм на Уокинг, но преди марсианците да нападнат, успях да преместя жена си на по-безопасно място. Наложих се да се върна в Уокинг, а сега се опитвам да стигна при нея. Имах възможност на собствения си гръб да се уверя, че територията отгук до Ледърхед е във властта на противните създания.

— В такъв случай, щом жена ви е в безопасност, не би ли било по-разумно да дойдете с нас, докато войската се справи с врага?

Явно мъжът се колебаеше, защото от Ричмонд ни дележа само няколко мили. Известно време не се решаваше, но на края кимна:

— Щом гребете, ще имате нужда от още един чифт ръце. Ще се радвам, ако ви бъда от полза. Но преди това бих искал да се поизмия.

Той слезе до водата и като загребваше с ръце, изми голяма част от следите, оставени от дима и речната тиня. Сетне прокара ръка през косите си и помогна на Амелия да влезе отново в лодката.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА НАДОЛУ ПО РЕКАТА

I

От момента, в който се качи в лодката, пролича, че нашият нов приятел беше човек с добро възпитание. Не искаше и да чуе аз да остана на греблата и настоя да гребем поне известно време, докато ние с Амелия седим на кърмата.

— Налага се да бъдем нащрек — заяви той, — всеки миг онези дяволи може да се появят отново. Ще се редуваме на греблата и тримата ще си отваряме добре очите.

Известно време имах чувството, че очевидното бездействие на марсианците е само временно, а това че спътниците ми споделяха моите мисли, ме успокояваше. Ето защо трябваше да използваме колкото се може по-добре това временно затишие в тяхната акция.

Макар всичко да изглеждаше спокойно, непрестанно се оглеждах за триножниците на бойните машини, докато вниманието на Амелия беше насочено в съвсем друга посока. Тя така старателно разглеждаше лицето на новия ни познaйник, че дори ми се стори малко неприлично.

Най на края каза:

— Сър, мога ли да ви попитам дали сте били някога в Рейнолдс Хаус в Ричмонд?

Мъжът я погледна с видима изненада, но веднага отвърна:

— Бил съм наистина, но твърде отдавна.

— В такъв случай сигурно познавате сър Уилям Рейнолдс?

— Никога не сме били много близки приятели, защото, боя се, той не беше човек, който можеше да поддържа близко приятелство с когото и да било, но посещавахме един и същи клуб в Сейнт Джеймс и имахме обичай от време на време да споделяме някои мисли.

Амелия сбърчи чело, очевидно се напругаше да си спомни нещо.

— Сигурна съм, че съм ви виждала и преди.

Нашият приятел задържа греблата над водата.

— Велики боже! — извика той. — Да не сте бившата секретарка на сър Уилям?

— Да, това съм аз. А вие, струва ми се, се казвате мистър Уелс, нали?

— Точно така — отвърна той сериозно. — Ако не се лъжа, вие сте мис Фицгибън.

Амелия веднага потвърди, след което възкликна:

— Какво удивително съвпадение!

Мистър Уелс любезно ме попита за името ми и аз се представих. Протегнах ръка и се здрависахме.

— Много ми е приятно, мистър Търнбул.

Слънчевата светлина блесна в очите му и те се оказаха изненадващо сини; на фона на измъченото му и разтревожено лице те грееха като вдъхващи надежда сигнални светлини и усетих как в мен се надигна топло чувство на доверие към този човек.

Амелия още не можеше да се успокои от вълнението.

— Тръгнали сме към Рейнолдс Хаус — обади се пак тя. — Смятаме, че сър Уилям е един от малкото хора, които ще успеят да се справят с грозящата опасност.

Мистър Уелс смръщи вежди и се залови отново с греблата.

След малко каза:

— По всичко личи, че не сте се виждали скоро със сър Уилям.

Амелия ме погледна и схванах, че тя се колебае какво да отговори.

— Да, сър, от май 1893 година — побързах да отговоря вместо нея.

— Това е времето, когато за последен път го видях и аз, и всички останали. Щом сте работили за него, положително знаете.

— През същия този месец май престанах да работя там. Да не би да искате да кажете, че след това е починал?

Последното беше някакво почти невероятно предположение, но мистър Уелс побърза да обясни.

— Мисля, че сър Уилям не е мъртъв. Отиде в бъдещето със своята дяволска Машина на времето и макар че след първото си пътешествие се върна, след второто отпътуване никой не го видя.

— Сигурен ли сте? — попита Амелия.

— Имах честта да издам мемоарите му — отговори мистър Уелс, — така както той сам ми ги беше диктувал.

II

Докато гребяхме по течението на реката, мистър Уелс ни разказа всичко, което беше известно за съдбата на сър Уилям. За нас не беше безинтересно да научим, че повечето от предположенията ни се бяха оказали верни.

Изглежда, след като ни беше запратила твърде безцеремонно сред червените растения на Марс, Машината се беше върнала в Ричмонд невредима. Мистър Уелс не можеше да знае за нашата злополука, но от разказа му за по-нататъшните опити на сър Уилям схванахме, че никой не беше разбрал, че Машината е липсвала за известно време.

От думите на мистър Уелс стана ясно, че сър Уилям е бил много по-смел от нас и е предприел пътуване в дори по-далечно бъдеще. Там станал свидетел на множество необичайни събития (мистър Уелс обеща да ни покаже копие от неговия разказ, тъй като историята била твърде дълга), върнал се да разкаже видяното и много скоро след това се отправил на ново пътешествие в бъдещето. Този път не се върнал.

Помислих си, че сър Уилям може би е преживял подобно на нашето премеждие с Машината и попитах:

— Машината на времето се върна празна, нали?

— Оттогава никой не е видял нито Машината, нито сър Уилям.

— В такъв случай не можем да се видим с него.

— Освен ако имате втора Машина на времето.

В този момент минавахме край Уолтън на Темза и забелязахме, че в града цари голямо оживление. Няколко оръдия трополяха надолу по извиващия край реката път по посока на Уейбридж, а изпод копитата на теглещите ги коне се вдигаха бели облачета прах. Стотици хора на коне или пеша бързо се изтегляха по пътя за Лондон. Няколко големи лодки, пренасящи пътници за Сънбъри на отсрещния бряг, бяха задръстили реката и трябваше да лавираме внимателно, докато се измъкнем. По протежението на северния бряг личаха следи от военна подготовка и отряди войници маршируваха на запад. По ливадите източно от Халифорд заемаха позиции артилерийски части.

Движението, царящо край двата бряга, отвлече вниманието ни от разговора за сър Уилям и докато отминахме Уолтън, мълчахме. Мистър Уелс видимо се умори и аз заех неговото място.

Ритмичното физическо усилие върна мислите ми към предишния им равномерен ход, на който се радвах, преди да срещнем мистър Уелс и помощника на енорийския свещеник.

До този момент не се бях замислял защо така твърдо сме решили на всяка цена да стигнем дома на сър Уилям. Споменаването на Машината на времето от мистър Уелс като че изясни причината; някак инстинктивно стигнах до мисълта, че Машината може да бъде използвана срещу марсианците. Та нали в крайна сметка благодарение на нея бяхме стигнали до Марс, а необикновеното ѝ свойство да се движи в пространството и времето положително надминаваше и най-съвършените технически достижения на марсианците.

Щом Машината на времето вече я нямаше, налагаше се да се простим с подобна идея. И въпреки всичко упорито се стремяхме към Ричмонд, защото, разположен уединено отгатък хребета на хълма, домът на сър Уилям щеше да бъде възможно най-добро скривалище от марсианците.

Седнал срещу Амелия, забелязах, че тя също е потънала в мисли и се питах дали не е стигнала до заключение подобно на моето.

Най на края, за да не се чувства мистър Уелс изолиран, го попитах:

— Сър, имате ли представа какви са плановете на армията?

— Зная почти толкова, колкото и вие. Военните бяха съвършено неподготвени. Дори след първоначалните действия на нашествениците никой от управляващите не искаше да погледне сериозно на нападението.

— Долавям известен укор в думите ви.

— Точно така — потвърди мистър Уелс. — От няколко седмици на всички е известно, че марсианците изпращат свой отряд, който ще извърши нападение. Както вече ви казах, десетки учени бяха наблюдавали изстрелването на снарядите. Предупреждения за заплахата се появиха в научните и в популярните издания и въпреки това, дори след кацането на първия снаряд властите не можеха да решат дали се налага да предприемат някакви предохранителни мерки.

— Искате да кажете, че никой не се е отнесъл сериозно към предупрежденията — попита Амелия.

— Сметнаха ги за плод на желанието на някои хора да предизвикат сензация въпреки известията за първите смъртни случаи. Първият цилиндър се приземи на не повече от миля от моя дом. Това беше на 19-и, някъде около полунощ, веднага на следващата сутрин с още цяла тълпа любопитни отидох да го разгледам и макар че беше съвсем ясно, че вътре има някой, вестниците отказаха да публикуват съобщения, по-дълги от няколко реда. И те се появиха благодарение на моите усилия, защото освен с литературна дейност понякога се занимавам с писане на материали с научен характер, а известно е колко предпазливи са в редакциите, когато стане дума за научни открития. Що се отнася до армията, в първите 24 часа след пристигането на снаряда не беше предприето абсолютно нищо, време, през което чудовищата излязоха и заеха позиции.

— В историята на армията — обадих се аз все още с чувството, че мое задължение беше да предупредя властите — подобно нападение не е известно, нали?

— Положително — съгласи се мистър Уелс. — Но и след кацането на втория цилиндър от наша страна все още не беше даден нито един изстрел. Колко снаряда още трябваше да се приземят, за да се осъзнае сериозността на положението.

— Струва ми се, сега вече са наясно с опасността — казах аз и посочих с глава друго артилерийско укрепление на брега на реката. Единият от войниците край него извика нещо, но аз продължих да гребя и не му отговорих. Времето беше доста напреднало, но до залез-слънце оставаха близо четири часа.

— Казахте, че сте били при ямата. Видяхте ли неприятеля? — попита Амелия.

— Да — отвърна мистър Уелс и забелязах, че ръцете му треперят. — Тези чудовища са неописуеми.

Изведнъж усетих, че всеки миг Амелия може да започне да разказва за приключенията ни на Марс и смръщих вежди предупредително. Струваше ми се, че поне засега не бива да разкрива нашето участие в нападението.

Ето защо побързах да попитам:

— Вероятно гледката ви е разстроила?

— Изправен бях лице с лице със смъртта. На два пъти успях да се измъкна, и то благодарение на невероятен късмет. — Той поклати глава. — Марсианците ще завладеят света, никой не може да ги унищожи.

— И те са смъртни, сър — обадох се аз. — Могат да бъдат ликвидирани като всеки друг паразит.

— Досега практиката показва друго. Вие имате ли някакви наблюдения?

Припомних си писъците на умиращото в платформата чудовище и противните газове, които изпущаше. Сетих се обаче за предупреждението, което само няколко секунди по-рано бях отправил към Амелия и казах:

— Едно чудовище било убито край Уейбридж.

— Случайно попадение на снаряд. Не можем да разчитаме случайността да спаси света от надвисналата над него опасност.

III

Близко до Хемптън Корт мистър Уелс ме смени на греблата. Намирахме се вече съвсем близо до Ричмонд, но точно тук реката правеше завой на юг, след което отново тръгваше на север, ето защо ни чакаше още доста път. Известно време поспорихме дали не би било по-добре да изоставим лодката и да продължим пеш, но вече се бяхме уверили че пътищата са задръстени от бягащи към Лондон тълпи. Освен нас по реката не се движеше почти никой. Следобедът беше топъл и спокоен, а небето над нас — чисто и синьо.

Тук край двореца Хемптън Корт станахме свидетели на любопитна гледка. Намирахме се на достатъчно разстояние от местата, разрушени от марсианците, та опасността не изглеждаше чак толкова близка, но въпреки това не чак толкова далечна, за да не започне евакуация на жителите. В резултат човек можеше да наблюдава два съвършено противоположни вида настроения. Местните хора, жители на Темза Дитън, Моулзи и Сърбитън напускаха домовете си и насочвани от преуморените от работа полицаи и пожарникари, се отправяха към Лондон.

В същото време пътеките в парка на двореца, който винаги е бил любимо място за разходка на излетници от Лондон, в този чудесен летен следобед бяха пълни с тълпи от хора, дошли да се порадват на меките слънчеви лъчи. Те положително бяха забелязали шума и суетнята наоколо, но явно твърдо бяха решили да не разрешават подобни събития да попречат на приятното им прекарване.

Гарата на Темза Дитън на южния, срещуположен на двореца бряг беше претъпкана с хора и на паважа пред входа се виеше дълга редица от бягащи, които чакаха при първа възможност да се качат на някой влак. И въпреки всичко от вагоните на всяка пристигаща композиция слизаше по някой и друг закъснял любител на летни следобедни разходки.

Колцина от тези млади мъже с елегантни блейзери и девойки, скрити под копринените слънчобрани, щяха да видят някога отново домовете си? За тях ние тримата трябва да сме представлявали странна

гледка: Амелия и аз, облечени все още в изпоцапаните си одежди, а мистър Уелс — гол до кръста. Струва ми се, че денят беше достатъчно необикновен, за да може облеклото ни да направи някому особено впечатление.

IV

Мисля, че приближавахме вече Кингстън на Темза, когато чухме първите изстрели на артилерията и веднага застанахме нащрек. Мистър Уелс загреба по-енергично, а ние с Амелия се извърнахме на запад, за да видим смъртоносните триножници веднага щом се появят.

Засега от тях нямаше и следа, но далечните оръдия не спираха канонадата си. За миг зърнах дори хелиограф, който проблясваше от хълмовете отгатак Ешър и сякаш в отговор някъде пред нас излетя яркочервена сигнална ракета, повлякла след себе си тъмната си димна следа; така или иначе оръдията в непосредствена близост с нас бездействаха.

В Кингстън отново се сменихме на греблата и аз се залових здраво за тях, за да изминем и последния преход до Ричмонд. Бяхме неуморни, изпълнени с желание да завършим най-последното дълго пътешествие. Мистър Уелс се беше настанил на носа на лодката и не обърна внимание върху силния шум, който хората, които прекосяваха Кингстън Бридж, вдигаха. Излетници тук не се виждаха. Струва ми се, че най-сетне опасността беше накарала хората да се приберат по домовете си.

Няколко минути след като отминахме и последната сграда на Кингстън, Амелия протегна ръка и възкликна:

— Едуард! Ричмонд парк! Почти стигнахме.

Хвърлих поглед през рамо и видях красивото възвишение. На самото било на хълма се очертаваха черните силуети на дулата на оръдията, но това ни най-малко не ме изненада.

Марсианците бяха очаквани и този път щяха да срещнат сериозна съпротива.

Натиснах греблата с нови сили, опитвайки се да забравя болките в гърба и ръцете си.

На една миля северно от Кингстън реката извиваше на северозапад и склонът на Ричмонд Хил започна да се отдалечава от нас. Временно се приближавахме към марсианците и отново чухме далечна артилерийска канонада. След няколко минути ѝ отговориха

оръдията от Буши парк. И тримата щяхме да счупим вратовете си да се оглеждаме, но никъде не се виждаше и следа от марсианците. Нервите ни се опънаха докрай при мисълта, че са някъде наблизо, но въпреки това остават невидими за нас.

Отминахме Туикнам, но в града нямаше никакви признаци на евакуация; може би хората бяха напуснали вече домовете си или седяха скрити, с надеждата, че марсианците няма да ги забележат.

Следвайки извивките на реката, се насочихме на изток към Ричмонд; по едно време Амелия се провикна, че е забелязала дим. Обърнахме погледи на югозапад и видяхме как откъм Моулзи се издига стълб черен дим. Артилерията не млъкваше. Марсианците, движещи се бързо в околностите на Съри, представляваха трудна мишена, ето защо градовете, към които приближаваха, оставаха беззащитни.

Не след дълго дим започна да се издига и над Кингстън, Сърбитън и Ешър. Скоро след тях и над Туикнам... на края забелязахме и един от мародерите. Движеше се бързо по улиците на Туикнам на не повече от миля от нас. Виждахме как огненият лъч на оръдието му сари необезпокояван на всички страни, а в същото време артилерийските снаряди безуспешно се опитваха да уцелят врага и попадаха винаги на не по-малко от стотина стъпки от хищната машина.

Появи се и втори марсиански триножник, който крачеше бързо по посока на Хаунслоу. След него — трети, на юг по посока на горещия Кингстън.

— Едуард, мили... бързай! Още малко и ще ни стигнат!

— Не мога по-бързо! — извиках аз и вече се питах дали не е време да приближим брега.

Мистър Уелс се добра до мен и се настани на седалката до едното от греблата. Улови го и само след миг установихме бърз синхрон.

За щастие в момента марсианците не се интересуваха много какво става в реката. Основната им цел бяха градовете и артилерийските позиции. Съдейки по неспирните експлозии край нас, разбрах че по-отдалечените от нас оръдия отдавна са замлъкнали. Едва тогава до нас стигна звукът, който винаги ме хвърляше в най-голяма тревога. Жителят на Марс, който водеше машината си към Кингстън, нададе рев... който лекият бриз довя до нас. Марсианецът от Туикнам

го поде и скоро от всички посоки се разнесоха гласовете и на останалите. Тук, на Земята, техният вой звучеше по-гърлено и проточено... така или иначе съмнение нямаше — това бяха жестоките провлачени сирени на марсианци, които искат храна.

V

Най-сетне зърнахме пред нас гъсто обраслия с дървета склон на Ричмонд Хил и докато гребяхме с всички сили край зелените ливади, забелязахме белите дървени стени на навеса за лодки в Месум. Спомних си как в деня, когато посетих дома на сър Уилям, бях минал по пътеката край реката и край същия този навес... но тогава по алеите се разхождаха весели тълпи от хора. По всичко личеше, че сега освен нас наоколо няма никой друг и сме сами с препускащите бойни машини и стрелящата в отговор артилерия.

Посочих пристана на мистър Уелс и загребахме енергично към него. На края до слуха ни стигна така дългоочакваното стържене на дървеното дъно на лодката о каменната настилка и без да се бавя, подадох ръка на Амелия, за да ѝ помогна да излезе на брега. Изчаках мистър Уелс да стъпи на твърда почва и ги последвах. Подета от течението, малката лодка подскочи няколко пъти и се понесе надолу по реката.

И мистър Уелс, и аз бяхме изтощени от гребането, но ни оставаше да изминем последния етап от пътуването — изкачването на склона към дома на сър Уилям. С бързи стъпки се отправихме натам, но Амелия изостана и се спряхме, за да я изчакаме.

През последния час от пътешествието по реката тя не беше много разговорлива, но като ни настигна, попита:

— Казахте, че сте били при ямата на снаряда от Марс край Уокинг, нали мистър Уелс? Какъв ден беше тогава?

— Петък сутрин — отвърна мъжът.

На отвъдния бряг на реката, близо до Туикнам, забелязах как бронзовият капак на защитната обвивка на най-близката бойна машина се извърна към нас. Снаряди на артилерията избухваха край нея.

Много разтревожен се намесих:

— Амелия... можем да говорим и по-късно! Трябва бързо да се скрием!

— Много е важно, Едуард! — прекъсна ме тя и се обърна отново към мистър Уелс. — Казахте също, че е било 19-и, нали?

— Не, 19-и беше в четвъртък. Снарядът се приземи към полунощ.

— Днес видяхме излетници... значи сме неделя... Мистър Уелс, нали сега сме 1903 година?

Мъжът я погледна малко озадачен, но потвърди. Амелия се извърна към мен и ме улови за ръката.

— Едуард, днес е 22-ри! Денят, в който ние с теб пристигнахме! Машината на времето ще бъде в лабораторията.

Тя рязко се обърна и се спусна стремително между дърветата. Затичах след нея, молейки я да спре.

VI

По време на пътуването по реката Амелия си беше отдъхнала и сега пъргаво се катереше нагоре; аз бях значително по-уморен и въпреки че полагах неимоверни усилия да я догоня, все не успявах. Долу край реката се разнесе сирената на марсианеца, след малко и други ѝ запригласяха. Някъде след нас бързаше и мистър Уелс.

Пред мен откъм билото на хълма проехтя командата на офицер... последва мощен залп от оръдията на хълма. Между дърветата пролазиха облаци дим. От различни места по билото загърмяха оръдия и парливият кордитов дим зашипа гърлото ми.

Сред дърветата отпред вече се виждаха кулите на Рейнолдс Хаус.

— Амелия! — изкрещях аз, опитвайки се да надвикам шума. — Скъпа, върни се! Опасно е!

— Машината! Може би ще успеем да заварим Машината на времето.

Виждах я как се спуска сред шубраците и храстите, без да се наведе дори.

— Не! — извиках аз, обзет от отчаяние. — Амелия!

През множеството станали междуременно събития, през привидно изтеклите години и милионите пропътувани мили... пред мен изникна вледеняващият спомен за нашето първо пътуване в 1903 година.

Спомних си артилерийските изстрели, дима, странния вой на сирените, жената, която тичаше през моравата, лицето ѝ притиснато до стъклото, и унищожителния пламък...

Съдбата!

Спуснах се отново след Амелия и я зърнах в мига, в който излизаше от обраслата с бурени морава.

Тя тичаше към стъклената стена на лабораторията — подвижна далечна фигура, на която никой не можеше да помогне, обречена на съдбата, чийто ход така и не можах да променя...

Когато стигнах моравата, неспособен дори да извикам от умора, видях как тя спира пред стъклото и притиска лице о него.

Запрепъвах се след нея... най-после бях зад Амелия, достатъчно близо, за да мога да погледна през рамото ѝ в лабораторията.

Вътре край една от многото пейки беше инсталирано грубо съоръжение, върху което седяха двама младежи. Млад мъж с килната над челото сламена шапка... в чиито прегръдки се беше сгушила красива девойка. Младежът гледаше към нас с широко отворени от изненада очи. В момента, в който младежът, като че да се предпази от нещо ужасно, вдигна ръка, посегнах и улових Амелия.

Зад нас прооча сирената на марсианеца и бронзовият капак на бронята се появи иззад дърветата. Хвърлих се върху Амелия и я блъснах на земята. В същия миг огненият лъч, който се беше насочил към нас, близна моравата и се удари в края на къщата.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

В ОБСАДА

I

Бях се хвърлил върху Амелия с намерението да я закрия с тялото си, но в бързината бях успял само да я съборя на земята и да се просна до нея. Ето защо последвалата миг по-късно експлозия засегна и двама ни. Силна въздушна струя и серия от различни по сила експлозии ни претърколи в градината. Строполихме се безпомощни сред избуялите бурени, а отгоре ни се изсипа истински дъжд от горящи дъски и парчета мазилка.

В последвалата тишина чух сирената на марсианеца, който изглежда се отдалечаваше.

И макар че до нас продължаваха да достигат взривове от близки експлозии, като че ли беше настъпило известно затишие. По едно време дори ми се стори, че чувам скимтене на ранено животно, което престана след един револверен изстрел.

На около десетина стъпки от мен лежеше Амелия и щом дойдох на себе си, запълзях към нея. Силна болка в гърба ме спря и едва тогава разбрах, че дрехата ми гори. Обърнах се веднага по гръб, от което още по-силно ме заболя, но успях бързо да изгася тлеещата тъкан. Стигнах до Амелия и забелязах, че нейните дрехи също горят. Угасих с потупване късите пламъчета и тя застана.

— Ти ли си, Едуард? — промълви тя едва разбираемо.

— Боли ли те?

Тя разтърси глава и когато се опитах да я обърна, с видимо усилие смогна да се изправи. Застана права, но видът ѝ беше плачевен.

— Боже мили! Този път едва се отървахме!

Това беше мистър Уелс. Той се зададе откъм храстите в другия край на моравата и очевидно не беше пострадал, но също като нас беше замаян от ожесточената атака.

— Ранена ли сте, мис Фицгибън? — попита той загрижено.

— Мисля, че не — тръсна глава Амелия. — Само ушите ми глъхнат.

— Това е от детонацията — обадох се аз, защото и моите уши бяха заглъхнали. Точно в този миг чухме, че някой вика зад къщата и

всички се извърнахме нататък.

Появиха се десетина войници, които имаха доста замаян вид. Някакъв офицер се опитваше да ги събере, но след няколко минути объркване те започнаха да гасят огъня под негово ръководство.

— По-добре да отидем да им помогнем — обърнах се аз към мистър Уелс.

Когато отидохме зад къщата, пред нас се разкри картина на големи опустошения. На това място се беше установил артилерийски отряд и очевидно марсианецът се беше целил именно тук. Мерникът му се беше оказал смъртоносно точен и сега пред нас около дълбока яма се въргаляха усукани полустопени метални парчета. С изключение на едното от двете големи колелета на оръдието, изгъркаляло се на около 50-ина ярда встрани, нито една от частите му не беше запазила първоначалната си форма.

По-нататък край едната от постройките в градината стояха завързани няколко коня, а край тях лежаха труповете на още няколко, върху чиито глави конярите не бяха успели да метнат чулове и да ги успокоят.

Тръгнахме направо към офицера.

— Можем ли да ви помогнем с нещо? — попита го мистър Уелс.

— Ваша ли е къщата, сър?

— Не, аз живея тук — отвърна Амелия.

— Но тя е празна.

— Бяхме в чужбина. — Амелия погледна войниците, които напразно се мъчеха да потушат пламъците с платницата си. — В онзи навес там има градински маркуч.

Офицерът веднага се разпореди двама от хората му да намерят маркуча и само след няколко минути той беше изнесен и свързан с чешмата зад къщата. За щастие налягането на водата беше силно и от другия му край веднага бликна мощна струя.

Отстъпихме встрани и наблюдавахме как добре обучените войници разумно и с резултат се бореха с огъня. Насочиха водата към мястото, където той беше най-силен, а останалите продължиха да удрят с платницата.

Офицерът също наблюдаваше и почти без никаква намеса от негова страна пожарът беше овладян.

— Дадохте ли жертви? — попитах го аз.

— За щастие не, сър. Наредиха ни да се оттеглим малко преди атаката, но въпреки всичко успяхме да се прикрием навреме. — Той ми показва няколко дълбоки рова, които пресичаха моравата; те минаваха през мястото, където (преди толкова много време!) бях пил студена лимонада с Амелия.

— Тук ли бяхте разквартирувани? — попитах го аз.

— Да, сър. Не сме повредили нищо, можете да се уверите. Щом съберем нещата си, ще трябва да се оттеглим.

Разбрах, че не спасяването на къщата от пожара е била основната им цел. Имахме истински късмет, че трябваше да спасяват личните си вещи; трудно щяхме да се справим сами с огъня.

След около четвърт час пламъците бяха потушени. Засегнато беше крилото, където спеше прислугата, и две от стаите в приземния етаж бяха станали необитаеми, шестимата артилеристи, настанени там, загубиха всичките си вещи. Горните етажи бяха пострадали само от трусовете и бяха пълни със сажди.

Стаите, намиращи се най-далеч от оръдието, почти не бяха пострадали; в пушалнята например не беше счупено нито едно стъкло. Из цялата къща личаха следи от трусовете при експлозиите на оръдието, стъклата на лабораторията бяха строшени до едно. Храстите и разни други растения в градината горяха, но войниците бързо ги изгасиха.

Щом потушиха напълно огъня, артилеристите събраха остатъка от вещите си, натовариха ги на колата за амуниции и се приготвиха за оттегляне. През цялото това време до нас достигаха отзвуци от далечна стрелба и офицерът ни уведоми, че бърза да се присъедини към своята част в Ричмонд. Извини се за разрушенията, причинени от изстрелите на неговото оръдие, а ние от своя страна му благодарихме за помощта при гасенето на пожара... след това войниците се спуснаха надолу по склона и се отправиха към града.

II

Мистър Уелс заяви, че отива да провери какво е сега местоположението на марсианците и се отправи към билото на хълма. Последвах Амелия в къщата и когато бяхме вече вътре, я взех в прегръдките си и силно я притиснах до себе си; тя сгуши лицето си до моето.

Стояхме така в продължение на няколко минути, без да говорим; на края тя се отдръпна и дълго не можахме да откъснем изпълнените си с любов погледи един от друг. Преминалият пред нас образ на нашето минало има благотворно въздействие; с издрасканото си и наранено лице, с разпрана и обгорена дреха, тази Амелия, която стоеше в момента пред мен, имаше твърде слаба прилика с хубавата и елегантна млада жена, която бях видял, покачена на Машината на времето. В погледа, с който тя сега ме наблюдаваше, прочетох същата истина и за себе си.

— Ти си видял марсианеца от Машината на времето. През всичкото това време си знаел.

— Тогава видях само теб — промълвих аз. — Мислех, че виждам как умираш.

— Затова ли искаше да седнеш на кормилото?

— Не зная. Бях отчаян... Още тогава те обичах...

Амелия ме прегърна и устните ѝ се докоснаха нежно до врата ми.

— Сега разбирам, Едуард — промълви тя толкова тихо, че едва долових смисъла на думите ѝ.

III

Мистър Уелс се върна с мрачната новина, че в долината е видял три бойни машини и че стрелбата продължава.

— Плъзнали са навсякъде — съобщи той — и доколкото можах да видя, нашите хора не им оказват почти никаква съпротива. В радиус от три мили около тази къща има поне три бойни машини, но те са в долината. Струва ми се, че ако искаме да сме в относителна безопасност, не трябва да се показваме навън известно време.

— Какво правят марсианците? — попитах аз.

— Топлинният лъч е все още в действие. Имам чувството, че всичко по долината на Темза гори. Отвред се стеле дим, и то удивително наситен. Целият Туикнам е скрит под него. Гъст, черен като катран дим, който не се вдига. Покрил е всичко като с покрив.

— Вятърът ще го разнесе — опита се да го успокои Амелия.

— Вятърът е високо — възрази мистър Уелс, а димът е над града. Трудно може да се разчита на вятъра.

Това ни се стори дребна грижа и не обърнахме голямо внимание на думите му; достатъчно беше, че марсианците са наблизко и са все така ожесточени.

Изведнъж усетихме, че умираме от глад и вече за нищо друго не можехме да мислим. Домът на сър Уилям очевидно от години не беше обитаван и не хранехме никаква надежда да открием в килера нещо за ядене. Попаднахме само на няколко консерви с месо и малко сух хляб, които войниците в бързината си бяха оставили, но това едва ли щеше да ни стигне дори за едно ядене.

Двамата с мистър Уелс се уговорихме да обиколим къщите наоколо и да вземем назаем нещо за ядене. Амелия остана да разгледа къщата и да види в кои стаи може да се живее.

В продължение на около час мистър Уелс и аз обикаляхме околността. Оказа се, че освен нас на Ричмонд Хил не беше останала жива душа. Вероятно с пристигането на войниците всички жители са били евакуирани, при това много бързо. Заключение бяха само няколко къщи, а в останалите намерихме значително количество храна. Когато

решихме да се връщаме, бяхме се сдобили с торба пълна с провизии — различни видове месо, зеленчуци и плодове, няколко бутилки вино и малко тютюн за мистър Уелс.

Преди да се приберем, той предложи да огледаме пак околността; в подножието на хълма беше подозрително тихо и това ни тревожеше.

Оставихме торбата в последната къща, която бяхме посетили, и внимателно приближихме ръба на билото. Скрити между дърветата, спокойно можехме да наблюдаваме обстановката в северна и западна посока. Вляво имахме видимост чак до Уиндзор Кесъл, а пред нас до Чизик и Бредфорд всичко се виждаше като на длан. Ниско долу, в подножието на склона, беше разположен самият Ричмонд.

Слънцето залязваше: тъмнооранжевата му огнена топка докосваше вече линията на хоризонта. Тъмен силует на марсианска бойна машина се очертаваше на неговия фон. В момента тя беше спряла, но дори от толкова голямо разстояние се виждаше, че металната мрежа на задната част на платформата е претъпкана с човешки тела.

Пелената от черен дим все още скриваше погледа ни Туикнам; друга се простираше над Хаунслоу, С изключение на няколко горящи сгради в Ричмонд всичко изглеждаше спокойно.

— Нищо не може да ги спре — обадих се аз. — Ще завладеят целия свят.

Мистър Уелс дишаше тежко и нервно, но мълчеше. Погледнах го и забелязах, че очите му са натежали от влага. Накрая той се обади:

— Споделите, че те са смъртни, Търнбул, но сега трябва да се примирим с факта, че не можем да им се противопоставим.

В същия миг, сякаш да опровергае думите му, самотно оръдие, разположено някъде по пътеките към Ричмонд Бридж, изстреля снаряд. Няколко минути по-късно той избухна във въздуха, на стотина стъпки от далечната бойна машина.

Отговорът на марсианеца не закъсня. Машината се извъртя светкавично и закрачи по посока на хълма, принуждавайки ни с мистър Уелс да отстъпим бързо зад дърветата. От платформата се подаде широка тръба и секунда-две по-късно от нея излетя някакъв предмет. Това беше голям цилиндър, който отрази оранжевото сияние на слънцето, описа голяма дъга и се разби някъде из улиците на

Ричмонд. Скоро от същото място започна да се издига стълб гъст черен дим и за около минута новият купол покри Ричмонд.

Потънало в тъмнината, оръдието не се обади повече.

Изчакахме слънцето окончателно да се скрие зад хоризонта, но не чухме повече никакви изстрели. Самоуверени от безсъмнената си победа, марсианците продължиха злокобното си занимание да издирват оцелели хора и да ги трупат във вече претъпканите си мрежи.

Поизтрезнели, ние с мистър Уелс прибрахме торбата с провизии и се върнахме в Рейнолдс Хаус.

Посрещна ни съвършено друга Амелия.

— Едуард! — извика тя още щом прекрачихме прага на избитата от мястото ѝ врата. — Едуард, дрехите ми са все още тук.

И пред смаяните ни очи се появи изключително красива девойка. Облечена беше в светложълта рокля и бе обула обувки с копчета; косата беше вчесана и подредена, раната, която доскоро загрозяваше лицето ѝ, беше умело прикрита от пудра. Когато дойде до нас и видя колко храна сме донесли, радостно възкликна. Облъкна ме нежният мирис на парфюма от треви.

Извърнах се и без да разбирам защо, се разплаках.

IV

След последното отпътуване на сър Уилям с Машината на времето къщата очевидно е била затворена; като изключим неразбориите и разрушенията, причинени от експлозиите и пожара, всичко си беше по местата; мебелите бяха покрити с калъфи, а поценните предмети стояха заключени в шкафовете. Мистър Уелс и аз влязохме в стаята за преобличане на сър Уилям, където открихме достатъчно дрехи, с които се облякохме прилично.

Малко по-късно, докато Амелия приготвяше вечерята, ние с мистър Уелс, понамирисващи на нафталин, обиколихме къщата. При напускането на къщата прислужниците се бяха ограничили с почистването на домакинските помещения, а лабораторията както и преди години беше задръстена с метални парчета и различни части. Тук всичко беше мръсно, прашно и посипано с натрошени стъкла. Генераторът за електрическия ток си беше на мястото, но не посмяхме да го включим от страх да не привлечем вниманието на марсианците.

Седнахме да се храним на свещи в най-отдалечената от долината стая на приземния етаж; навън цареше абсолютна тишина, но и тримата бяхме неспокойни, съзнавайки че всеки миг марсианците могат да пристигнат.

Позаситихме глада си и с отпуснато от виното съзнание подехме отново темата за пълната победа на марсианците.

— Съвсем ясно е, че целта им е да превземат Лондон — каза мистър Уелс. — Ако не го сторят тази нощ, не виждам какво може да ги спре утре сутринта.

— Но ако завладеят Лондон, то тогава ще владеят цялата страна! — възкликнах аз.

— Именно от това се боя. Уверен съм, че вече опасността е ясна и смея да твърдя, че докато ние седим тук и си говорим, отрядите от гарнизоните на север вече се придвижват насам. А дали ще успеят да се справят по-успешно, отколкото нещастниците, които наблюдавахме днес, това никой не може да каже с положителност. Британската армия бързо взема поука от грешките си, така че вероятно ще станем

свидетели и на победи. Това, което наистина не знаем, е какво искат да получат чудовищата.

— Искат да ни заробят — обадох се аз. — Те не могат да живеят, ако не пият човешка кръв.

Мистър Уелс ме погледна остро.

— Откъде ви дойде това наум, мистър Търнбул?

Онемях. Всички бяхме свидетели как марсианците събират хора, но изглежда само на мен и на Амелия беше ясно какво ги очаква.

— Струва ми се, че трябва да разкажем на мистър Уелс какво знаем, Едуард.

— Известни са ви някакви подробности за тези чудовища ли? — попита мистър Уелс.

— Бяхме... в ямата при Уокинг — поясних аз.

— Аз също бях там, но не забелязах да пият кръв. Това е удивително разкритие, и то твърде сензационно, ако мога така да се изразя. Надявам се, не говорите празни приказки.

— Говорим от опит — обади се Амелия. — Ние бяхме на Марс, мистър Уелс, но не зная дали ще ми повярвате.

За мое голямо удивление новият ни приятел не изглеждаше много изненадан.

— От много години имам подозрения, че и на други планети от нашата слънчева система има живот — каза той. — Струва ми се напълно вероятно един ден човекът да посети тези светове. Успеем ли да преодолеем силите на гравитация, пътуването до Луната ще стане лесно като пътуването до Бирмингам. — Той гледеше втренчено ту Амелия, ту мен. — А вие твърдите, че вече сте били на Марс, така ли?

Кимнах.

— Пътувахме с Машината на времето на сър Уилям, но допуснахме грешка при управлението.

— Доколкото си спомням, сър Уилям имаше намерение да пътува само във времето.

С няколко думи Амелия обясни как съм откачил никеловия лост, който е пречел да става придвижване и в пространството. Оттам нататък разказът потече по-гладко и в следващите няколко часа ние описахме по-голяма част от приключенията си. На края стигнахме до описанието на завръщането ни на Земята.

Мистър Уелс дълго мълча. Междувременно беше си сипал от бутилката е бренди, която открихме в пушалнята и дълго държа чашата в ръце.

Най-после той наруши мълчанието и каза:

— Ако всичко това, което ми разказахте, не е плод на някаква измислица, мога да ви уверя, че това е най-невероятната история, която съм чувал.

— Ние не се гордеем твърде с това, което сторихме — казах аз.

Той нетърпеливо махна с ръка:

— Не бива да се обвинявате излишно. Всеки друг на ваше място би постъпил така и макар че се дадоха много жертви и собствеността на много хора пострада, вие не сте могли да изпреварите тези противни същества.

Той ни зададе няколко въпроса, свързани с историята, която му разказахме, а ние отговаряхме, доколкото можехме.

Накрая той завърши с думите:

— Мисля, че вашият опит е най-доброто оръжие срещу тях. При всяка война най-добра е тактиката, основаваща се на познаването на врага. Причината да не можем да се възпротивим успешно на тази угроза е и непознаването на техните мотиви. Щом не можем да помогнем на властите, длъжни сме сами да предприемем някакви действия.

— Аз също мислех за тези неща — се обадох. — Нашето намерение беше да влезем във връзка със сър Уилям, защото ми се струва, че Машината на времето може да се окаже мощно оръжие срещу тези същества. Как мислите, че би могла да се използва? Няма същество, колкото и безмилостно да е то, което да се защити от невидим враг.

Мистър Уелс кимна с разбиране, но каза:

— За нещастие не можем да намерим нито сър Уилям, нито неговата Машина.

— Зная, сър — мрачно признах аз.

Беше станало вече доста късно и скоро прекратихме разговора, защото и тримата бяхме изморени до смърт. Тишината отвъд стените на къщата беше все така гробовна, но предчувствайки, че никой от нас няма да може да заспи спокойно при тази несигурност, преди да се

пригответим за лягане, се измъкнахме тихо от къщата и като прекосихме моравата, приближихме билото на хълма.

Оттатък долината на Темза всичко гореше. Накъдето и да се извърнеше човек, докъдето погледът стигаше, нощта беше осветена от пламъците на горящи сгради. Небето над нас беше чисто и звездите грееха ярко.

Амелия ме улови за ръката и прошепна:

— Като на Марс, Едуард! Те вече превръщат нашия свят в техен.

— Не можем да им позволим да продължават — казах аз. — Трябва да намерим начин да се преборим с тях.

Точно в този момент мистър Уелс посочи на запад, където светеше ярка зелена точка. Тя нарастваше с всеки миг и само след няколко минути за никой от нас нямаше съмнение, че това е четвъртият снаряд. Скоро светлината стана ослепително ярка и в един миг с ужас осъзнахме, че тя лети право към нас. Не мина много и снарядът загуби височина и се приземи с оглушителна експлозия на три-четири мили югозападно от нас.

Силната зелена светлина са стопи постепенно в нощта и отново се спусна мрак.

— На път са още шест снаряда — промълви мистър Уелс.

— Всичко е безнадеждно — въздъхна Амелия.

— Никога не бива да се губи надежда. Безсилни сме да се справим с тези чудовища.

— Трябва да построим втора Машина на времето — заяви мистър Уелс.

— Но това е невъзможно — възрази Амелия. — Само сър Уилям знае как да я конструира.

— Той в детайли ми обясни основния принцип — каза мистър Уелс.

— На вас, както и на много други, но въпреки всичко с твърде неясни термини. Дори аз, която понякога работех с него в лабораторията, имам само обща представа от основните механизми.

— В такъв случай може да успеем! — заяви ентузиазирано мистър Уелс. — Вие сте му помагали да я построи, а аз — да я конструира.

При тези думи ние с Амелия го погледнахме с любопитство. Светлината на пожарите в долината хвърляше странни сенки по

чертите на лицето му.

— Помагали сте да се конструира Машината на времето ли? — попитах аз все още невярващ.

— В известен смисъл — да; той често ми показваше проектите си и дори му дадох някои предложения, които той възприе. Ако чертежите са налице, няма да ми отнеме много време да възстановя познанията си. Надявам се, че все още са в касата на лабораторията.

— Той винаги ги държеше там — каза Амелия.

— В такъв случай няма да можем да ги вземем! — възкликнах аз. — Нали сър Уилям го няма?

— Ако се наложи, ще взривим ключалката — подхвърли мистър Уелс, който очевидно твърдо беше решил да проведе докрай намерението си.

— Няма да стане нужда — обади се Амелия. — Имам резервни ключове в стаята си.

Неочаквано мистър Уелс протегна ръка към мен и аз я поех нерешително, без да съм сигурен в какво ще се състои нашият договор. Той постави другата си ръка върху рамото ми и го стисна сърдечно.

— Търнбул — започна мистър Уелс сериозно. — Вие, аз и мис Фицгибън ще обединим усилията си, за да победим врага. Ще станем неподозираният и невидим негов противник. Ще се преборим с тази заплаха, като се спускаме над тях и ги унищожаваме по начин, за който не са и сънували. Утре ще се заловим за построяването на нова Машина на времето, с която ще излезем и ще спрем веднъж завинаги техните действия.

Сетне, обзети от вълнение, което неизменно обхваща човек, когато вземе решение, започнахме да се поздравяваме, да се смеем високо и шумно да заплашваме нашествениците долу в долината. Нощта бе тиха, но във въздуха се носеше мирис на дим и смърт, тъй като желанието за мъст е от онези пориви в човека, които му носят най-голямо задоволство. Когато се върнахме в къщата, бяхме изпълнени с изключителна вяра в бързата си победа.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА МАШИНАТА НА ПРОСТРАНСТВОТО

I

Мистър Уелс и аз се настанихме в двете стаи за гости, а Амелия си легна в спалнята (за първи път от седмици насам спях сам и дълго време се въртях неспокойно в леглото); на сутринта, когато слязохме за закуска, все още бяхме завладени от жажда за мъст.

За нас с Амелия закуската беше истински разкош, пригответихме си на примуса бекон с яйца (решихме, че ще е неразумно да палим кухненската печка).

Сетне отидохме право в лабораторията и отворихме касата на сър Уилям. Вътре, безразборно нахвърляни, лежаха навити на рула чертежите на Машината на времето.

Намерихме малко свободно място на една от пейките и ги разгънахме. Усетих как въодушевлението ми бързо охлажда — въпреки несъмнения си изобретателски гений сър Уилям не се отличаваше с особена методичност. Почти не видях чертеж, от който от пръв поглед да става ясно за какво се отнася; по листовете имаше множество поправки, изличени места, а почти всички празни полета бяха изпълнени със скици, върху повечето първоначални чертежи бяха правени нови техни варианти.

Мистър Уелс беше запазил оптимистичния си тон от предишната вечер, но от вниманието ми не убегнаха известни признаци на колебание, които явно започнаха да го обземат.

— Преди да започнем работа, естествено, трябва да се уверим, че разполагаме с необходимите материали — каза Амелия.

Огледах покритата с прах неразбория в лабораторията и въпреки купищата електрочасти, метални прътове и парчета, както и късове кристалоподобно вещество, които се срещаха на всяка крачка, щеше да е необходима упорита работа, докато установим разполагаме ли с достатъчно материали за построяването на цяла Машина.

Мистър Уелс с няколко от чертежите беше се приближил до прозореца и ги разглеждаше внимателно.

— Ще ми трябва известно време — заяви той. — Някои от тези неща познавам, но не мога да кажа със сигурност...

Не ми се искаше да го заразя с обзелото ме униние и под предлог, че искам да свърша нещо полезно, а всъщност за да се махна час по-скоро от лабораторията, предложих да потърся из двора и околността предмети, които биха ни свършили работа. Заета в момента с тършуване в едно от чекмеджетата под пейките, Амелия само ми кимна, а мистър Уелс, погълнат от чертежите, дори не ме чу.

Запътих се първо към билото на хълма.

Беше чудесен летен ден и слънцето грееше ярко над опустошената околност. Повечето от пожарите бяха угаснали през нощта, но катраненочерните пари, които закриваха Туикнам, Хаунслоу и Ричмонд, бяха все така непроницаеми. Куполообразните сводове бяха се спуснали чувствително към земята и по улиците, останали непокрити от дима, сега се точеха дълги черни струи дим.

От марсианските нашественици нямаше и следа. Само от югоизток, откъм Буши парк, се издигаше стълб зеленикав дим, от което схванах, че някъде там се е приземил четвъртият снаряд.

Отдалечих се от наблюдателния си пост, минах зад къщата и стигнах до отвъдната страна на билото, откъдето се откриваше гледка към Ричмонд парк. Оттук се виждаше чак до Уимбълдън и като се изключи липсата на каквито и да било хора, разкрилата се пред мен картина по нищо не се отличаваше от времето, когато за първи път посетих Рейнолдс Хаус.

Когато се върнах отново при къщата, се натъкнах на проблем, който, макар да не застрашаваше непосредствено нашата сигурност, се нуждаеше от бързо решаване. До пристройката, където войниците бяха завързали конете си, лежаха труповете на четирите животни, убити по време на нападението на марсианците.

От започналите да се разлагат през топлата нощ тела се носеше тежка противна воня, а около отворените им рани се трупаха рояци мухи.

Малко вероятно беше, че ще мога да преместя труповете, а за изгаряне и дума не можеше да става, ето защо оставаше единствената възможност да ги зария. За щастие окопите бяха копани скоро и разполагах с купчини рохкава пръст.

Намерих лопата и ръчна количка и се залових за неприятната и продължителна работа да затрупам гниещите тела. След два часа всичко беше готово. Трудът ми беше възнаграден от неочаквано

откритие. В бързината някои бяха забравили част от снаряжението си в окопите — една пушка и много амуниции... но най-полезни за нас бяха две сандъчета с ръчни гранати, във всяко от които имаше по 25 парчета.

Пренесох ги внимателно в къщата и ги наредих в бараката за дърва. Сетне се върнах в лабораторията, за да видя докъде са стигнали другите двама.

II

Същата нощ в Барне, на около три мили североизточно от къщата на сър Уилям, падна петият снаряд. Шестият се приземи на следващата нощ в областта на Уимбълдън.

Всеки ден през равни интервали от време отивахме до билото и се оглеждахме за марсианци. Вечерта на същия ден, в който започнахме работа по Машината, забелязахме пет лъскави бойни машини, отпразвили се към Лондон. Огнедишащите им оръдия бяха прибрани, а триногите платформи се движеха със спокойствието на победителя, който не се бои от нищо. Те вероятно бяха пристигнали със снаряда, приземил се в Буши парк и отиваха да се присъединят към останалите, които сигурно вече вилнееха в Лондон.

По долината на Темза ставаха промени, които не засягаха само нас. Облаците черен дим бяха пометени и изчистени от самите марсианци: в продължение на един цял ден две от бойните им машини кръстосваха улиците на покритите със сажди градчета и с мощни струи пара, излизаци от широки тръби, помитаха саждите. Скоро по улиците потекоха черни потоци, които се стичаха в реката.

Марсианците бяха донесли със себе си семена на вездесъщите аленочервени растения и ги засяваха край бреговете на Темза. Един ден около дузина многокраки ниски машини засноваха по алеите край реката и разпръснаха цели облаци от ситните семена. Не мина много и растенията поникнаха и бързо израснаха. Като имах пред вид спартанските условия, при които вирееха на Марс, богатата почва и влажният климат на Англия сигурно представляваха за тях добре оборудвана оранжерия. Седмица след завръщането ни в Рейнолдс Хаус бреговете на онзи отрязък от реката, който се простираше пред нас, бяха задушени от зловещите треви, които упорито напредваха и към близките ливади. Сутрин скърцането на бързия им растеж огласяше околността и макар далеч от реката, дори зад затворените прозорци на къщата, ние чувахме жестокия му шум. Този шум беше постоянен фон на тайната ни работа и винаги когато го долавяхме, се разстройвахме. Постепенно тревите завладяваха и по-сухите, обрасли с дървета

склонове под къщата и тъй като изсмукваха влагата, листата на дърветата изсъхнаха, макар лятото да бе още в разгара си.

Кога ли щеше да настъпи денят, в който заробени хора щяха да бъдат принудени да режат тези треви.

III

В деня след кацането на десетия снаряд, който, както и трите приземили се непосредствено преди него се спусна някъде в Лондон, мистър Уелс ни повика в лабораторията, за да ни съобщи, че най-последно може да се похвали със значителен напредък.

В лабораторията на сър Уилям беше сложен известен ред. Вътре беше чисто и подредено, Амелия беше закачила на прозорците дълги кадифени пердета, та работата да може да продължава и след падането на нощта. Мистър Уелс беше дошъл още рано сутринта и въздухът миришеше приятно на дима от лулата му.

— Подредбата на кристалите ме объркваше досега — започна направо той, като се настани удобно в донесеното от пушалнята кресло. — Знаете ли, химическият им състав е подреден така, че осигурява протичане на електричество. Проблемът не беше как да се предизвика този ефект, а как да послужи за създаването на поле на четвъртото измерение. Нека ви покажа какво имам пред вид.

С помощта на Амелия той беше монтирал на една от пейките неголям апарат. Той се състоеше от малко колело, поставено върху метална шина. Две съвсем дребни късчета от кристалоподобното вещество бяха прикрепени на срещуположни страни на колелото. От късчетата излизаха множество проводници, чиито свободни краища лежах на пейката.

— Ще съединя тези проводници тук и ще видите какво ще се получи. — Мистър Уелс взе част от краищата и един след друг ги постави върху останалите. Щом и последната двойка беше свързана, пред очите и на тримата колелото бавно се завъртя. — Виждате, че чрез тази верига се създава двигателна сила.

— Също като с велосипеда! — възкликнах аз.

Мистър Уелс не знаеше какво имам пред вид, но Амелия кимна енергично.

— Точно така — потвърди тя. — Но там е инсталирано по-голямо количество кристали, тъй като тежестта е много по-голяма.

При въртенето на колелото проводниците се заплитаха и мистър Уелс откачи апарата.

— Сега обаче ако свържа веригата по различен начин... — Той се наведе над творението си, като преди това надникна в чертежите. — Гледайте внимателно, защото мисля, че ще наблюдаваме нещо изключително.

Ние с Амелия надничахме зад раменете му и следяхме как свързва проводниците един по един. Скоро останаха свободни само последните два.

— Ето сега!

Мистър Уелс ги съедини и в същия миг целият апарат — колело, кристали и проводници — изчезна от погледите ни.

— Действа! — извиках аз възторжено, а мистър Уелс ме погледна с грейнало лице.

— Ето как влизаме в четвъртото измерение — обяви той. — Както сами се уверихте, щом кристалите се свържат, целият апарат се пренася в четвъртото измерение и моят малък експеримент е вече завинаги загубен за нас.

— А къде е той? — попитах аз.

— Не мога да кажа със сигурност, тъй като това беше само един пробен модел, какъвто и ще си остане завинаги. За нас той вече е без значение, защото тайната на пътуването в четвъртото измерение е в контролирането му. Това е следващата ни задача.

— В такъв случай колко време ще е необходимо, докато започнем да сглобяваме новата Машина? — попитах аз.

— Няколко дена, а може би и повече.

— Трябва да побързаме — обадох се аз. — С всеки изминат ден чудовищата затягат все по-здраво примката около нашия свят.

— Работя с всички сили — отговори мистър Уелс без каквато и да е нотка на озлобление: едва тогава забелязах тъмните кръгове около очите му. Всяка нощ той работеше в лабораторията дълго след като ние с Амелия вече си бяхме в леглата. — Ще ни трябва рамка, на която механизмът да бъде монтиран, и то по-голяма, за да може да пренася и пътници. Уверен съм, че мис Фицгибън има вече някаква идея и ако вие двамата насочите усилията си в това направление, много скоро ще можем да приключим.

— Значи построяването на нова Машина е възможно? — попитах аз.

— Не виждам причини за обратното — гласеше отговорът на мистър Уелс. — Сега целта ни не е да пътуваме в бъдещето, ето защо не се налага Машината да бъде толкова сложна, колкото тази на сър Уилям.

IV

Следващите осем дни изминаха мъчително бавно и най-последно видяхме как Машината на пространството започна да добива някаква форма.

Планът на Амелия, за който мистър Уелс споменаваше, беше да използваме за основа на Машината рамката на едно легло, която не само беше достатъчно здрава, но позволяваше и да се качат пътници. Ето защо претърсихме пострадалото от експлозиите крило на къщата и открихме желязна рамка, широка около пет стъпки.

Тя беше цялата покрита с боклук от пожара, но след около час я изчистихме. Занесохме я в лабораторията и под ръководството на мистър Уелс започнахме да монтираме частите, които той изработваше. Повечето от тях бяха от кристалоподобното вещество, от което, както скоро стана ясно, трябваше да използваме и най-дребното късче. Когато мистър Уелс разбра колко бързо се свършват резервите от тайнствената субстанция, изказа съмнение, че може и да не стигне, въпреки това работехме усилено.

Знаехме че ще пътуваме в тази Машина, затова в единия край оставихме място, достатъчно за седалка, където наредих няколко възглавници.

Докато работехме скрити в лабораторията, марсианците също не си губеха времето.

Надеждите ни, че нови военни подкрепления ще успеят да задържат нашествениците, не се оправдаха — бойните машини и многокраките коли се движеха необезпокоявани и дръзки из долината. Очевидно марсианците укрепваха позициите си — бяхме свидетели на пренасянето на десетки съоръжения от различните места на приземяване в Сърри по посока на Лондон. Често пъти виждахме да минават пеша или на платформите на колите групи заловени хора. Заробването беше започнало, както всичко онова, което се бяхме страхували, че ще настъпи на Земята.

Междувременно червените растения продължаваха да растат необезпокоявани. Долината на Темза вече беше залята от крещящо

червено, а по склоновете на Ричмонд Хил едва ли беше останало живо дърво. Пукот от разтварянето на семенните кутийки се разнасяше дори от края на моравата пред къщата и едно от всекидневните ми задължения беше да изсичам част от промъкналите се през деня стъбла. Мястото, където свършваше моравата и започваха наглите чужденци, беше кално и плъзгаво.

V

— Направих всичко, което зависеше от мен — заяви мистър Уелс, когато най-сетне застанахме пред завършената най-чудата измишльотина, която някой някога е виждал. — Имаме нужда от много повече кристали, но това е всичко, което намерихме.

В нито едно от чекмеджетата на сър Уилям не открихме, макар и един-единствен знак за състава на кристалоподобното вещество. Неспособен да произведе допълнително количество, мистър Уелс се принуди да се задоволи с онова, което беше останало след отпътуването на сър Уилям. Обрали бяхме и най-дребните късчета в лабораторията, разглобихме и четирите велосипеда, които все още стояха в дървената пристройка. И въпреки всичко по думите на мистър Уелс имахме нужда от още два пъти по толкова кристалоподобно вещество. Скоростта на Машината зависела от мощността, която кристалите създават.

— Намираме се пред най-решителния момент — продължи мистър Уелс. — Такава, каквато я виждате, Машината е сбор от вериги и метал. Както знаете, щом се пусне веднъж в действие, връзката ѝ с четвъртото измерение не може да се прекъсне и затова се наложи да монтирам нещо подобно на маховика на сър Уилям. Веднъж задвижено, колелото не бива да се спира, в противен случай Машината ще бъде завинаги загубена за нас.

Той сочеше прикрепеното в предната част на рамката оръдейно колело.

Мистър Уелс извади от вътрешния джоб на самото си малък облечен в кожа бележник, отвори го на една от страниците, изписана с неговия почерк, и го подаде на Амелия. Тя зачете от бележника, а мистър Уелс на свой ред проверяваше някои места в Машината, които смяташе за критични. Накрая, очевидно доволен от резултатите на проверката, той каза:

— А сега нека се доверим на производението на нашия труд — и прибра бележника в джоба си. После без много да се бави, той постави

края на дебел проводник до рамката на леглото и го завинти за нея с болт.

Преди да е успял да се отдръпне, ние с Амелия забелязахме, че колелото се завъртя бавно.

— Търнбул, бихте ли сложили ръката си върху рамката?

— Няма ли да ме хване ток? — попитах аз, като не можех да се начудя защо той сам не сложи своята.

— Не, не мисля. Няма от какво да се боите.

Протегнах ръка внимателно, но с крайчеца на окото си забелязах, че Амелия леко се усмихва, и без да се колебае, улових рамката. Щом пръстите ми докоснаха метала, цялото устройство потрепери видимо, точно както преди години беше потреперила Машината на времето на сър Уилям; тежката солидна рамка на леглото беше пъргава като младо дърво.

Амелия протегна ръка, след нея и сър Уелс. Тримата се засмяхме радостно.

— Мистър Уелс, вие успяхте! — възкликнах аз. — Построихте Машина на пространството!

— Да, но не сме я изпробвали още. Трябва да видим ще можем ли да я управляваме.

— Тогава да започваме!

VI

Мистър Уелс се качи на Машината на пространството и като се намести удобно върху възглавниците, се залови за лостовете. Помести няколко от тях и успя да постигне движение напред, назад, сетне наляво и надясно, после обиколи лабораторията.

Нито Амелия, нито аз виждахме това. Мистър Уелс ни съобщаваше какво е направил... щом докоснеше лостовете, Машината ставаше невидима и се появяваше само когато той я изключеше.

— Не можете ли да чуете какво ви говоря? — попита той след обиколката на лабораторията.

— Нито ви чуваме, нито ви виждаме — отговори Амелия. — Викахте ли ни?

— Веднъж или два пъти — каза мистър Уелс с усмивка. — Търнбул, как е кракът ви?

— Кракът ми ли, сър?

— Много съжалявам, но по невнимание минах през него. Извиках ви, но не го дръпнахте.

Свих и разпуснах пръстите на краката си в обувките, които бях намерил в стаята на сър Уилям, но не усетих нищо особено.

— Елате, Търнбул, трябва да продължим изпробването. Мис Фицгибън, бихте ли била така любезна да се качите на горния етаж? Ще се опитам да ви последвам с Машината. Може би ще ни изчакате в стаята, в която спя...

Амелия кимна и излезе от лабораторията. След миг чухме как тича нагоре по стълбите.

— Качете се, мистър Търнбул. Сега ще видим какво може тази Машина!

Едва ли не в мига, в който се озовах върху възглавниците, мистър Уелс бутна един от лостовете и потеглихме напред. Край нас се спусна внезапна тишина и далечното шумолене на растенията изчезна.

— Нека да видим дали ще можем да летим — обади се мистър Уелс. Гласът му звучеше глухо на фона на настаналия покой.

Той дръпна друг лост и моментално се понесохме нагоре към тавана. Вдигнах ръка, за да се предпазя от удара... но стигнахме свързаните с дървени летви армирани стъкла на покрива на лабораторията и минахме безпрепятствено през тях. За част от секундата се получи твърде комична ситуация, при която само главата ми беше откъсана, но в следния миг тя беше последвана от целия корпус на Машината заедно с останалата част от мен и се понесохме из въздуха над приличащата на оранжерия лаборатория. Мистър Уелс завъртя единия от монтираните хоризонтално лостове и със значителна скорост се врязахме в тухлената стена на горния етаж на главното здание. Озовахме се над стълбищната площадка. Като се засмя под мустак, мистър Уелс насочи Машината към стаята за гости и мина през затворената врата.

Застанала до прозореца, Амелия ни чакаше.

— Ето ни! — провикнах се аз, щом я видях. — Тя може и да лети!

Амелия с нищо не показва, че ни е чула.

— Тя не ни чува — напомни ми мистър Уелс. — А сега... да видя дали ще можем да стъпим на пода.

Движихме се на около осемнадесет инча над килима и мистър Уелс правеше леки корекции с помощта на лостовете. Междувременно Амелия се беше отдръпнала от прозореца и се оглеждаше любопитно, явно очакваше да се материализираме. Забавлявах се, като първо ѝ пратих въздушна целувка, а после изкривих лице в смешна гримаса, но тя не реагира на нито едно от двете.

Изведнъж мистър Уелс отпусна лостовете и с лек удар се друснахме на пода. Амелия се сепна изненадано.

— А ето ви и вас! — каза тя. — Чудех се откъде ли ще се появите.

— Разрешете да ви закараме до долу — обади се галантно мистър Уелс. — Качете се, скъпа моя, и нека се разходим из къщата.

През следващия половин час правихме опити с Машината на пространството. Постепенно мистър Уелс свикна с работата с лостовете и Машината му се подчиняваше напълно. Можеше да я накара да завие, да кръжи, да спира, сякаш цял живот беше се занимавал с това. В началото ние с Амелия се улавяхме неспокойно за рамката, защото скоростта ни се струваше безразсъдно голяма, но

постепенно се уверихме, че въпреки неугледния си вид, Машината на пространството по нищо не отстъпваше на предишната Машина.

Излязохме извън къщата само веднъж и направихме един кръг над градината. Тук мистър Уелс се опита да увеличи скоростта, но за наше общо разочарование се оказа, че въпреки всичките си качества, Машината на пространството не може да развива скорост, по-голяма от средната скорост на тичащ човек.

— Това се дължи на недостига на кристали — заяви мистър Уелс в мига, когато кръжахме над клоните на едно кестеново дърво. — Ако разполагахме с по-голямо количество, никой нямаше да може да ни стигне.

— Няма значение — обади се Амелия. — Не ни е нужна голяма скорост. Най-важното е да сме невидими.

Не можех да откъсна очи от обраслата в червено долина на реката. Именно тя непрестанно ми напомняше за това, че трябва да бързаме.

— Мистър Уелс — казах аз тихо. — Вече имаме Машина на пространството. Сега е време да я използваме.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА НЕВИДИМИ ОТМЪСТИТЕЛИ

I

Щом приземихме Машината на пространството и аз качих на нея няколко от ръчните гранати, мистър Уелс се разтревожи, че времето е твърде напреднало.

— След около два часа слънцето ще залезе — каза той. — Не бих искал да управлявам Машината на тъмно.

— Нищо не може да ни се случи, щом сме в четвъртото измерение, сър.

— Зная, но нали ще трябва по някое време да се върнем в къщата и да напуснем четвъртото измерение. А как ще сме сигурни, че точно в този момент наоколо няма да има марсианци? Колко ужасно би било, ако се приберем през нощта и ги заварим да ни чакат?

— От две седмици сме тук — опитах се да възразя аз, — а досега никой от тях не се е отбивал насам.

Мистър Уелс трябваше да се съгласи, но каза.

— Мисля, че не бива да забравяме сериозността на нашата задача, Търнбул. Именно защото дълго време бяхме изолирани в Ричмонд, не можем да знаем докъде се простират завоеванията на марсианците. Покорили са земите, върху които имаме поглед оттук, и по всяка вероятност вече са господари на цялата страна. От всичко, което знаем за тях, може да са завладели и света. Ако, както подозираме, това е така, то това е единственото оръжие, на което те не могат да се противопоставят. За нищо на света не можем да си позволим да загубим предимството, което имаме, поемайки ненужни рискове. На плещите ни лежи огромна отговорност.

— Мистър Уелс е прав, Едуард — обади се Амелия. — Отмъщението ни е закъсняло, но това е всичко, което можем да направим.

— Добре — съгласих се аз. — Но трябва да направим поне един опит днес. Ние дори не знаем дали планът ни ще има някакъв ефект.

И така ние се качихме на Машината на пространството и с едва прикрито вълнение се настанихме в нея, а мистър Уелс ни поведе

навън от къщата, над непроходимите червени растения, към вътрешността на долината на Темза.

Много скоро, след като се издигнахме, разбрах колко прави са били моите спътници преди малко. Търсенето на нашата цел беше без какъвто и да е предварителен план, нямахме представа къде може да са отворотелните същества сега. Можехме да загубим цял ден, докато открием едно от тях, а имайки пред вид обширната територия, която бяха завладели, можехме изобщо да не срещнем нито едно от тях.

Близо половин час кръжахме над реката, оглеждахме се на всички посоки, но безуспешно.

На края Амелия предложи план, който беше едновременно логичен и прост. „Знаем, започна тя, къде горе-долу са се приземили снарядите, знаем също, че марсианците използват ямите като свои главни квартири.“ И това беше вярно, ако искахме да намерим марсианците, трябваше да започнем от ямите.

Мистър Уелс се съгласи и веднага се насочихме към най-близката. Това беше ямата в Буши парк, където беше паднал четвъртият снаряд. Изведнъж си дадох сметка, че сме на верен път, и сърцето ми заби силно.

Долината представляваше ужасна гледка: червената растителност беше покрила всяко свободно кътче, включително и сградите. От тази височина пейзажът представляваше огромно развълнувано море от червени треви, сякаш превити от пороен дъжд. На места растенията бяха променили дори пътя на реката и на пониските места се бяха образували езера от застояла вода.

Ямата се намиреше в североизточния край на Буши парк, но беше така обрасла с тревите, че доста трудно я открихме. Най на края забелязахме зейналата паст на снаряда и мистър Уелс сниши Машината, която закръжи на няколко стъпки от входа. Вътре беше съвършено тъмно и нямаше и следа нито от марсианците, нито от машините им.

— Едуард, виж... един от онези мъже!

Сепнат от резкия ѝ жест, обърнах глава в показаната от нея посока. И наистина на няколко стъпки от входа на главната кабина лежеше някаква човешка фигура. В първия миг реших, че това сигурно е поредната беззащитна жертва, уловена от марсианците... но забелязах, че тялото беше на много висок мъж с черна униформа.

Кожата му беше покрита с червени петна, а извърнатото към нас лице — грозно и деформирано.

Безмълвни, не можехме да откъснем очи от мъртвия марсиански хуманоид. Като че ли нямаше да се учудим толкова много, ако бяхме срещнали някое от чудовищата наместо един от предишните ни помощници.

Обяснихме на мистър Уелс, че мъжът е един от пилотите на снаряда, и той го разгледа с огромен интерес.

— Изглежда сърцето му не е издържало натоварването от силите на земното притегляне тук.

— На чудовищата те не се отразиха чувствително — вметна Амелия.

— Тези зверове са без сърца — каза мистър Уелс, но предполагам, че той говореше в преносен смисъл.

Спомнихме си, че друг от цилиндрите беше паднал близо до Уимбълдън, завъртяхме Машината на пространството и веднага се отправихме на изток, далеч от трагичната фигура на мъртвия марсианец. Разстоянието от Уимбълдън парк беше около пет мили, ето защо, въпреки че се движехме с максимална скорост, го взехме около час. Бях решил, че ако ямата край Уимбълдън е също празна, аз ще бъда този, който ще предложи да се върнем веднага в Рейнолдс Хаус. Желанието ми да предприемем някакви резултатни действия беше толкова голямо, че щях искрено да съжалявам, ако не успеехме да унищожим поне един от зверовете, преди да се приберем.

Но ето че щастието ни се усмихна. Внезапно Амелия възкликна и посочи някъде на юг. Откъм Молдън бавно се зададе бойна машина.

В момента се движехме на височината на платформата ѝ и без никакво основание усетихме, че противното създание вътре ни е забелязало и нарочно идва насам.

Мистър Уелс пророни няколко успокоителни слова и вдигна Машината нагоре, което ни позволи да направим кръг над дългокракия гигант.

С треперещи от вълнение ръце посегнах и взех една от гранатите.

— Имал ли си досега работа с подобно нещо. Едуард? — попита ме Амелия.

— Не, но зная какво трябва да правя.

— Моля те, внимавай.

Близо половин миля ни делеше от гиганта, но въпреки това се движехме към него под ъгъл.

— Къде искате да спра Машината? — попита мистър Уелс, докато ожесточено местеше лостовете.

— Някъде над платформата — поясних аз. — Приближете се отстрани, защото не ми се ще да минем фронтално.

— Чудовището не може да ни види — обади се Амелия.

— Не може — съгласих се аз, припомняйки си злобната му физиономия. — Но ние можем да го видим.

Усетих че, приближавайки до платформата, отново започвам да треперя. Мисълта за създаването вътре в металната кабина беше достатъчна, за да събуди в мен чувство на страх и гняв, които ме вълнуваха и на Марс, но си наложих да се успокоя.

— Можете ли да задържите Машината над платформата? — попитах мистър Уелс.

— Ще направя всичко, което зависи от мен, Търнбул.

Любезните му думи нямаха нищо общо с трудността, с която той успяваше да задържи нашето летящо легло над самата платформа. Наведох се през борда на Машината, а Амелия улови здраво другата ми ръка и аз вперих поглед към покрива на платформата.

По повърхността на бронята се виждаха множество отвори, някои от които достатъчно широки, за да различа лъскавото тяло на чудовището вътре; ако успеех да пусна гранатата в някой от тях, това сигурно щеше да бъде достатъчно. На края избрах широко отворстие, в непосредствена близост с мястото, откъдето обикновено се подаваше оръдието; предположих, че някъде там сигурно е невероятното устройство, което създава огнения лъч. Ако успеех да го пробия, онова, което гранатата нямаше да може да разруши, щеше да довърши освобождаването на огромната енергия.

— Набелязах цел — извиках на мистър Уелс. — Щом пусна гранатата, ще се обадя и в същия миг трябва да се отдалечим колкото се може по-далеч.

Мистър Уелс даде знак, че е разбрал, а аз изтеглих жилото на запалката. Амелия ме улови за свободната ръка и навеждайки се през борда на Машината, се прицелих.

— Готови... — извиках аз. — Сега!

В мига, в който пуснах гранатата, мистър Уелс изви с възможно най-голяма скорост Машината встрани и нагоре, далеч от марсианеца.

Гледах онемял от изненада. С очите си бях видял как гранатата влиза през отвора в металния покрив, но беше експлодирала, без да причини нищо на врага!

— Не съм очаквал... — промълвих аз.

— Мили мой — каза Амелия. — Мисля, че гранатата не напусна четвъртото измерение.

Точно под нас марсианецът продължаваше пътя си, отървал се на косъм от смъртоносната експлозия.

II

Когато живи и здрави се върнахме в къщи, аз все още кипях от разочарование. Слънцето беше залязло и над неузнаваемата долина се беше спуснала дълга, ясна нощ. Докато другите двама се бяха качили горе, за да се преоблекат за вечеря крачех напред-назад в лабораторията, твърдо решен да не се предам така лесно и да не разреша единственият ни път за отмъщение да се окаже безпредметен.

Седнахме да се храним, но през цялото време мълчах. Амелия и мистър Уелс виждаха, че нямам настроение, и внимателно избягваха темата за неуспешния ни опит. Стараеха се да поддържат разговора около благополучното завършване на Машината на пространството.

По-късно Амелия заяви, че ще отиде в кухнята да опече малко хляб, а ние с мистър Уелс се оттеглихме в салона за пушене. Пердетата вътре бяха плътно затворени и седнали на светлината на една-единствена свещ, поговорихме за най-общи неща, докато най-сетне мистър Уелс подхвана болната тема за тактиката на действие.

— Трудността идва по две линии — каза той. — Ясно е, че в момента, в който пускаме експлозива, трябва да сме вън от четвъртото измерение, в противен случай гранатата не попада в целта, а от друга страна, за да не пострадаме по време на експлозията, трябва да сме в четвъртото измерение.

— Но нали ако изключим Машината, марсианецът ще ни забележи? — попитах аз.

— Тъкмо затова казвам, че ще бъде трудно. И двамата сме имали възможност да се убедим в бързината, с която тия зверове реагират при опасност.

— Можем да спрем Машината на самия покрив на платформата.

— Възхищавам се от изобретателността ви, Търнбул, но надали е осъществимо. С неимоверни усилия успях да движа Машината редом с триножника, а да не говорим колко опасности крие един опит да кацнем на върха на движещ се обект.

И двамата бяхме съгласни колко наложително е спешното намиране на решение. В продължение на повече от час обсъждахме

най-различни варианти и доводи, но не решихме нищо конкретно. Най на края отидохме при Амелия, която ни чакаше в гостната, и ѝ разказахме накратко разговора си.

Тя се позамисли, сетне каза:

— Не виждам проблеми. Имаме много гранати, следователно можем да си позволим няколко неточни попадания. Единственото, което трябва да направим, е да застанем над целта, но може би на по-голяма височина от днес. Мистър Уелс изключва полето на четвъртото измерение и докато падаме надолу, Едуард хвърля гранатата върху чудовището. Докато гранатата експлодира, можем да преминем в четвъртото измерение и тогава вече няма да има значение колко близо се намираме до мястото на експлозията.

Местех втренчения си поглед ту към Амелия, ту към мистър Уелс и бързо обмислях последиците от подобен опасен план.

— Звучи твърде рисковано — обадох се аз най на края.

— Можем да се завържем за Машината на пространството — допълни Амелия. — Няма защо да рискуваме да паднем навън.

— И въпреки това...

— Може би можеш да предложиш нещо друго?

III

В ранните часове на следващата сутрин се приготвихме за отлитане.

Трябва да призная, че усещах особен трепет при мисълта за предстоящите ни действия и мисля, че и мистър Уелс споделяше моите опасения. Единствена Амелия изглеждаше твърдо уверена в успеха на своя план дотам, че предложи тя да се цели с ръчните гранати. Естествено, не исках и да чуя за подобно нещо, но от нас тримата тази сутрин само тя излъчваше спокойствие и оптимизъм. Беше станала още с първите лъчи на слънцето и беше приготвила сандвичи, за да не се налага да се връщаме в къщата за обяд. Нещо повече, от кожени колани беше приспособила каиши, с които да се завържем за седалката.

Тъкмо щяхме да тръгваме, когато най-неочаквано Амелия излезе бързо от лабораторията, оставяйки ни с мистър Уелс да гледаме удивено след нея. Само след няколко минути тя се върна с голям куфар в ръка.

Гледах го с интерес, без да мога в първия момент да разбера за какво ѝ е потрябвал.

Амелия го остави на пода и отвори капака. Вътре, увити грижливо в тънка хартия, лежаха трите чифта предпазни очила, които бях донесъл в Рейнолдс Хаус в деня на първата ми среща със сър Уилям!

Тя ми подаде с лека усмивка едните. Мистър Уелс взе своите веднага.

— Превъзходна идея, мис Фицгибън — възкликна той. — Щом ще падаме във въздуха, очите ни ще имат нужда от предпазване.

Амелия постави своите малко преди да потеглим и аз ѝ помогнах да ги закопчее, като внимавах да не заципя косата ѝ! Тя намести очилата на челото си.

— Сега вече сме по-добре екипирани — каза тя и пристъпи до Машината на пространството.

Последвах я с моите очила в ръка, опитвайки се да не събудам минали спомени.

IV

Този ден ловът мина забележително успешно. Само няколко минути след като бяхме летели над Темза, Амелия извика и протегна ръка на запад. По улиците на Туикнам бавно крачеше марсианска бойна машина. Металните ѝ пипала се поклащаха встрани и тя минаваше от къща на къща, очевидно търсейки оцелели хора. Съдейки по увисналата на задната страна на платформата празна мрежа, можеше да се заключи, че уловът ѝ е бил безуспешен. Струваше ни се почти невероятно, че в полуразрушените градчета може да е останал още някой жив, макар че щом самите ние бяхме успели да се укрием, нищо чудно да имаше и други като нас, свити по мазетата или таваните на къщите си.

Закръжихме внимателно над вражеската машина и изпитахме тревогата и страха от предишния ден.

— Бихте ли вдигнали Машината по-нагоре — обърна се Амелия към мистър Уелс. — Трябва много внимателно да преценим височината.

Стиснал гранатата в ръка, аз се приготвих за действие. Бойната машина беше спряла неочаквано и тършуваше с дългата си ръка в горния етаж на една от сградите.

Мистър Уелс спря Машината на около петдесет стъпки над покрива на платформата.

Амелия смъкна очилата върху очите си и ни посъветва да сторим същото. Послушахме я и отново погледнахме към марсианеца. Като изключим движението на металните пипала, машината му беше съвършено неподвижна.

— Готов съм, сър — обадох се аз и изтеглих жилото на запалката на гранатата.

— Много добре — отговори мистър Уелс. — Изключвам лоста на четвъртото измерение... сега!

Още недовършил, неприятно полюшване накара стомасите ни да направят по едно салтомортале, усетихме как въздухът засвири покрай

ушите ни. Благодарение на гравитационните сили полетяхме право към марсианеца.

— Пущам бомбата! — изкрещях аз.

Второ полюшване и падането спря. Мистър Уелс заработи бързо с лостовете и се понесохме встрани сред мъртвата тишина на четвъртото измерение.

Обърнахме погледи назад към марсианеца и зачакахме експлозията... секунди по-късно тя настъпи. Бях се прицелил точно и кълбо от дим и пламъци разцъфтя безмълвно над покрива на платформата.

Чудовището вътре реагира с неподозирана бързина, въпреки че нападението го беше заварило съвършено неподготвено. Кулата отскочи назад от къщата и в същия миг видяхме как дулото на оръдието излетя напред, готово за стрелба. Предпазният щит на платформата се извъртя, явно чудовището търсеше нападателя си. Когато вятърът отнесе встрани дима от експлозията, забелязахме, че гранатата е пробила широка, назъбена по края дупка в покрива и сигурно пораженията вътре бяха значителни. Движението на бойната машина не беше вече така равномерно и така бързо, както преди, а от вътрешността струеше гъст, зеленикав дим.

Огненият лъч затрептя и заснова във всички посоки. Бойната машина направи три стъпки напред, поколеба се миг, два и отстъпи назад. Огненият лъч докосна покривите на близките сгради и те мигновено лумнаха в пламъци.

Само секунда след това платформата се обви в огромно кълбо яркозелен огън. Нашата граната беше пробила енергийното хранване на машината.

Ние се намирахме под защитата на четвъртото измерение, където цареше пълна тишина и разрушаването на марсианската машина беше за нас беззвучно, тайнствено събитие. Наблюдавахме как отломки от съоръжението се разлетяха по всички посоки, а единият от краката се изтърколи встрани и отделните части посипаха като дъжд покривите на сградите в Туикнам.

Интересно че аз не бях въодушевен от тази гледка. Моите спътници също споделяха чувствата ми. Амелия безмълвно наблюдаваше усуканите метални парчета, които доскоро бяха войнствена машина, мистър Уелс се задоволи само с думите:

— Виждам още един.

На юг от нас по посока на Моулзи крачеше втора бойна машина.

Мистър Уелс раздвижи лостовете и след миг вече се носехме към следващата си цел.

V

Към пладне се бяхме справили вече с четирима марсианци: трима от тях бяха в бойни машини, а четвъртият — в контролната кабина на една от многокраките коли. Всяка атака се провеждаше без риск за живота ни и всеки път чудовището оставаше смаяно от неочакваността на нападението. Нашата дейност обаче не остана незабелязана, многокраката кола например открихме по пътя й към триножника, поразен от нас при Туикнам. От това заключихме, че марсианците имат някакъв начин да се свързват помежду си. Мистър Уелс изказа предположението, че това може да е телепатична връзка, макар че ние с Амелия, които бяхме свидетели на високото ниво на развитието на науката на Марс, бяхме сигурни, че връзката се осъществява чрез технически средства; изглежда, нашите атаки бяха предизвикали сериозно раздвижване в редиците на марсианците. Докато кръстосвахме долината, забелязахме няколко бойни машини, които идваха насам откъм Лондон, и разбрахме, че този ден няма да усетим недостиг от мишени.

След ликвидирането на четвъртия марсианец Амелия предложи да спрем за почивка и да изядем сандвичите, които беше приготвила. По това време все още не бяхме се отдалечили от бойната машина, която току-що бяхме унищожили.

Последната ни атака се отличаваше от предишните. Пред нас в началото на Ричмонд парк стърчеше неподвижно друга кула, извърната на югоизток. Трите й дълги крака стояха събрани един до друг, а механичните й пипала бяха свити; предположихме дори, че вътре няма никой. Докато се подготвяхме и кръжахме над съоръжението, през един от многото отвори зърнахме огромно безизразно око, което гледаше втренчено по посока на Кингстън.

Спокойно подготвихме атаката си и натрупал вече известен опит, успях да пусна гранатата съвсем точно. Тя избухна в кабината на чудовището, няколко метални листа се откъснаха от стената и вероятно пилотът беше убит на място. Обшивката на енергийния източник обаче, изглежда, беше останала непокътната. Макар и леко наклонена,

кулата продължаваше да стои на дългите си крака, а от вътрешността излизаше стълб зеленикав дим, но само толкова.

Мистър Уелс отведе Машината на пространството на безопасно разстояние и я спря малко над земната повърхност. Единодушни бяхме, че не бива да напускаме четвъртото измерение — зеленикавият дим ни караше всеки миг да очакваме енергийният източник да избухне.

И така, спрели в подножието на повредения гигант, бързо изядохме сандвичите си — това сигурно беше най-необикновеният пикник, устройван някога в околността на парка.

Тъкмо се готвехме да потеглим, когато мистър Уелс насочи вниманието ни върху появилата се нова бойна машина. Тя се движеше с голяма скорост и вероятно идваше да провери какво се е случило с нейния колега.

Намирахме се на безопасно разстояние, но въпреки това издигнахме Машината на пространството във въздуха и се приготвихме за бързо нападение.

Увереността в собствените ни сили ставаше все по-голяма; зад гърба си имахме четири успешни опита. Сега обаче, издигнати високо над парка, забелязахме, че новата машина приближава с готово за стрелба оръдие и извадени за бой дълги пипала. Нямахме съмнение, че нейният пилот знаеше, че наблизо има някой, който успешно атакува, и беше решил да се защитава.

Стояхме встрани и наблюдавахме как новодошлият приближи кулата и започна да изучава повредите.

— Мистър Уелс, бомбардираме ли? — попитах аз. Той не бързаше да отговори и забелязах как челото му се сбърчи над предпазните очила.

— Онова създание там е много бдително — каза той на края. — Не бива да рискуваме да попаднем в обсега на огнения лъч.

— Тогава да потърсим друга цел — подканих го аз.

Въпреки това останахме още известно време да наблюдаваме какво ще стане с надеждата, че марсианецът ще отслаби наблюдателността си и ще успеем да атакуваме. За съжаление дулото на оръдието му заплашително се въртеше във всички посоки, а

пипалата се свиваха и разпущаха неспокойно дори когато пилотът разгледа внимателно какво се е случило вътре в машината на другия.

Най-сетне, макар и неохотно, извихме Машината и потеглихме на запад. Ние с Амелия няколко пъти се обръцахме назад, да видим какво прави вторият марсианец. Намирахме се вече на повече от половин миля от мястото, когато в резултат от експлозията на нашата граната обшивката на енергийния източник вероятно не бе издържала и от платформата на ударената кула бликна силна зелена светлина... Втората кула политна назад и се сгромоляса сред парка.

Ето как благодарение на добрия късмет успяхме да ликвидираме и петото чудовище от Марс.

VI

С твърде повдигнат дух от неочаквания успех продължихме издирването си, сега вече много по-смели, но и внимателни. Мистър Уелс съвсем вярно отбеляза, че нашата цел е не да разрушаваме съоръженията, а самите марсианци. Бойната машина беше подвижна и добре въоръжена и макар че нейното разрушаване в крайна сметка водеше до убиването и на нейния пилот, ниските многокраки коли бяха много удобни мишени, защото чудовищата, които ги управляваха, не бяха защитени отгоре.

Решихме да насочим усилията си към по-малките съоръжения.

Този следобед можехме да се похвалим с почти неокачествим успех. Само веднъж не успяхме да убием марсианеца с първия удар, и то защото в бързината бях забравил да дръпна запалката на гранатата. При втория опит чудовището беше ликвидирано веднага и с изумителна точност.

Когато се прибрахме вечерта в Рейнолдс Хаус, можехме да се похвалим с унищожаването на единадесет от нашествениците. И ако действително всеки снаряд беше носил на борда си по пет чудовища, това правеше една пета от цялата им армия!

Окрилени от обзелия ни оптимизъм, тази нощ си легнахме в значително по-добро настроение.

На следващата сутрин натоварихме на борда на Машината на пространството повече гранати и потеглихме отново.

За наш ужас открихме, че марсианците бяха разбрали за успеха ни от предишния ден. Сега многокраките коли се движеха придружени от бойните кули, но ние се чувствахме толкова неуязвими, че решихме, че по този начин ще разполагаме с две мишени наместо с една.

Подготвихме атаките си с изключителна точност, спущахме се стремително надолу и бивахме възнаградени с картината на разбита на късчета бойна кула! След това преследването и ликвидирането на многокраката кола не представляваше никаква трудност.

По-късно през деня по същия начин се справихме с още две, но това беше всичко. (Една от машините оставихме да мине безнаказано,

защото платформата ѝ беше натоварена с над двайсетина души.), В нашия случай четири не е така приятна цифра като единадесет, но въпреки това бяхме доволни от резултата и отново се прибрахме в добро настроение.

На следващия ден не срещнахме нито един марсианец. Докато ги търсехме, стигнахме чак до изпепелената от пожарите околност на Уокинг, но заварихме само празната черупка на снаряда, в която нямаше нито марсианци, нито някоя от машините им.

Когато пред нас се разкри картината на развалините на града, ние с Амелия забелязахме как очите на мистър Уелс се изпълниха с тъга и си спомнихме, че той съвсем внезапно се беше разделил с жена си.

— Сър, не искате ли да отлетим до Ледърхед? — попитах аз.

Той тръсна решително глава:

— Бих искал да си позволя този лукс, но сега нашата задача са марсианците. Моята жена сигурно е в безопасност. По всичко личи, че нашествениците се движат на североизток отгук. Ще имам време да се срещна и с нея.

Не можех да не се възхитя от решителността, с която прозвучаха думите му, но по-късно, вечерта, Амелия ми каза, че е забелязала как една сълза се търкулнала по бузата на мистър Уелс. Вероятно, сподели тя с мен, мистър Уелс подозира, че жена му отдавна е загинала и той просто не може да събере сили, за да посрещне изпитанието.

По тази причина, а и поради липсата на късмет през деня тази вечер си легнахме по-рано и в тъжно настроение.

Следният ден ни донесе повече късмет: двама марсианци загинаха от нашите гранати. Всичко стана малко необичайно: и двете машини стояха като онази, която бяхме заварили край Кингстън, самотни, с прибрани крака и неподвижни. Не направиха дори опит за самозащита; оръдието на едната стърчеше неподвижно нагоре, а другата дори не беше го приготвила за бой. Атакувахме ги, разбира се, изключително внимателно, но и тримата бяхме единомдушни, че победата ни беше подозрително лесна.

Последва нов ден без какъвто и да било успех и без да срещнем нито един марсианец, а вечерта мистър Уелс заяви:

— Крайно време е да насочим усилията си към Лондон. Досега се занимавахме с разпокъсаните флангове на могъщата армия. Сега

вече трябва да се срещнем с обединените сили на тази армия и да я унищожим докрай.

Не може да се отрече, че това бяха достойни думи, но те не отразяваха съмненията, които, както по-късно се разбра, сме таели през последните три дни.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ЗА НАУКАТА И СЪВЕЩТА

I

В деня след категоричното решение на мистър Уелс натоварихме останалите ръчни гранати на борда на Машината на пространството и с умерена скорост се отправихме към Лондон. Оглеждахме се внимателно за бойни машини, но от тях нямаше и следа.

Прелетяхме първо над Ричмонд, по чиито улици все още се стелеше черен задушлив дим. Единствено покрай реката картината на черните, поръсили като пудра всичко сажди се нарушаваше от туфи червени растения. Северно от Ричмонд се намираха Кю Гардънс, чиито изключително скъпи и редки екземпляри бяха унищожени от безмилостните растения.

Оттук, прелитайки над Мортлейк, се отправихме право към Лондон. Недалеч от пивоварната, в самия център на някакво имение с нови и модерни сгради, се беше приземил един от снарядите, който със силата на експлозията при кацането беше причинил неописуеми разрушения. Забелязах, че мистър Уелс не откъсва очи от картината долу и в продължение на няколко минути кръжахме над страхотните развалини. В центъра на ямата, разбира се, се виждаше празната черупка на снаряда. По-интересно беше друго — личаха следи от, макар и краткотрайна, но целенасочена подготвителна работа, проведена от марсианците. Бойни машини наоколо нямаше, но край широко отворената паст на снаряда бяха спрели две от многокраките коли, зад които лежеше проснато едно от паякообразните им съоръжения. Множеството му метални пипала лежаха сгънати, а по блестящата им метална повърхност личаха следите от ръжда, резултат от наситения с кислород въздух на Земята.

Настоявах да спрем Машината на пространството и да разгледаме отблизо мястото, което ми се стори съвършено спокойно, но нито Амелия, нито мистър Уелс се съгласиха. Оставихме Машината да кръжи бавно, след което я спряхме точно над ямата. Занемели, наблюдавахме разкрилата се пред очите ни гледка; дъното беше изравнено, а за да се улесни движението на машините, пръстта беше

изхвърлена и натрупана на високи купчини. От ямата навън бе прокарана полегата пътека за ниските коли.

Внезапно Амелия ахна и покри устни с длан, за да потисне напирания от гърлото ѝ вик:

— О, Едуард...! — успя само да каже тя и извърна лице.

Чак тогава забелязах какво беше предизвикало уплахата ѝ. В сянката на огромния снаряд, сгъшен до самата му стена, като мъничка кутийка лежеше шкафът убиец. Край него бяха нападали трупове на десетки човешки същества, някои от които полузарити от пръстта. Мистър Уелс също бе забелязал ужасяващата гледка, безмълвно изви Машината на пространството и я насочи далеч от кошмарното място... за съжаление бяхме успели да добием груба представа за броя им — в сянката на снаряда лежаха може би над стотина трупа.

Продължихме полета си на изток и съвсем скоро се озовахме над сивите улици на крайните квартали на Уондсуърт. Мистър Уелс намали скоростта и остави Машината да кръжи бавно. Той поклати глава.

— Не мога да си дам сметка за размера на убийствата им.

— Позволихме си да не мислим за това на Марс — обадох се аз. — Всяко чудовище има нужда от кръвта на един човек дневно. Колкото по-дълго останат марсианците тук, толкова повече трупове ще има.

Амелия мълчаливо стисна ръката ми.

— Не бива да отлагаме повече — заяви мистър Уелс. — Трябва да продължим с бомбардировките, докато унищожим всички.

— Но къде са марсианците? — попитах аз. — Предполагам, в Лондон гъмжи от тях.

Оглеждахме се във всички посоки, но освен единични стълбове дим от недогорели сгради, никъде не се виждаше и следа от нашествениците.

— Трябва да ги открием — заяви мистър Уелс. — Колкото и време да ни отнеме това.

— Мислите ли, че са все още в Лондон? — попита Амелия. — Как ще разберем, че са си свършили работата тук и че дори в момента не разрушават други градове?

Нито аз, нито Уелс можехме да отговорим.

— Единственото, което зависи от нас, е да ги издирваме и да ги убиваме. Ако са напуснали Лондон, ще тръгнем след тях. Друга

алтернатива няма.

Мистър Уелс гледаше надолу към улиците на Уондсуърт; това най-грозно от лондонските предградия по необясними причини беше отминато от нашествениците, но макар неразрушено, то също беше пусто. Мистър Уелс премести лостовете решително и насочи Машината към самото сърце на Лондон.

II

От всички мостове над Темза Уестминстърският беше най-малко обрасъл с червени растения и мистър Уелс спусна Машината над него, за да се приземим в центъра на пътя. Ако някой марсианец искаше да ни доближи, той трябваше да мине по една от двете страни на моста, време, за което спокойно можехме да включим Машината на пространството и да се отдалечим на безопасно разстояние.

През последните четири часа бяхме летели над южните предградия на Лондон. Трудно ми е да намеря думи, с които да опиша разрухата, която цареше наоколо. Там, където марсианците бяха атакували с огнените си лъчи, всичко беше покрито с черен дим, а на местата, където не бяха употребили нито едното, нито другото, дръзко издигаха стъбла червените растения.

По целия път дотук не бяхме видели жива душа; и само някакво гладно псе куцукаше със счупен крак по улиците на Ламбет.

Реката влачеше множество отломки и преобърнати малки лодки. Във водите на Лондонското езеро бяхме видели да се белеят двайсетина трупа, които, уловени от прилива, се блъскаха край входа на Съри док.

Оттам до Уестминстър Бридж се бяхме ориентирали по покривите на сградите, които отдавна познавахме. Видяхме яките стени на Тауър, които не бяха засегнати от марсианците, но зелените морави край нея се бяха превърнали в джунгли от червеникави растения. Красивите извивки на Тауър Бридж също бяха гъсто обрасли и единствено пътят в средата беше останал незасегнат от дългите ивици гъсти треви, проточили се от единия до другия край на моста. Зърнахме високия купол на Сейнт Пол, извисил се над по-ниските сгради на Сити край не го; настроението ни обаче веднага се промени, когато забелязахме огромната дупка, която зееше на западната стена на катедралата.

В центъра на Уестминстър Бридж се приземихме в твърде потиснато настроение. Мистър Уелс върна лоста на четвъртото

измерение и веднага усетихме полъха на лондонския въздух, чухме звуците на града.

До ноздрите ни достигна мирис на дим; нагарчащият метален дъх на червените растения; сладникава миризма на гниещи тела; солен хладен полъх от водите на реката; опияняващият аромат на чакълена настилка на пътя, стоплена от лъчите на лятното слънце.

До ушите ни стигна...

Дълбока тишина беше надвиснала над Лондон. Под моста тихо приплясваха водите на реката и само от време на време се чуваше поскърцването на някоя от гъсто растящите край парапета треви. Нямаше тропот от конски копита, нито скърцане на колела; не се чуваха гласове и викове на хора, нямаше дори шум от човешки стъпки.

Точно пред нас се издигаха стените на Уестминстърския дворец, увенчан с непокътнатата кула на Биг Бен. Стрелките на часовника бяха спрели на два без седемнадесет.

Бутнахме очилата на челата си и слязохме от Машината на пространството. Доближих Амелия и се загледахме във водите на реката. Мистър Уелс се отдалечи и впери замислено очи в огромните купища треви, покрили почти изцяло крайбрежната улица Виктория. От момента, в който се озовахме над заприличалия на гробища град, той беше станал извънредно мълчалив и умислен едва сега, като го гледах застанал сам, вперил поглед в една посока, забелязах колко превити са раменете му и колко замислен е видът му.

Амелия също не отделяше поглед от нашия приятел, но след известно време плъзна ръката си в моята и опря за миг буза о рамото ми.

— Едуард, всичко това е толкова ужасно! Дори не можех да си представя, че е толкова страшно!

Гледах мрачно пред себе си и се опитвах да открия поне един-единствен знак, от който да почерпя някаква надежда, но навред царяха пустота и тишина. Никога досега не бях виждал толкова чисто от дим небето над Лондон, но това за нищо на света не можеше да компенсира всеобщата разруха на един от най-големите градове в света.

— Няма да мине много и подобна гледка ще зацари по цялата Земя — обади се Амелия. — Дълбоко сме се лъгали, въобразявайки си, че ще успеем да се справим с марсианците, макар да успяхме да

ликвидираме няколко. Най-трудно ми е да се примиря с мисълта, че имаме пръст в тази работа, Едуард. Ние докарахме на Земята това зло.

— Не — отвърнах категорично аз. — Никой не може да ни обвини в това.

Усетих как Амелия цялата се стегна.

— Не можем да се освободим обаче от отговорността.

— Марсианците щяха да нападнат Земята, независимо дали ние щяхме да вземем участие в действията им или не. Сами видяхме подготовката им. Ако можем да намерим някакво успокоение, то е във факта, че само десет снаряда стигнаха дотук. Организираната от теб революция попречи на чудовищата да изпълнят плановете си докрай. Това, което виждаме сега, е страшно, но помисли си само колко по-страшно можеше да бъде всичко.

— Мъча се да си представя.

Тя замълча за няколко секунди, но после продължи:

— Едуард, трябва да се върнем на Марс. Земните жители никога няма да престанат да бъдат нащрек, докато има вероятност чудовищата да управляват техния свят. Машината на пространството ще ни отведе до Марс, а щом при извънредните обстоятелства, при които бяхме поставени, успяхме така бързо да построим нашата машина, то ще може да бъде построена и друга, помощна, способна да пренесе поне хиляда въоръжени мъже. Обещах на хората на Марс да се върна и мисля, че моментът е настъпил.

Слушах я внимателно и разбирах, че поривите, ръководили действията ѝ на Марс, са отстъпили място на мъдростта.

— Един ден ние непременно ще се върнем на Марс — обадих се на края аз. — Друг изход няма.

Погълнати от нашия разговор, почти бяхме забравили за мистър Уелс, но сега той идваше бавно към нас. Направи ми впечатление, че за тези няколко минути, които беше прекарал сам, с него беше настъпила някаква сериозна промяна. Сякаш бремето на победения се беше смъкнало от раменете му и очите му блестяха с нов блясък.

— Вие двамата имате необичайно нещастен вид! — провикна се той отдалеч. — Нямате основание за това. Нашата работа е приключила. Не са останали никакви марсианци... те не са напуснали Лондон, но битката е спечелена.

III

Недоумяващи, ние с Амелия гледахме мистър Уелс и се мъчехме да разберем какво се крие зад неочакваното му изявление. Той отиде до Машината на пространството, сложи крак на металната рамка и като хвана реверите на жакета си, се извърна към нас. Сетне се изкашля, за да прочисти гърлото си:

— Войната, на която станахме свидетели, беше война на светове — започна той със спокоен, ясен и звънлив глас. — Нашата грешка беше в това, че я считахме за война между различни нива на умственото развитие. Знаехме какво представляват чудовищата нашественици, но подмамани от хитростта, агресивността и интелигентността им, започнахме да мислим за тях като за хора. Ето защо водихме с тях битка като с хора, което беше и основната ни грешка. Войската ни беше прогонена, сградите — изгорени и разрушени. Властта на марсианците на Земята обаче е твърде ограничена. Осмелявам се да твърдя, че са имали власт над територия, не по-голяма от няколкостотин квадратни мили. Територията на военните действия беше твърде малка, но войната, която се води, беше война на светове и когато марсианците пристигнаха най-безцеремонно тук, на Земята, те не са знаели какво ги очаква.

— Сър — прекъснах го аз, — ако имате предвид някакви наши съюзници, не помня да видяхме следи от тях. Не забелязах някакви военни отряди да ни се притекат на помощ. Освен ако не са били веднага победени.

Мистър Уелс махна нетърпеливо с ръка.

— Не говоря за армии, Търнбул, макар че нито те, нито корабите със зърно и влаковите композиции с провизии ще закъснеят. Истинските ни съюзници са навред около нас — невидими, както невидими сме самите ние в нашата Машина!

Вдигнах замислено поглед нагоре, едва ли не в очакване от небето да се спусне друга Машина на пространството.

— Погледнете тревите, Търнбул! — мистър Уелс посочи стъблата, растящи на няколко стъпки от нас. Забелязвате ли как са като

попарени? Та те се цепят още преди да израснат. Докато човечеството беше ангажирано с ужаса от интелекта на чудовищата, тези растения са водили своя собствена война. Нашата почва не може да им достави минералите, от които имат нужда, а насекомите не ще оплодят цветовете им. Тези треви загиват, Търнбул! Същото ще стане и с чудовищата на Марс дори ако това не се е случило още. Усилията на марсианците са към своя край, защото интелектът, колкото и мощен да е той, не може да се бори с природата. Така както жителите на Марс, създавайки чудовищата, са се опитали да измамат природата, а тя им е отмъстила, така чудовищата се опитаха да победят живота на Земята, а стигнаха до самоунищожение.

— В такъв случай къде са те сега? — попита Амелия.

— Скоро ще ги открием — отвърна мистър Уелс, — но всяко нещо с времето си. Нашата грижа сега вече е не да се борим с тях, а как да извлечем полза от победата. Заобиколени сме с творенията на техния интелект, които учените ни ще приемат с огромен интерес. Струва ми се, че завинаги трябва да се простим с мирните дни на миналото; тези бойни машини и крачещи превозни средства ще станат причина за основни промени в живота на всеки земен жител. Намираме се в първите години на ново столетие, а то ще бъде свидетел на много открития. В дъното на тези промени ще стои един нов вид противоречие: противоречието между Науката и Съвестта. Тази битка именно загубиха марсианците, а на нас тепърва ни предстои да я водим!

IV

Мистър Уелс млъкна, но не спираше да диша тежко, а ние с Амелия стояхме неспокойно пред него.

После той отпусна свитите си в юмруци длани и се раздвижи. Изкашля се отново и продължи:

— Мисля, че сега не е време за произнасяне на речи. — Той очевидно се беше смутил от факта, че красноречието му ни беше накарало да замълчим. — А сега, за да се уверите, че съм прав, трябва да открием марсианците. По-късно ще се свържа със своя издател, за да разбере дали би се интересувал от издаване на някои мои становища по тези въпроси.

Огледах смълчания град и попитах:

— Нима вярвате, че след всичко това животът ще се върне към нормалния си ритъм?

— Не съвсем, Търнбул. Тази война не е край, а начало! Хората, които избягаха, ще се върнат; всички наши институции ще подновят дейността си. В по-голямата си част градът е незасегнат и бързо ще бъде възстановен. Но работата няма да се сведе само до повторно издигане на стени, защото нашествието на марсианците ще тласне собственото ни развитие напред. И както вече казах, това носи известни опасности, но с тях ще се справим, щом стане нужда.

Докато разговаряхме, Амелия гледаше упорито някъде над покривите на сградите и сега, като посочи на северозапад, възкликна:

— Едуард, мистър Уелс, погледнете! Там като че летят птици!

Обърнахме очи и видяхме как на фона на ясното небе се носят, кръжат и се снишават големи черни птици. Стори ми се, че са доста далеч от нас.

— Да отидем да видим какво става — предложи мистър Уелс и вече наместваше предпазните очила на очите си.

Приближихме до Машината на пространството и тъкмо се готвехме да се качим, когато чухме обезпокоителен звук. На всички нас той беше добре познат и реагирахме мигновено; това беше дрезгавият вой на марсианец; провлаченият като сирена вой отекваше, отразен от

стените на сградите край реката. Но това не беше боен вик, нито зов за преследване. Този път в него се долавяше болка и страх; странен, необичаен хленч се носеше над полуразрушения град.

Ясно се различаваха две гласни, които се редуваха безспир:

— Улаа, улаа, улаа...

Първата бойна машина, която видяхме да стои самотно, беше в Риджънт парк. Посегнах веднага за ръчна граната, но мистър Уелс ме спря:

— Няма нужда от това, Търнбул.

Той приближи Машината на пространството до платформата и едва тогава забелязахме рояк гарвани, струпани край нея. Птиците бяха успели някак да се вмъкнат вътре и сега кълвяха и разкъсваха плътта на марсианеца.

През един от отворите в челната част на платформата към нас гледаха безизразните очи на чудовището. Те, както винаги, бяха лишени от дълбочина, но там, където преди човек можеше да открие студенина и злоба, сега смъртта беше оставила неизличимия си знак.

В подножието на Примроуз Хил забелязахме друга бойна машина, но тук птиците бяха свършили вече своята работа. В радиус от около стотина стъпки в подножието на Машината тревата беше покрита със засъхнали кървави петна и парчета месо.

Приблжихме до просторната яма, която марсианците бяха отъпкали на върха на Примроуз Хил. Тя беше най-просторна от всички, които бяхме видели досега, и очевидно беше станала център на операцията им срещу Лондон. Почти цялото било на възвишението беше изровено и отъпкано. В дъното на ямата лежеше снаряждът, който пръв се беше приземил тук. Навсякъде личаха следи от допълнителни разширения и укрепления.

Тук беше и неизбежният арсенал на марсианците: бойните и паякообразните съоръжения. По земята лежаха труповете на мъртви марсианци. Едни се бяха проснали още на изхода на снаряда, други — на голата пръст, а трети, в отчаяното си желание да окажат съпротива на невидимия враг, бяха успели да се покачат в някои от бойните машини, които стояха наоколо.

Мистър Уелс спусна Машината на пространството недалеч от ямата и издърпа лоста за четвъртото измерение. Беше спрял по посока

на вятъра, така че избягнахме тежката воня, която се носеше от измрелите създания.

След изключването на четвъртото измерение отново чухме воя на умиращ марсианец. Той долиташе от една от бойните машини, застанали до самия вход на ямата. От време на време пресекваше и ставаше все по-немоощен. Край платформата вече чакаха гарваните и щом слязохме от Машината, и последният вик на болка стихна.

— Мистър Уелс — обадох се аз. — Вие се оказахте съвършено прав. Изглежда, някаква болест е нападнала марсианците, вероятно в резултат на червената кръв на англичаните!

Изведнъж си дадох сметка, че мистър Уелс не обръща внимание нито на мен, нито на Амелия, а с плувнали в сълзи очи наблюдава вдъхващото ужас спокойствие на изоставения град. Стояхме до него, покорени от гледката на вражите кули край нас.

Мистър Уелс изтри очи с носната си кърпа и се отдалечи от нас по посока на марсианеца, чийто вой току-що бяхме чули.

Ние с Амелия стояхме до Машината на пространството и наблюдавахме как той предпазливо заобикаля пръстта, натрупана на ръба на ямата, и на края застава под бойната машина с поглед, вперен нагоре към блестящата конструкция. По едно време започна да търси нещо в джобовете си и на края измъкна обвития в кожа бележник, който го бях видял да разгръща в лабораторията. Записа нещо в него и отново го прибра.

Мистър Уелс остана под бойната машина в продължение на няколко минути, но на края се върна при нас. Като че беше овладял надигащите се в него чувства и с бодр, отривиста крачка бързаше към нас.

— Има нещо, което досега не съм ви казвал — започна той, обръщайки се към двама ни. — Мисля, че вие спасихте живота ми в деня, в който ни намерихте с помощника на енорийския свещеник край брега на реката. Не съм ви благодарил още за това.

— Но, мистър Уелс, вие построихте Машината на пространството. Без нея нямаше да постигнем нищо от това, което все пак успяхме да направим.

Той махна нетърпеливо с ръка:

— Мис Фицгибън — обърна се той към Амелия. — Нали ще ме извините, ако напусна компанията пръв?

— Но нали не си отивате, мистър Уелс?

— Чака ме твърде много работа. Не се плашете, ще се срещнем отново. Ще ви посетя в Ричмонд при първа възможност.

— Но, сър — обадих се аз. — Къде отивате?

— Мисля, че трябва да намеря пътя за Ледърхед, мистър Търнбул. Когато се срещнахме, бях тръгнал да търся жена си и сега трябва да довърша пътуването си. А това си е лично моя грижа.

— Но нали до Ледърхед можем да стигнем и с Машината на пространството? — не се стърпя Амелия.

— Съвършено излишно е. Сам ще намеря пътя.

Той ми протегна ръка и аз я поех несигурно. Ръкостискането му беше здраво, но все още не разбирах защо ни напуска така внезапно. След като отпусна ръката ми, той се извърна към Амелия и тя го прегърна сърдечно.

Сетне ми кимна, обърна се и се отдалечи надолу по склона на хълма.

Някъде зад нас най-неочаквано се разнесе писклив звук — този път съвсем различен от сирените на марсианците. Скочих уплашен и бързо се огледах... но откъм съоръженията на марсианците не се забелязваше никакво движение.

Амелия също се беше стреснала от звука, но вниманието ѝ беше все още ангажирано от действията на мистър Уелс.

Въпросният джентълмен не беше изминал и няколко ярда, когато, без да обръща внимание на писъка, се зачете в нещо, написано в бележника му. Видях как откъсна два-три листа. Смачка ги в ръка и ги запрати сред останките от марсианско присъствие. Погледна към нас и забеляза, че го наблюдаваме.

Обърна се и тръгна обратно нагоре по склона.

— Има още нещо, Търнбул — започна той, след като стигна до нас. — Отнесох се много сериозно към вашия разказ за приключенията ви на Марс, колкото и невероятно да звучеше на места.

— Но, мистър Уелс...

Той вдигна ръка, за да ме накара да замълча:

— Не би било справедливо да отхвърля изцяло като измислица разказаното от вас, но ще ви е доста трудно да докажете всичко това.

Не можех да повярвам на ушите си! Малко или много той искаше да каже, че Амелия и аз не казваме истината. Пристъпих гневно

напред... но усетих, как Амелия ме докосва леко по ръката.

Погледнах към нея и я видях да се усмихва.

— Едуард, излишно е! — каза тя.

Мистър Уелс също се усмихна и в очите му проблесна някаква необяснима за мен искра.

— Всеки от нас има по една своя история, мистър Търнбул — каза той. — Всичко хубаво!

Той се обърна и с решителни стъпки пое надолу по склона на хълма, като по пътя прибра бележника си във вътрешния джоб на жакета.

— Мистър Уелс се държи много странно — казах аз. — Беше с нас през всичкото това време, а сега, когато най-много имаме нужда от него, ни напуска. На всичкото отгоре се съмнява в...

Внезапно раздалият се писък ме прекъсна. Сега го чувахме съвсем отблизо и двамата с Амелия едновременно осъзнахме какво всъщност беше това.

Обърнахме се и поехме надолу по хълма в североизточна посока, където минаваше влакът за Юстън. Само след миг пред нас се появи влакът, който се движеше по започналите вече да ръждясват релси и изпущаше висок стълб пара.

За трети път машинистът наду свирката и нейният писък отекна из стихналия град. Сякаш за да ѝ отговори, проеча и камбаната на черквата Сейнт Джоунс Уд, враните напуснаха злокобното си пиршество и пляскайки шумно с криле, отлетяха.

Ние с Амелия заподскачихме по билото на Примроуз Хил и замахахме с кърпичките си на пътниците. Щом влакът се скри от очите ни, взех Амелия в прегръдките си. Целунах я пламенно и обзети от радостно чувство на пробудена надежда седнахме на рамката и зачакахме да пристигнат първите хора.

Издание:

Кристофър Прист. Машината на пространството
Научнофантастичен роман

Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1983

Библиотека „Галактика“, №45

Редакционна колегия: Любен Дилов, Светозар Златаров, Елка
Константинова,

Агоп Мелконян, Димитър Пеев, Огнян Сапарев, Светослав
Славчев

Рецензент: Юлия Бучкова-Малеева

Преведе от английски: Теодора Давидова

Редактор: Гергана Калчева-Донева

Библиотечно оформление: Богдан Мавродинов, Жеко Алексиев

Рисунка на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактори: Пламен Антонов, Асен Младенов

Коректор: Ани Иванова

Английска, I издание

Дадена за набор на 10.II.1983 г. Подписана за печат на 1.VI.1983

г.

Излязла от печат месец юни 1983 г. Формат 70×100/32 Изд.
№1657. Цена 2,50 лв.

Печ. коли 29,50. Изд. коли 19,10. УИК 18,84

Страници: 472. ЕКП 95366 21531 5637–38–83

08 Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна

Държавна печатница „Балкан“ — София

Ч 820–31

© Теодора Давидова, преводач, 1983

© Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, библиотечно
оформление, 1979

© Текла Алексиева, рисунка на корицата, 1983

c/o Jusautor, Sofia

Christopher Priest. The Space Machine

Futura Publications Limited, 1977

© Christopher Priest, 1976

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.